

تەنھەسەر رەوان

بۇ تەنھەسەر قورئان

بەرگى [۶]

نوسىن

مەلا مەھمۇدى گەللاھى



جزمى [۱۱]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسیری رەوان

بۆ تیگەیشتنی قورئان

بەرگی شەشەم

نووسینی

مەلا مەحمودی گەلاڤەیی

جزمی (۱۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تەفسیری رەوان بۆ تیگەشتنی قورئان.

نووسینی: مەلا مەحموودی گەلەلەیی.

چاپی یەكەم.

چاپخانەى ئۆفیسىتى تیشك.

تیزار: (۵۰۰) دانە.

ژمارەى سپاردن: (۲۹۹) ى سالى (۲۰۰۰).

مافی چاپکردن پارێزراوه و تەنھا ھى نووسەرە.

چاپ و پیت چینیى: مەلەبەندى كۆمپىوتەرى ئاویژە-سایمانى.

لِیْیَرْسِبْنَهُوْهُ لَهْوَ خَاوَهَن سَامَانُو بَه تَوَانِیَانَه ی بَه بَی عَوَزَرِی رَهْوَ

خَوَیَان لَه چوون بۆ غهزا پاشدا

﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَعِزُّونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رِضْوًا بِأَنْ يَكُونُوا

مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (۹۳)

له ئایه تی پیشوودا فەرمووی: ﴿مَا عَلَى الْحَسَنِینِ مِنْ سَبِيلٍ﴾ نِیستاش بۆ تهواوکردنی ئەو باسه پەرۆردگار برپاری خۆی بەرامبەر ئەوانه دەر دەکا که خاوەن سامان و راحیل و تیشوو چەکی پێویست و لەششاغ و تەندروستن. دە فەرموی: ﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَعِزُّونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ﴾ واتە: دەرگای لۆمە و سەر زەنشەت لەسەر چاکەکاران نیە، بە لک و رێگای لۆمە و لێ پرسی نەه و سەر زەنشەتکردن بەرووی ئەو کەسانەدا ناچوو غە کە دەر لۆمەند و خاوەن توانا و لەششاغن، دەتوانن و لاغی سواری و تیشوو چەکی پێویست دا بین بکەن، کەچی داوای نێزن دەکەن و دەیانهوێ پێغەمبەر ﷺ عوزری نارە وایان بەرەوا بزانی و نێزنیان بدا. ئەوانه عوزریان نیه و بیانویان ناحقە و جیگای سەر زەنشەت و لێ پرسی نەه و تاوانبارن، چونکە ﴿رِضْوًا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ﴾ رێگایان بە خۆیان داوه لە گەڵ نافرەت و مندال و شەلو سەقەت و پە کەوتە کاندا ب میننەه، رازین لە پێری ئەو بۆ دە سەلات و کەم ئەندامانە بۆ مێرد رێن، قبوولی زە لیلی و سەر شوپی دە کەن و پیاو هەتی و مەردایەتیان تێدا نیە، حیزی و سەلامەتیان هە لێ ژاردو، چاوش و وەرە روخاو و دڵ تە پێیانە، نێتر لە ناکامی ئەم هە لۆیست و نامەردییەیاندا خەسارە تەمەندی هەردوو جیهان بوون ﴿وَوَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ خودا دلی مۆر کرد وون خیری تی ناچی و رووناکی رووی تی ناکا، سەریان لی شیواوه و نازانن بەر ژ و هەندیان لەچی دایە، نازانن جیهاد چەند سوود مەندە بۆ دونیا و قیامەتیان، ئەوان لە تاواندا نەقووم بوون و خۆیان لی گوم بووه، هەست بە خراپی ناکامی خۆیان ناکەن.

بهراستی خساره تمهندن! هستی جیا کردنه وهی خیرو شهریان تیدا کزو
لاوازه، فهرقی سوودو قازانجی خویان ناکهن، خساره تمهندی دونیاو قیامه تن:
له دونیادا کۆمه لیککی قیزه ونو لاکه و تهی کۆمه لن، له قیامه تیشدا سزای دۆزه خ
چاوه روانیانه.

عوزر هیئانه وهی مونا فیقان و خۆپاشده رانی غه زای ته بووک و

سویند خواردنی به دروویان

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ

قَدْ نَبَأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ

إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا

عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَآ وَنَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ

الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

دهرباره ی سه به بی نزوولی ئەم ئایه ته، له ئیبنو عه بیاسیان گیراوه ته وه
ده فهرموئ: ئەم ئایه ته دهرباره ی (الجدای کورپی قه یسو موعه تته بی کورپی
قوشه یرو هاوه لانی دوور وویان ها تۆته خواری، هه شتا پیاو بوون، پیغه مبه ر ﷺ
فرمانی به موسولمانان کرد که گه رانه وه بۆ مه دینه هاوشینی نه و کۆمه له
مونا فیه نه که نو ده نگیان لی دابهرن.

قه تاده ده لئی: دهر باره ی عه بدوللای کوری توبه ی هاتووه ته خواری، له م
روه وه که دوا گه پانه وه ی بۆ مه دینه سویندی بۆ پیغه مبه ر ﷺ خوارد، همرگیز
لی ی دوانه که وی سهر پیچی نه کا، داواشی لی کرد که ره زامه ندی خوی پی
بیه خشی. به لام واده ی خوی به جی نه هیئا واده به خیلاف دهر چوو.

په یوه ندی تیوان نه م نایه تانه و نایه ته کانی پیشوو له م روه وه یه: که له
نایه ته کانی پیشوودا په روه ردگار سهرزه نشتی نه وانه ی کرد: که عوزرو بیانوی
ناره وایان داده تاشین، عوزری نه وانه شی قبول کرد که له راستی دا خاوه ن عوزر
بوون، نه مجار هه وای به موسولمانان ده دا: که تاکامی نه و مونا فیکانه ی له
غه زای ته بووک خویان دواخستوه چونه و چون ده بی، نه مه ش هه وائیکی
غه بی به و پیش وه خت په روه ردگار به پیغه مبه ری راگه یاندو پاشانیش هاته دی.
ده فرموی: ﴿يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ﴾ نه ی کومه لی موسولمانان!
بزانن: که تیوه له غه زای ته بووک گه پانه وه، نه و مونا فیکانه دینه لاتازو پاکانه تان
بۆ ده که نه و عوزرتان بۆ دیننه وه، چندان برو بیانوو ده دوزنه وه بۆ پاساودانه وه ی
نه چوونیان بۆ غه زای ته بووک! ﴿قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنُ لَكُمْ﴾ نه ی
موحه ممه د! پتیا بلی: عوزر مه هیئنه وه، بیانوو مه دوزنه وه، تیمه همرگیزاو
همرگیز پرواتان پی ناکه ی نه و عوزرتان قبول نیه و نه وه ی ده یلین: راست ناکه ن! که
پرواشتان پی ناکه ی نه و به هه واته نیه به لکوو ﴿قَدْ نَبَأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ﴾
پیش وه خت له ریگه ی سروشه وه په روه ردگار بری نه ینی و حالو چونیته تی تیوه ی به
پیغه مبه ری خوی راگه یاندوه، نیازو مه به سستی گلاوتان، سهر پیچی و نافه رمانی و
دژایه تی کردنتان بۆ حق له لایه ن خوداوه به تیمه گه شتووه. ﴿وَسَيَرَى اللَّهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ﴾ له وه به ولاره خودا و پیغه مبه ری خودا کرده وه کانتان ده بینن;
واته: کرده وه کانتان له دونیادا بۆ خه لک دهر ده که وی، دواروژتان: له به رده وامبوون
له سهر نیفاق، یان توبه کردن و ازهیئان له دوور ووی ده زاندری بۆ خه لک
دهر ده که وی: واته: کرده وه گرنگه، سویند خواردنو قسه ی بی کرده وه هیچ

بایه خیکی نیه، جا نه گهر تۆبه تان کردو وازتان له دوورووی هینا، به کردوه چه سپاندان: که تۆبه کردنه که تان به راسته، نه وه خودا تۆبه که تان لی قبولن ده کاو له تاوانی له وه پیشتان خوش ده بی، پیغه مبه ریش وه کوو موسولمانانی راستگوو راستان مامه له تان له گه له ده کا!

خۆ ته گهر ههر سوور بسون له سهر نیفاقو دوورووی و بازارپی دووروویستان رهواج بی دا، نه وه پیغه مبه ر ﷺ بهو شیوهی خودا فرمانی بی ده کا، مامه له تان له گه له ده کا، جیهاد له دژتان راده گه یه نی و توندو تیژیتان له گه له ده نوینی و وه کوو برا کافره کانی ترتان حیسابتان بو ده کا!

﴿ثُمَّ تَوَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ پاشان روژی قیامت ده گهر پندرنه وه بو لای په وه ردگاری ناگادارو زانا به هه موو شتیکی نهینی و ناشکرا، ده گهر پندرنه وه بو لای خودایه کی و ده زانی چی له دلی خوتان دا ده شیرنه وه چی ناشکرا ده کهن، ناشکراو په نامه کی بو نهو چوون یه که، جا نهو کاته هه والتان ده داتی: چیتان کردوه و چ هه لوئستیکتان نواندوه، به گویره ی نیازو مه به ستو کرده وه کانتان تۆله تان لی ده ستینی و پاداشتان ده داته وه، دلنیا بن سزاو تۆله ستاندنه وه ی دووروو له هی کافر سه ختیره وه له دۆزه خدا شوئنیان له هی کافران ناخوشتیره. نه وه تا: پهروه ردگار له نایه تیکی تر دا ده فرموئ: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ النساء/ ١٤٥

نایه ته که ناماژه ی نه وه ی تیدا یه: که پیوسته مروژ خۆ له هه موو کردارو گوشتاریک بیاریزی که عوزری بو بهینیته وه، له فرموده ی پیغه مبه ریش دا هاتوه فرمویه تی: (إِيَّاكَ وَ كُلَّ أَمْرٍ يُعْتَدَرُ مِنْهُ) خۆت بیاریزه له ههر کارو گوشتاریک دووایی عوزر هینانه وه ی بوئ.

نه مجار پهروه ردگار هه والی نه وه ده دا: که نهو مونا فیکانه عوزرو بیانوه درۆکانیان به سوئندی درۆ جهخت ده که نه وه ده فرموئ: ﴿سَيَخْلِفُونَ بِاللهِ لَكُمْ إِذَا أُنْقِلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِنَعْرِضُوا عَنْهُمْ﴾ که گه رانه وه بو مه دینه، نهو مونا فیکانه ی

خویان له هاتن بۆ غهزا پاش داوه، دینه لاتان و عوزو بیانوی نه هاتنیان به سویندی به درۆ جهخت ده که نه وه بۆ نه وهی چاویژیان لی بکه نه لۆمه و سهرزه نشتیان نه که نه له سهر ناماده نه بوون و خویاشدانیان و رژدی کردنیان له مالبه خشین دا.

﴿فَاعْرِضُوا عَنْهُمْ﴾ نیه روویان لی وهرگێپن، سهرکۆنه یان مه که نه، بایه خیای پێ مه ده نو به هیچیان بزائن، چونکه نه وان دلو ده روونیان پیسو ژهنگ گرتوه، بیرو باوهریان پووچو به تاله، دلو ده روونیان مشتو مان ناگریو بیرو باوهریان راست ناکه نه وه، که وایی هیچ حیساییکیان بۆ مه که نه ﴿انْهَم رَحْس﴾ نه وان دل پیسو ناله بارن، پتوسته خویان لی دووره پهریز بگرن، وه کوو چۆن خۆتان له گول ده پارێزن ناوا پارێزیان لی بکه نه، ﴿وَمَا أَوْأَاهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ له کوتایی دا جیگایان دۆزه خه، له تۆله ی نه و کرده وانه ی له دونیادا کرد و یانزو بوونه هۆی پیسی و زیاد بوونی پیسی و ژهنگ گرتنی دلو ده روونیان!

به کورتی، باییس (عله) بۆ روو وهرگێپران و گرنگی پێ نه دانه که دینیته وه و ده فهرموئ: نه وانه پیسن و دۆزه خین، سهرزه نشت و لۆمه کردن سوودی نیه بۆ یان و گوپا بوون و نایه نه وه سهر ریبازی راست!!

ته مجار جهخت له سهر دوو پرووییه که یان ده کاته وه و ده فهرموئ: ﴿يَخْلَفُونَ لَكُمْ لِرَضُوا عَنْهُمْ﴾ به درۆ سویندتان بۆ ده خون بۆ نه وهی لییان رازی بن و بهرواله ت مامه له ی موسولمانیان له گه ل بکه نه، واته: بۆ نه وهی مامه له کردنه که تان به و شیه بۆ یان بهرده وام بئ، به موسولمانیان حسیب بکه نه. ته مه مه به سستی سهره کی و ههره گرنگی نه وانه و هیچی تریان مه به ست نیه. ته گینا ته گهر نه وان له ناخه وه موسولمان بوونایه مه به سستی سهره کییان به ده سته پنانی ره زامه ندی خودا ده بوو.

﴿فَإِنْ تَرْضُوا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾ ته گهر نیه

لێیان رازی بن، رهزامهندی ئێوه چ سوودیکیان پێ ناگهیهنێ، چونکه نهوان بههۆی فیسقهوه لهنیو رقو قاری خودادانو خودا سزای دۆزهخی بو ناماده کردونو، نهوان له چوارچێوهی فهرمانی خودا و پێغه مبههر دهرجوونو فاسقن، خوداش ههرگیز له تاقه و گرووی فاسق رازی نه، که سێکیش خودا لی رازی نه پێ رهزامهندی خه لکی تر سوودی پێ ناگهیهنێ!

ئایه ته که رێنومایی موسولمانان دهکا: که رهزامهندی خۆیان به مهنافیقه کان نه به خشنو به سوتندی به درۆو زمانی لووسیان هه لئه خه له تین، به سه بو دووروویی و نیفاتی نهوان که خودا شایه تیان له سهر ده داو به درۆزنیان داده نێ، به سه: که خودا موسولمانان بو رێگای راست شاره زا ده کاو هه لوێستی پیاوانه و مهردانه قێرده کا.

کافری و دووروویی و ئیماندارێ عهره به ده شته کیه کان

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَنْ يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٩﴾

پاش نهوهی پهروه ردگار حالو چۆنیه تی عهره به کانی ناو شاری مه دینه ی باس کرد به موسولمانو مونا فیقیا نه وه، نه مجار دیته سه ر باس کردنی عهره به ده شته کیه کانی ده ره وهی مه دینه به کافرو مونا فیقو موسولمانا نیه وه، ئیمامی رازی پێی وایه: نه م ئایه ته و ئایه ته کانی پێ شووش خیطابه له گه ل عهره به لادی و

ده شته کییه کان.

وه لی رافه کهرانی تری قورشان پییان وایه: نایه ته کانی پیشوو هه موویان
خیطابن له گهل عمره به مونافیه کانی ناو شاری مه دینه، نهم نایه تانه ی تیره ش
«ه باره ی عمره به ده شته کییه دوورووه کانن..»

واحیدی ده فرموی: نایه تی ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ...﴾ مه به سستی عمره به
ده شته کییه کانی هوزی (اسد) و (غطفان) و عمره به کانی ناو شاری مه دینه به.

نیینو جهریری طه بهری له موجهیده وه ده گپرتیه وه ده لی: نایه تی ﴿وَمِنَ
الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ...﴾ ده باره ی (به نو موقرین) نازل بووه: نهو کومه له ی که
هاتنه خزمهت پیغه مبه ر ﴿﴾ که تیشوو ولاغی سواریان بو دابین بکاو بچن بو
غهازو پیغه مبه ر پی فرموون: من ولاغی سواری نیوهم ده ست ناکه وی و ناتوانم
پیداوستی نیوه دابین بکه مو نهوانیش به دلگرمی و گریانوه گپرانسه وه نایه تی
﴿وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلْتُمْ لِيَتَحْمِلَهُمْ...﴾ التوبه/۹۲. ده باره یان نازل بوو.

له عبدویره حمانی کوری مه عقلی (المنزی) گپرداوه ته وه ده لی: نیمه ده
کهس بووین له بنه ماله ی (مقرن) نهم نایه ته مان ده باره هاتوته خوار ی.
ده فرموی: ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ﴾ واته: عمره به ده شته کییه کان کوفرو نیفاقیان له عمره بی تر
به هیتره، شیواترن به وه ی که سنووری شهریمعت نه زانن و پابه ندی په یامی
پیغه مبه ر ی خودا نه بن. چونکه ده شته کی سروشتیان توندترو دلیان ره قتره «نه قام
نه زانترن!»

نیمامی نه حمه دو نه بو داوودو تیرمیزی نه سانی ریوایه تیان کردوه له نیینو
عه به باسه وه «له پیغه مبه ر وه که فرموویه تی: (مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَا، وَمَنْ اتَّبَعَ
الصَّيْدَ غَفَلَ، وَمَنْ أَتَى السُّلْطَانَ افْتَتَنَ) که سیک له لادی دانیشی سروشتی
وشک ده بی، که سیک نیچره وان بی له خودا غافل ده بی، که سیک به رده سستی
پاشابی و له ده رباری سولتان دا کار بکا، تووشی فیتنه یی ده بی.»

ئەبو داودو بەیەهقی لە ئەبو هورەیرەو بە (مەرفوعی) زێدەییەکیان لەسەر
ئەم فەرموودەییە ریوایەت کردوووە دەفەرموی: (وَمَا إِزْدَادَ أَحَدٍ مِنْ سُلْطَانِهِ
قُرْبًا إِلَّا إِزْدَادَ مِنَ اللَّهِ بَعْدًا) چونکە پادشاو مەلیک عادیەن ماستاو کەر لییان
نزیك دەبنەو، رییابازو خۆلەبەرکەر لە دەرباریاندا شوێنیان چنگ دەکەوی.

﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ پەرەردگار زاناو ئاگادارە بە حالو وەزعی بەندەکانی
بە سارانشینو شارنشینیانەو، هەکیمو دانایە لەدانی شەریعتو یاسا بۆیانو
لەپاداشدانەو ی چاکەکارانو تۆلەستاندنەو لەخرابەکاران.

﴿وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا﴾ هەندیک هەن لەو عەرەبە
دەشتەکییانە بری مآلو سامانی خۆیان دەبەخشن بۆ جیهاد بەریابازی
بەمەبەستی خۆپاراستن و خۆنزیك کردنەو لە موسوڵمانان، پێیان وایە: ئەو ی
دەیبەخشن سەرانی لێ ستاندن و خەسارە تەندییەو گێچەل لەخۆ دوورخستەو یەو
ئەمریکە لەسەر شانیان پێیان خۆش بێ و پێیان ناخۆش بێ و دەبی ئەنجامی بدەن،
پێیان وایە لە دنیاو قیامەتدا سوودی لێ وەرگرن، لە دنیاو ناشکرایە بە
سەرانیو گێچەل لەخۆ دوورکەوتنەو ی دەزانن، بۆ قیامەتیش ئەوان برۆیان
بەزیندو بوونەو و سزاو پاداشی قیامەت نیەو بەتەمای پاداش وەرگرتنەو ی روژی
قیامەت نین لەسەر ئەو مآلبەخشینە.

ئیمامی ضەحاک دەلی: ئەمانە هۆزی بەنو ئەسەدو هۆزی غەطەفان بوون!
﴿وَيُرَبِّصُ يَكُمُ الدَّوَابُّ﴾ ئەم تاقمە عەرەبە دەشتەکییە مونا فیکە
چاوەروانی ئەوێ ئیو توشی بەلاو موصیبەتیک بن، هیزو تواناتان ئەمینی، لێ
بکەون و دوژمن بەسەرتاندا زان بێ، ئیتر ئیو ئەوانتان لەبیر بجیتەو و
نەتانیڕژیتە سەریان، داوی هاوێشی کردو مآلبەخشینیان لێ نەکەن، ئیتر
ئەوانیش ئەم مآلبەخشینە رییابازیەیان لەکۆل بکەوی! لەم سەرانی دانە رزگاریان
بێ، بێگومان ئەوان لەدلی خۆیاندا چاوەروانی ئەو بوون موشریکەکانو
جولەکەکان بەسەر موسوڵمانەکاندا زان ببن، داوی کە لەو ناتومید بوون،

ته مجار چاوه پروانی له دنیا ده چوونی پیغه مبهرو ﷺ بوون، وایان ده زانی نیسلام به له دنیا ده چوونی پیغه مبهرو ﷺ کوتایی دیو موسولمانان نامینن، نیتر نهوان بوخویان ده کمونه نیستراحه ته وه. به لام خه یالیان خاوه و نهو ناواته یان نایه ته دیو دوا کلاوی بابر دو کهوتون!

﴿عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ﴾ به لالو موصیبه تو ته نگو چه له مهو ناخوشی به سهرو خویاندا بخولیته وه و یه خه ی خویان بگری! نه وه ی چاوه پروانی ده کهن تووشی پیغه مبهرو موسولمانان بی، تووشی خویان بی.

رسته ی ﴿عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ﴾ ده گونجی هه والدانو خه بهر بی، ده گونجی دو عالیکردن بی. واته: (انشاء) بی. نیمه به شیوه ی دوعا رافه مان کرد...

بیگومان ته هه واله هاته دی، یان بلین: ته م دوعایه گیرا بوو، به لالو موصیبه تو ته نگو چه له مه یه خه ی خویانی گرتو تووشی تیشکانو ریسوایی بوون، ناواتیان نه هاته دیو به مرز نه گه یشتن!

﴿وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ پمروه دگار شنه وایه بو نهو قسانه ی له ناو خویاندا ده یلین: که ره نگدانه وه و ده برینی هه ستو شعوروو بیرو باوه ریانه ده رباره ی مالبه خشینیان، زاناو ناگاداره بهو نیازو مه به ستانه ی: که له ناو دلی خویاندا ده یشتی نه وه، بابزان: له وه به ولاره خودا حیسانیان له گه ل ده کاو له سهرو نهو کردارو گوftarو نیازو مه به ستانه یان توله یان لی ده ستین، یان (خودا شنه وایه بو نهو گوftarانه ی له کاتی مالبه خشینه که دا ده یلین، شنه وایه بو دوعای به نده کانی لیان، زاناو ناگاداره بهو نیازو مه به ستانه ی له دلی خویاندا هه شاریان داوه، ده زانی کئی شیای یارمه تی و سهرو کهوتنه. کئی شیای ریسوا کردنو تیشکانه). نمورنه ی ته م نایه ته نایه تیکی تره که ده فمرموی: ﴿قُلْ: هَلْ تَرَبُّصُونَ بِنَا اِلَّا اِحْدَى الْحُسْنَيْنِ، وَ نَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُصِيبَكُمْ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖ اَوْ بَاِیْدِنَا﴾ التوبه/۵۲.

ته مجار پاش ته وه ی حالو وه زعی عمره به ده شته کییه مونا فیه کانی روون

کرده‌وه، باسی عمره به ۱۱ هفته کییه خوداناسه کان ده‌کاو دهرموی: ﴿وَمِنْ
الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ ههروه‌ها لهو عمره به لادی
۱۱ هفته کیانه که ساتیک همن، پروایان به‌خودا ههیه، پییان وایه: همر ئه‌و خاوه‌نی
بوئه‌وه‌ره‌و ۱۱ سه‌لانی ته‌واو ره‌های ههیه‌و به‌ویستی خوی بوئه‌وه‌ره
هه‌لده‌سورپینی، پروایان به‌هاتنی رۆژی قیامت ههیه: که پاداش و سزای تیدا
ده‌دریته‌وه ۱۱ پروایان به‌خودا و به‌پیغه‌مبه‌رو به‌رۆژی دواپی ریکو پیکه‌و راستو
دروسته.

هه‌ندیك پێیان وایه: مه‌به‌سه‌ت به‌ (الأعراف) لی‌ره‌دا خێلی جو‌هه‌ینه‌و
موزه‌ینه‌و به‌نو ئه‌سه‌له‌و خێلی غه‌فقا‌ره‌.

موجاهید دہلی: نہوانہ: پیوانی بہنو موقرینن لہ ہؤزی موزہینہ. نہو
کۆمہ لہی ہاتنہ خزمەت پیغہ مبر ﴿﴾ داوی تویشوو ولاغی سواریان کرد بو
چوون بو غہزای تہ بووک. نہوانہن: کہ خودا دہربارہیان فرمویہ وتی: ﴿وَلَا
عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلْتَ لِيُحْمِلَهُمْ﴾ التوبہ/۹۲.

﴿وَيَتَّخِذْ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ﴾ نه‌وانه مالو سامانی
خوځيان د به خشن له پيناو ره زامه ندى خودادار دوو مهبه ستیان همن:

۱- نزدیکبونده له خوداو به ده ستهینانی ره زامهندی زاتی بیچوونی.

۲- دوعا کردنی پیغمبر ﷺ بۆیان، چونکه پیغمبر ﷺ دوعای بۆ
 ئەوانە دەکرێ که زەهکاتی مائی خۆیان دەداو مائو سامانی خۆیان دەبەخشی
 داوای لیخۆشبوونی خودای بۆ دەکردن، داوای خێرو بمرهکەتی بۆ دەکردن،
 ئەوانیش بێم دوعایانە دلێان دادەمرکارو نارامی دەگرت.

ئەمجار پەرەردگار ئەو روون دەکاتەو: **كە ئەو موسولمانانە پاداشيان**
مستۆگەرە، شایەدی ئەوەیان یۆ دەدا: **كە زەینیان بەهەلە نەچوو** و
مالبە خشینەکیان سوودبە خشە بۆیانو جی خوی دەگریۆ دەر موی: ﴿إِنَّمَا
قُرْبَةُ هُمْ﴾ **ناگادار بینەو و بزائن:** **مالبە خشینەکیان لەرە حمەت و بە خششی**

خودایان نزدیک دهکاتوهو دهکونه ژیر ریژنه‌ی بارانی ره‌حمه‌تی تایبه‌تی خویه‌وهو ره‌زامه‌ندی خوی ده‌به‌خشی پئی‌یانو هیدایه‌تیان د‌دها بۆ به‌رده‌وام بوون له‌سهر ری‌بازی راستو دروست: که ده‌یانگه‌یه‌نی به‌به‌ه‌شتی به‌ری‌نو نه‌پراوه‌و رازاوه. ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بی‌گومان به‌روه‌ردگار لی‌خوش‌بوونو ره‌حمه‌تو به‌زه‌یی به‌رفراوانو بی‌سنوورو بی‌سهر و بنه، ره‌حمه‌تو لی‌خوش‌بوونی خوی ده‌به‌خشی به‌و به‌ندانه‌ی له‌کردارو گو‌فتاریان‌دا مو‌خلیص و دل‌سوزن، له‌گونا‌هو که‌م‌ت‌رخه‌می‌یان خوش ده‌بی، هیدایه‌تیان د‌دها بۆ به‌رده‌وام بوون له‌سهر کارو کرده‌وه‌ی باشو به‌سه‌ند! نه‌مه‌ش ده‌بیته‌ هو‌ی نا‌کام‌باشی و به‌ختمه‌وه‌ی د‌واروژ.

پۆلین کردنی دانیش‌توانی مه‌دینه‌و ده‌ور به‌ری

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهِجْرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَنِ رِضَى اللَّهِ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْغَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۰۰﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْإِثْقَالِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۱﴾ وَعَاخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَعَاخَرَ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ

إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۰۲﴾

ده‌بار‌ه‌ی هو‌ی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ...﴾ نی‌مامی رازی ده‌فه‌رمو‌ی: نه‌وه‌ی راستو صد‌حیحه‌ نه‌وه‌یه: که نه‌م نایه‌ته مه‌به‌سه‌تی نه‌و ها‌وه‌لانه‌یه که «ه‌ست پی‌ش‌خه‌رو پی‌شه‌نگ بوون بۆ کۆچ‌کرد‌نو

یارمه تیدانی نیسلام.

نایه تی (۱۰۱) به گۆره ی قسه ی به غه وی و واحیدی: که له (کوله بی) یه وه ده گیرنه وه دربارهی خێلی جوهرینه وه خێلی موزهینه وه نه شجعه وه نه سلهم وه غه ففار هاتۆته خواری: که دانیشتوی ده وره بهری مه دینه بوون.

ده رباره ی نایه تی ﴿وَاٰخِرُوْنَ اَعْرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ﴾ ئیبنو مهره وه بهی و ئیبنو نه بی حاتم له ئیبنو عه بابه وه ده گیرنه وه: فهرمویه تی: پیغه مبه ر ﴿چوو بو غه زه نه بو لوبابه و پینج که سی تر خۆیان پاش دا دوایی نه بو لوبابه و دوو پیاو له پینج که سه که بیران کره وه به خۆیان دا هاتنه وه په شیمان بوونه وه، وتیان خۆمان به کۆله که کانی مزگوتنه وه شه ته که ده دین، خۆمان ناکهینه وه تا پیغه مبه ر ﴿خۆی نه یه به دهستی خۆی نه مان کاته وه خۆمان به ره لالا ناکهین!

نه مانه واده ی خۆیان به جی هینا و خۆیان شه ته که دا، سێ که سه که ی تریان خۆیان شه ته که نه دا. پیغه مبه ر ﴿له غه زه گه رپا به وه، فهرمووی: نه وانه کێن خۆیان به و کۆله که نه وه شه ته که داوه؟ پیاویک عمرزی کرد وتی: قوریان! نه وانه نه بو لوبابه و هاوړپکانی، له هاتن بو غه زه خۆیان پاش داوه، دوایی په شیمان بوونه وه وه عدیان داوه خۆیان بیهستنه وه تا ته شریفت نه یان که یه وه خۆیان ئاوا به شه ته که دراوی به یلنه وه، پیغه مبه ر ﴿فهرمووی: تا فهرمانم له خوداوه پی نه کری نایانکه مه وه، ئیتر نایه تی ﴿وَاٰخِرُوْنَ اَعْرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ...﴾ هاته خواری، نه مجار پیغه مبه ر ﴿به ره لالی کردن و عوزریانی لی وهرگرتن. سێ که سه که ی تر مانه وه که خۆیان نه به ستبه وه و باسیان نه کرابوو، نه وانه بوون: که خودا دربارهیان ده فهرمووی: ﴿وَاٰخِرُوْنَ مُّوَجَّوْنَ لَآمِرٍ اَللّٰهُ﴾ ئیتر خه لک ده یانگوت: نه و سێ که سه نه گه ر سروش دربارهیان نه یه ته خواری و عوزریان لی وهرناگیری. هه شبوون ده یانگوت: به لکو خودا لییان خوشبی، تا له دوایی دا نایه تی ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِيْنَ خَلَفُوْا...﴾ هاته خواری جا پیش نه وه ی بچینه سه ر رافه کردنی نایه ته که کان پیوسته په یه ونه ی نه م نایه تانه به هی پیشه وه روون

بکەینەو. پەيوەندىيەكەش ئەوئە: پەروەردگار لەو پەيش ریزی کۆمەلە
عەرەبىكى روون کردەو: کە بەمەبەستى خۆ نزیك کردنەو لەخوداو دوعا کردنى
پەيغەمبەر ﷺ بۆيان مالىو سامانى خۆيان دەبەخشن، ئەمجار فەضل و ریزی
کۆمەلەيکى ترى عەرەبى بەيان کرد: کە لەکۆمەلەي پەيشو ریزدار ترن، پلەو
پایەيان بەرزو شکۆدارتر. ئەوانیش کۆمەلە تا قىمى موسولمانە پەيشینەکانن کە
دەستەو تا قىمى يەكەمى کۆچکارو يارمەتیدەرانن، ئەمجار بەشۆن ئەواندا باسى
حالىو چۆنەتى کۆمەلەيک لەمونا فەيقه کانی مەدينەو دەورو بەرى دەکا. هەرچەندە
يەكە کە هەسنىشانيان ناکا، ئەمجار حالىو چۆنەتى کۆمەلەيکى تر باس دەکا: کە
کردارى چاکو خراپيان تیکەل کردو و چاکو خراپيان هەيە، ئەوانە ئومید وایە
تۆبەيان لى وەرگيرى لىخوشبوونى پەروەردگار بيانگرتەو.

دەفرموى: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ﴾ پەروەردگار لەم ئایەتەدا رەزامەندى خۆى؛ ئەو پەرى
رەزامەندى خۆى رادەگەيەننى بۆ کۆمەلەيک لەموسولمانانو پاساوى ریزو پلەو
پایەيان بەسەر موسولمانى دیکەدا دەداتەو، کە نمونەو پەيشەنگو دەست
پەيشخەر بوون بۆ موسولمانبوونو جیهادو تیکۆشان، ئەوانەش سى چين و توژن:

يەكەم: موسولمانە دیرینهکان ئەوانەى يەكەمجار کۆچيان کرد: کە بریتين:
لەو کۆمەلە موسولمانانەى پەيش پەيمانى ناشتى (خودەيبییه) دەست
پەيشخەر بوون لەهيجرە تکرەنو يارمەتیداندا. ریزدار ترين ئەم کۆمەلە پەسەندە
جوار خەليفەکانى پەيغەمبەر (ابو بکر، عمر، عثمان، علي) ئەمجار ئەو دە
هاوئە ریزدارەن کە پەيغەمبەر ﷺ لەدونيادا مۆژدەى بەهەشتى پەيدا وون
بە (العشر المبشرة) بەناوبانگن.

ریزدار ترينى ئەم کۆمەلە جنيشینی يەكەم حەزەرەتى ئەبوبەكره ﷺ هاوار بۆ
ئەو کۆمەلەى کە خۆيان بەموسولمان دەزانن و دژايەتى ئەم خەليفە ریزدارە

ده که نه و جوینی پی دده دن، په نا به خواا به راستی نه وانه کۆمه ئیکی گومراو سهرلی شیوان. عه قل و هوشیان تی که چووه، دلیان رهش بووه، چون زات ه که نه له گه ئ هه بوونی نه و هه موو ئایاتی قورئانو فرموده ی پیغه مبهردا: که ده رباره ی فضل و ریزی نه و چینه به ریزی صه حابه هاتوون، چون زات ده که نه ناما قولی بهرام بهر پیاری وه کو حه زه ته نه بو به کر بکه نه؟ دژایه تی که سانی که ده که نه که خودا ره زامه ندی خوی لیان را گه یاندوه. به چ عه قل و بیرو هوشی که دژی زاتی وه کو حه زه ته نه بو به کر حه زه ته عومره و حه زه ته عوسمان، ده دو ئنو جنیویان ئاراسته ده که نه بوختانو قسه و باسیان بو هه لده به ستن؟ خودا له شه پری نه و کۆمه له گومرایه ی نه مه هه لو ئستیانه بهرام بهر صه حابه ی خودا لی رازی بوو، بهمان ریزی!!!

دووهم: ده سته ی یه که می یارمه تیده رانن؛ نه و کۆمه له هاوه له یارمه تیده ره ی ناماده ی په یمانی (عه قبه ی یه که م بوون) که ژماره یان حه و کس بوو له مینا سالی یازده هه می پیغه مبهرایه تی پیغه مبهردا وه: دوو سال پیش هیجره تی پیغه مبهردا په یمانیان له گه ئ پیغه مبهردا به ست. نه مجار هاوه لانی (په یمانی عه قبه ی دوهمن) که ژماره یان حه فتا پیارو دوو نافرته بوون.

سییه م: نه و موسولمانانه ی که شوین نه و موسولمانه دیرینه که وتوون به چاکه کاری و نیمانو گهردن که چیه وه شوین نه و صه حابه خوا لی رازی بوانه که وتوون، کردار و گوشتاریان چاکه کاری به، نه م سی تا قبه سته یه (وَضِیَّ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ) خودا له بیرو باوهرو کردار و گوشتاریان رازی به و طاعت و خودا په رستیان قبوله و له تاوان و زه لله و خراپه یان خوش بووه، به شه وان ئیسلام گه شه ی کرده و بلا و بۆته وه، نه وان بوون به گیانو به مان خویان فیدایی کرد؛ نه وانیش له خودا رازین سوپاسگوزاری نیعمه ته کانی ده که نه، رازین به و نیعمه تانه ی خودا له دونیا و قیامه تدا به سه ری دا رشتوون، له شیرکو گومرایه ی

رزگاری کردون، توفیقی داون بهرو ریبازی خیر و چاکه ههنگاو بنین، هیدایهتی داون بۆ حهقو ریبازی راست، سهربلندی دویا و قیامهتی کردون، ﴿وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا﴾ باغی بههشتی بۆ داناو که بهژدارو درهخته کانی دا جوگای ناو ده کشینو نهوندهی تر جوانی و رازاوهیی بهباغه کانی بههشت ده بهخشن، بۆ ههتا ههتایه تییدا ده میننه وه.

تییینی ده کری: که شوینکه وتنی هاوه لان وه کوو پیوست، ده بی شوینکه وتنیکی چاکه کاری و نیحسان نامیزی، واته: کرده وه چاکو نیازیاکو موخلیص بی بۆ نایین، نه گهر ههروا بهروآلهت پهیرهوی نیسلام بکاو مهرجی نیحسانی تییدا نه بی، به شوینکه وتووی هاوه لانی پیغه مبهر ناژمیردیی و ناچیه جوارچیوهی مهفهومی نایه تی ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾ آل عمران / ۱۱۰ حسیب ناگری!!

نه مجار پهروه دگار حالو چۆنه تی کۆمه لیک تری دانیشتووی مه دینه و ده ورو بهری روون ده کاته وه ههوالی کۆمه لیک دوورووی مه دینه و ده ورو پشته به پیغه مبهر ده دا، وه صفو چۆنه تییا راده گهیه نی و ده فهرمو: ﴿وَمِنْ حَوْلِكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ﴾ لهو عمره بانهی له ده ورو بهری مه دینه، که خیلێ جو ههینه وه نه سهله و غه ففارو نه شجه عن مونا فیقو دووروون، ههروه ها هه ندیک تریان دانیشتووی ناو شاری مه دینه و دووروون؛ نه ک هه دووروو بهس! به لکو ﴿مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ﴾ له سه دوورووی راهاتوونو تییدا ماهیرو کارامه ن ﴿لَا تَعْلَمُهُمْ﴾ نه تو نهی موحه مبه د! و برای زیره کی و لیژانیت نایانناسی و ناتوانی ده ست نیشانیان بکهی. نه وهنده وریا و پیسو قیل بازو خوارین نا هیلن ههستیان پی بکهی. ﴿نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ﴾ تیمه ده یانناسینو به سه نهی و په نامه کییه کانیان دا ناگادارینو پییا ده زانین، نه وان کوفر و دژایه تی له تیو دلیان هه شار ده وه نو بهروآلهت و روکه ش خویان وه کوو

موسولمانی موخلیص و راستال پیشان ددهن ﴿سَنُعَذِّبُهُمْ مُّوتًّیْنَ﴾ به سمریانه وه ناچی و بزیان سمرناچی له وه به ولاره دوو جار سزایان دده هین به ریسوا بو و نو مالفه و تاندنیانو مندال مردنیان، نه مجار به نازاری کاتی گیانکیشانو عه زابی ناوگۆر، یان به مال لی ستاندنو ماندو کردنی جهسته یان.

نیبنو عه بباس ده فرموی: به نه خوش که و تیان له د دنیا داو به سزای قیامه تیان.

﴿ثُمَّ يُرَدُّونَ اِلٰی عَذَابٍ عَظِیْمٍ﴾ پاشان ده گهر پندرنه وه بۆ ناو سزای دۆزه خ که به نیش و نازارترین سزایه. مه به ست نه وه یه: سزایان دوو چهندانه و چهند چهندانه ده بی!

نه مجار باسی کۆمه لکی تری دانشتوانی مه دینه و ده وریره ده کا: که مه نافیقی خالیص نین به لکوو کۆمه لکی کرداری چاکه و کرداری خراپه یان تیکه ل به یه ک کرده، نیمانیان هیه و تاوانبارن! ده فرموی: ﴿وَاٰخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوْبِهِمْ﴾ کۆمه لکی تر هه ن که خۆیان پاشداوه، نه هاتن به درۆ بیانو و به پیننه وه و عوزر خواهی بکه ن، به لکوو دان به تاوانی خۆیان دا ده نین و ده لّین کاریکی خراپمان نه نجام داو په شیمانین، نه وانه ﴿خُلُطُوْا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخِرَ سَتِیْمًا﴾ کرداری چاکیان تیکه ل به کرده وه یه کی تری خراب کرده و، جاریک چوون بۆ جیهادو جاریک خۆیان لی پاشداوه، تۆبه و تاوانیان تیکه ل به یه ک کرده، نه وانه ﴿عَسٰی اللّٰهُ اَنْ یَّتُوْبَ عَلَیْهِمْ﴾ هومید وایه؛ خودا تۆبه یان لی وه ربگری و لییان خوش بی ﴿اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ﴾ بیگومان خودا لیبوردو و لیخوشبووه، به ره حبو به زه بییه بۆ نه و که سانه ی تۆبه ده که نو له کرداری خۆیان په شیمانزو سورن له سمر نه وه: که جاریکی تر نه گهر پندنه وه بۆ سمر نه و خراپه کارییه یان.

وهرگرتنی زه کاتو قبولکردنی توبه و فدرمان به کاری چاکه
 خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ
 سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۰۳﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ
 عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۴﴾ وَقُلِ
 أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ
 الْغَيْبِ وَاللَّهِ هُوَ فَاعِلُ كُلِّ شَيْءٍ ﴿۱۰۵﴾

دەریارە ی سەبەب نزولی نایە تی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ...﴾ ئیبنو جەریر
 لە ئیبنو عەبباسە وە دە گێڕێتە وە دە لێ: کە پیغەمبەر ﷺ نەبو لوباسە و
 ھاورپیەکانی لە کۆڵەکان کردنە وە دانیان نا بە تاوانی خۆیان داو خودا توبە ی لێ
 قبول کردن، نیتەر مالو سامانی خۆیان ھێنایە خزمەت پیغەمبەر و وتیان: نە ی
 پیغەمبەر ی خودا! ئە مە ئە و مالو سامانە مان بوو: کە بوو بە ھۆی دواکە و تەمان
 لە بە شدار ی کردنی غەزا، بۆ مان بێە خەشە و داوای لێخۆشبو و نمان بۆ بکە. پیغەمبەر
 ﷺ فەرمووی: فەرمانم پێی نە کراوە: کە ھیچتان لێ وەر ی گرم، نە مجار
 پەر وە ردگار نایە تی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً...﴾ ی نار دە خواری، نیتەر پیغەمبەر
 ﷺ سییە کی ماله کی لێ وەر گرتن.

حەسەنی بە صبری دە لێ: ئە و مال لێ وەر گرتنە قەرەبووی ئە و تاوانە بوو: کە
 نە نجامیان دا بوو...

کۆمە لێک لە زانایانی ئیسلام پێیان وایە: کە مەبەست بە م نایە تە زە کاتی
 واجبە. بە م پێیە فەرمانی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ ھەموو مالو سامانی نادە میزادان
 دە گێڕێتە وە. و شە کە گشتی یە و مەبەست پێی مالو سامانیکی تایبە تی یە، چونکە
 بڕە مالو سامانیکی ھە یە زە کاتی تێدا نیە، وە کوو خانووی سوکنا و ھە وانە وە

پوشاکو ولاغی سواری و نهم جوړه شتانه، نهمانه مالو سامانزو زه کاتیشیان تیدا نیه.

جا نهم فرمانه همرچهنده ناراسته ی پیغه مبر کراوه و تایبه ته به نه وه و ه وکاری نازل بوونه که شی تایبه ته، به لام جینشینه کانی پیغه مبر و فرمانه وایانی موسولمانی دوا نه وانیش ده گریتموه. بویه حذر ته تی نه بو به کری صه دیقو باقی هاوه لانی پیغه مبر ﷺ شهریان دژی نه و خیل عمره بانه راگیانند: که لهزه کاتدان پاشگه زبویونه وه، شهریان له گه ل کردن تا ملیان که چ کرد بو زه کاتدانو زه کاتی مالو سامانیان ته سلیم به خه لیفه ی پیغه مبر کرد، وه کوو چون له وه پیش ده یاندا به پیغه مبر. ته ناندت حذر ته تی نه بویه کر فرمانی: (وَاللّٰهُ لَوْ مَنَعْنِي عِقَالًا - اَوْ عَنَقًا - كَانُوا يُودُّنَهَا اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ ﷺ لَافَاتِلْنَهُمْ عَلٰی مَنَعِهِ)

نه مجار پیش نه وه ی بچینه سمر رافه کردنی نایه ته کان به پیویستی ده زانم مونسه به ی نهم نایه تانه به هی پیشه و ده ست نیشان بکهم.

۱- جا نه گمر مده به ست به وشه ی (صدقة) له نایه ته که دا قمره بوو کردنه وه ی نه و تاوانه بی که له خوپاشده ره کانی غه زای ته بوو ک روی دا، نه و پدیوه ندی نهم نایه تانه به نایه ته کانی پیشه وه ناشکراو نومیانه، چونکه نه گمر وایی مده به ست به نایه ته کان چاره سمر کردنی هله ی کومه لیک ناده میزاده و حوکه که تایبه ته به وانه وه!

ده شبی مده به ست که گشتی بی، به م جوړه بگوترئ: ئیوه کاتیک رازی بن زه کاتی غیر واجب بده ن، ده بی بو در کردنی زه کاتی واجب ناماده باشی زیاترتان تیدا بی!

۲- نه گمر مده به ست به وشه ی (صدقة) له نایه ته که دا زه کاتی واجب بی، یان واجب بوونی زه کات و هر گرتن بی له ده و له مهنده کان، که نهمه بوچوونی زوریه ی فوقه های ئیسلامه و بوچونیک راس تیشه، نه وه مونسه به که به م جوړه ده بی: واته: ده تواندرئ بگوترئ: کاتیک نه بو لوبابه و هاوه لانی توبه یان کردو

په شیمانیاں له کاره کیان ده بریو خو یا شدانى خو یا نه زای ته بووک به تاوان زانى، دانیان به وده نا که هوکاری خو یا شدانه کیان خوشیستنى مالو سامان بوو رژدیو چروکیان بوو، هه و لدانیان بوو بو پاراستنى و خه رج نه کردنى. که وایی پییان گوتراوه: نه گهر راست ده کهن توبه تان کرده و په شیمانن، ده زه کاتى مالو سامانتان (که واجبه له سهرتان) ده ریکه، چونکه ئیدی عای توبه کردنو په شیمان بوونه و تان ههر به قسه نایی، ده بی بهر کرده و په بیسه لمینن، جا نه گهر زه کاتى پتویستى مالو سامانى خوتان دا، نه و روون ده بیته و ده که ئیوه راستگون له توبه کردنه که تان دا. نه گینا درو ده کهن!

جده صصاص ده لى: راست نه و ده یه: مه به ست به (صدقة) له ئایه ته که دا زه کاتى واجبه، چونکه تا ئیستا نه چه سپاوه: که نه وانه به تاییه تی صده ده قیه کیان له سهر واجب بوو بی له سهر که سانی دیکه واجب نه بوو بی، جا نه گهر نه و ده مان بوو نه چه سپی، ده بی بلینن: نه بو لوبابه و هاوه لانی و خه لکانى تر هه موویان له ناست نه حکامى ئیسلامو عیباده تدا یه کسانو ئایه ته که تاییه ت نیه به نه بو لوبابه و هاوه لانیه و به لکوو هه موو سامانداریک ده گرته و ده.^(۱)

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً﴾ نه ی پیغه مبه ر! هه و ده ها هه موو حاکمو فرمانه وایه کی دواى پیغه مبه ر، وه ریکه له مالو سامانى نه و توبه کارانه و له که سانی تریش به شیک له مالو سامانیان که زه کاتى دیاریکراوه و واجبه له سهریان ده رى بکه ن ﴿تَطَهَّرْهُمْ﴾ به و زه کات لى وه رگرتنه له ده ردى به خیلی و ته ماع پاکیان ده که یته و ده ﴿وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا﴾ دلو ده روونیان پالفته ده که ی، له نه خوشی رژدیو چروکی پاکیان ده که یته و ده. گه شه و نه شو نما به چاکو هه سه نه یان ده ده ی، به رزیان ده که یته و ده. بو پله و پایه ی راستالان، به و زه کات لى وه رگرتنه مالو سامانیان گه شه ده کاو زور ده بی و خاوین ده بیته و ده. نیمامى

نه حمه دو موسلیمو تیر میزدی له تهبو هورهیره وه فرموده یه کیان ریوایهت کردوه ده فرموئ: (مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ) واته: زه کاتدان مالو سامان کهم ناکاته وه.


﴿وَصَلِّ عَلَيْهِمْ﴾ نهی پیغه مبهرا! دوعا بۆ نهوانه بکه زه کات ده رده کهزو داوای رهحمو بهزهیی خودایان بۆ بکه. بۆیه سوننهت وایه: که جایی زه کات زه کاته که وهرده گری دوعا بۆ زه کاتدر بکا، ﴿إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ﴾ بیگومان دوعا کردنی تو نهی پیغه مبهرا بۆ زه کاتدره کان نارامی ده به خشی به دلو ده روونیانو هیچ پرۆشی نهو مالهیان نابئ که دهیبه خشن. ﴿وَاللَّهُ سَمِيعٌ﴾ پهروهردگار شنه وایه بۆ دوعاو پارانه وهی تو بۆیانو شنه وایه به داننای نهو خویاشده رانه به تاوانی خویان داو تو به کردنیانو پارانه وهیان. ﴿عَلَيْمٌ﴾ زانوا ناگاداره بهو هستو شعورهی له ناو دلو ده روونیاندا شاردا وهته وه بهو په شیمان بو نهو نهو غه مو په ژارهی تووشیان بووه له ناکامی تاوانی خویاشدانیان له چون بۆ غهزا! ده زانی ناخو تو به کیان به راسته یان نا؟ ده زانی چ شتی که بهرژه وهندی نهوانی تیدایه چ شتی که بۆ نهوان زیان به خشه.

گوتراوه زه کاتدان سن سووردهی که ورهس بۆ زه کاتدر هه یه:

۱- دلو ده روونی پاک ده کاته وه.

۲- ره زامه ندی پهروهردگاری بۆ ده سته بهر ده بی.

۳- مالو سامانی پارێزراو ده بی.

به لئ خودا شنه وایه بۆ دوعاو پارانه وهی بهنده کانی، زانایه به نهینی ناو په رهی دلیانو ناگاداری هه موو شتی که نهینی و ناشکرایه، هه نهو هوکم ده کا له کارو باری بهنده کانی دا، تو بهو په شیمان بیان لی وهرده گری، صه ده قهو زه کاتیان لی قبول ده کا، پیغه مبهرا  فرمانی خودا ته نجام ددها، چی پی بفرموئ نهو چی به جی ده کا، هیچ شتی که له خویسه وه بریار نادا، جا بۆ چه سپاندنی نهو

حه قیقه تهو خستنه رووی شه م راستیه فهرمووی: ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ
التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ نایا نه زانن؟
واته: با بزائن: که همر خودا توبه له بهنده کانی وهرده گریو زه کاتو صده ده قه
قبوون ده کا، همر خودایه توبه وهرده گریو ره حمو به زهیی به توبه کاران بیه خشی، که سی تر مافی
شه وی نیه. ته نانه ت پیغه مبری خودا کاتیگ هاوه له خویاشده ره کانی
له کۆله که کان کردنه وه، صده ده قه که یانی لی وهرگرتن به فرمانو به نیزی خودا بوو،
تا خودا نیزی نه داو نیگای بو نه نارد شه نه یتوانی هیچ بکا! لی خوشبوون
له تاوانی بهنده کان عانید به خودایه و بهس! وه کسو له شوینیکی تردا ده فهرمووی:
﴿وَمَنْ يَغْفِرُ الذَّنْبَ إِلَّا اللَّهُ؟﴾ آل عمران/ ۱۳۵ یان ده فهرمووی: ﴿وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ
تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ طه/ ۸۲

﴿وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسِرِّي اللَّهِ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ نهی پیغه مبر!
بهو توبه کارانه و به خه لکانی تریش بلی: تی بکوشنو کار بکن، بیگومان کرده وی
نیوه چاک بئی یان خراب، ده بیسری؛ خودا ناگای لییه و پیغه مبر ده بیسری و
موسولمانان پیی ده زانن.

کرده وه گرنگیه کی تایبه تی هیه و بناغهی خوشبه ختی و کامه رانییه، یان
مایه ی به دبه ختی و چاره رهییه، همرچی نیوه بیکن: له چاکه و له خراپه خودا
ده بیسری و ناگاداریه تی، پیغه مبر و موسولمانانیش به سمر کرده وه کانتان دا ناگادار
ده کا، پاداشو سزاتان به گویره ی کرده وه کانتان ده دریته وه...

پیوسته هه مو ئاده میزادیگ بترسی له م همره شه یه ی پهره ردگارو
بگه ریته وه بو لای خودا و توبه ی په شیمانی خوی له تاوانه کانی رابگه یه نی و چی تر
سوور نه بی له سمر سهر پیچی کردنی فرمانی پهره ردگاری! باش بزائن که
له قیامه تدا کرده وه کانتان به سمر خودا دا راده نویرینو ده خرینه بهرچاوی

پیغه مبر ۱۱ موسولمانان، وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فمر موی: ﴿يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ خَافِيَةٌ﴾ الحاقه/ ۱۸.

نیام ته حمده و به یه قی له نه بو سه عیدی خود ریسه وه ریوایت ده کمن: که پیغه مبر ۱۲ فمر موی تی: (لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ يَعْمَلُ فِي صَخْرَةٍ صَمَاءَ، لَيْسَ لَهَا بَابٌ وَلَا كُوَّةٌ، لَأَخْرَجَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِلنَّاسِ كَانُوا مَا كَانُوا) نه گمر له فمر موی محالدا - یه کییک له تیوه له ناو کونه به ردو شاخیک دا کار بکا نه و کونه به ردو کونه شاخه ده رگا و کوزو که له بهری تیدا نه بنو وا بزانی که س پی نازانی، خودا کرده وه کانی بو خه لک راده نوینی.

ریوایت کراوه: که کرده وه ی زیندوان به سمر خزمو که سرو کاری مردو یان دا راده نویرین. نه بو داوودی طه یالیسی فمر مووده یه ک له جابیری کوپی عه بدوللاوه ریوایت ده کا، ده لی: پیغه مبر ۱۳ فمر موی تی: ﴿إِنَّ أَعْمَالَكُمْ تُعْرَضُ عَلَىٰ أَقْرَبَائِكُمْ وَ عَشَائِرِكُمْ فِي قُبُورِهِمْ، فَإِنْ كَانَ خَيْرًا اسْتَبْشَرُوا بِهِ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ ذَلِكَ قَالُوا: اللَّهُمَّ أَهْمُهُمْ أَنْ يَعْمَلُوا بِطَاعَتِكَ﴾. ههروه ها فمر مووده ی تریش هه ن. نه وه ده چه سپینن: که کرده وه ی موسولمانان به سمر پیغه مبر دا راده نویرین. ﴿وَسُودُونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ﴾ روژی قیامت ده گهریندرینه وه بو لای پهروه ردگاری زانو ناگادار به سمر هه موو نه ینی و ناشکراییه کدا، ده برینه وه بهر دادگایی کردنی خودایه ک دیارو نادپاری له لا چون یه که، ناشکراو نه ینی له لا ناشکراو نومایانه، کرده وه کاتتان ده خاته وه بهر چاوو ﴿فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ هه وائتان ده داتس به و کرده وانه ی له دونیادا نه نجامتان داوون، نه مجار سزاو پاداشتان به گویره ی کرده وه کاتتان ده داته وه چاکه به چاکه و خرابه به خرابه!!

ئەو سى كەسەى تۆبە لى وەرگرتنىان دواخرا
وَعَاخِرُونَ مُرْجُونَ لَأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

ئەوانەى لە چوون بۆ غەزای تەببووک دوا کەوتبوون سى تاقم بوون:

۱- ئەو موناڤىقو دوورپوانە: کە لە دوورپووی دا کاراماو شارەزابوونو زۆربەى دواکەوتووەکان لەم تاقمەبوون.

۲- ئەو موسوڵمانانە بوون: کە دانیان نا بەتوانى خۆیان داو تۆبەیان کردو پەشیمان بوونەو خودا تۆبەى لى قبوول کردن، ئەمانە ئەوانە بوون: کە خۆیان بەکۆلەکەو شەتەک دابوو وەکوو لەمەوپێش باسکرا.

۳- ئەو کەسانە بوون: کە نەیان دەزانى چ بکەن؛ عوزریان بۆ پیغەمبەر نەهینایەو لەناکامى دواکەوتنیان بۆ غەزا. لەگەڵ ئەبو لوبابەو هاوێلانى دا خۆیان شەتەک نەدا، پەرورەدگار برپارى خۆى دەربارەیان دواخست، پەنجا شەو ئیشەکیان بەموعەللەقى مایەو، موسوڵمانان دەنگیان لى داپرین. هەتا نایەتى قبوڵکردنى تۆبە لىیان هاتە خواری، ئەمانە ئەو سى کەسە بوون کە دەربارەیان نایەتى ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ﴾ التوبة/ ۱۱۸ نازل بوو.

ئیبنو عبباسو موحاهیدو عیكریمەو ضەحاکو هی تریش دەلێن: ئەوانەى نایەتى ﴿وَعَاخِرُونَ مُرْجُونَ...﴾ (الایە) یان دەربارە هاتۆتە خواری ئەو سى کەسە بوون: کە لەتۆبە کردن پاش خزان ئەوانە: مورارەى کورپى رهیبعو کەعبى کورپى مالیکنو هیلالى کورپى ئوممەیه بوون: کە لەهاویدەشى کردنى غەزای تەببووک خۆیان پاشدا لەبەر تەمبەلى و خۆلستەنەو ئیستراحتەو پالداوە. ئەک لەبەر دوورپووی و نیفاق.

﴿وَأَخْرَوْا مُرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ﴾ تاقمیکى تر له خۆیاشده رازو هاوبه شی نه کهمرانی غه زای ته بوک، مهوضوعه که یان له بهر شهوه خودا برپاری یه کالاً که ره وهی ده ربار هیان دهرنه برپوه دوا خراوه، موسولمانان نازانن چییان ده رباره نازل ده بئ نایا خوا توبه یان لی قبول ده کایان نا؟!

پیغه مبهه ﴿فهرمانی به موسولمانان کرد که دهنگیان لی داپرنو هاو نشینی و هاو پیه تییان نه کهن، فهرمانی کرد خیزانه کانیاان پییانه وه دانه نیشنو بچنده ماله باوانیان تا ناکام دیاری ده کری!

شه تاقمه کاره که یان یه کالاً نه بو شهوه له سه ره تای دوور پیان دان ﴿إِمَّا يَعَذِّبُهُمْ﴾ یان خودا سزایان ده دا ﴿وَأَمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ﴾ یان توبه یان لی قبول ده کا.

بیگومان نیشه که یان بو ماوه یه ک ئاوا به موبه مه می مایه وه و برپاری یه کالاً که ره وه یان ده ربار نه هاته خوارئ. هه لبه ته هۆیه که ش شکو گومان نه بوو چونکه پهروه ردگار له وه دووره، به لکوو بو شهوه بوو: ماوه یه ک له نیوان خو فو ره جادا بپیننه وه، غه بو نا په حه تی له دلیان دا په ره بسپنی و له ناخی دله وه هه ولی توبه کردن بدن، خه لکی چاوه پروانی ناکامیان بکهن، جا هی وا هه بوو: ده یگوت: شه مانه نه گهر خودا توبه یان لی وهرنه گری به دبه ختو چاره ره ش بوون، هه شبوو ده یگوت: ئومید وایه خودا لییان خوش بی.

بیگومان شه تاقمه په شیمان بوون له وهی که نه چوون بو غهزا به لام پهروه ردگار هم ده دست توبه و په شیمانی لی وهرنه گرتن. چونکه په شیمانی رووت سوودی نیه، شه گهر له ناخه و توبه له تاوانو سه ریچی نه کری. جا که به دل توبه یان له تاوان کرد توبه که یان قبول بوو.

﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ﴾ پهروه ردگار زاناو ناگادار ده زانی کی شیای سزادانه و کی شیای لیخو شبوونه، چ شتیک له بهر شه وهندی بهنده کانی دایه. ﴿حَكِيمٌ﴾ داناو حه کیمه له کردارو گوفتاری دا، له دانانی شه ریعت و یاسایه ک که به خته وهری

ہمدو دو دنیا بؤ بہندہ کانی دہستہ ہر بکا۔ ہر لہ رووی تہو زانیی و دانایی بہوہ
بوو: یہ کالاکردنہوہی کاری تہم تاقمہی دواخت!!

مزگہوتی (الضرار) و مزگہوتی (قوبا)

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا
لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ
يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَّمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّفْوَىٰ
مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَفْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ
خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَقَا جُرْفٍ هَارٍ فَأَنْهَارُ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً
فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

دہ بارہی ہوی نازل بوونی تہم تہی تہ پیروزانہ ماموستا سید قطب لہ تہینو
کہ تہرہوہ ریوایت دہ کاو دہ فہرموی: لہ پیش کوچ کردنی پیغہ مہر بؤ مہدینہ
لہو شارہدا کابرایہ کی خہزہ جی ہہبو ناوی (أبو عامر الراغب) بوو، تہم
کابرایہ لہ سہرہمی نہ زانی دا بوہو بہ مہسیحی و زانیاری تہہلی کیتاب فیہ
بوہو، ریزکی تایبہ تیشی لای خاوہن نامہ کانو خہزہ جیسیہ کان ہہبو، کہ
پیغہ مہر ﷺ تہ شریفی کوچی بؤ مہدینہ کردو موسولمانان لی کی بوونہوہو
تایینی نیسلام بلاہو ہوہو گہشہی کرد۔ لہ جہنگی بہدریش دا موسولمانہ کان تہو
سہرکہوتنہ مہزنہیان بہدہست ہینا، تہم تہبو عامیر۔ نہفرین لیکراوہ تۆقرہی

لی بر او دژایه تی خوی بو پیغه مبهرو موسولمانان راگه یاندو هه لهات بو مه ککو
چوو ه پان قوره یشییه کازو هه میسه دهنه دهنه ی ددان بو نه وه ی شهر دژی
پیغه مبهرو هاوه لانی بکن. شهر ی نوحود بهریا بوو نه وه ی روی دا روی دا، نه
نه فرین لیکراوه پیش بهریا بوونی جهنگی نوحود چند چالکی له نیوان له شکری
کوفرو له شکری موسولمانان دا هه لکهنه، که شهر دامه زرا نه وه بوو پیغه مبهرو
که وته چالکیانه وه سهری شکاو ده و چاو بریندار بوو ددانی شکا.

له سهره تای بهریا بوونی جهنگه که شدا نه بو عامیر هاته پیشه وه وه هه ولی دا
خه زه جیه کان هه لخنه له تی و بو لای خوی رایانکیشی، به لام کهس
هه لخنه له تا تفو نه فرینیان لی کرد...

له پیش هه لاتنیشی دا پیغه مبهرو بانگی کرد بوو، هه ندی قورثانی بو
خویندبو وه داوای لی کرد بوو نیمان بهینی، به لام نه بانگه وازییه که ی
پیغه مبهرو رهت کرد بو وه، نتر پیغه مبهرو دوعای لی کرد بوو: که
به ده رکراوی و غه ربی سهرینیه وه دوعا که شی گیرا بوو... نه وه بوو کاتیک
جهنگی نوحود ته و او بوو نه بو عامیر بو می معلوم بوو: که سهرکه ورتو بالادهستی
هه بو پیغه مبهرو هاوه لانییه تی. هه لهاتو چوو بو لای هیرقه ل پاشای رۆم داوای
لی کرد که هیرش بیی بوو سهر پیغه مبهرو هاوه لانی، نه ویش واده به لینی دایه و
پهنای دایه. نه مجار نه بو عامیر نامه ی نووسی بوو هه ندی له خرمو که سو
کاره کانی له مه دینه که به مونا فیقی مابو نه وه، واده به لینی پیدان که بهم زوانه
به سو پایه کی زوره وه هیرش دینیته سهر پیغه مبهرو شهر ی له گه ده کاو
ده شکینی و به سهری دا زان ده بی، فرمانیشی به خرمو که سو کاره دووره کانشی
کرد که بنکیه کی بو بکنه وه، هه کاتی هاته ناو مه دینه بیکاته باره گاو
سهنگه ری خوی په پیره و کارانی. نه وانیش به مه به سستی نه نجامدانی فرمانه که ی
له ته نیشتمز که وتی (قوبا) وه مزگه وتیکیان دروست کرد؛ مزگه وتیکی گه ورو
قایم وۆل. پیش نه وه ی پیغه مبهرو ته شریفی برپا بوو غه زای ته بووک نه وان

له دروستکردنی مزگه وته که بوونهوه، هاتن بۆ خزمهت پیغه مبهرداوايان لی کرد که دیده نی مزگه وته که یان بکا و نوژی تیدا بکا بهمه شهرعیهت بدری به مزگه وته که یانز ئیجازه ی نوژ تیدا کردنی بۆ وه ریگرن، نه مه شیان عه ز کرد: که نهوان نهو مزگه وته یان بۆ نه خوشو پیرو په که که وته بنیات ناوه که له شهوی زستانو باوو بۆراندا ناتوانن بگه نه مزگه وتی قوبا.

پهروهه گار پیغه مبهردی لهوه پاراست که به گوئیان بکا و خیرا بجی نوژی تیدا نه نجام بدا، فەرمووی: ئیستا ئیمه له سهر سه فهرین وه غر ده کهین، خودا یاریی که گه پینه وه دیم. که له غه زای ته بووک گه پیهو نزیک به شاری مه دینه بووه هه زه ته جویرانیل هاته خواری وه وه وائی مزگه وتی (الضرار) ی پی راگه یاند، مه به ست له دروستکردنی نه مزگه وته چیهو بۆچی نیازتک بنیات نراوه به فهرمانی کئ نه نجام دراوه هه مو نه شتانه ی به پیغه مبهرداواندا! ئیتر پیغه مبهرداواندا فهرمانی کردو ناردی پیش نه وه ی ته شریفی بگاته وه مه دینه مزگه وته که یان روخاندو تیکیاندا. نه روداوه به هه مان شیوه له ئیبنو عه بباسو له سه عیدی کوری جو به یرو موجهیدو عوروه ی کوری زو به یرو قه تاده وه گپر دراوه ته وه ...!

نهوانه ی مزگه وتی (الضرار) یان دروستکرد دوانزه پیاری دوو پروو بوون به فهرمانو شووه تی نه بو عامیری راهیب بنیاتیان نا.

نهوانه ی پیغه مبهرداواندا ناردنی بۆ روخاندن و سوتاندنی مزگه وته که مالیکی کوری دوخشوو مه عنی کوری عه دی و عامیری کوری سه که نو وه حشی (بکوژی هه مزه) بوون.

چیرۆکی مزگه وتی (الضرار) چیرۆکی مه شهوور زه قه ویه کی که له روداوه گرنگه کانی غه زای ته بووک.

بۆیه پهروهه دگار دواي راواندنی حاله چۆنیه تی چین و توژه جیا جیا کانی کومه لگای ئیسلامی نهو سه رده مه، باسیکی سه ریه خۆی بۆ نهو مونا فیکانه

تهرخان کرد که نهو مزگهوتیهان بنیات ناوه و فهرمووی: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا﴾ نهوانه ی مزگهوتی (الضرار) یان بنیات نا، کۆمه لیک دووروو بوون لهو دوورپوانه ی باسکران، دوانز پیاو بوون له دوورپوه کانی هۆزی نهوسرو هۆزی خهزره ج. نهو مزگهوتیهان بنیات نا بۆ چوار مه بهستی سه ره کی.

۱- بۆ زیانگه یانندن به موسولمانو نوێژکه رانی مزگهوتی قوبا که پیغه مبه ر ﴿به گه ییشتنی بۆ شاری مه دینه دروستی کردبوو.

۲- بۆ ره تکرده وه ی په یامی پیغه مبه رو کافر بوون به خۆی پیغه مبه رایه تی و تانه و ته شهردان له خۆی و په یامه که ی ته رخانکردنی نهو مزگهوتیه بۆ شوینی پیلانگه یان و ناشوب نانهو دژی پیغه مبه رو هاوه لاتی و هه روه ها بۆ خۆدزینه وه ی مونا فیه کان له به جی هینانی نوێژه کانیان.

۳- ﴿وَتَقْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ بۆ لیک دایرانی موسولمانانو په رته وازه بوونیان، چونکه له وه پیش موسولمانان هه موویان له دوا پیغه مبه ره وه له مزگهوتی قوبادا نوێژیان ده کرد، نه گه ر بڕیکیان نوێژ له مزگهوتی (الضرار) دا بکه ن، لیک دایرانو جوداوازی له نێوان موسولمانان دا دروست ده بی.

۴- ﴿وَإِصْرًا دَلَّ لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ﴾ بۆ چاوه پروانی به ته ماهاتنی که ساتیک که بین دژی نایینی خوداو پیغه مبه ر ﴿شهر بکه نو نهو به ناو مزگهوتیه بکه نه بنکه ی خۆیانو تیدا کۆبینه وه و ناماده باش بن بۆ جهنگ که سوپای خه یالپلاری نه بو عامیری راهیب هات ره گه لی بکه ون!!

هه لاتنی نه بو عامیر هه ندیک پێیان وایه: دوا ی غه زای نوحد بووه وه کوو له وه پیش ناماژه مان پێ کرد. هه ندیک پێیان وایه: دوا ی غه زای هونه ین بووه، ریه یه تی تریش هه یه نه وه ده گه یه نی: که پاش غه زای نه حزاب بووه.

﴿وَلِيَخْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى﴾ نهو مونا فیه قانه ی مزگهوتی (الضرار) یان بنیات ناو سویند ده خۆزو ده لێن: ئیمه نهو مزگهوتیه مان به نیازی چاکه کاریو پاک بنیات ناوه، بۆ نه وه دروستمان کردو که نه خۆشو پیرو

یه که کوه ته شه وی ساردو سهرما نویژی تیدا بکهن، تووشی ناره حه تی نه بن، شه سونند خواردنو ماستاو کردنه یان بویه بو، بۆ خاتری پیغه مبه ر پروایان پی بکاو بیچی نویژ له مزگه وته که دا بکاو به وه شهر عییه ت بدن به مزگه وته که و نیتر موسولمانانی پی هه لئه تینن، ﴿وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اَنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ خودا ده زانی و شایه دی ده دا، که نه وانه درۆ ده کهن. نه پروایان به نیسلام هیئاوه. نه نیازو مبه ستیان نه وه یه: که نیدعای ده کهن. نه وانه دوپروون له کرده وه کانیا ن دا، خودا به دل پیسی و درۆ زنی و نیازی چه پهلایان ده زانی.

جا چونکه نه وان شه مزگه وته یان بویه بنیات نابوو زیان به موسولمانان بگه یه ننو خراپه کاری نه نجام بدن، پهروه ردگار نیگای بۆ پیغه مبه ر ناردو فرمانی پیکردو پیی فرموو: ﴿لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا﴾ نه ی پیغه مبه ر! به هیچ جوریک نه تو نویژ له و مزگه وته دا مه که.

و شه ی (قیام) زۆر جار به مانا نویژ دی، ده گوترئ: (فَلَا يَقُومُ اللَّيْلُ) واته: شه و نویژ ده کا. له حه دی بی بوخاری دا هاتوه: (مَنْ قَامَ رَمَضَانَ اِيْمَانًا وَ احْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهٖ) که سیک شه وانی ره مه زان نویژه کانی به ریکو پیکی بکاو پروای ته واری هه بی و به هیوای پاداش بی، خودا له تاوانی له وه پیچی خوش ده بی.

نه مجار پهروه ردگار پیغه مبه ر هه لئه تی بۆ نویژ کردن له مزگه وته قوباداو ده فرموئ: ﴿لَسْتَ جَدُّ اَبْسَ عَلَى التَّقْوٰى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ﴾ بیگومان مزگه و تیک که له سهر ته قواو خودا په رستی بنیات نرابی و له یه کهم روژی دروست کرد نه وه بۆ نیازی پاکو مبه ستی پیروژ دروست کرابی و موسولمانان تیدا کوینه وه و خودا په رستی تیدا بکهن و یه کتر بناسن و یه کیه تی و ته بایی و برایه تی تیدا په ره پی بدن، نه وه شیاوی نه وه یه: که تو نه ی پیغه مبه ر نویژی تیدا بکه ی و پیشنوژی بۆ موسولمانان تیدا نه نجام بده ی!

﴿فِيْهِ رِجَالٌ يُحِبُّوْنَ اَنْ يَتَّخِذُوْا﴾ له و مزگه وته دا چهند بیاوکی موسولمانی

تیدان، به نوێژ تیدا کردنو زیکرو سوبحانه لالا کردن ئاوه دانی ده که نه وه، به یانی و
 ئیواران خهریکی خودا په رستی کردنن تیییدا! هه زیان له پاکو خاوتنی جهسته و دلو
 دهروونیانه، ده یانه وێ نه فسیان مشته مال بکه، پیسی تاوانو خراپه کاری لی
 بکه نه وه، پۆشاکو بهرمالیان پاکو خاوتن بی، تاراتو دهستنوێژو غوسلیان
 ریکو پیکه. ﴿وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ﴾ پهروه دگار نهوانه ی خوش دهوتن که
 زیده وهی ده کهن له پاک کردنه وه به پاک راگرتنی گیانو جهسته یان، چونکه پێیان
 وایه: پاکو خاوتنی جهسته و گیان که مالی مرۆفایه تی دهسته بهر ده کهن بۆیان.
 هه له روانگه و پێیان ناخۆشه پۆشاکو جهسته یان پیسو چلکن بن، هه له به ته
 زیاتر پێیان ناخۆشه که دلو دهروونیان به تاوانو خراپه کاری و رهوشتی ناشیرین
 چلکن بی. خویان له ریا بازی و به خیلی ده پارێزن چونکه نه وه رهوشتی
 دوور و ده کانه. سییاقی نایه ته که نه وه ده گه یه نی: که مه به ست به و مزگه وته ی که
 له سه ر بناغه ی ته قواو خودا په رستی بنیات نراوه، مزگه وتی قویا به، وه لی نیمام
 نه حه ده و موسلیبو نه ساتی فه مووده یه کیان ریوایه ت کردوه، ده فه رموون:
 پیغه مبه ر ■ که له م باره وه پر سیاری لی کرا وه لامی دایه وه که مه به ست به و
 مزگه وته مزگه وتی خۆبه تی که له ناو مه دینه دایه به مزگه وتی پیغه مبه ر
 به ناویانگه. هه رچه نده نایه ته که مه نعی نه وه ناکا: که هه ردو مزگه وته که
 (مزگه وتی قویا و مزگه وتی مه دینه) مه به ست بن، چونکه هه ردو کیان له سه ر
 ته قواو خودا په رستی بنیات نراون.

زومه خشه ری ده لی: مانای نه و ■ که خۆپاک کردنه یان پێخۆشه، واته: پاکو
 خاوتنی هه لده بژێرنو سوورن له سه ر خاوتنی به نه ندازه ی خۆشه و یستی و هه زو
 ناره زو بۆ نه و خاوتنی به. خۆشه و یستی خوداش بۆ نه وان نه وه یه: لییان رازینه و
 چاکه یان له گه ل ده کا.

ده لێن: وه صفدار کردنیان به رهوشتی پاکو خاوتنی له م رووه بووه: که نه وان
 بۆ ده ست به تاو گه یاندن له پیش دا به به رد خویان پاک کردۆته وه نه مجار به تاو

خویان پاک کردۆتوه.

خۆشهویستی خودا بۆ بهنده کانی بریتییه له هه‌به‌بوونی ره‌زامه‌ندی له‌کردارو هه‌لوێستیانو قبوڵکردنی کرده‌وه‌کانیانو نزیک خستنه‌ویان له‌خۆی. چونکه پهره‌رگار پاکو مونه‌رز له‌وه‌ی که ره‌ه‌وشتی له‌ره‌ه‌وشتی به‌نده‌کانی بجی، خۆشه‌ویستی خودا جودایه له‌خۆشه‌ویستی به‌نده‌کانی. خۆشه‌ویستی خودا شتیکی وایه لایه‌ق به‌زاتی پاکی بی. وه‌کوو له‌حه‌دیثی قودسی دا هاتوه‌و بوخاری ریاپه‌تی ده‌کاوه‌فرموو: (وَلَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحَبَبْتَهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ).

ئه‌مجار به‌رامبه‌ری هاوته‌رازویه‌کی له‌نیوان نیازی بنیاتنانی مزگه‌وتی قوباو مزگه‌وتی ضمیرادا نه‌نجام داوه‌فرموو: ﴿أَلَمْ نَأْمِسْ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ أَمْ نَأْمِسْ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ﴾ نایا که‌سیک بناغه‌ی مزگه‌وته‌که‌ی له‌سه‌ر ته‌قواو هه‌لۆدان بو وه‌ده‌سته‌ینانی ره‌زامه‌ندی خودا دانابی، چاکتره، یان که‌سیک بناغه‌ی مزگه‌وته‌که‌ی له‌سه‌ر لیواری شیوکی بن هه‌لۆلی وا دانابی که‌ نزیکه‌ دا‌پوخ‌ی؟ واته: یه‌کسان نه‌ که‌سیک بناغه‌ی مزگه‌وتی دا‌پشت‌بی له‌سه‌ر ته‌قواو خودا‌په‌رستی وه‌ده‌سته‌ینانی ره‌زامه‌ندی خودا، بناغه‌ی مزگه‌وتی دانابی له‌سه‌ر بناغه‌یه‌کی قایه‌و قۆلی سوود به‌خش بو دنیاو قیامه‌ت. له‌گه‌ڵ که‌سیکدا: که‌ مزگه‌وتی ضمیرای دروستکردبی به‌نیازی زیان گه‌یاندنو کوفرو بیدینی و لی‌ک ترازاندنی کۆمه‌لی موسولمانانو چاوه‌پوانی هاتنی سوپای دۆژمن!!

ئه‌وانه دیواری با‌له‌خانه‌که‌یان له‌سه‌ر لیواری شیوکی بن هه‌لۆلی وا داناوه که‌ خه‌ریکه‌ دا‌پوخ‌ی، هه‌ر که‌ روخا به‌ره‌وو دۆژه‌خ تری‌ل بی!

له‌م ئایه‌ته‌ پیرۆزدا پهره‌ردگار له‌سه‌ر شیوه‌ی ته‌مه‌یل ته‌شبهیه‌ی شیوه‌ی نه‌ه‌لی ئیخلاص و نیمانی کردوه به‌شیوه‌ی که‌سیک با‌له‌خانه‌یی‌ک که‌ له‌زه‌وی ساغو سه‌ختدا له‌سه‌ر بناغه‌ی قایه‌و قۆلو به‌مه‌ودای باشو به‌پێ‌ی یاسای

میعمارو بیناسازی دروست کرابی، ته شبیهی ههینه تی ئاده میزادی دووروو بی
 نیمانو وره روخاوو خۆنه گری کردوه به شیوهی پیاوی خانوێک له سهر قهراخی
 شیونکی بن هه لۆلی روخه کی وا بنیات نی که خهریک بی له خۆیه وه ههرهس
 پینی و داروخی. نیستعاره که مه کنیهیه، بهم جۆره ته قواو ریضوان شوبهیندران
 به خاکیکی قایمو سهختی وا که بگونجی بینای له سهر راببه ستری، نه مجار
 موشه به هوبیهی هه زف کراوه ئامازه بۆیه کی له قهرینه کانی کراوه که
 (اسس) هیه...

﴿وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ پهرهردگار هیدایه تی گروی سته مکاران
 ناداو شاره زای ریبازی هه قو عه دالتهیان ناکاو پشتگیریان لی ناکاو سهر فرازو
 به مرز گه بیشتوو سهر که وتوویان ناکا.

نه مجار پهرهردگار رۆلی ناشیرینی نهو مزگه وته درۆینهیه دیاری ده کاو
 نیازو مه به سته گلاوه کانی دوورووه کان ده خاته روو، ده فهرموئ: ﴿لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ
 الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ﴾ بهرده وامو هه همیشه
 دروستکردنو بنیاتنانی نهو مزگه وته درۆینهی بنیاتیان ناو دواپی روخیندرا
 بوته هوی شکو گومانی نهو مونافیکانه ده باره ی تایینو زیادبوونی نیفاقیانو
 ناخو که سهره له دلپان داو ناسپێته وه، بهرده وامو هه همیشه گری و ژانه له دلپان داو
 ناسۆری جهرگو هه ناویانه، مه گهر دله کانیان پارچه پارچه بکریزو بهمرزو هه ستو
 خۆستیان نه مینی، ﴿وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ﴾ پهرهردگار ناگاداری کرداری بهنده کانیه تی
 ﴿حَكِيْمٌ﴾ خاوهن هیکمه تو دانایی به له پاداشو سزادانه و بیان به چاکه یان
 به خراپه، به شیکیش له هیکمه تو دانایی پهرهردگار رونکردنه وهی حالو چۆنه تی
 مونافیکه کانهو ده رخسێنی شته په نامه کی و نهینی به کانیانه.

مه به ست به نایه ته که نه وهیه: نهو بینایه ی که مونافیکه کان بنیاتیان ناو
 دلپان پی خۆش بوو، سهر چاوه ی گومان پهیدا کردن بوو بۆیان، نیشانه ی
 نه وه بوو: که کوفرو نیفاق له دلپان دا ره گی داکوتابوو.

جا کاتیڤک پیغه مېهر ﷺ فرمانی کرد بهروخاندنو سوتاندنی نهو مزگهوتیهو درۆینهو روخیندرا، زۆر لهسەر شانیان گران بوو، زیاتر رقیان له پیغه مېهر ههلساو، پتر گومانیان پیدای کرد له پیغه مېهرایه تیه که ی دا، ترسو خۆفیان لی پیدای کردو، کهوتنه گومانهوه ده باره ی ههلوئستی داهاتوی پیغه مېهر ده باره یان؛ ئایا وازیان لی دینی یان شهریان له گهژ ده کاو قه لاچۆیان ده کا.

ئیتەر خودی نهو بینایه شکو گومان بوو چونکه هۆکاری پیداکردنی گومان بوو، کاتیڤکیش مزگهوتیه که روخیندرا زیاتر گومانیان لا پیدای بوو.

تییینی:

نایه ته کان زۆر هوکمیان لێ وهرده گیرن هه ره گرنگه کانیان

نه مانه ن:

۱- ههر مزگهوتیک دروستکردنی زیانبهخش بێ بو موسولمانان، یان بو رییابازی دروست کرابێ، ده چیته خانهی مزگهوتی ضیارهوه نوێژ کردن تییدا دروست نیه. دروست نیه مزگهوت له ته نیش مزگهوتی ترهوه بنیات بنرێ، نه گهر بنیات نرا پێویسته بروخیندرێ، مه گهر شاروچکه که قهره بالغ بێو مزگهوتیکیان بهس نه کا.

۲- زانایان ده فرمانوون: که سیک پێشنوێژی سته مکاریک بێ دروست نیه نوێژی له پشتهوه بکری مه گهر عوزری هه بێ یان تۆبه بکا، چونکه هه زه ده تی عومهر له سهرده می جینشین خۆی دا ریگهی نه دا موجه ممهعی کوری جاریه بێته پێشنوێژی مزگهوتی قویا، له بهر نهوه له وه پێش تیمامی مزگهوتی ضیاره بوو، پاشان که عوزری هی نایه وه عوزره کهشی وێچوو بوو ریگهی دا بێته پێشنوێژی (قویا).

۳- که ده فرمانوی: ﴿وَتَفَرِّقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ناماژهی ته وهی تی دایه: که مه بهستی سه ره کی له کۆبوونه وه بو جه ماعت له مزگهوت دا یه کیه تی ته بایی و براهی و وه گری بوونی یه کتیری، تا به هۆی نه م پیکه وه گونجانه دلو ده روونیان

صافو بئ گهردی.

ته‌نانه‌ت نیمام مالیک له‌م نایه‌ته‌ه‌ه‌شی ده‌ره‌یناوه: که دروست نیه له‌یه‌ک مزگه‌وت‌دا دوو جه‌ماعه‌تی تیدا بکری، واته: دوو پیشنوژی به‌جیا پیشنوژی تیدا بکه‌ن!!

۴- هه‌لنانی موسولمانان بو پاکو خاوتنی مه‌عنه‌وی، واته: پاک بوونه‌وی دلو ده‌روون له‌حیقدو هه‌سه‌دو مشتو مال‌کردنی دلو ده‌روونو به‌هیزکردنی بیرو باوه‌ر. هه‌روه‌ها پاکو خاوتنی جه‌سته‌و پۆشاک. چونکه په‌روه‌ردگار مه‌دحی نه‌وانه‌ی کردو که پاکو خاوتنیان پئ خوشه.

زانایانی شه‌رعزان ده‌رباره‌ی لابرندی پیسو پۆخه‌لی له‌جه‌سته‌و پۆشاک سی رایان هه‌یه:

۱- شافیعی و نه‌حه‌دو مالیک له‌رایه‌کی‌دا ده‌فه‌رموون: لابرندی پیسی له‌جه‌سته‌و پۆشاک پیوسته‌و به‌پۆشاک پیسه‌وه نوژی‌کردن دروست نیه.

۲- نه‌بو حه‌نیفه‌و نه‌بو یوسف ده‌فه‌رموون: نه‌گهر پیسی به‌که به‌ته‌ندازه‌ی دیره‌مه‌یک بوو ده‌بئ نوژه‌که‌ی بگهریته‌وه.

۳- نیمامی مالیک له‌رایه‌کی تری‌داو هاوه‌لانی پێیان وایه لابرندی پیسی له‌جه‌سته‌و له‌پۆشاک سوننه‌ته‌و واجب نیه!

قورطوبی رای په‌که‌م په‌سه‌ند ده‌کاوه‌لئ نه‌وه راستو وێچووه، چونکه پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌لای دوو گۆردا تێپه‌ریو فه‌رمووی نه‌م دوو که‌سه‌ی له‌م دوو گۆره‌دا نیژراون سزا ده‌درین نه‌ک له‌سه‌ر تاوانی گه‌وره، په‌که‌میان فیتنه‌ گه‌پرپوو، نه‌ویتی‌ان له‌میز خۆی پاک نه‌ده‌کرده‌وه، که میزی ده‌کرد باش خۆی پاک نه‌کردۆته‌وه^(۱) هه‌لبه‌ته‌ ناده‌میزاد له‌سه‌ر پشت گۆی خستنی واجب سزا ده‌دری.

نه‌بو به‌کری کوپی نه‌بو شه‌یه‌وه نه‌حه‌دو تیبنو ماجه‌و حاکم له‌ته‌بو

(۱) نه‌م فه‌رموده‌یه بوخاریو موسلیم ریوایه‌تیان کردوه.

ہورہیرہوہ ریوایہ ت دہ کھن دہ فہرموی: پیغہ مبہر ﷺ فہرموی: (اَکْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ) زوری زوری سزای ناوگور بہووی میزہوہیہ.

تہوانہی کہ دہ لئین: پاک کردنہوہی جہستہو پوژاک لہ پیسی سوننہتہو واجب نیہ، بہ لگہیان تہوہیہ: کہ پیغہ مبہر ﷺ کاتیک لہ نوژدا بوو جویرائیل پیی فہرمو: نہ علہ کانت پیسیان پیوہیہ، تہویش تہ شریفی نہ علہ کانی دا کھندنو درژہی بہ نوژدہ کھی دا، دواپی تہو نوژدہی نہ گپرایہوہ، کہوایی تہمہ نیشانہی تہوہیہ: کہ لابردنی پیسی لہ جہستہو پوژاک لہ کاتی نوژدا سوننہتہو واجب نیہ، تہ گہر کاتیش بہ بہرہوہ ماہووا باشہ نوژدہ کہ بکاتہوہ.

رہوشتہ بہرژہ کانی موسولمانانی راستگوو راستال

❖ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۱﴾

الْحَمِيدُونَ السَّاجِدُونَ لِلرَّكْعُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۲﴾

پاش تہوہی پمروہردگار رہوشتی دوورپوہہ کانی دہست نیشان کردن، کومہلو چینہ کہ مہترخہمہ موسولمانہ کانی دیاری کردن دیتہ سہر باسی حالو چونیہتی موسولمانانی راستالو راستگوو خاوہن بیرو باوہری توکمہو تہواو کہ سہر دہستہی تہو رہوشتہ پەسندانہ جیہادو تیگوشانہ.

رافہ کمرانی فورٹان دہ فہرموون: تہم نایہ تہ تہو کاتہ نازل بوو: کہ حہفتا

نه فهر له یارمهتیده ران له پهیمانی دووه دا پهیمانان له گه ئ پێغه مبه ر به ستو پهیمانده که به (بیعة العقبة الكبرى) مه شهوره.

ئینبو جهریری طه بمری ههروه ها موحه ممه دی کورپی که عبی قوره ظلی له عه بدوللای کورپی ره واحه وه ده گیر نه وه: ده فهر موئی: عه رزی پێغه مبه رم کرد (واته: شهوی پهیمانی عهقه به) وتم: ئه ی پێغه مبه ری خوا! مه رچی پهروه ردگارو خۆت ده رباره ی ئه م پهیمان به فهر موو: بزانی ن چیتان له ئیمه ده وی؟ پێغه مبه ر ﷺ فهر موو: (اشرط لربي ان تعبدوه ولا تشركوا به شينا، اشرط لنفسی ان تمنعونی مما تمنعون منه انفسکم واما لکم) وتیان: قوریان! جا که ئه وه مان جی به جی کرد چیمان ده در ئتی؟ فهر موو: (به هه شت)، هه موو تیکرا وتیان: سه و دایه کی باشه و قازانجه، هه رگیز له م پهیمان به پاشگه ز نایینه وه، پێیه و» پابه ند ده بین، ئیتر ئه م نایه ته نازل بوو^(١): ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ هُمْ لِلْجَنَّةِ﴾ واته: پهروه ردگار گیانو مالو سامانی له موسولمانان کپیوه به وه که به هه شتیان ده داتی، له پای گیانو سامانه خشین به هه شتیان پێشکه ش ده کا.

نایه ته که ئیستیعاره و ته مثیله موسولمانان هه لده ئی بۆ جیهاد و تیکۆشان به م شیاوو چه مکیه پهروه ره گار ته عبیر له هه لوێستی موسولمانان ده داته وه: که گیانو مالیان له پینا و نایینی ئیسلام دا ده به خشنو نه ویش له پرووی که ره و ئیحسانه وه به هه شتیان ده داتی، نه گینا له راستی دا گیانه کانو سامانو هه موو

(١) مامۆستا سه یید لێره دا په راوێژکی نووسیه، ده فهر موو: ئیمه به دووری ده زانی ن: که ئه م نایه ته له و رۆژ ده (واته: رۆژی (بیعة العقبة الكبرى)) نازل بووی، چونکه ئه و کاته جهنگان له دژی کافر موشریکه کان پێویست نه کرابو، نایه ته که بۆ خۆی مه دینه ییبه روداوی پهیمانی عهقه به پێش کۆچ کردن بووه. به لام مه فهومی نایه ته که له گه ئ مه فهومی پهیمانده که یه ک ده گرنه وه. (فی ظلال ج ٣١٥/٤).

شتیک هی خودایه، خوی خاوهنی بههشتو گیانی موسولمانانو سامانی و
 هه موو شتیکه... پەر ره گار بهسه ماحه تو به خشندهیی خوی گیانو مالتیک که
 خوی به خشیویه تی دهیکرپته وه تاییه تی دهکا به خویه وه، که وایی موسولمانان
 گیانو سامانی خویان به خودا فروشتوو، هیچیان نه ماته وه تهو بیبه خشن،
 سهوداو مامه لهیه که پهرو ردگار له نیوان خوی بهنده موسولمانانه کانی دا
 نه نجامی داوه، کرپاره که خودایه، بهویستی خوی چونی بوی ناوا ته صهرووی
 تیدا دهکا، فروشیار هیچی به دهست نیه جگه له وهی ریبازی بو دیار یکرای خوی
 بگریو نه ملاو نهولا نهکا، موناقه شهو ره خنه گر نه بی، جگه له فدرمانبرداری و
 ته سلیم بوون هیچی تر نهکا، بههاو نرخه وهری ده گری بههشته، ریگا جیهادو
 تیکوشانو شهرو جهنگه، ناکامیش یان سهروکوتزو دوژمن شکانده، یان شههید
 بوونه، ههردو کیشیان پیروزو سهروه ریین.

نه مجار هوی مامه له کهو چونییه تی گیان فروشتنی موسولمانان که گیانو
 مالی خویان به بههشت ده فروشن روون ده کاته وه ده فدرموی: ﴿يُقَاتِلُونَ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ﴾ له ریگهی خودادا شه ده کهن، له پیئاو بهرز
 کردنه وهی ناییندا ده جهنگن، دوژمنان ده کوژن، یان بو خویان شههید ده بن، جا
 چ بکوژن یان شههید بکرین یان بکوژنو شههیدیش بن، نه وه بههشتیان بو
 ناماده کراوه. ﴿وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ﴾ پهرو ردگار
 وادهی بههشتی پیداون، له سهرو خوی پیویست کردوه و کردویه تی به مافیکی
 چه سپاو بویانو له تهوراتو نینجیل و قورئاندا نه وادهیهی داوه و نه حهقیقه تهی
 چه سپاندوه، جا نه گهر تهوراتو نینجیل لییان فهوتایی و گورانکاریان تیدا کرابی
 نه وه چ زیانیکی نیه، چونکه له قورئاندا چه سپاوه!!

﴿وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ؟﴾ کی له خودا باشتروفا به بهلینی خوی ده کاو
 زیاتر پابهندی به لینه کانییه تی، واته: کهس به نه ندازهی خودا له واده دا راستگو نیه،
 کهس نه وهندهی خودا پابهندی به لینه کانی نیه، هه رگیزاو هه رگیز پهرو ره گار

خیلاف واده نابی. وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا﴾ النساء/ ۸۷ یان ده فرموی: ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾ النساء/ ۱۲۲، نهم جوړه نوسلوویه کاتیڅ به کار ده یندری که زیده دنیایی هبئی له راستی قسه کوو زیده روی بکری له حق و راستی مه سه له که دا.

جا که وه فا به عه هډو په یمان بهم شیویه جه ختی له سر کرایه وه و پابه ندبون به واده که ناوا مسوگر بی ﴿فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ﴾ مزگینی بدهن، که یفخوشی ده ربړن: به وهی که نه فسرو مالی خوتان به خودا به خشیوه له شوئینی دا به هشتتان وهرگرتوه، تیوه سوودمندن، چیتان له کیس چوه؟ موسولمان نه گهر گیانو مال له پیناو نایینی خودا دا بیه خشی به هشت وهریگری، چی له کیس چوه؟ هیچی له ده ست نه چوه، گیان هر ده مریو مال ده فوتی، خاوه نه که یان له پیناو نایینی خودا دا بیان به خشی، یان له پیناو شتیکی دی دا بیان به خشی هر ده فوتین. که وایی: له راستی دا خودا به هشت به خورایی ده به خشی و به بی موقایل ده یدا به بنده کانی و به مه حضی فضل و نیحسانی خوی له ناکامی به خشیینی گیانو مال دا: که دوو شتی پایه دار نین به هشتی برده وام پایه داریان پی ده به خشی ﴿وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ نه به مرز گه شتنه به مرز گه شتیکی گه وره و مزنه و نازو نیعمه تیکی هه تا هه تایو نه پراوه و هیچ به مرز گه شتیکی تری ناگاتی!!

جیهاد و تیکوشان له پیناو نایینی خودا دا به یعتو ترکیکه له گهر دنی هه موو موسولمانیکه دایه، هر له و روژه وهی خودا پیغه مبرانی ناردوونو نایینی خودا له نارادایه تا کو تایی دنیا نهم نمرکه برده وامه...

به لام پیویسته نه وه بنده بزاندري که جیهاد له پیناو نایینی خودا دا بریتی نیه له وه: که کابرا بجی بق شپرو جهنگ، به لکو جیهاد لوتکه یه که له سر بنه مای بیرو باوه ری توکمه ی وا داده مه زری که له هه ستو شعوروو شیعارو نه خلاقو کردارو گوftarدا رهنګ بداته وه. نه و موسولمانانه ی: که خودا په یمانی له گهل

بهشتوونو بیرو باوه‌ری تۆکمه و پتهویان ههیه که سائیکن رهوشتی ئیمانیان تیدا بهرجهسته بووه...!!

ئهو موسولمانانهی گیانز مالیان له پیناو ئایینی خودادا ده به خشن ﴿التائبون﴾ ئهو که سانهن: که تویهیان له تاوانی رابوردویان کردوه به راستی بۆ لای خودا گهراونهوه. وازیان له تاوان هیناوه و په شیمانن له هه لۆستی رابردویان، کردهویان باشه و پابهندی فرمانو جله و گیریه کانی ئایینن، خۆیان له تاوان پاک کردۆتوه، رویان له پهره و ردگاره و راستالو صالحن!

﴿العابدون﴾ به ندایه تی و روتیکردن و گهردنگه چییان هه بۆ پهره و ردگاره، دان به خودایه تی و پهره و ردگاریه تی زاتی هه قدا ده ئین، هه موو کردارو گوشتاریکیان بۆ خودایه و مهبهستیان ره زامه ندی ئهوه.

﴿الحامدون﴾ به دلۆ زویان سوپاسگوزاری پهره و ردگارن، له خوشی و ناخوشی دا شوکرانه ژمیرنو سوپاسگوزارن: له خوشی و نازو نیعمه تدا سوپاسی نیعمه ته کانی ده کهن، له سه ر ناخوشی و به لۆ موصیبه ت سوپاسی ئه وه ی ده کهن که خودا به تاقییان ده کاته وه، هه ست ده کهن که خودای به زهی و دادپهروه که بهنده ی خۆی به تاقی ده کاته وه بۆ خپرو بهرژه وندی بهنده کانه: که خودا بۆ خۆی ده زانی و ئه وان نایزانن.

﴿السائحون﴾ ده رباره ی مانای ئه م وشه یه رافه که رانی قوران ته فسیری جیا جیا یان هه یه:

ریوایه تی وا هه یه، ده لێ: ئه وانه کۆچکارانن، هه یه ده لێ: مانای تیکۆشه رو مواهید ده گه یه ئی، ریوایه تی واش هه یه ده لێ: مهبه ست ئه و قوتابی و قییانه ن که به شوین عیلم و زانیاری دا ویلی هه نده ران ده بن. هه شه ده لێ: مهبه ست رۆژوانه کانه.

مامۆستا سه یید ده فه رموی: مهبه ست ئه وانه ن که بیر له بوونه وه ده کهنه وه، خه یالۆ هه ستو شه ووری خۆیان ده خه رکار بۆ تیفکرین

له دروستکراوانی په روهر دگار! وه کوو له شوینیکی تردا دهر باره ی وینه ی شه
خودا په رسته بیرکمره وانه ده فرموی: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ، الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ، وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
سُبْحَانَكَ... الآية﴾

پاش تویه و په شیمانی و به ندایه تی کردنو سوپاسگوزاری جه ووه که وا ده خوزای
که مانای ﴿السَّائِحُونَ﴾ بهو شیوه به بکهین:

هه لبه ته وپرای تویه و به ندایه تی کردنو سوپاسگوزاری، بیرکمره ووه
له مه له کووتی په روهر دگار وا له ناده میزاد ده کا که به ته وای خو بخاته په نا
په روهر دگار ووه و خوی پی بسپیږی و تی بگا خودا بچی نهم دونه یایه ی هینا و ته
کایه ووه شه و حقیقه ته و راستیه بزائن: که خودا بوونه وهری پی هینا و ته وجود!
به و هس رازی نه بن که ته مه نی خویان خدج بکهن له تی فکرینو بیرکمره ووه داو
بهس! به لکوو بو شه و له سهر بنه مای شه و هه سته شعور و ژبان بنیات بنینو
ولات ناوهدان بکه نه و!

﴿الزَّكِيَّوْنَ السَّاجِدُونَ﴾ شه موسولمانانه ی که نویزه کانیا ن شه نجام
ده دهنو نویژکردن بوو ته ره وشتیکی سروشتی و رکوع سوژده بردن لیان بوو ته
دیارد هیه کی تایبه تی و جیا کمره و هیان له خه لکی تر.

﴿الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ فرمان ده کهن به چاکو نه هی
ده کهن له خراپه ..!

ته مه له کاتیک دا که کومه لگایه کی موسولمان دروست ده بی و به ندایه تی
ته نها بو خودا ده کری و کاروبار به گویره ی قانونو شه ریعه تی خودا ته نجام
ده درئ، شه کاته فرمان به چاکو نه هی له خراپه ناراسته ده کری بو
راستکردنه ی هه ندئ هه له و خوارو خپچی که له ناو کومه لگاکه دا په یدا ده بن.

به لام کاتیک له سهر زه و دا کومه لگایه کی موسولمان نه بی، حکومتیک
نه بی کار به شه ریعه تی خودا بکا و حاکمیه ته و ربووییته بو خودا به رجه سته

نه بی، نه وه له و کاته دا فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه ده بی بۆ چه سپاندنی
تولو هیه تو دامه زرانندی حکومه تی نیسلا می ناراسته بکری.

ده بی فەرمان به چاکه و بۆ دامه زرانندو چه سپاندنی شهریه ت خودا بی و
نه هی له خراپه بۆ قه لاچۆ کردنی حوکمی طاغوتو مله پوره کان بی، واته: ده بی
نامانچو مدهسته سهره کییه که له و کاته دا به فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه بۆ
نه و کاره گرنگه ناراسته بکری و هیزو توانا کان بۆ نه و ههسته که وه ته گه وره یه
بخریته کار.

ده بی فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه له نومووری فروعیات دا چ سودیکی
هه بی نه گهر کۆمه لگا که کۆمه لگایه کی موسولمان نه بوو، کار به شهریه تی خودا
نه ده کرا!!؟

بۆ نمونه نه گهر ولاتی نیسلام که وه ژیر دهستی کوفره وه یان نابلقه دراو
ترسی داگیر کردنی هه بوو، ناله م کاته دا نه گهر کۆلکه شیخیک یان مه لایه ک
له جیاتی نه وه ی بانگی جیهاد هه لداو گیانی بهرگری و خۆفیدا کردن له ناو
موسولمانان دا بوروژینی و هه لیان نی بۆ جیهادو تیکۆشانو دامه زرانندی
حکومه تی نیسلا می و کار کردن به شهریه تی خودا... هتد نه گهر له جیاتی نه وه
چه ند موسولمانیکی سافیلکه بیاته کونجی مزگه و تیکه وه، ته کیه و خانه
قاییکه وه و فیری فروعاتی نایینیان بکا ده بی نه و کابرا له تایین تینه گه یشتوه چ
سوودیکی هه بی و تا چ نه ندازه یه ک په پیره ی پیغه مبهرو هاوه لانی کرد بی!!؟

پیغه مبهرو هاوه لانی جیهادیان کردو تیکۆشان بۆ دامه زرانندی
فرمانه وایی خودا و کار کردن به یاسای یه زدان، جا که نه مه یان بۆ دهسته بهر بوو،
نه مه یان چه سپاند، نه مجار گرنگییان به فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه
له فروعیات دا ده ست پی کرد.

﴿وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ﴾ نه وانه ی پارێزگاری سنوره کانی خودا ده کهن،
هه ل ده دن یاسای خودا له خویان داو له خه لکی تر دا ته نفیذ بکهن، بهرگری بکهنو

نه هیکن یاساکانی یه زدان به فیرو بچن یان ده سترژییان بکریته سهر.

نهم به ندهش وه کوو به ندی (فرمان به چاکه و نه هی له خراپه) پیوسته له کۆمه لگایه کی موسولمان دا نه نجام بدری، کۆمه لگای موسولمانیش کۆمه لگایه که شهر یعدتو یاسای خودا تییدا بهر قهرار بی، نولو هییه ت و ربوبیه ت ته نها بۆ خودا په پیره و بکری، هه موو حوکمو قانونی کی مله پور سته مکاران ر هت بکریته وه. که وابوو پیوسته و نهر کی سهر شانی هه موو موسولمانانه: که هه موو هیزو توانای خویان بۆ وهدی هینانی کۆمه لگای موسولمان بخه نه کار و هه ولی دروست کردنی حکوموتی نیسلامی بدن، نیتر نه و کاته ر لگا خوش ده بی بۆ پارێزگاری سنووره کانی پهروه ردگار و ته نفیز کردنی هه موو فرمان و چله و گیریه کانی!

نامه مهیه: کۆمه لی موسولمان و گروی خودا په رست، نه و کۆمه له ی خودا سه ودا و مامه له ی له گه ل کرد ورو گیانو مالی لی کریون به به هه شت!! نه مهیه ره وشتو نیشانه ی نه و کۆمه له موسولمانه ی: که خودا گیانو مالی لی کریون: تۆیه و په شیمانی و گهرانه وه بۆ لای خودا، خودا په رستی و په یوه ندی هه می شه یی به خودا، سوپاس و شوکرانه ژمیری له خوشی و ناخوشی دا، تی فکری و ورد بوونه وه له بوونه وه ره و گه شت و گوزار کردن به ناو زه وی داو، فرمان کردن به چاکه و نه هی له خراپه، پارێزگاری کردن سنووره کانی خودا!! له روانگه ی نیسلامه وه.. ژبان گالته و که پ نیه، خواردن و له زه ت وهر گرتن نیه، هیزی و سه لامه تی نیه، به لکوو ژبان له روانگه ی نیسلامه وه. بریتیه له تیکۆشان له پیناو چه سپاندنی حه ق و راستی دا. بۆ ده سته بهر کردن خیر و خوشی و سهر خستنی و شه ی (لا اله الا الله) و

خۆ به خت کردن له پیناو نایینی خودا دا نه مجار به مرا زگه ییشتن و به به هه شت شاد بوون! نامه مهیه: نه و ژبان ه ی پهروه ردگار فرمان به به نده کانی ده کا: که به پیره وه بچن ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ ده ی که وابی ﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ر! مزگینی بده به و

موسولمانانهی نهوه ره وشتو هه لوئستو کردارو گوفتاریانه، موژدهیان بدهری
به خیر و خوشی دونیاو قیامت!

حوکمی داواکردنی لیخوئشبوون بو موشریکه کان و مهرجی سزادان
له سهر تاوان

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ
قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا
كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ لِلَّهِ
لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُخَيِّمُ وَيُمِيتُ

وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

دهربارهی هوی هاتنه خواره وهی نهه نایاتانه نیمام نهحمه دو موسلیهو
بوخاریو نیبنو شهیهو نیبنو جهریرو هی تریش له ریگهی سه عیدی کوری
موسه ییهب نهویش له باوکییهوه دهلی: کاتییک مهرگ له نه بو طالیب نریک
بووه وه پیغه مبهه ښه دیده نی کرد. لهو کاته ده نه بو جهه لو عه بدولای کوری
نه بی ثوبه ی لای بوون، پیغه مبهه ښه فهرمووی: مامه! بلئی: (لا اله الا الله) تا
ریگه م بی لای خوای گه وه شه فاعه تت بو بکه م، نه بو جهه لو عه بدولای وتیان:
نه ی نه بو طالیب! تو چون دلت پروا ده ده واز له نایینی عه بدو لموطه لیب بیینی؟؟

نیتر نهم مه لعو نانه وازیان لی نه هیئاو همر قسه یان بو کرد تا گیانی ده رچوو به موشریکی مرد. پیغه مبهرد ﴿فهرمووی: من داوای لیخوشبوونت بو ده کهم به مهرجی جله وگیریم لی نه کری: نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بو.

به لام لی ره دا شتی که هیه پیویسته ناماژی پی بکری، نهویش نه وهیه: نه مه نه وه ده گیه نی، نایه که مه کهه پی بی چونکه نه بو طالب به سی سالتیک پیش کوچ مردوه. جا چونکه نهم سوره ته هه مووی مه دینه پی به بری له زانایان به دوریان زانیوه: که نهم نایه ته له باره ی نه بو طالب به و نازل بووی!!

تیر میزی ریوایتیکی له تیمام علیه و هیئاوه و حاکم په سندی کردوه. تیمام علیه ﴿فهرمووی: ژنه وتم پیاو یک داوای لیخوشبوونی بو باو کو دایکی ده کرد و همدو کیشیان کافر بوون، جا تیمام ده فهرمووی: به کابرام وت: نه وه تو چون داوای لیخوشبوون بو باو کو دایک ده که ی له کاتیک دا نه وان موشریکن؟؟

له وه لام دا کابرا وتی: نه ی نه وه نیه حمرزه تی تیبرا هیم دوعای لیخوشبوونی بو باو کی کرد له کاتیک دا باو کی موشریک بو!! جا نه مه م بو پیغه مبهرد ﴿گپرا به وه نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ هاته خوار ی!!

حاکم به یه هقی له ده لانیل داو هی تریش له تیبنو مه سعوده وه ده گپرا نه وه فهرموویه تی: روژیک پیغه مبهرد ﴿چوو بو گورستانو لای گورپیک دانیشتو زور پارا به وه، پاشان گریا و منیش ده ستم کرد به گریان. فهرمووی: نهم گوره ی لای دانیشتوم گوری دایکم بو، داوای روخصتم کرد له خوا بوی بیار به وه و داوای لیخوشبوونی بو بکه م، به لام خودا ریگه ی نه دام، نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بو.

نه حمده و مه رده وه یه ی ده گپرا نه وه: له بو ره یده وه که ده فهرمووی: له خزمه ت پیغه مبهردا بووم، کاتیک له سر (عوسفان) راوه ستاو گوری دایکی چاو پیکه وت،

ده ستوژی گرتو نوژی کردو گریا، پاشان فەرموی: داوام لەپەرەردگار کر که رێگەم بدا داوای لێخۆشبوونی بۆ بکەم، کەچی جەڵەوگیریم لێ کرا!! ئەمجار ئایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بوو.

ئەحمەد و موسلیم و ئەبو داود لەئەبو هورەیرە و رىوايه تيان کردوه ده فەرموی: پیغه مېهر ﷺ هاته سەرگۆری دایکی و گریا و ئەوانی لە دەوروپشتی بوون هەمویان گریان، پاشان فەرموی: داوام کرد خودا رێگەم بدا داوای لێخۆشبوون بکەم بۆ دایکەو ئیزنی ئەدام، داوام کرد رێگەم بدا دیدەنی گۆرە کە ی بکەم، ئیزنی دام، ئێوەش ئە ی موسولمانینە! دیدەنی گۆرستان بکەن چونکە دیدەنی گۆرستان مردنتان یاد دەخاتەوه!

ریوايه ته کان ئەوه دەگەینن کە هۆی نازل بوونی ئایه ته کە ئەبو طالیب یان دایکی پیغه مېهر ﷺ یان پیاویکی موسولمان بووی: کە داوای لێخۆشبوونی بۆ باوک و دایکی کردوه کە کافر بوون.

ئەبنو حەجەر عەسقلانی دە فەرموی: وئ ۰ ەچی ھۆکاری نازل بوونی ئایه ته کە پیشکەوتبێ، وەکوو چیرۆکی ئەبو طالیب یا دواکەوتبێ وەکوو چیرۆکی نامینەو چیرۆکی عەلی.

ھەندیکیش پێیان وایه: کەوئ دەچی ھۆکاری نازل بوون زیاد لە ھۆکاریک بێ. پەڕیوەندی ئەم کۆمەلە ئایه ته بە ھی پیشەوہ ئەو یه: دەلێن: سوورەتی (براءة) لەسەر تاوہ تا ئێرە لەتەوہ رە ی راگەیانندی دەستبەردان و دابەران لە کافرو مونا فیقدا دەسوورپتەوہ، ئەمجار لێرەدا ئەوہ روون دەکاتەوہ، کە پتووستە بەرائەت لەمردوہ کانیشیان راگە یە ندرئ، ئەنائەت ئەگەر ئەو مردوہ کافر، یان ئەو مونا فیقە مردوہ نزیکترین کەس بێ وەکو باوک و دایک و مام. مەبەستە کە ئەو یه کە لە ھەموو حالیکدا پتووستە موسولمان خویان لێ دوور بخاتەوہ و بەرائەت یان لێ راگە یە نی!! دە فەرموی: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ﴾ شیاو نیە بۆ پیغه مېهر و موسولمانان کە داوای

لیخۆشبوون بۆ موشریکو کافر بکهن.. واته: نهوه نیشی نهوان نیه که داوای
لیبوردن بۆ موشریکه کان بکهن واته: شتی وا ناکهن. نه مه نه گهر رسته ی
(ماکان) مانای نه فی لی بدهینه وه. نه گهر رسته ی (ماکان) بۆ نه هی بی، نه
کاته ماناکه ی بهم جوړه ده بی، رهوا نیهو نابی پیغه مبهرو موسولمانان داوای
لیخۆشبوون بۆ موشریک بکهن، چونکه پیغه مبه رتی و تیمان ریگه نادهن داوای
لیخۆشبوون بۆ موشریک بکری، ﴿وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ﴾ با نهو کافرو
مونا فیکانه خزمو که سو کاری نریکیش بن بۆ دوعا گوته کان!!

نه مجار هو ی نه هی له داوای لیخۆشبوونه که روون ده کاته وهو ده فمرموی:
﴿مَنْ بَعْدَ مَا بَيْنَ هُمُ أَتَهُمُ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾ واته: داوای لیخۆشبوون بۆ کافرو
موشریکه کان ناکهن، یا با داوای لیخۆشبوون یا بۆ نه کهن پاش نه وه ی بۆ یان
دهر کهوت، که نهو موشریکانه پیرو تا قمی دۆزه خنزو به موشریکی دونیا یان جی
هیشتوهو به کافری سمریان ناوه ته وه، چونکه خودا بۆ خۆی بریاری داوه: که
له موشریکو کافر خوش نه بی، وه کوو له شوینیکی تردا ده فمرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ
لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء/ ۱۱۶

خاوه نی تهفسیری به یضاوی ده فمرموی: نایه ته که به لگه یه له سمر نه وه: که
دروسته داوای توفیقو هیدایهت بۆ کافری زیندو بکری، به مهش دژایه تی رواله تی
نیوان نه م نایه تهو نایه تی داوای لیخۆشبوونی چه زره تی نیبراهیم بۆ باوکی
دهر ویته وه: که له خودا پارایه وه و تی: ﴿وَأَغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ
الضَّالِّينَ﴾ الشعراء/ ۸۶ واته: خودایه! هیدایه تی بدهو دل ی نهرم بکه تیمان بی نی،
نه م دوعا کر د نه شی به هو ی نه وه بوو: له وه پیش واده ی پیدا بوو، هیشتا خودا
جله وگیری لی نه کرد بوو نه م به لینی پی دابوو که دوعای بۆ بکا: وه کو
ده فمرموی: ﴿سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا﴾ مریم/ ۴۷، واته: من هر
نه وه ندهم له ده ست دی دوعات بۆ بکه مو داوای لیخۆشبوونت بۆ له پهره وردگار
بکه م، ره وشتی نیبراهیمیش بریتی بوو: له وه فا به وه عدو به لینی خۆی، وه کوو

له شۆنیتیکی تردا ده فهرموئ: ﴿وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى﴾ النجم/ ۳۷، بۆیه لیڤه دا وه کوو وه لام بۆ پرسیاریکی مه زنده کراو ده فهرموئ: ﴿وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ﴾ داوای لیخۆشبوونی ئیبراهیم بۆ باوکی له بهر وادهو به لێنیتیک بوو: که پئی دا بوو، وتبووی: داوای لیخۆشبوونو هیدایهتت بۆ ده کهم، له پهره ردگارم ده پاریمه وه هیدایهتت بدا!!

به لام ﴿فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ﴾ که بۆ ئیبراهیم ده رکهوت که باوکی دوژمنی خودایه، بهم جوړه به کافری مردبئ، یان خودا نیگای بۆ کردبئ و پئی راگهیاندبئ که باوکی نیمان ناهینئ و به کافر ده مری، خۆی لی بئی بهری کردو یه خهی خۆی لی هه لته کاند، داوای لیخۆشبوونی بۆ نه کردو وازی لی هینا، ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ﴾ بیگومان ئیبراهیم زۆر دل نهرم به بهزیی و دوعاگۆو له خودا ترسو خۆراگرو به صهبر بوو. وپرای نه وهی باوکی نه زیه تی داو دوژمنایه تی کردو هه ره شهی لی کردو پئی گوت: ﴿أَرَأَيْتَ إِنْ تَبَرَّأْتَ مِنَ اللَّهِ يَتَبَرَّأَ إِلَهُاتُ الْبَنَاتِ﴾ تَنْتَه لَا زَجَمَتَكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿مریم/ ۴۶﴾، که چی ئیبراهیم وادهی پیدای دوعای لیخۆشبوونو هیدایهتدانی بۆ بکات!

نه مجار پهروهه گار نه وهی راگهیاند: که نهوانه ی له وه پیش داوای لیخۆشبوونیان بۆ موشریکه کان کردوو به تاوانباریان حلیب نا کاو لێ پیچینه وه یان له گه لا نا کا له سهر نهو کاره و فهرموئ: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ﴾ دابو نه پیتی خودا وا جاری نه بو له بونه وه ردا، هیکه مه تو دانایی خودا وا نیه: که گه لو هۆزیک به گومرا دابنئ و حوکمی تاوانبارو خراپه کاریان به سه ردا بدا، سزاو عیقابی گومرایانیان به سه ردا بدا پاش نه وهی خودا به ره همه تی خۆی هیدایه تی دان بۆ نیسلامو خوداناسین، هه تا پییان رانه گیه نی که فلان کار هه رامو یا ساغه و پیوسته خۆی لی بیاریزنو جله وگیریان لی نه کا، له سه ر کرده که ی سزایان نادا، دابو نه پیتی خودا وا باوه که س سزا نه دا ﴿حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ﴾ هه تا نه وهی پیوسته خۆی لی بیاریزن بۆیان روون نه کاته وه

پێیان رانه گه یه نێ که فلان گوftar یاساغ و فلان هه لۆیست و فلان کردار مه منوعه سزاو تۆ له تاستینی، عوزرو بیانووی بهنده کانی ■ هه بری ته مجار سزاو تۆ له ده خاته کار!!

﴿إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ دنیابن پهروه ردگار زانایه به هه موو شتیکنو ناگاداره به سهر هه موو شتیکندا، حالو چۆنیه تی بهنده کانی ده زانی، ده زانی پتوستان به چ روون کردنه وه که هه یه، هه شتیکن پتوستانی به روون کردنه وه و شیکردنه وه بێ به ده قیکی ناشکراو بێ پیچو په نا روونی ده کاته وه و تپیان ده گه یه نێ بۆ ته وه ی هه که سه مو به تاره زووی خۆی حوکم ده رنه کاو هه لۆیست نه نوینی! هه ره له م روانگه وه بوو: هه رزه تی ئیبراهیم به تاوانبار حسیب نه کرا: که داوای لیخوشبوونی بۆ باوکی کرد پیش روون بوونه وه ی ناگامو سه ره نه جامی. هه روه ها پیغه مبه رو مو سو لمانانیشی سه رکۆنه نه کردو به سه ره پیچیکاری له قه له م نه دان چونکه داوا کردنه که یان پیش روون کردنه وه که بووه پیش یاساغ کردنو جله و گیریه ناسمانیه که بوو!! ده ی ته مه به ناشکرا ناماژه ی ته وه ی تیدا یه: که بێ ناگا و ته هلی فیره ت؛ ته وانه ی په یامی پیغه مبه ریان پێ نه گه ییشته بێ موکه له وه به ره برس نین. ئیتر له م روانگه وه به ده وور ده زاندی که هۆکاری نازلبوونی هاتنه خواره وه ی نایه ته که داوا کردنی پیغه مبه ر بووی بۆ لیخوشبوون له دایکی، چونکه خاتو نامینه (دایکی پیغه مبه ر) له سه رده می نه زانی دا سه ری ناوه ته وه و پیش هاتنی ئایینی ئیسلامو به پیغه مبه ر بوونی هه رزه تی موحه مه د له دونیا ■ هه چووه. ده ی خۆ په روه ردگار به روونی له نایه تیکی تر دا ده فره مو: ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ الاسراء/۱۵.

داوای ته وه ی په روه ردگار فره مانی کرد له ده سه تبه ردان له کافرو موشریک، ته مجار ته وه روون ■ هه کاته وه: که کۆمه کی و یارمه تی هه مووی له لایه ن خودا وه یه، هه رده بی له خودا داوای سه رکه وتنو پیروزی بکری، چونکه سه له ته نه تو ده سه لاتو فره مان په وایی ناسمانه کانو زه وی هه مووی به ده سه ت خودایه، جا که

خودا یارمه تیده رو کۆمه کیکار بی بۆ موسولمانان، نیترا کافرو موشریکه کان ناتوانن زیانیان پی بگه یهنن! ده فرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾ بیگومان پهروه ردگار خاوه نی هه موو بوونه وه ره، همرچی ملکۆ سه لته نه تی ناسمانه کانو زه وی هه یه، همر هی خودایه، همر نه وه له سورپهنه رو راگری بوونه وه ره هه موو شتی که به ده ست خۆیه تی؛ ده ژینی و ده مرینی، همرچی بیه وی ده یکا، همر ویستی نه وه دیته جی و کهس ناتوانی حوکمی نه وه هه لبوه شینیته وه ﴿وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ پشتگیری کۆمه کیتان همر له خودا وه بۆ دی، که وایی یه خهی خۆتان له کافرو خوانه ناسانه هه لته کینن وه هه ستبهرداریان ببن، هه یج هیواو هومیدیکتان به وان نه بی، خزمایه تی و په یوه ندی نه وان وه لابنینه و نیهمالیان بکه ن، نیو جگه له خودا که سی تر یارمه تیده رو فریاده رستان نیه!!

تیبینی:

نایه ته کان نه م حوکمانه یان لی وه ده گیرین:

- ۱- همر که سی به کافری بمری، نابی دوعای لیخۆشبوونی بۆ بکری، نابی به نازناوی خوالیخۆشبوو مه رحوم فلانو شه هید فلان ناوی ببری.
- ۲- پیویسته موسولمان یه خهی خۆی له کافرو موشریکه هه لته کینن به زیندوو مردوو یانه وه، چونکه خودا ریگهی نه داوه موسولمانان داوای لیخۆشبوون بۆ موشریکه کان بکه ن!

پیغه مبه ر ﷺ رۆژی جهنگی توحود که ددانی پیروزی شکاو ده م چاوی بریندار بوو فرموی: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) نه وه یان پیش نازل بوونی سوهره تی (توبه) بووه، یان حیکایه تو گیرانه وه ی دوعای پیغه مبه رانی پیش خۆی بووه؟ چونکه موسلیم فرموده یه کی له ئیبنو مه سعوده وه ریوایه ت کردوه: فرمویه تی: (كَأَنِّي أَنْظِرُ إِلَى النَّبِيِّ يَحْكِي نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرِبَهُ قَوْمُهُ، وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ

لا یعلمون).

۳- داوای لیخوشبوونی ئیبراهیم بۆ باوکی نایته به لگه. که دروسته موسولمان دوعا بۆ موشریک بکا. چونکه دوعا کردنه که ی ئیبراهیم ﷺ له ناکامی واده و به لینیک بووه، جا به لینه ده ره که یان ئیبراهیم بووه، واده به باوکی دا که داوای لیخوشبوونی بۆ بکا به هومیدی نهوه موسولمان بی، که به موشریکی مرد، یه خدی خۆی لی هه لته کاند. یان به لینه ده ره که باوکی بووه واده ی به ئیبراهیم دا: که ئیمانی پی بینی. که به موشریکی مرد. زانی که دوژمنی خودایه و یه خدی خۆی لی هه لته کاند.

۴- هه رکه سی پدیامی پیغه مبه ری پی گیشته بی عوزری هه یه و به نه هلی فیه رت حیساب ده کری و سزا ندری.

توبه وەرگرتن له جهنگاوهرانی غهزای ته بووک هه روا له و سی
که سه ش که خویان پاش دابوو

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ
الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رَعُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ
مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
﴿١١٨﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

په یه ندی ئه نایه تانه به هی پی شه وه له م رو وه یه: که په روه ردگار دوا ی
نه وه ی چۆنیه تی غه زای ته بووکی روون کر. وه. حال و وه زعی نه وانه ی به یان کرد

که خۆیان له‌چوون بۆ غه‌زا دواخست، جارێکی تر گه‌ڕایه‌و. بۆ سه‌ر باسی شه‌و غه‌زایه‌و دیاره‌کانی. شیوه‌و شیوازی قۆرئانه، نایه‌ته‌کانی پیوه‌ندار به‌باسیکه‌وه لێک جیا ده‌کاته‌وه، به‌ئوسلووبی جیاجیا ئاراسته‌یان ده‌کا بۆ شه‌وه‌ی له‌سه‌ر دلو ده‌روون کاریگه‌ری خۆیان بنوێنن و هه‌میشه‌ تازه‌گه‌رییان تێدابی، له‌خوێندنه‌وه‌و ته‌ماشاکردنه‌و گۆی گرتن له‌نایه‌ته‌کان ناو می‌دی و هه‌رز بوون په‌یدا نه‌بی؛ نایه‌ته‌کانی ئی‌ره‌ مونا سیه‌و گونجاون له‌گه‌ن نایه‌ته‌کانی پیشوو که ده‌رباره‌ی جله‌وگه‌ری کردن له‌داوای لێخۆشبوون بۆ موشه‌ریکه‌کان هاتوون!

ده‌رباره‌ی هۆکاری نازلبوونی شه‌م نایه‌تانه ئیمامی بوخاری و هی تریش له‌که‌عبی کورپی مالیکه‌و. «گه‌ی‌په‌ته‌وه: که ده‌لی له‌هیچ غه‌زایه‌ک له‌په‌یغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌لنه‌ب‌راو و له‌هه‌موویان دا جگه‌ له‌غه‌زای به‌در له‌خه‌مه‌تی دا بووم، تا غه‌زای ته‌بووک په‌یدا بوو، بانگ هه‌لدرا بۆ راجمینه‌و نه‌فیری عام... ئیتر په‌روه‌ردگار تۆبه‌ی لی قبوول کردینه‌و شه‌م نایه‌تانه هاتنه‌ خوار: ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ تاده‌گاته ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ که‌عب وتی: نایه‌تی ﴿اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ ده‌رباره‌ی ئیمه‌ هاتوته‌ خوار.

﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ﴾ بیگومان په‌روه‌ردگار ره‌حه‌ته‌و فمضلو ئی‌حسانێ خۆی به‌سه‌ر په‌یغه‌مبه‌رو کۆچکارانو یارمه‌تیده‌ران دا په‌خش کرد، تۆبه‌ی له‌و هاوه‌له‌ موسولمانانه و هه‌رگرت: که له‌گه‌لیا ناماده‌ی جه‌نگی ته‌بووک بوون، له‌هه‌له‌و که‌مه‌تر خه‌میه‌یان چاوپۆشی کرد، چونکه‌ له‌م غه‌زایه‌دا هاوه‌لان تووشی ته‌نگه‌و چه‌له‌مه‌و «هه‌دی سه‌ری بوون، زۆریان ناره‌حه‌تی و برسیایه‌تی و تینه‌وایه‌تی چه‌شته‌و خۆراگه‌رو به‌سه‌ر نارام بوون.

بیگومان هه‌له‌و که‌مه‌تر خه‌مه‌ی شه‌و موسولمانانه هه‌لقولاوی سه‌روشتی تاده‌میزادانه‌یان بووه، نه‌وانیش تاده‌میزاد بوونو تاده‌میزادیش بی هه‌له‌ نابێ، یان «هه‌نجامی راو ئیجتیه‌ادی‌ک بووه له‌و کارانه‌دا که هه‌شتا په‌روه‌ردگار رونکرده‌نه‌وه‌ی یه‌کا لاکه‌ره‌وه‌ی ده‌رباره‌یان نه‌فهرمووه، تا سه‌ره‌په‌چیکاریان

به تاوانبارو یاخی بوون حیساب بکری. بۆیه ئیبنو عه بیاس ده باره ی تۆبه
 وه گرتن له پیغه مبهه ده فهرموئ: پیغه مبهه شتیکی (خوار باشتی)
 نه نجام داوه، که ده بوايه شته باشته که ی بکر دایه، واته: (خلاف الاولی)
 نه نجام داوه: که ریگی دا مونا فیه کان هاویه شی غه زاکه نه کهن. وه کوو قورنان
 ناماژه بۆ نه وه ده کاو ده فهرموئ: ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنُتَ لَهُمْ﴾ التوبه/۴۳.
 واته: تۆبه که ی پیغه مبهه له ناکامی نیجه دایک بوو کردی خودا ناگاداری
 کرده وه، که مته رخ می کوچکارانو یارمه تیده ران له م رووه بووه: که تۆزیک
 به قنگ گرانو ته مبه لی بۆ غه زاکه خویان ناماده کرد؛ به وهری له شسووکی و
 چوستو چالاکییه وه نه هاتنه پیشو نه که وتنه پئی، هه ندیکیان تاوانه که یان نه وه
 بوو که گوئیان بۆ دوو رووه کان ده گرت چۆن ده یانه وی موسولمانان تووشی
 فیتنه یی و گیره و کیشه بکه ن!

لیته دا تۆبه ده مانای ههیه:

۱- توفیق یان بدا بۆ تۆبه کردن.

۲- تۆبه یان لی وه ریگری ره زامه ندی خوی برژینئ به سه ریان دا.

﴿الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ﴾ واته: خودا ره زامه ندی خوی به خشی به و
 هاوه لانه ی پیغه مبهه که له کاتی ته نگانه وه سه غله تی دا شوین پیغه مبهه
 که وتنو سلیمان له ماندوبوونو برسیایه تی و توینوایه تی نه کرده وه. له و بارو دۆخه
 سه غله تییه دا، له و بارو دۆخه دا که کوتایی وه رزی هاوین بوو، بژیوو به رو بوو میان
 له خورمای سالی پیشو که م بووه وه، سه ره تای وه رزی پاییز بوو، خورمای تازه و
 ته ریان بۆ هه لئه ده گیرا. هه بوو چهند ده نکه خورمایه کی کۆنی له گه ل خوی ده برد،
 هه بوو هه ندی جۆی پلو پوشاوی ده کرده تی شوو. هه بوو که میک پیوی له گه ل
 خوی برد. له باره ی ناوی خواردنه وه شدا له وهری بی ناوی دا بوون. ته نانه ت له گه ل
 نه وه موو پیوسته ساته ی به وشتریان هه بوو له و سه فهره دا هی وایان هه بوو
 وشته که ی سه ره ده بری بۆ نه وه ی به ناوی ناو گه ده ی وشته که ده میان ته ر بکه ن،

و پرای نهم برسیایه تی و تینوایه تییه، گمر ماو گر ه ی هاوینیش سهر بار بوو!
جابیری کوری عبدالله لا ده فمر موی: ﴿فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ﴾ له سی لاوه بوو،
تدنگانه ی بی و لاخی واته: که مو کوری و لاخی سواری، نه بوونی تی شوو، نه بوونی
ناوی خوار دنه وه.

نهم توبه قبول کړدنه له موسولمانان ﴿مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
مِنْهُمْ﴾ کاتیک بوو: که نریک بوو دلی هندیکیان له حق لابدا، له ریازی
موسولمانان دهریچن، نه وه بوو: بریک لهو موسولمانانه له چون بو غه زاکه
دواکه و تن، به لام دواکه و تنه کیان له بدر دوپرووی نه بوو، به لکوو هوکاری تری
هه بوو، نه مانه نه وانه بوون: که کرداری باشو خراپیان تیکه له بیهک کردبوو،
دانیان به تاوانی خویان دا نا ﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ پاشان خودا توبه ی لی وهرگرتنو
ره زامه ندی خوی پی به خشین، دلیانی له سهر نایینی خوی دامه زرانده ﴿إِنَّهُمْ
رُؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ بیگومان په روه ردگار دلسوزو بده زه یی به بو بده نده
توبه کاره کانی، پاش نه وه ی خوراگریان نواندو له پیناو نایین دا جیهادیان کرد
پاشگوئیان ناخا! غه مو ناخوشییان له سهر لاده باو سودو قازانجیان پی ده گیه نی!
دوباره کردنه وه ی توبه وهرگرتن لییان که ده فمر موی: ﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ بو
ریز لینانده گرنگی دانه بهو موسولمانانه و لبردنی شکو گومانه له ناو دلو
دروونیانو دلیا کردنیانه له قبول بوونی توبه کیان.

﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا﴾ هه روه ها په روه رگار توبه ی وهرگرت لهو سی
که سه ی له غه زاکه و تن بوون.. نه ک به هو دوپرووی نیقیاق به لکوو به هو ی
ته مبه لی و راحت ویستی و دانیشن خوازی. نه مانه نه وه سی که سه ن که له چون بو
غه زای ته بووک دواکه و تن بوون مه وزوعی توبه لی وهرگرتنیان دواخرا بوو، هیچ
بریاریک دهریاره یان دهرنه چو بوو، یه کیکیان که عبی کوری مالیک (شاعیری
به ناو بانگ) و هیلالی کوری نومییه ی واقیفی و سییه میان موراره ی کوری
ره بیعی عامیرییه، هه مووشیان له یارمه تیده ران.

لیره دا پمروه رگار نهو موسولمانانه ی به سی صیفه ت وه صفدار کرد...
 صیفه تی یه کهم نهو هیه: ده فرموی: ﴿حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ﴾ واته: نهوانه توبه لی وەرگرتنیان دواخراو وه غرا ههتا وایان لی هات
 دونیا یان لی تهنگ بوو (کونه مشکیان لی بوو به قهیسری) و تهنگه تاو بوون،
 ترسی سمرنجامی حالی خویان هه بوو، زور بهو ناره حهت بوون: که پیغه مبهرو
 موسولمانان دهنگیان لی دابریوونو قسه یان له گه نهه کردن، کوپو کومه لیان
 له گه دانه ده بهستن، خیزانه کانیاں جیگیاں لی جیا کرد بوونه وه، په نجا روژ بهم
 شیوه و لهه حاله دا مانه وه.

صیفه تی دووهم: نهو هیه: که ده فرموی: ﴿وَضَاقَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ﴾
 به هوی خه مو ناره حهتی زورو ناتومی دی دلیان تهنگ بوو، که ده یان ی
 خوشه ویستانیان دهنگیان لی دابریوونو خه لکی به چاوی سووک سهیریان ده کهن..
 صیفه تی سییه م: نهو بوو ﴿وَوَظَنُوا أَن لَّمْ يَلْحَاقْ مِنْ اللَّهِ إِلَّا إِلَهُهُ﴾ دلیا بوون
 له وهی: که هیچ په نانین له قاری خودا بیانپاریزی جگه له توبه و گهرانه وه بو لای
 خوداو داوای لی خوشبوونو هیوای ره حهت و به زهیی پمروه رگار، که وتبوونه
 حاله تیکی زور دژواره وه: پیغه مبهرو روی لی وەرگپراون، موسولمانان دهنگیان لی
 دابریون، نهیانه زانی هانی بو بهرنو داوای دوعا و شفاعه تی لی بکهن!

﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ پاشان پمروه رگار به زهیی پیدا هاتنه وه بریاری توبه
 لی وەرگرتنی ناره خواری. ﴿لِيَتُوبُوا﴾ بو نهو ی توبه بکهن و بو لای خودا
 بگهرینه وه، شوین په یامی پیغه مبهرو ﴿بَكُونُوا﴾ بکهن!

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ بیگومان پمروه رگار به زوری به لیشاو
 توبه ی توبه کاران قبول ده کا، ره حهت و به زهیی به فرراوانه بو چاکه کاران،
 به فاضل به خششی خوی (هه رچه نهه شیای سزادانن) جوړه ها نیعمه تی خوی
 پی به خشییون! چیروکی نه م سی کهسه وه کوو راقه کهرانی قورئان ده گیرنه وه: بهم
 جوړه هیه: نه م سی هاوه له له خزمهت پیغه مبهردا نه چوون بو غه زای ته بوو کوو

خویان پاشدا.

که عب: که یه کیکه لهو سی که سانه ده لی: پیغه مبر ۷ زوری حهز له قسه و گفتوگۆی من بوو، که له م غه زایه دواکه و تهو نه چوم. پیغه مبر ۷ فهرمووی: ده بی چ شتیک وای له که عب کرد بی نه هاتی بی بو غه زای؟ که ته شریفی گه رایه وه بو مه دینه، دوو پوه کان عوزریان هینایه وه عوزری لی وهرگرتن، نه منیش چومه خزمه تی و عهزم کرد قوربان! من ولاغی سواری و تیشوم ناماده بوو، که نه هاتم تاوان بوو، تاوانم کرد، داوای لیخوشبوونم بو بکه. پیغه مبر دواکه ی رهت کردم وه.

نیتر پیغه مبر ۷ فهرمانی به موسولمانان کرد: که هاو نیشینی و هاوه لی نهو سی که سه نه که نو ده نگیان لی دابرن، نیتر که س قسه ی له گه نه ده کردن، نه مجار فهرمانی کرد خیزانه کانیشیان لییان جیا بینه وه دوو ره په ریزیان لی بکه ن!! دونیایان لی تهنگ بوو، (سه ری کتوانیان لی به پوش گیرا) خیزانی هیلالی کوری نومییه هاته خزمه ت پیغه مبر ۷ وتی: قوربان! هیلال نه وه نده گریا وه ده گری ترسم هیه چاری کویر بن، نا بهم شیوه په نجا شهو تیپه ری. نه مجار په روه ردگار نایه تی ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ و ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا﴾ ی ناره خوار، نهو کاته پیغه مبر ۷ له مالی نومه سه له مه بوو، هاته دهو ته شریفی هات بو ژوره که ی خوی فهرمووی: (نه لاهو نه کبر نهوا په روه ردگار عوزری هاوه لانمانی وهرگرت) که نویژی به یانی کرد، نه م توبه قبول کرد نه ی بو هاوه لانی گیرایه وه، مزگینی دا که خودا توبه ی لی وهرگرتن، نیتر هاوه لانی توبه لی وهرگیرا به هله داوان هاتن بو خزمه ت پیغه مبر ۷ و پیغه مبر یش نایه ته کانی به سه ردا خویندنه وه. که عبی کوری مالیک وتی: من له خوشی قبول بوونی توبه لیمان، بریارم دا هه موو مالو دارایی خۆم بکه مه خیر ۷ سه ده قه، پیغه مبر ۷ رازی نه بوو، وتم: نیوه ی ده که م به خیر، هه ر رازی نه بوو، وتم: سییه کی ده که م به خیر، فهرمووی: باشه.

له ریوایه تیکی تر دا هاتوو: که عب ده لی: که مژده ی توبه لی وه رگرتنمان
پندرا، خیرا خۆم گۆریو به هه له داوان هاتم بۆ خزمهت پیغه مبه ر ﷺ که هاتم
پ'وانیم ته شریفی له مزگهوت دا دانیشتبوو و موسولمانان له ده وری دانیشتبوون،
هه له ده ی کوری عه بدوللا به راکردن به ره و پیرم هاتو دهستی خسته ناو
ده ستمه وه وتی: توبه لیوه رگرتن پیروزی، هه رگیزاو هه رگیز نه م هه لوتسته ی
هه له ده م له بیر ناچیته وه. نه مجار پیغه مبه ر ﷺ که ده م چاوی ده تگوت: مانگی
شه وی چواردیه ده دره وشایه وه، فرمووی: نه ی که عب! مژده ت لی بۆ
به پیروزی رۆزگاری ژیاوت، له وکاته وه هاتویه سهردونیا رۆژی وا خۆشت تووش
نه بو، نه مجار ئایه ته کانی به سهردا خوینده وه...

بیگومان نه م چیرۆکو روداو په ندو نامۆزگارییه بۆ موسولمانانو پتویسته
خودا په رستان دلپان پی بکه ویته له رزه به جۆش بیسو فرمیسک برپۆن!
ده گیرنه وه نیما نه حمه ده نه ده ی به م ئایه تانه ده هاته گریانو کولی هه لده ستا
به هیچ شتیکی تر نه وه نه ده کولی گریان هه لنه ده ستا!

نه مجار پاش نه وه ی په ره و ردا گار برپاری قبولبوونی توبه ی له و سۆ که سه
نارده خواری، چله وگیری نه وه یان لی ده کا: که نیت جاریکی دیکه نه گیرنه وه بۆ
سه ر کرده وه خراپه کانی پیشوویانو چه لیکی دی له چون بۆ غهزا دوانه که ورو
له جیهادو تیکۆشان ته مبه لی نه که نو ده فرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ نه ی نه وانه ی نیما تان هینا وه بروادارن، له خوا بترسنو
خۆپاریزن له و شتانه ی دهینه هۆی نارازی بوونی خودا لیتان، به هیچ شیوه ی که
سه رپیچی په یامی پیغه مبه ر مه که ن، نه رکی سه رشانی خۆتان نه نجام بده ن،
له هه موو غهزاو گۆره پانی جیهادو تیکۆشان دا له گه ل پیغه مبه رو موسولمانان دا
بن، نه چن له پیغه مبه رو موسولمانان هه لبرپۆ خۆتان پاش بده ن له گه ل مونا فیکو
گومرپان دا له مان دانیشن!

له دونیادا له گه ل راستگۆیان بن له بیرو باوه رو واده و به لپن دا، به گوشتارو

کردارو هه لۆیست له پیری راستگۆیان بن، نه چن خۆتان بخه نه پیری تهو مونا فیک
گومر یانه تی تاوان ده که نو ■ هیا نه وی به درۆو سۆندی درۆ خۆیان رزگار بکه ن.

حاکم له ئیبنو مه سه ووده و ■ له پیغه مبه ره وه ریوایه ت ده کا: ده فرمو ی: (ان
الْكَذِبُ لَا يَصْلَحُ مِنْهُ جِدٌ وَلَا هَزْلٌ، وَلَا يَعْدُ الرَّجُلُ ابْنَهُ ثُمَّ لَا يَنْجِزُ لَهُ
أَقْرَبُ مَا أَنْ شِئْتُمْ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ).

به یه تی به (مه رفو وعی) ریوایه تکی هیا نه: که پیغه مبه ر ﷺ
فرمو یه تی: (إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْكُذْبَ
يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، أَنَّهُ يُقَالُ لِلصَّادِقِ: صَدُقْ وَبِرٌّ،
وَيُقَالُ لِلْكَاذِبِ: كَذَبْ وَفُجَرٌ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لِيُصَدَّقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ
صِدْقًا، وَيُكْذَبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا).

وازه یان له درۆ ریخۆش که ره یه بۆ وازه یان له هه موو تاوان یکه .. له ئایینی
نیسه لام دا، درۆ کردن، ره وانیه مه گه ره له سی شوین دا نه بی: له شه ردا،
له ری که خسته نه وه مو صاله که کردنی نیوان خه لکه دا. هه روا پیاو قسه بۆ خیزانی
خۆی بکا بۆ ته وه ی رازی بکا، به مجۆره پی ی بلی: تو له لای من له هه موو که س
جوانتری خۆشه و یستترین که سی له لام! واته: ته نها له م بواره دا پیاو بۆی ره وایه
به درۆ قسه بۆ ژنی خۆی بکا، به لام له بواری به مرژه وندی خیزانو بژیوو ته م جۆره
شته نه دا درۆ کردن دروست نه.

ئیبنو نه بی شه بیبه له ته سمای کچی یه زیده وه له پیغه مبه ره وه فرمو وده یه که
ریوایه ت ده کا: فرمو یه تی: (كُلُّ الْكُذْبِ يُكْتَبُ عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا رَجُلٌ يُكْذَبُ
فِي خَدِيعَةِ حَرْبٍ، أَوْ صَلَاحٍ بَيْنَ اثْنَيْنِ، أَوْ رَجُلٌ يُحَدِّثُ امْرَأَتَهُ لِرِضِيهَا)
واته: هه موو درۆ یه که به تاوان بۆ ناده می زاد ده نوو سۆی، مه گه ره کابرایه که درۆ بکا
بۆ ته نه جامدانی فروقی لی شه رو جه نگ، یان بۆ ناویژیکردنی نیوان دوو که س
که لی که عاجزنو ناخۆشی یان هیه. یان پیاوی که بیه وی ره زامه ندی خیزانه که ی
به ده ست یینی ئاله م سی بواره دا درۆ کردن ره وایه!.

واجب بوونی چوون بۆ غهزاو جیهاد له سه ر دانیشتوانی مه دینه و خیله

عه ره به کانی ده ور به ری

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ
 اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
 نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا
 يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ
 أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
 وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

له نایه ته کانی پێشودا پهروه ردگار فرمانی به موسولمانان کرد: که هه می شه
 له گه ل راستگو یان دا هه ل سو کهوت بکه نو کردارو گو فتاریان وه کوو هی نه وان بی،
 شو ئین پێغه مبه ر بکه ونو لی ی دانه بر ئین. لێ ره ش جه خت له سه ر نه وه ده کاته وه و
 جله وگیری له و ده کا: که له پێغه مبه ر ﷺ دوا نه که ونو هه می شه پابه ندی فرمانو
 نامو ژگاریه کانی بنو ده فرمانو ی: ﴿مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
 أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ، وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ﴾ ناشی و نابو
 ناگو نجی بۆ دانیشتوانی شاری مه دینه که پای ته ختی ده ول ته تی ئیسلامه و باره گای
 پێغه مبه ری لی یه، هه ره ها دانیشتوانی ده ور به ری مه دینه، که بریتین له هه وزی
 موزه ی نه و جو هه ی نه و نه شجه و غی فارو نه سلهم، نابو و ناگو نجی له پێغه مبه ر
 دوا بکه ونو له ته کیا نه چن بۆ غهزا. وه کوو نه وه ی هه ندی که س له غهزای ته بووک
 خویان پاش داو له خزمه ت پێغه مبه ر ﷺ دا نه چوون؟ هه ره ها نابو له هه یچ کارو
 بارێکی تری ده ول ته دا له پێغه مبه ر دابړنو خویان کلا بکه ن، هه ره ها نابو

شکستیان به سمر دینن، نیلا به همر یه کئی لهم شتانه چاکه یان بۆ ده نووسری، یا پاداشتی باشیان ده دریته وه. به همر جهو جوولو ههلوستو خۆراگری و بهرگری و به لاماردانو هیرش بردنیک که نهوانه له کاتی جیهاد دا نه نجامی ده دن خیر و چاکه یان بۆ ده نووسری، هه موو شتیکیان طاعه تو خودا پرستییه و خودا پاداشیان له سهری ده داته وه، چونکه ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْحَسَنِ﴾ بیگومان بهر و ردگار پاداشی چاکه کارن به فیرو نادا، همر که سییک کرده و ی چاک بی پابه ندی فمرمانو جلهو گیریه کانی بهر و ردگار بی پاداشی شیای خوی ده دریته وه، همر لهم روانگه یه وه بهر و ردگار بۆ دانیش توانی شاری مه دینه و ده ورو بهری پاداشی باشی دانه وه، همر کرده وه یه کی باشیان کرد بی به فیرو ناچی و پاداشی خویان و هره گرنه وه. وه کو له نایه تیکی تر دا ده فمرموئ: ﴿إِنَّا لَنُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾ الکهف/۳۰.

هه وه ها ﴿وَلَا يَنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً، وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ﴾ نهو موجهیدو تیکو شه رانه شتی که نابه خشن؛ کهم بی یان زور بی، پچووک بی یان گه وه بی، شیرو دۆلێک نابرنو هاتوو چۆی پیدا ناکه نیلا خودا پاداشیان بۆ ده نووسی و له سهری چاکه یان ده داته وه، هیچی پاشقول ناداو هیچی له بیر ناچی و هیچ کاریکیان به فیرو ناچی، چونکه جیهاد له پێگه ی خودادا بۆ بهرز کردنه و ی وشه ی (لا اله الا الله) یه، بۆ پاراستنی بیرو باوه ره، بۆ پارێزگاری ولات و نامووس و فهره نگو که له پوره. همر گه لو نه ته وه یه ک واز له جیهاد بینن ده بنه ژیر ده سته و کۆیله، پیاوه تی و ولات و میژوو موقه داستیان پێخوست ده کری، هیچ ریزو نزخیکیان نامینی!

تییینی :

نایه ته کان نه م حوکمانه یان لی وهرده گیرین :

۱- جیهاد فهرض و ئهرکیکی پێویسته له سهر دانشتوانی مه دینه و خیل و هۆزه کانی ده ورو بهری مه دینه، چونکه مه دینه پایته ختی حکومه تی

نهم نایه ته باقی مانده ی حوکه کانی جیهاده، نهم نایه ته جیهاد کردن له سهر هه موو موسولمانان به پیوست دانانی، به لکوو نهوه ده گه یه نی که جیهاد فهرزی کیفایه یه، واته: نه گهر کو مه لیک نه نجامیان دا له سهر هه موویان لاده چی، خو نه گهر بریکیان بهم نه رکه پیروزه پیوسته هه لنه ستان نهوه هه موویان تاوانبارن! نینبو نه بی حاتم له عیگری مهوه ریوایت ده کا ده فهرموئ: که نایه تی ﴿الَّا تَنْفَرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ هاته خواری. هه ندی له موسولمانان له لادیکان دا خبریکی بانگه وازی قیرکردنی که سوو کاریان بوون، دوو رووه کان ده یانگوت: نهوه نه فیری عام کراوه که چی هه ندی که س له گوندو ناو ده وارنشینه کان دا ماونه وهوه نه چون بو غهزا، نه وانه لییان قهوماو سه ریچی فهرمانی خودایان کرد. به هیلاک چون، نیت نایه تی ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفَرُوا كَافَّةً...﴾ هاته خواری.

ههر نینبو نه بی حاتم له عه بدوللای کوری عوبه یدوللای کوری عومه یه وهوه ریوایت ده کات، ده لی: موسولمانان چونکه زور سوو بوون له سهر چون بوو جیهاد، نه گهر پیغه مبهدر مه فره زه یه کی بنار دایه بوو سه شوینیک هه موویان راده جمینو پیغه مبهریان به ته نیا له مه دینه دا ده هیشته وه، نیت نهم نایه ته هاته خواری. نینبو عه بباس ده فهرموئ: که پهروه ردگار سه رزه نشستی دواکه وتووه کانی غهزای ته بووکی کرد، هاوه لان بریاریان دا: که له وه دووا به هیچ شیوه یه ک له سوپاو مه فره زه کان دوانه که ون، ههر که مه فره زه یه ک ره وانه ده کرا، هه موویان ده چون، پیغه مبهدر ﴿...﴾ به ته نیا ده مایه وه، نیت نایه تی ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ...﴾ هاته خواری.

ماموستا سه یید ده فهرموئ: وا پیده چی هاتنه خواره وهی قورشان له سووره ته دا که نار زامه ندی بهرام بهدر خویاشده ره کان ده ده بری وهه شه له خوشارد نه وهوه خویاشدان له جیهاد ده کا به تایبه تی له دانیش توانی مه دینه وه ده ورویه ری، وای له موسولمانان کرد: که پاله په ستوی یه کتری بکه ن بوو چون بوو جیهادو له مه دینه دا قهره بالغی دروست بکه نو ناماده باشی خویان بنوینو

چاوه روانی فەرمانی پیغه مبهربن ﷺ چییان فەرمان پی ده کاو بو کویان ده نیری، به تاییه تی هۆزو خێله کانی ده وروبه ری مه دینه که به ته وای قهره بالغییان خستبوه ناو مه دینه. به جوړیک که پیوست بوو نه فیر عامه که ی که له وه پیش نیگای پی هاتبوو سنور داربکری، نه وه تا: پانتایی ولاتی نیسلام فراوان بووه، نزیکه نیوه دورگه ی عمره بی هه مووی گهر دنکه چی نیسلام بی. ژماره ی نه و پیاوانه ی ناماده باشی چوون بو جیهادیان هیه زۆر بسوه ژماره یان (پاش رودای غه زای ته بووک) نزیکه ی سی هه زار جهنگاوه ره؛ که له وه پیش نه و ژماره یه له هیه چ غه زایه کدا کۆنه ده بووه، که وایوو: نیستا کاتی نه وه هاتوو که هیزو تواناکان دابه ش بکرین بو هه موو بواره کانی ژیان کۆمه لیک ته رخا بکرین، بو ناوه دانکردنه وه، بو بازرگانی کردن، بو فیرونو خویندنو بواره کانی تری ژیان بو کۆمه لگاوه ته وه یه ک که خه ریکه بناغه ی ده ولته و ژیار داده نی، بیگومان پیداویستی و هه لسو که وتی نه م گه لو نه ته وه یه پاش هاتنی نیسلام زۆر جیاوازه له پیداویستی و هه لسو که وتی ژیا نی پیش هاتنی نیسلام: که له چوارچیوه ی یاسای خێلایه تی دا رهنگی ده دایه وه و بریتی بوو: له پیداویستییه کانی سه رتایی کۆمه لگای خێله کی!!

نه م ئایه ته ی دوا یی هاته خوار ی به تاشکرا دابه شکردنی هیزو تواناکان بو بواره جیا جیا کانی ژیان ده ست نیشان ده کاو ده فهرمو ی: ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً﴾ ناگونجی و شیاو نیه بو موسولمانان که هه موویان تیگرا راجمن بو غه زاو شاری مه دینه چۆن بکه نو پیغه مبه رب ﷺ به ته نیا بمینیته وه، چونکه وه کوو وتمان: جیهادو چوون بو غه زا فهرضی کیفایه یه، هه رکاتی کۆمه لیک له موسولمانان پی هه لسان بری هه موانیان ده که وێ تاوان له سه ر گشتیان لاده چی، فهرضی عه ین نیه، واته: ته رک ی سه رشانی یه که یه که ی هه موو موسولمانان نیه، وه کوو نوێژ نیه له سه ر هه موو موسولمانی کی عاقلی ره سیده واجب بی. کاتی که جیهاد ده بیته فهرضی عه ین: که پیغه مبه رب ﷺ ته شریفی بو

خۆی بجۆی بۆ غهزاو نه فییری گشتی رابگهیه نئ.

﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ، لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾ شه وه بۆچی

له هه موو تاقه کو مه ئیک له موسولمانان بریکیان ناچن بۆ خویندنو فییریون؟

بۆچی له هه موو کو مه ئیک زۆر به شیکیان خۆیان ته رخان ناکه ن بۆ تیگه یشتن

له نایین؟ بۆ تیگوشانو ماندوو یون له پیناو به ده سه ئینانی عیله و زانستدا. بۆ

زانینی نه حکامی شه ریعتو نه ئینی به کانی ﴿وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ

لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ بۆ شه و ی که موجهیده کان له به ره کانی جهنگو

رو به رو یونه وه دا گه رانه وه بۆ ناو شارو گونده کان، نه وانه ی فییری نه حکامی نایین

بوون جهنگا وه ره کان له فرتو قیلئ دژمنان بترسینن، ترسی قارو غه زه بی

خودایان به خه نه دلۆ ده روونه وه. نه حکامی نایینیان فییر بکه ن، بۆ شه و ی له خودا

بترسنو خۆیان له سه ره نجامی سه ریچی کردن بیارنزنو بی شه مری نه که ن!

رانار له ﴿لِيَتَفَقَّهُوا، وَلِيُنذِرُوا﴾ دا ده گه رپته وه بۆ شه و موسولمانانه ی

له خزمه ت پیغه مبه ردا ماونه وه. رانار له ﴿إِذَا رَجَعُوا﴾ ده گه رپته وه بۆ

موجهیده کانی که له جیهاد بوون.

ماموستا سه یید پیی وایه: رانار له هه رسیک له شوینه که دا هه ر بۆ

موجهیده کان ده گه رپته وه ده فهرموئ: شه ن نایینه به رنامه یه کی هه ره کی به،

که سیک له جه و جۆلۆ تیگوشان دا نه بی تی ناگا؛ نه وانه ی که ده رده چن بۆ جیهاد

نه وانه شیاو ترن به تیگه یشتن لئ حالی بوون له نایین، نه وان به باشی ماناو

نه ئینی به کانی نایینیان بۆ ده ره که وئ، نه وان له کاتی تیگوشانو ته طبیقی

عه مه لی دا حه قیقه ته ناوه روکی نایینیان بۆ ده ره که وئ؛ نه وانه ی له ماله وه

دانیشتون نه وان پیو سیستان به و هه یه له موجهیده کانه وه فییری نایین بن،

چونکه نه وان شه و شتانه یان نه دیو که مه جاهیده کان بینویانه، تیگه یشتنی

نه وانیان به ده ست نه هینا وه، وه کوو موجهیده کان نه ئینی و حه قیقه ته شته کانیان

بۆ روون نه بوته وه، به تایبه تی نه گه ر ده رچوونه که یان بۆ غه زا له خزمه ت

پێغه مبه‌ر ﷺ دا بوبوێت دەرچوونو جەو جۆلو بەشیوەیه‌کی گشتی گونجاو تره‌ بۆ
تێگه‌یشتن و فێر بوون!!

تایینی :

نایه‌ته‌که‌ نه‌م دوکمانه‌ روون ده‌کاته‌وه‌:

١- جیهاد فەرزێ کێفایه‌یه‌و فەرزێ عەین نیه‌، چونک نه‌گەر فەرزێ عەین
بێ ده‌بێ هه‌موو موسوڵمانان بچن بۆ غه‌زا، نه‌و کاته‌ به‌رژه‌وه‌ندی گه‌لو و لا‌ت
به‌رپوه‌ ناچێ، خێزان و منداڵ تووشی زه‌ره‌رو زیان ده‌بن، که‌وابێ با کۆمه‌لێک
له‌ موسوڵمانان ئاماده‌ی جیهاد و غه‌زاین، تا قه‌مچیکیشیان خه‌ریکی فێربوونی نایین و
نه‌ حکامی شه‌ریعه‌ت بن، ئاگاداری ماله‌و منداڵی موجاهیدان بکه‌ن، به‌رژه‌وه‌ندی
ولا‌ت و گه‌ل به‌رپوه‌ به‌رن، که‌ موجاهیده‌کان گه‌رانم‌وه‌ نه‌وه‌ی فێری بوون
له‌ نه‌ حکامی شه‌ریعه‌ت و کاروباری تایینی بۆیان شی بکه‌نه‌وه‌.

٢- هه‌ولدان بۆ خوێندن و فێربوونی زانسته‌و تێگه‌یشتن له‌ قورئانو
فەرمووده‌ی پێغه‌ مبه‌ر ﷺ نه‌ویش وه‌کوو جیهاد وایه‌و فەرزێ کێفایه‌یه‌ پێوسته‌
کۆمه‌لێک له‌ موسوڵمانان پێی هه‌لسن و نه‌نجامی به‌ن.

ناشکراشه‌ که‌ هه‌ولدان بۆ فێربوونی عیلم و زانسته‌و کارێکی گه‌لێک پیرۆزه‌و
پله‌و پایه‌یه‌کی فره‌ مه‌زنه‌و هه‌یج کردار و گوشتاریکی ناگاتی. نیمامی موسلیم
فەرمووده‌یه‌کی پێغه‌ مبه‌ری رێوایه‌ت کردوه‌: که‌ ده‌فهرموێ: (من یرد الله به
خیراً یفقهه فی الدین)

تیرمیزی له‌ نه‌بو داوده‌وه‌ ده‌گه‌یشته‌وه‌ ده‌لی: له‌ پێغه‌ مبه‌رم ژنه‌وت دیفه‌رموو:
(من سلك طريقاً يلتمس فيه علماً سهل الله به‌ طريقاً الى الجنة، وان
الملائكة لتضع أجنحتها رضا لطالب العلم، وان العالم لیستغفر له‌ من فی
السموات ومن فی الأرض والحیتان فی جوف الماء، وان فضل العالم علی
العابد کفضل القمر لیلة‌ البدر علی سائر الکواکب، وان العلماء ورثة‌
الأنبیاء، وان الأنبیاء لم یورثوا دیناراً ولا درهماً، ورثوا العلم فمن أخذ به‌
أخذ بحظ وافر).

سیاسه ته داری جهنگی له شهری کافران دا

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يُلُونَكُمْ مِنَ الْكَفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ
غُلْظَةً وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾

له وه پيش په روږدگار فەرمانی به موسولمانان کرد: که دژي هه موو
موشريکو کافريک بجه ننگين، وه کوو چؤن نه وان دژيان ده جه ننگين! نه مجار
ليړه داو له م ئايه ته دا ريگای له بارو گونجاوتر نيشان موسولمانان ده دا، فەرمانيان
پي ده کا، که له نزريکه کانه وه ده ست پي بکه ن، تا خزمو که سو کارو هوژو
خيله که يان راوه ستابي، جيهاد له گهل نه ته وه وه ژوزو خيلي دووره ده ست نه که ن!!
پيغه مبهرو هاوه لانی به م نه خشه يه هه لسو که وتيان کرد. سهره تا دژي گهلو
هوژه که ي خويان که له مه که که بوون جهنگانو جيهاديان کرد. نه مجار دژي
عده به کانی تر جهنگانو خستياننه ژير رکيفي خويان، نه مجار جيهاديان
گواسته وه بو ولاتی شامو پاشان بهرو عيراق کشانو له سهرده می خه ليفي دووم
عومري خه تابد دا هه موو ولاتی عيراقو شامو جهزيرو ولاتی تيرانو به شيکی
نه فريقا که وته ژير رکيفي سويای نيسلامه وه خه که که يان موسولمان بوون، هه
به م جوړه نه خشه و پلانی بانگه وازی نيسلامی نه نجام دراو بلاوکرايه وه، نه وه تا
له سهره تا وه قورشان ده فهرموي: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ الشعراء/٢١٤، پاشان
که گوږه پانی بانگه وازی به فراهوان ده بي ده فهرموي: ﴿وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ
حَوْلَهَا﴾ الانعام/٩٢.

نه مجار وه کوو مژده يه کی پيش وه خت قورشان نه م هه واله ي به موسولمانانی
سهرده می پيغه مبهرو راده گيه ني وه ده فهرموي: ﴿سَتُدْعُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ
شَدِيدٍ، تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ﴾ الفتح/١٦.

شایانی باسه زور له رافه که رانی قورشانو ميژوو نووسان پتيان وايه: نه م
نه ته وه نازاو جهريزه يه گه لی کورده و ئاماژه يه به نه وان، که سويای نيسلاميش
ته فسيروي ره وان (٦٦)

لایان نزیک بووه وه بهی شهرو پیکادان موسولمان بوونو باوهشیان بو ئایینی ئیسلام گرتوه و تییدا توانه وه، ههرچی گوتراوه ده باره ی شهرو پیکادانی نیوان سویای ئیسلام نه ته وه ی کورد درۆ هه لبه ستراره و له راستیی وه دووره . خودا یاری له کاتی رافه کردنی نهم نایه ته دا به دورو درژی نهم باسه روون ده کهینه وه .

ده باره ی قوناغیکی تری جیهاد ده فرموی: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ التوبة/ ۲۹، یان ده فرموی: ﴿وَإِذِ الْوَحْيُ إِلَيْنَا هَذَا الْقُرْآنُ لِنُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ الانعام/ ۱۹.

به ئی سیاسه تی بانگه وازی ئیسلامی بهم جوړه بوو، به شیوه یه کی سروشتی بلا بو وه . قوناغ قوناغو پله به پله بوو، تا ناوخۆ ده ور به ی نزیک مه دینه ی کۆنترۆل نه کرد پهل به ملاو به ولادا نه هاویشت، پیغه مبه ر ﷺ بانگه وازی به که ی سه ره تا له خزمو که سو کارو هۆزه که ی خۆیه و ده ست پی کرد، که شهرو جهنگانیش پیویست بوو سه ره تا له گه ل خزمو که سو کاری خۆی دا جهنگا، نه مجار دژی گه لو نه ته وه ی تر جیهادی نه نجام دا!

سه یید ده فرموی: فتوحاتی ئیسلامی بهم شیوه نه نجام درا، سه ره تا به رهنگاری نهوانه ی کردوه که نزیک (دار الاسلام) بوون جیرانو هاوسی و موسولمانان بوون، هه روا قوناغ به قوناغو پله به پله موسولمانان په ره یان به بانگه وازی جیهاد کردنی خۆیان دا، کاتی که که نیوه دوورگه ی عه ره بی زور به، یان هه مووی هاته ژیر رکیفی ئیسلام وه پاش رزگار کردنی مه که تیتر هیژیک له و هه ریمه نه مایه وه جیگای مه ترسی بی، نه مجار غه زای ته بوو که نه نجام درا که له قه راغو بیجاغی ولاتی رۆم دا روی دا، پاشان سویاکانی ئیسلام به ره و ولاتی رۆم ولاتی فارس کشانو له کوفرو بی دینی پاکیان کردنه وه بوون به ولاتی ئیسلامی و پانتایی سه رزه مینی ئیسلامیان فراوان کردو سنووره کانیا ن تیکه لاو کردو ولاتیکی ئیسلامی پانو پۆرو دامه زراوو هی دیو هیمنو

خودا پەرستیان دروست کرد...

دهی با ئەمجار بێژنه خزمەت نایه ته کهو دهست بهراقه کردنی بکهین!
 ده فەرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ﴾ ئەی ئەو
 که سانهی بڕواتان به تاکنو ته نیایی خوداو به پیغه مبهرايه تی (محمد) و به روژی
 قیامەت هیه، بجهنگن له گەل کافران، کامهیان لیستان نزیکتره و هاوسی (دار
 الاسلام) ه له وه وه دەس پێ بکهن، تا هاوسی و نزیکه کاتتان نه خه نه ژێر رکێفی
 نیسلامه وه پهل بۆ دوور مه هاوژن! چونکه نیسلام ره حمه ته، هاوسی و خزم
 که سوکارو نزیک شیاو تره ئیوه ههول بدهن سهره تا نه وان نهو ره حمه ته یان
 بهر بکهوی، ههروه ها چونکه ههولدان بۆ موسولمانبوونی خه لک نه گهر له هاوسی و
 نزیکه وه دهست پێ بکری سوود بهخش ترو بهر هکت نامیز تره، پاریزگاری ولاتو
 خانو مائی تیدا زیاتر به دی ده کری، نه فقه و پیداویستی جهنگی که متر
 تیده چی، موجهیدانو بانگه وازیخوازان به نه مینی و دنیایی به وه هاموشوی
 بهر هکانی جهنگ ده کهن، ترسی نهو هیان نیه بۆ سه یان بۆ بنرێته وه له دووا وه لییان
 بدری!

بێگومان بهم نه خشه و پیلانه خودایی به بۆ جیهاد و جهنگان موسولمانان
 هه لسو کهوتیان کرد، بۆیه سهره تا جیهادیان له دژی جوله که کانی ده و روبه ری
 مه دینه نه نجام دا جوله که کانی هۆزی قوره یظه و به نو نه ضیرو خه بیهریان ته فرو
 تونا کرد، ئەمجار په لاماری موشریکه کانی نیوه دورگه ی عه ره بی یان دا پاشان
 سوپای نیسلام به ره و شیمالی مه دینه به ری خرا بۆ نه وه ی جیهاد له گەل رۆمه کان
 بکهن.. له هه مان کاتیش دا سوپایان به ره و عیراق و ولاتی فارس ره وانه کرد!

﴿وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً﴾ با کافرانو رێگرانی بلا بوونه وه ی نیسلام توندو
 تیژی له ئیو ببینن، نازیه تی و مه ردایه تی و خۆراگری و چاونه تهرسی ئیوه یان بۆ
 ده ر بکهوی، بزائن ئیوه چهند سوورن له سهر گه یاندنی روناکی و نووری نیسلام

به ههمو جیهان، چهند فیدا کارو نازاو خۆنه ویستو جهنگاوهرن!

ههله به ته ته مه سییاسه تی شهرو جهنگه و سروشتی شهر وایه بهرژه وهندی
شهرو جهنگ و ده خوازی جهنگاوهران توندو تیژی بنوینزو به ههله مه ت بن وه کوو
له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ، وَاعْلُظْ
عَلَيْهِمْ﴾ التوبة / ۷۳، یه لام پیش شهوی شهر پیوست بی ده بی موسولمانان
به هیدی هیمنی و به نهرمو نیانی بانگه وازی خویان نه نجام بدهن، به حکمه تو
(موعیظه) جوانو دلگیر بانگه وازی خویان ناراسته بکهن! جا ئیتر نه گهر
بانگه وازی بهو نهرمو نیانی به سوود بوو، دوژمنان لوتبه رزی بنوینن شه کاته
شهر پیوست ده بی و پیوسته موسولمانان توندو تیژی بنوینن! ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ باش بزائن: که پهروه دگار له گهله خودا په رستانو خواریزه رازو
له خودا ترساوانه، یارمه تیان ده دا پاریزگاریان ده کاو پشتو په نایانه!

﴿مُتَّقِينَ﴾ شه که سانهن که شوین فره منی خودا که وتوون، خویان
له جله وگیریه کانی ده پاریزن، له سزاو تۆله ی ده ترسن.

که وای مانای رسته که ی کۆتایی نایه ته که بهم جوړه یه: خودا له گهله تانه
نه گهر ئیوه پابه ندی حوکه کانی شه ریه تی ئیسلام بن، فره زو سونه ته کانی
نه نجام بدهن، خاوهن سه برو خوگرو پابه ندی یاسا و نیظام بن، خۆتان
له یاسا شکینی و سنوور به زینی و که مته رخه می له دابین کردنی پیوستیاتی
به رهنگار بوونه وهی دوژمن بیاریزن، به گویره ی رۆزگارو شوین چه کی
روویه روو بوونه وه دابین بکهن. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَأَعِدُوا لَهُمْ
مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ﴾ الأنفال / ۶۰.

هه لۆیستی دوورووه کان بهرام بهر به سووره ته کانی قورئان

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ
إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَرَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾
وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَأْوَا
هُمْ كَعِفْرُونَ ﴿١٢٥﴾ أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾ وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ
سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَيْنَا مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا

صَرَفَ آلَهُ قُلُوبُهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لهوه پیش پمروه ردگار جوهره ها کرده وهی ریسوا نامیزی دوورووه کانی بهیان
کرد، هه لۆیستی ناشیرین و ناپیاوانه یانی خستنه روو، وه کوو خریاشدانیان
لهغه زای ته بووک، عوزر هیئانه وه یان به درۆ سویند خواردنیان به درۆ ده له سه بو
داپوشینی نه چونه که یان، نه مجار لیڤه دا هه لۆیستی ناشیرینی تریان ده ست
نیشان ده کا که لهی پیشوویان خه تهر تره، نه ویش گالته کردنیانه به قورئانو گوئی
پئی نه دان به نایه ته کانی و خوگیل کردنیانه له بیستنی، چونکه هه رکاتیك
سوهره تیک بهاتایه خواری عه یبو نهنگی شهوانی تیدا بوایه، به بیستنه که ی
ناچه ته و تنگه تاو ده بوون! ههروه ها شه گهر سوهره تیکیان بیستایه باسی شهوانی
تیدا نه بوایه گالته یان پئی ده کردو تانه یان لی ده داو پیکه نینیان پئی ده هات.

شه وه تا پیش شه وهی کۆتایی به ئهم سوهره ته بهیئنی که زۆر باسی مونا فیکانی
تیدایه. چهند نایه تیک ده هیئنی. که وینه یه کی زیندووی هه لسو که وه تی

مونافیه کان ده خاته سمر شاشه تی تله فیزیونی تاییه تی و چۆنیه تی پیشوازیکردنیاں له نایه تو سورته ته کانی قورشان ده خاته روو، له هه مان کاتدا وینه یه کی پیشوازیکردنی موسولمانانیش له قورشان راده نوینی و پیکه وه ده یانکاته تابلویه کی رهنگین و سهرنج راکیشو ده فرموی: ﴿وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ: أَيْكُمُ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا؟﴾ هه ره که سورته تیک له سورته ته کانی قورشان دیته خواری و به دوو پوهه کان ده گاو ده بیسن. هه یانه به برادره کانی ده لی: واته هه ندیکیان به هه ندیکیان ده لین: نه ری کورینه! کی به ته م سورته به وای کردو پی وایه: له خودا وه هاتوته خواری و موحه مه د راستگویه له وه دا ده لی: من پیغه مبهرم! پرسیاریکی سه یرو سه مه ره یه ناراسته یی یه کتری ده کهن، پرسیاریکه هه ره که سیک توزقالتیک سورته ته که کاری تی بکا پرسیاری واکا، ناشکرایه: که نیمانی راست و دروست: که بریتیه له به وای ته و او توکه به هوی هاتنه خواره وه ی قورشان زیاد ده کاو به هیژ ده بی، هه رکاتی خاوه ن به وای به تی فکرینه وه گوی له قورشان بگری نیمانی دوو چه ندانه پته و ده بی به جوړیک وای لی دئی کار به ناوه رۆکی نه و نایه تانه بکاو قورشان بکاته به نامه ی ژبانی خوی، نه مهش به لگه یه کی روو و ناشکرایه که نیمان زیادو که ده کا، به هیژی و بی هیژی به سه ردا دی!

به لی پرسیاریکی سه یرو سه مه ره یه، له هه مان کاتدا بۆنی گالتیه کردنیشی به سورته و نایه ته کان لی دئی، ده یانه وئ شکو گومان بخه نه ناو دلی یه کتریه وه به راستیان نه زانن، نه مجار نه و شکو گومانه بهرام بهر قورشان ته شه نه بکاتو به چیته ناو دلی موسولمانانه وه! قورشان کاریگه ری نه مینی!

تیتر په ره و ردگار ده باره ی حه قیه تی قورشان و کاریگه ری له دلی موسولمانان دا ره ددی دانه وه و فرموی: ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَأَدَتْهُمْ إِيمَانُهُمْ﴾ به لام موسولمانان وه کوو دوو پوهه کان نین، ده باره ی قورشان پرسیاری گالتیه نامیز ناراسته ی یه کتری بکهن، به لکوو نه مانه به هاتنه خواره وه ی سورته تی قورشان

بروایان زیاد ده کاو دلّیان زیاتر دامه زراو ده بی له سهر ئایینو ئیمانی به هیژبوویان پالّیان پیوه ده نی بو ته وهی رهفتار به ناوه رۆکی قورئان بکه نو پابه ندی فه رمانو جلّه وگیریه کانی بن ﴿وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ حالیشان وایه: که که یفخوژن به هاتنه خواره وهی سووره تی تر، چونکه به لگه یه کی تریان له سهر بیروباوه پ بو زیاد بسوه، دلّیان به یادی خودا که وتۆته جمو جو لۆ له رزه که وتوه، ههستیان به چاودیری په روه دگار کردوه بۆیان، که ده بینن خودا چاودیرانه و سووره تو نایاتی تریان بو ده نئیری، نهوانیش زیاتر دلّیان داده مه زری و ئیمانیان به هیژ ده بی.

به لّی موسولمانان که یفخوژن به سووره تی تازه نازلبوو چونکه دلّو ده روونیان پاک ده کاته وه. شاره زیان ده کا بو ریبازی به خته وهی ههردوو جیهان.

زومه خشهری له مانای رسته ی ﴿فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ ده لّی: چونکه سووره تی تازه هاتوو برّوا زیاد ده کا، دلّیایی له راستی بیرو باوه پ توکمه تر ده کا، قینکایی به دلّ ده گه یه نی، یان سووره ته تاز هاتوه که کرده یان پی زیاد ده کا، زیاد کردنی کرده وهی باشیش ده بیته هوی زیاد بوونی ئیمان، چونکه ئیمان بریتیه له برّواو کر هه، وه کوو گوتراوه: ئیمان نه وه یه له دلّا جیگیره و کرده وه. شایه تی یه تی؛

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ﴾ به لام نهوانه ی دلّو ده روونیان پیسی و پۆخه لّی دوو پرووسی تیدایه، سه رباری کوفری پيشوویان کوفرو نیفاقو شکو گومانی تریش ده خه نه پالّی، نه وه پیسی ده خه نه پالّ پیسی و کوفرو دوو پروویان زیاد ده کاو توکمه و دامه زراو ده بی، به و کوفرو نیفاقه وه ده مرنو سهر ده نّیه وه، به م حاله ناسروشتیه سلار ده بنه وه. دنیا به جی دلّن برّویان به خودا و به قورئانو به پیغه مبه ر نیه!

ئه مه ش پیچه وانه ی مه به ستی هاتنه خواره وهی قورئانه، چونکه له راستی دا قورئان هیدایه تو نوو رو روناکییه، ده رمانی ده ردی دلّو ده روونه، مشتو مالی دلّ ده کا رهحه ته به خششه له خودا وه بو به نده کانی وه کوو له شوینیکی تردا

دەفرموی: ﴿وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ، وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾ الاسراء/۸۲، یان دەفرموی: ﴿قُلْ هُوَ الَّذِي آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً، وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ﴾ فصلت/۴۴.

بەرستی ئەمە بەشیکە لەبەدبەختییەکانیان، ئەوەی هۆکاری هێدایەتە دەبیته هۆکاری گومراییی و فەوتان بۆ ئەوان، هەروەکوو چۆن کەسیک میزاجی تێک بجێ خواردن و خواردنەوی پێ ناکەوی.

ئەمجار پاش ئەوەی پەرورەدگار ئەوەی روون کردەو: کە مونا فیکەکان بەکافری دەمرن، ئەوەش روون دەکاتەو: کە هەموو سالتیک جارو دووجار تووشی سزای دونیایاش دەبن دەفرموی: ﴿أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ مَرَّةٍ أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ﴾ نایا ئەو دووڕوانە نازان: کە هەموو سالتیک جارێک یان دوو جار بەتاقی دەکرێنەو، تووشی جۆرەها تەنگو چەلەمە دەبن، گرانی و نەخۆشی و زەررو زیانیان تووش دێ، ئەم جۆرە شتەنەش بەرەوآلەت خودا دەخەنەو یادی نادەمیزاد وای لێ دەکا مەیلی نیمان هینانی ببێ و واز لەکوفر و بیدینی بێنێ، جوداوازی نێوان حەق و بەتاڵ بکا. کەچی ئەوانە وێرای ئەم هەموو تاقیکردنەوانە کە تووشیان دێن، تۆبە ناکەن و لەتاوانی پیشوویان پەشیمان نابنەو. پەند وەرناگرن و رام نابن، بەسەررەقی دەمێننەو و بەهیچ جۆری نامادەباشی ئەوەیان تێدا نیه قبوولی نیمان کەن؛ پەند و نامۆزگاری کاریان تێ ناکا!

﴿وَإِذَا مَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ﴾ ئەگەر سوورەتێکی قورئان نازل ببێ بۆ سەر پێغەمبەر ﷺ ئەم مونا فیکانە لای :انیشتبن سەیری یەکتری دەکەن، بەچاو تاماژ. بۆ یەکدی دەکەن، لیج دادەگرن و ئالتهیان پێ ئێ، لەبەر دڵ نەخۆشی و بێ پروایی یان چ گرنگی بەنیگای تازه هاتوو نادەن، خۆساز دەکەن بۆ هەلاتن و خۆدزینەو دەیانەوی هەلیان بۆ هەلبکەوی. هەرچن، بەیەکدی دەلێن:

﴿هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ﴾ نهری که دهرچوون پیغه مبهرو موسولمانان ئیوه یان بینی؟ ناگیان لی بوو که خوتان دزییه وه؟

﴿ثُمَّ انْصَرَفُوا﴾ نه مجار هه موویان کۆرو یانه ی پیغه مبهرو ﷺ جی دیلنو پشت له حقو راستی هه لده کهن، نه مه حالو چۆنیه تی ژیا نی روژانه یانه، هه لسو که وتو کردارو ره فتاریانه، له سهر حق بهرده وام نابن، حق وه رناگرنو لی تی ناگهن، نایانه وی له حقو راستی حالی ببن وه کوو له شوینیکی دیکه دا ده فمر موی: ﴿فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ، كَانَهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ﴾ المدثر ۴۹-۵۱، ﴿لِلَّذِينَ كَفَرُوا قَبْلَكَ مُطْعَمٌ، عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ﴾ المعارج ۳۶-۳۷. نه وه تا لی رده دا وه کوو کامیرای ته له فیزیونی وینه ی نهو کافرانه ده کیشی، که له کۆرو مه جلیسی پیغه مبهرو ﷺ به هه لده داوان دهرده چنو له بیستنی حقو راستی هه لدینو به ره و گومرایو به تال هه لده تیژینن.

﴿صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ خودا دلو دهروونی لاداون له حقو نیمانو خیرو نوورو روناکی، هیچ نابیستنو حق نابینن. یان دوعایه لییان، واته: خودا دلو دهروونیان له حقو راستی و نووری نیمان لابدا، حقو راستی نه بیسنو توخنی نه که ونو هه گیز شتیگ نه کهن قازانچو بهرژوهندی خویانی تیدا بی!

﴿بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ چونکه نهو به دبه ختانه گهلو نه ته وه یه کن لهو نایاتانه حالی نابن که ده یان بیستن، نایانه وی لییان حالی ببن، دلیان ناده نی تا لییان تی بگهن، به لکوو نهوان خهریکی خو لی گیل کردنو گوئی پی نه دانن، په روه ردگاریش دلیانی لاداو ونده ی تر گومرای کردن! وه کوو له نایه تیکی تردا ده فمر موی: ﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ﴾ الصف ۵.

تیبینی:

نایه ته کان نه م حوکه مانه یان لی وهرده گیرن:

۱- نیمان زیادو کهم ده کا، نه مهش رای زوریه ی زانایانی سه له فو خه له فی

موسولمانانه!

۲- کوفرو نیفاق ده‌که‌ونه سهریه‌کئو پال لی‌ک ده‌ده‌زو زیاد ده‌بن.

۳- به‌لاو موصیبه‌تو تن‌گئو چه‌له‌مه هۆکاری خودا ناسینن.

ده‌شته‌کانی پی‌غه‌مبەر ﷺ که په‌یوه‌ندیان به‌ئومه‌ته‌که‌یه‌وه

هه‌یه

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

له‌وه‌پیش په‌روه‌ردگار فرمانی به‌پی‌غه‌مبەر کرد: که ئه‌رکی قورسو ناخوش
بخاته سهرشانی موسولمانان: که نه‌نجامدانیان کاریکی نه‌سته‌مه‌و که‌سی‌ک
خودا توفیقی نه‌دا بۆی هه‌ل‌ناسورپن. نه‌مجار دئ کۆتایی سووره‌ته‌که به‌شیوه‌یه‌ک
دینئ که نه‌و ئه‌رکه‌یان له‌سهر شان سووک بکا، نه‌ویش نه‌وه‌یه: که نه‌و
پی‌غه‌مبهری نه‌و ئه‌رکانه ده‌خاته سهرشانی ئیو له‌خۆتانه‌و هه‌ر به‌هه‌رو
سه‌روه‌رییه‌کی ده‌ست بکه‌وئ سه‌روه‌ری ئیوه‌یه‌و ئیوه‌ی پی به‌هه‌رمه‌ند^دبن،
له‌هه‌مان کاتدا نه‌وه‌ش راده‌گه‌یه‌نئ: که نه‌و پی‌غه‌مبهر به‌هیچ جوړیک زه‌ره‌رو
زیانی ئیوه‌ی ناوئ هه‌میشه هه‌ولئ نه‌وه‌یه‌تی به‌خته‌وه‌ری دونیاو قیامه‌تتان
ده‌ست بکه‌وئ. نه‌و وه‌کوو پزیشکی کاراماو لی‌زان ده‌یه‌وئ برینی ئیوه تیمار بکا،
ده‌ردی سامناکتان ده‌رمان ده‌کا، که‌وابئ چیتان پی راده‌گه‌یه‌نئ لی وه‌رگرنو
پابه‌ندی فرمانو جله‌وگیریه‌کانی بن!

هه‌روه‌ها که له‌سهرتای سووره‌ته‌که‌دا نه‌وه‌ی راگه‌یاند: که خوداو پی‌غه‌مبهری
خودا به‌رین له‌موشریکه‌کان، نه‌مجار حالو چۆنیه‌تی مونا‌فیقه‌کانی قۆناغ به‌قۆناغ
شی کرد هه‌و، له‌رووی ژماردنی نیعه‌ته‌کانی‌یه‌وه خیطابی ناراسته‌ی نه‌ته‌وه‌ی

عهره ب کردو منه تی به سهردا کردن به وه: که له ره گهزی خوین پیغه مبهری بو ناردوون، پیغه مبهری کی ره گهز عهره بو قوره یشی نه سب، له خوداوه نیگای بو هینا و نو پدیامی پهروه ردگاریان پی راده گیه نی، ههرچی ره وشتی جوانو بهرز ههیه تی ردا هه، دلسوزو به بهزه بی به بزیانو پی ناخوشی تووشی سزاو ناره حه تی بین.

حاکم له موسته دره کندا له توبه ی کوری که عبه وه ریوایه ت ده کا ده لی: دوا نایه تی قورئان که هاتوته خواری نایه تی ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ...﴾

موسلیمو بوخاری له بهرپرای کوری عازیه وه ریوایه ت ده که ن، ده لی: دوا نایه ت که هاتوته خواری نایه تی ﴿يَسْتَفْتُونَكَ، قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ﴾ ده دوا سووره تیش که هاتوته خواری سووره تی (به رانه یه).

نیبنو عه بباس ده فهرموئ: دوا نایه ت که هاتوته خواری: نایه تی ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ﴾ ده. ماوه ی نیوانی هاتنه خواره وه ی نهم نایه ته و کۆچی دوا ی پیغه مبهر ﴿هَاشِئَا رَوْثًا بَوَّه﴾

هاوه لانی پیغه مبهر ﴿﴾ که له سهرده می خلیفه ی یه که م دا قورئانیان کۆکرده وه به برپاری هه موویان نهم دوو نایه ته یان خستوته دوا سووره تی (براعة) وه.

نیام نه حه دو موسلیمو بوخاری و تیرمیزی و هی تریش ریوایه ت ده که ن له زهیدی کوری ثابته وه: که باسی کۆکرده وه ی قورئان ده کا له سهرده می حهره تی نه بو به کرداو رۆلی خۆی له کاره گرنگه دا ده گیریتته وه: ده فهرموئ: (.... هه تا له سووره تی (تهویه) دا دوو نایه تم لای خوزه ییمه ی نه لئه نصاری ده ست که وتن لای که سی تر نه مدیبوون، نه ویش نایه تی ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ...﴾ هه تا کۆتایی سووره ته که) که ده لی لای که سی تر نه مدیبوون واته: به نوو سراوه یی نه گینا له سینه ی خۆی و هاوه لانی تریش دا هه لگیرابوون واته

له بهریان بو.

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ نهی موسولمانینه! بزانیو دلتیا بن هاتووہ بۆ سہر ئیوہ پیغہ مہر یکت له خودی خوتانہ، لہرہ گہزہ نہ تہوہی خوتانہو بہ زمانی خوتان ناخواتن دہکا، لاتان ناسراو رابوردو زانراوہ ہوزو بنہ مالہی ہناسزو لہ زمانی حالئ دہبن، وہ کوو لہ ئایہ تیکی تردا دہ فرموئ: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ﴾ الجمعة/٢، یان دہ فرموئ: ﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ آل عمران/١٦٤.

قورنان لیبرہ دا پینج رہوشتی بہرزی پیغہ مہر ی  دیاری کردوہ:

١- دہ فرموئ: ﴿مِنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ واتہ: نهی نہ تہوہی عہرہ ب! نہو پیغہ مہرہ له خودی خوتانہ. مہبہستی ہلنانی عہرہ بہکانہ بۆ تہوہی یارمہ تی بدہنو نیمانی پی بینزو لہ بانگہ وازیو پدیامہ کھی ہلنہ سلہ مہنہوہ.

٢- دہ فرموئ: ﴿عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ﴾ زۆر لہ سہر شانی قورسہو بہلایہوہ ناخوشہ ئیوہ تووشی تہنگو چہلہ مہ بین، زۆر بہ تہنگوہیہ: کہ لہ دونیاو قیامہ تدا تووشی ناخوشی نہبن. چونکہ لہرہ گہزی خوتانہو خۆشی ئیوہ خۆشی تہوہ، ناخوشتیان ناخۆشی تہوہ.

٣- ﴿حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ﴾ زۆر سوورہ لہ سہر تہوہی شارہ زای ریگای خہقو ہیدایہ تتان بکا. بہ دل دہیہوئ لہ دونیاو قیامہ تدا لہ خۆشیو بہختہوہ ری دا بن.

٤-٥- ﴿بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ زۆر بہ بہزہییو دلسۆزہ بۆ موسولمانانو مہبہستیہ تی ریگای ہیدایہ ت بگرنو لہ ناگری دۆزہخ رزگارتان بی.

کہ فہرمانتان پی دہکا بہ جیہاد کردنو تہحہ مولکردنی نارہحتی لہم رووہوہ نیہ: کہ سووکایہ تیتان پی بکا. یان لہ بہر دلپرہ قیو توند سروشتی نیہ، بہلکوو تہوہ جوڑیکہ لہرہ حمہتو دلسۆزی تہو بۆ ئیوہ. دہیہوئ لہ کۆیلہییو ژیردہستیہی رزگارتان بکا، گوناہو تاوانتان لی ہلہوہرئ، بہ تہنگوہیہ: کہ ئیوہ شہرہ فو سہروہری ہلگرتنی پدیامی ئیسلامیتان پی ببری، رہزامہندیی

خوداتان دهست کهوئ بههشت مسۆگهر بکهن!

جا نهی پیغه مبهەر! ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ نهگهر نهو موشریکانه پشتیان هه لکردو
روویان وه رگیڕا، گویان بۆ په یامه کهت نه گرتو ئیمانیا نه هیناو پروایان
به پیغه مبههریه تی تو نه کردو نه یانویست به گوێره ی شهریه تی خودایه
هه لسو کهوت بکهن، نهو ﴿فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ﴾ تو بلی: من خودام به سه، نهو
پشتیانم بی، به سهر دوژمنان دا سهر ده کهومو پیویستیم به که سی تر نه. هه موو
هیژو تواناو ده سه لاتیگ هی نهو و که سیگ پشت به نهو ببهستی حدو یجی
به که سی تر نه. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ هیچ خودایه ک حدو شیوا بۆ پرستن نه
جگه له زاتی پهروه دگار، هیچ خودایه ک نه شیوا ی نهو بهی هانای بۆ ببریو
به ندایه تی بۆ بکری جگه له خودا، من پشتم به نهو به ستوه و کاری خۆم به نهو
سپاردوه و پشت به که سی تر جگه له نهو نابستم!

﴿وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ نهو خوداو خاوه نی عهرشی بهرینه، گهوره ترین
دروستکراو: که عهرشه، له ژیر ده سه لاتی نهو دایه. نهو داوود له نه بو دهرداوه
ریوایه ت ده کا ده لی: که سیگ به یانی و ئیواره بلی: ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ حدوت جار نهم دو عایه بخوینی،
نهو ی گرنکه لای خودا بۆی جی به جی ده کا.

کۆتایی سوهرتهی براءه

به یارمه تی خودا رۆژی ١٤/١٠/١٩٩٨ له پاکنووسی نهم سوهرته واته:

سوهرتهی (براءه) بوومه وه.

خودایه تۆفیقمان بده بۆ ته و او کردنی هه سوو بهر که کانی نهم

کتیبه ...

سووره تی یونس

ئەم سوورەتە ناوئراوە: سوورەتی یونس؛ چونکە چیرۆکی یونس پیغەمبەری
تەدایە عليه السلام، چیرۆکی ئەم پیغەمبەرە، تا بۆی سەرنج راکێشە، چ لەرووی
ئەووە: کە بۆ خۆی ماسی قووتی داو ماوەیەک لە سکی ماسی دا مایەو، یان
لەرووی ئەووە: کە گەلەکە ی زێدە لە هەموو گەلان کاتیەک پەشیمان بوونەو
ئیمانیا ن هینا خودا سزای لەسەر لابردن..

ئەم سوورەتە، گەلێ باسی سەرەکی لەخۆ گرتوونو زۆریە مەبەستە
گرینگەکانی قورئانی تێدا کۆکراونەو؛ وەکوو چەسپاندنی یەکتاپەرستی و
روخاندنی شیرکو پوچەڵکردنەو، ی بنەماکانی، چەسپاندنی پیغەمبەرایسەتی و
زیندو بوونەو و هاتنی رۆژی قیامت، بانگەوازی بۆ ئیمانیهینان بەنامە
ئاسمانیهیهکانو کۆتایی هینانی ئەو نامە ئاسمانی پەیامانە بەقورئانی پیرۆز،
کە بەرواڵەت ئەم سەرە باسانە سەرە باسی نایەتو سوورەتی مەککەیین.
سوورەتە مەککیەکان لەم باسانە دا دەسورپێنەو!

مەبەستە سەرکێیەکانی ئەم سوورەتە لەجوارچێوەی حەقیقەتی ئۆلۆهییەتو
حەقیقەتی بەندایەتی و چۆنیەتی پەیوەندی ئیوان پەرەردگارو بەندەکانی و
ناساندنی خودا بەئادەمیزاددا دەسورپێنەو، ئادەمیزادەکان فیر دەکەن؛ چۆن
بەندایەتی بکەن و چۆن بی پەرستێ و چۆن پابەندی فەرمانو جەڵوگیرەکانی بن،
هەول ئەدا هەموو ئەو شتە لاوەکیانە ی خراونە پال بیرو باوەری سروشتی و
راستەو لەتایینی خودا نیو خەلکی بەتایین لەقەڵەمیان داو؛ وەدەریان
بهاوی بیرو باوەری موسوڵمانانی لی پاک بکاتەو و خەلکی بگێرێتەو بۆ
بەندایەتیکردنو پەرستنی پەرەردگارێک کە شیاوی پەرستێ و بەندایەتی بۆ
کردنەو هەر ئەو خۆدایەو کەسی تر شیاوی پەرەردگارێتی نیە!
پەیوەندی سوورەتی (یونس) بە سوورەتی پیش خۆیەو...

وەکوو زانیمان سوورەتی (تەویە) بەباسکردنی رەوشتەکانی پیغەمبەر عليه السلام
کۆتایی هات، ئەم سوورەتە بەپوچەڵکردنەو ی شکو گومان بەرامبەر

هاتنه خواره وهی نیگا بۆ پیغه مبه‌ر ﷺ ده‌ست پێ ده‌کا، ته‌و شكنو گومانانه ره‌ت ده‌کاته‌وه: که ناراسته‌ی هاتنی نیگا بۆ پیغه مبه‌ر کراوه‌و موژده‌و ترساندنێ له‌خۆ گرتوه‌وه.

هه‌روه‌ها زانیمان زوربه‌ی نایه‌ته‌کانی سووره‌تی پیشوو ده‌رباره‌ی حالو چۆنیه‌تی مونا فیکه‌کانو هه‌لۆستیان به‌رامبه‌ر به‌قورئان بوو، ته‌م سووره‌ته‌ش ده‌رباره‌ی حالو چۆنیه‌تی کافرو موشریکه‌کانو بیرو رایان به‌رامبه‌ر قورئان ده‌دوێ. که‌وابوو: په‌یوه‌ندی نێوان ته‌م سووره‌ته‌و سووره‌تی پیشوو ناشکراو نمایانه، له‌وه‌پیش ره‌وشته‌کانی پیغه مبه‌ری باسکردن که هه‌موویان داخوازی نه‌وه‌ن تیمانی پێ به‌یترێ، نه‌مجار لێره‌شدا باسی ته‌و نامه‌یه ده‌کا که بۆی نێردراوه، باسی ته‌و پیغه مبه‌ر ده‌کا که ره‌وانه کراوه، هه‌موو کاتیکیش تیشو کاری گومرایان ته‌وه‌یه: کتێبه ناسمانیه‌یه‌کان به‌درۆ بزانیو بروایان پێ نه‌که‌ن!

ته‌وه‌شمان له‌یاد نه‌چی که مه‌رج نیه مونا سه‌به‌و په‌یوه‌ندییه‌کی ناشکراو زه‌ق له‌نێوان سووره‌ته‌کاندا، یان له‌نێوان نایه‌ته‌کانی سووره‌ته‌کاندا هه‌بن، چونکه زۆر جار مه‌به‌سته‌کان جو‌راو جو‌ر ده‌بن، نوسلووی قورئانی‌ش نوسلوویکی تایبه‌تی و سه‌رئاسایه، جیگۆرکه‌و گواستنه‌وه‌ی تێدایه؛ له‌م مه‌به‌سته ده‌گۆزێته‌وه بۆ مه‌به‌ستیکی ترو له‌وه‌وه بۆ یه‌کیکی تر له‌عه‌قیده‌و بیرو باوه‌ره‌وه ده‌گۆزێته‌وه بۆ عیبادت، بۆ باسی ره‌وشتو نه‌خلاق بۆ په‌ند هێنانه‌وه، بۆ چیراکنو سه‌رگوزشته، بۆ نه‌حکامی سه‌وداو مامه‌له، بۆ نه‌حکامی نه‌حوال شه‌خصی و... هتد. ته‌مه‌ش شیوه‌و شیوازیکی تایبه‌تی قورئانه‌و بۆ کێشکردنی سه‌رنج و به‌تاگا هێنانه‌وه‌ی دێو می‌شکه له‌کاتی خوێندنه‌وه‌ی دا بۆ ره‌واندنه‌وه‌ی وه‌رزیوونو باوێشکنو خه‌وه‌نوچکه‌یه له‌هه‌سته‌و ده‌روونی خوێنه‌رو بیسه‌ردا... بیگومان ته‌م شیوازو نوسلوویه داخوازی زۆره‌و کاریگه‌ری گرنگی هه‌یه له‌سه‌ر دێو ده‌روونی ئاده‌میزاد، وه‌کوو ده‌بیندرێ له‌بوا‌ری فه‌زو ته‌ده‌بدا خه‌لکی زۆر به‌په‌ره‌وشن بۆ خوێندنه‌وه‌ی رۆمان شیوازی رانواندنێ چیرۆکنو ته‌مثیل، چونکه سه‌رنجی بینه‌رازو خوێنه‌رازو

بیسه رانی تیدا راده کیشری شه مهش به هوئی هینانی هنانی رودای کتوپری و شته
لاوه کییه کانز شیکرد نه وهی بری لهو شته لاهه کیانه!

نهو باسه سه ره کییه نهی نهه سووره ته له خوئی گرتوون نهه نهان:

١- هه لوئستی موشریکه کانی مه که راده نوئیی و دابو نه پیتی خودا

ده چه سپینیی.

ده باره ی مه خلوقات ی خوی، که بو هه مو گه لو نه ته وهیه ک پیغه مبهری
نارده، هه زه تی (محمد) یشی کردوه به سه ره خه تمی پیغه مبه رازو به نهو
زنجیره ی پیغه مبه رانی کوتایی پی هیناوه. شهش شتیکی ناسایی بهو دابو
نه پیتی خودایه له بو نه وه رداو نه ده بوو موشریکه کان سهریان لهوه سوو پیمینی که
خودا نیگا بو ناده مزادیکی هه لبرایوی خوی بنیری و ده فهرموی: ﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ
عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ، وَبَشِّرِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اَنْ لَهُمْ قَدَمٌ
صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ، قَالَ الْکٰفِرُوْنَ اِنْ هٰذَا لَسَاحِرٌ مُّبِیْنٌ﴾.

٢- حه قیقه تی تولو هییه ته و چۆنیه تی به ندایه تی بو ناده میزاد روون
ده کاته وه، شه میش له ریگه ی نیشانه کانی بو نه وه ره وه: که گه واهی هه بوونی
خودایه کی خاوهن ده سه لاتو به توانان. صیفاتی خودای کردگار راده نوئیی و
نیشانه ی ده سه لاتی نهو خودایه یان له بو نه وه ردا له ده ورویه ردا، له خودی خویان دا
له گۆرانکاری له دیار ده کانی سه روشته دا پیشان ده داو سه ره نجیانی بو لا
را ده کیشی و له ده روزه ی دئو ده روونیان ده داو هه سستی نوستوو یان وه ناگا دینی!
ده فهرموی: ﴿اِنَّ رَبَّکُمْ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ
اَیَّامٍ... (الایه)﴾ پاشان سه ره نجامی مه خلوقات به زیندو بو نه وه و پاداش و سزا
دیاری ده کا...

٣- نهه مجار بیرو باوه ری موشریکه کان روون ده کاته وه، پینج جوو شو به وه
گومانی کافره کان دیاری ده کا و ره ددی نه وانه ده کاته وه که پروایان به
پیغه مبه رایه تی و نیگا نیه، به شیوه یه کی مه نطیقی و دنیاکه ره وه مونا قه شه یان
ده کا، نه وه ده چه سپینیی: که قورنان نامه ی ناسمانی بهو له خودا وه بو پیغه مبه

رهوانه کراوه و به درژایی رۆژگار به سهر ئاسایی ده مینیتسه وه، هه فرموی: ﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ به لگه له سهر نه وه دینیتسه وه: که نه و قورتانه له خوداو هاتوه تهحه دای موشریکه کانی مه که ده کاو داویان لی ده کا: که بتوان به ته ندازه ی کورتین سووره تی نه م قوتانه بخه نه روو، هه چهنده نه و قوره یشی یانه له باره ی رهوانیژی و زمانپاراوی و گوزاره کاری و ژده وانی سه وه سوارچاک بوون و دهستی بالایان هه بوو که چی له بهرام بهر نه م تهحه دایه ی قورتان بۆریان خواردو ههسته وه سانو جۆش دماو بوون، نه یانتوانی بهر بهر کانی بکه ن، ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ: فَاتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ﴾ نه مجار هه لۆیستی موشریکه کان بهرام بهر قورتان دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ﴾.

۴- نه مجار هه ندی دیاره ی به توانایی خودا دهست نیشان ده کا، که هه موویان به لگه ن له سهر تاکو ته نیایی و گه وه یی پهروه ده گارو هانده رن بۆ برپایکردن و نیمان هینان، چونکه پهروه دگار کانو سهراوه ی ژیانو رزق و رۆژی نازو نیعمه ته. ﴿قُلْ مَنْ يُزِفْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ، وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَمَنْ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمْرَ، فَسَيَقُولُونَ: اللَّهُ، فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ؟﴾

۵- ناگاداری و حازری زاتی پهروه دگار به سهر هه موو شتیکندا بۆ هه موو شتیکن که په یوه ندی به ژبانی ئاده میزاده وه هه بی ده چه سپینی، وایان نه خشه کیش ده کا که دلۆ دهروونی ئاده میزاده کان پر ده کا له ترسو له رزو هۆشیاری به ناگایی ههروه ها دلۆ دهروونیان پر ده کا له حاله تی چاوه پوانی و به ته مای هاتنی سزای خودایی له هه موو شانو ساتیکندا، بۆ نه وه ی ئاده میزاده کان له خهوی غه فله ت راست بکاته وه و بی ناگایی و خودا له بیر چوونه و دیان له دلۆ دهرووندا لی بره وینیتسه وه، به ناز نیعمه ته کانی ژبان هه لئه خه له تین!

۶- ئەمجار بۆ پەندو نامۆزگاری، بۆ چەسپاندنی راستی قورئان بری چیرۆکتو بەسەرھاتی پیغەمبەران ھەگیرتەو، وەکوو چیرۆکی ھەرزەتی نوح و بەسەرھاتی ھەرزەتی موسا و چیرۆکی ھەرزەتی یونس علیہ السلام.

۷- ئەمجار کۆتایی سوورەتەکە بەو دینی: کە ئادەمیزادان شوین قورئان بکەونو شەریعەتی خودا بکەن بەپەیرەو پڕۆگرامی خۆیان، چونکە خێرو خوشی دونیاو قیامەتی تێدایە بۆ ئادەمیزادو ھەرموی: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ، فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَأَنَا لِنَفْسِهِ، وَمَنْ ضَلَّ فَأَنَا يَضِلُّ عَلَيْهَا، وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ، وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ، وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُضُّكُمُ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾.

ئەمە بەرکۆتیک بوو بۆ رافەکردنی ئەم سوورەتەو ئەمجار دینیە سەر رافەکردنی سوورەتەکە بەدرێژی:

بەناوی خودای بەخشنەو میھرەبان

باسی ناردنی نیگا بۆ پیغەمبەر ﷺ و ھەلویستی خەلکی بەرامبەر

نیگا

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَجْرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

دەربارەى ھۆکارى نازلبونى ئەم ئایەتانە، ئیبنو جەریر لەئیبنو عەبباسەو دەگیرتەو دەفەرموی: کە پەروردگار ھەرزەتی موحمەدی کردە پیغەمبەر و ناردی، ئەویش پەیامی خۆی راگەیاندا، عەرەبەکان بانگەوازییەکیان رەت کردەو و وتیان: خودا لەو گەرەترە پیغەمبەری ئادەمی بنیڕی، ئەوان پێیان

وابوو: ده بی پیغه مبه‌ر فریشته بی، نیت‌ر په‌روه‌ردگار بۆ ره‌واندنه‌وه‌ی سه‌رسامی و
 تینه‌گه‌ییشتوویی عه‌ره‌به‌کان نایه‌تی ﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا...﴾ ی ناره‌ خوارئ،
 هه‌روا نایه‌تی ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجَالًا...﴾ یوسف/۱۰۹ و هی تریشی
 ناره‌ خوارئ جا که په‌روه‌ردگار به‌لگه له‌دوا به‌لگه‌ی ناره‌ خوارئ له‌سه‌ر نه‌وه‌ی
 که پیغه مبه‌ر هه‌ر ده بی ناده‌میزاد بی، نه‌مجار و تیان: جا نه‌گه‌ر پیغه مبه‌ر هه‌ر
 ده بی ناده‌می بی، نه‌وه که سانییک هه‌ن له‌موحه‌مه‌د شی‌او‌ترن بینه پیغه مبه‌ر.
 وه‌کوو قورنان لیان ده‌گیریتنه‌وه ده‌فرموی: ﴿لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ
 الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ﴾ زخرف/۳۱، مه‌به‌ستیان وه‌لید کوری موغیره بوو له‌مه‌که‌وه
 مه‌سه‌وودی کوری عه‌مری شه‌فه‌ی بوو له‌شاری طائف. نیت‌ر په‌روه‌ردگار
 بۆ‌چونه‌که‌یانی ره‌تکرده‌وه‌و فسه‌رموی: ﴿أَهُمْ يُقْسِرُونَ رَحْمَةً
 رَبِّكَ...﴾ الایه زخرف/۳۲.

﴿الر﴾ نه‌م سی وشه‌یه ده‌بی به‌م شی‌وه‌یه بخویندرینه‌وه: الف، لام، را.
 مه‌به‌ستیش له‌هینانی نه‌م وشانه: ناگادارکردنه‌وه‌و چاوه‌روانکردنه بۆ شه‌و شته‌ی
 له‌وه‌دوا ه‌خویندرینه‌وه بۆ شه‌وی گرنگی پی بدرئ وه‌ول بدرئ بیسه‌رو خویندر
 لی‌ی حالی ببن.

هه‌لبه‌ته رافه‌که‌ران بۆ مانای نه‌م جو‌ره وشانه زۆر مانای جیا جیا
 خستوونه‌روو، یه‌کئ له‌و مانایانه نه‌وه‌یه: په‌روه‌ردگار ته‌حه‌ددای عه‌ره‌به‌کان و
 هه‌موو ناده‌میزاد ده‌کاو ده‌فرموی: شه‌وه‌تا نیتمه قورنانمان له‌و جو‌ره پیتانه
 پیک هیناوه، ده‌نیوه‌ش نازابن له‌و پیتانه کتیبیکی ناوا بخه‌نه روو، وه‌کوو
 له‌سه‌ره‌تای سووره‌تی (به‌قه‌ره) دا ناما‌ژه‌مان پی کردن، یه‌که یه‌که ماناکانمان
 شی کرده‌وه...

﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ﴾ نه‌و نیگایه‌ی بو‌ت نی‌ردراوه، نه‌وه نایاتی
 قورنانی پر حیکمه‌تن، یان نایاتی قورنانی دامه‌زراوو هه‌لنه‌وه‌شاوه‌ن، یان نایاتی
 قورنانی خاوه‌ن حیکمه‌تن، یان نایاتی سووره‌تی پر حیکمه‌ت و دانایی‌ن، نایاتی

راستو حه قن پهروه ردگار بۆ بهنده کانی روونیان ده کاته وه، حه لالو حهرامیان تیدا
ناشکرا ده کا، نه حکامو سنوره کانی شهر بعه تی خودایان تیدا روون ده کریته وه.

﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِنْهُمْ﴾ پهروه ردگار ناره زایی خوی

دهرده بری بهرامبهر نهو کافرا نهی که پییان سهیره ده لاین: نابیی پیغه مبههر
له ناده میزاد بی، واته: هه لوتستی نهو بره خه لکه سهیره: که نینکاری نینگاناردنی
تیغه ده کهن بۆ ناده میزادیک له ره گهزی خویانو ده لاین: نابیی ناگونجی
پهروه ردگار نیگا بۆ ناده میزاد بنیری، پییان وایه هاوهره گهزی نهو پیغه مبههر
له کهن نهوان ده بیته مانبعو کۆسپ له بهر ده پیغه مبهرایه تیه کهی دا. واته: به بیرو
پۆچوونی نهوان ده بی پیغه مبههر له گهزی ناده میزاد نه بی!!

قورنان له چه ند شو نیکدا نه م بیرو بۆچوونهی کافره کانی له م باره وه تو مار
کرده، ده فهرموئ: ﴿اَبَشِّرْ يَهُودُنَا﴾ التغابن/ ۶، یان ﴿اَبْعَثْ اِلٰهَ بَشَرًا
رَسُوْلًا﴾ الاسراء/ ۹۴، یان ﴿لَوْ شَاءَ رَبِّنَا لَانْزَلْ مَلٰٓئِكَةً﴾ فصلت/ ۱۴، (حه زره تی
هودو حه زره تی صالح) یش که بینیان گه له کانیان پییان سهیره پیغه مبههر
له ناده میزاد بی. روویان کرده گه له کهیان فهرموویان: ﴿اَوْ عَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ نَذِرٌ
مِّنْ رَبِّكُمْ عَلٰی رَجُلٍ مِّنْكُمْ﴾ الاعراف/ ۶۳.

نیبنو عه بیاس ده فهرموئ: که پهروه ردگار حه زره تی موحه مبهدی
به پیغه مبههری نارد. عمره به کان نینکاریان کرد، یان هه نندیکیان نینکاریان کرد،
وتیان: خودا زۆر له وه گه وهره تر پیغه مبههره کهی ناده میزاد بی، خودا له وه بهرتر
پیایوکی وه کوو موحه مبهد بکاته فرستادهی خوی، نیتر پهروه ردگار نایه تی
﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا...﴾ بی نارد خوار.

ویده چی سهر سوپرمانه کهیان له م رووه بوو بی: که حه زره تی موحه مبهد
پیایوکی ساماندار نه بو، به تهر ازووی کۆمه لایه تی نهوان پیغه مبههر ده بی
ساماندارو سهر وک هۆز بی، چون که قوره شیشیه کان دهیانگوت: سهیره جیگای
سهر سوپرمانه! بۆ خودا که سی ده ست نه کهوت بیکاته پیغه مبههر جگه
له هه تیوه کهی نه بو طالیب؟! نهو کابرا هه زاره کهی به که لکی پیغه مبههری دی؟

نهوان پییان وا بوو: پیغه مبهرد د هسی ساماندارو خاوه ن نازو نیعمه تو سه ره ک
هوزیکي ناودار بی وه کوو قورنان له سهر زمانی نهوان د هفرموی: ﴿قُلْ لَا نُزِلَ هَذَا
الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ﴾ الزخرف/ ۳۱، مبه ستهشیان یان وه لیدی
کوری موعه پیره له مه که یان مه سهوودی کوری عه مری ته قه فی له طائف بوو،
له راستی دا نهم سهر لیها تنو سه سوور مانه یان له جی خوی دا نه بوو، هه موو
پیغه مبه رانی پیشو ناده میزاد بوون، وه کو له شونیکي تردا د هفرموی: ﴿وَلَوْ
جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا، وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ﴾ الانعام/ ۹، یان ﴿قُلْ:
لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ، لَنَزَلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا
رَسُولًا﴾ الاسراء/ ۹۵.

ناردنی پیغه مبهردی ناده می بو سهر ناده میزاد گونجاو تره بو وه رگرتنو
قبول کردنی بانگه وازییه که یو باشتر لیک حالی ده بنو ناخواتن نه نجام ددهن،
نه مجار هه لباردنی ناده میزادیک بو پیغه مبه راییه تی و نه نجامدانی نه رکی نهو
په یامه، نهوه خودا بو خوی باشتر ده زانی کی شیایو نهو پلهو پایه یهوه
ده سنی شان کردنی یه کیک بو نهو کاره عانید به خودا خویه تی و که س مافی نهوه ی
نیه ره خنه بگری ﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ﴾ الحج/ ۷۵،
یان د هفرموی: ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾ الانعام/ ۱۲۴.

نه رکی سه رشانی نهم پیغه مبهرد نیگا بو کراوه نهوه یه: ﴿أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ﴾
واته: نیگامان بو کردوه که خه لکی بترسینی له سزای دوزخ نه گهر له سهر کوفرو
بیدینی بمیننه وه، قیری یه کتا په رستی و خودا ناسییان بکا، مبه سته کانی نایینیان
بو روون بکاته وه. وه کوو له شونیکي تردا نه رکی سه رشانی پیغه مبهرد دیاری
ده کاو د هفرموی: ﴿لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ، فَهُمْ غَافِلُونَ﴾ یس/ ۶.

ویرای نهم ترساندنو هره شه لی کردنه ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمٌ
صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ مزگینی بده بهو که سانه ی نیمنیان هینا وه کرده وه ی باش
نه نجام ددهن، که لای پهروه رگاری خویان پلهو پایه ی بهرزو شکوداریان هه یه

لەبەهەشتی رازاوو بەریندا، پاداشی کردەو کانیان وەر دەگرنەو، نوێژو رۆژوو
خێرو خیراتیان پەسەندو وەرگیراو...

هەلبەتە موژە دانو ترساندن تاییەتمەندترین رهوشتی پیغه مبهەرن ﴿﴾

قورئانی پیرۆز چەند جارێک ناماژە بۆ ئەم ئەمرکانە دەکاو دەفەرموی: ﴿لِيُنْذِرَ
بِأَسْأَمِنَ لَدُنْهِ، وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا
حَسَنًا﴾ الکەف/ ۲، یان دەفەرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا

وَنَذِيرًا﴾ الاحزاب/ ۴۵. جا هەرچەندە ئیمە پیغه مبهەرنکی ئادەمی و لەره گەزی

خۆیانو ناسراو لای خۆیانمان بۆ سەر ئاردوونو موژە دەرو ترسینەرە، راستگۆیی و

ئەمانەتپارێزی و خواوەن ناویانگی پیاوێتی و رابوردوی سەربەرزانی لای هەموانیان

ناشکراو نمایانە، کەچی ﴿قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُّبِينٌ﴾ ئەو کافرانە، کە

ئەو پیغه مبهەره رهوشت جوانو رابوردو پاکە هاتە سەریان لەجیاتی ئەوێ

ئیمانی پێی بهێنن، وتیان: ئەم موخەمەدە جادوبازێکی ناشکراو نمایانە!

بەلێ هەرچەندە نیگا و سروشتی خودا بۆ پیغه مبهەران ئەوەندە ناشکراو

روونەو بەخششێکی خودایییە دەیدا بەهەندێ بەندە هەلبێژادە هێ خۆی و

رەحمەت و بەهەریە بۆ ئادەمیزاد و دەبواوە زۆر زوو ئیمانیان بەفروستادە هێ خودا

بەیانایەو یە کەسەر بەرەو پیری بانگەوازییە کە هێ بچن، کەچی بەلایانەو پەسێرو

سەمەرە هێو خودی فروستادە کە بەجادوباز دەزانن!!

قیرائەتێکی تر بۆ ئەم رستە هێە، لەجیاتی (ساحر مبین)

دەخوێندرێتەو ﴿السَّحَرَاءُ﴾ بەگۆڕە هێ ئەم قیرائەتە، ماناکە هێ بەم جوۆرە

دەبێ: کافرەکان دەیانگوت: بێگومان ئەم قورئانە کە موخەمەد هێناویەتی

سیحرو چاویەستە هێ کێ ناشکرایەو حەوێجە هێ بەبەلگە نیه!

بەهەر حال. ئەو کافرانە قورئانیان بەسیحەر لەقەڵەم داو و پیغه مبهەریان

بەساحیر زانیو، لەهەردوو بۆچوونە کە یاندا بەهەلە چوونو درۆ دەکەن، دەبواوە

ئەوان (ئەگەر هۆشیان بواوە) بیانگوتایە ئەمە پیغه مبهەره و نیگای بۆ کراوە،

تەفسیری رهوان

چونکه نهوهی که ده یخوئنهوه موعجیزه و سهرئاسایه، که لامی خودایه و بهرنامهی ژبانیه. سیحر هیچ جور. شتیکی لهحه قاتیقی بوونه وهر لهخونه گرتووه، بهرنامهی ژبانو شهریه تییدا نیه، بهلام قورئان نه حکامی بهرزو یاسای پیروزو ئاموژکاری به پیزی تییدایه، له باره ی زانیاری رامیاری کۆمه لایه تی و نه خلاقو ره وشت تابلێی. «هله مهنده و له روی شیوازو نه ظمو ماناو» موعجیزه و سهرئاسایه و شاکاری پهروه ردگار و ئاده میزاد ناتوان وینه ی ته نانه ت کورترین سووره تی بخه نه رو!

بهلام نهوه نده ی پی نه چوو هۆشمه نده کانی عه ره بو دانا کانیان بیویان روون بووه: که قورئان سیحر نیه و پیغه مبه ر جادوباز نیه، چونکه نه وان سیحر و جادوویان به تاقی کردبووه. که تیفکرین نه پیغه مبه ر ﷺ دیارده ی ساحیری پیوه دیار بووه، نه قورئانیش له سیحر ده چوو. بۆیه ورده ورد. ملیان له موسو لمان بوون نا!

ئاشکرایه سیحر زانیارییه که پشت به قیل و چاویه سته کی و شه عوه زه ده به سته ی، یان به کارتیکردنی تایبه تمه ندی بری شتی سروشتی نه نجام ده درێ، یان په یوه ندی به ته ستیره ناسی و ده روونزانی و لیکۆلینه وه له م بواراندا هه یه، ده ی به هیچ جوریک قورئان له م جوهره شتانه ناچی. ئه م دیاردانه ی تییدا به ده ی ناکرین، به لکو و پیچه وانیه نه و شتانه یه و له ژوو نه و شتانه وه یه، چونکه نیگای پهروه ردگار و هاتوته سهر دلو و ده روونی پیغه مبه ر و نه حکامی بهرزو پیروزی له خو گرتوون، که ته لۆکی بوونه وهر و بهرنامه ی ژبانیه، له بواری ته شریع و قه ضاهه ت و رامیاری و کۆمه لئاسی و زانیاری هه مه جوو نه خلاقو ره وشت دا نامه یه کی بی وینه یه، له رووی شیوازو و شه سازی و ماناو. سهرئاسایه و شاکاریکی تاقانه یه!

خودا به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهوییه و پیویسته ئاده میزاده کان

به ندایه تی بکه ن

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
إِذْنِهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢﴾

له وه پیش پهروه ردگار نه وهی راگه یاند: که کافره کان سهرسام بوون له وهی
خودا نیگا بو ئاده میزاد بکا و ئاده می بکاته فروستاده ی خوی، لیږدها
بو چوونه که یانی رت کرده وه نه وهی چه سپاند: که شتیکی ئاسایی به خودا نیگا
بو بنده یه کی هه لېږدارده ی خوی بکا و بیکاته فروستاده ی خوی و نه رکی
بانگه وازی و ترساندن و مژده دانی بخاته سهرشان! نه مجار لیږدها دوو شتی
سهره کی ده چه سه پیښی:

۱- نه وه ده چه سه پیښی: که نه بوونه وه ره پهروه رگاریکی به توانا و زانا و دانا
به دیهینه وه هه لیده سوړینی و فرمانپه وای موطله قه تیږدا.

۲- له نایه تی دوايشدا هه شرو نه شرو زیندو بوونه وه هاتنی قیامت
ده چه سه پیښی، بو نه وهی هه موو که سیکن پاداش و سزای کرده وه کانی و هه رگریته وه.
هه لېږته نه مه قه ضیییه کی بنه په تی و سهره کیه له بواری بیرو باوه ردا،
قه ضیییه ی ربوویییه ته و قه ضیییه ی نولو هییه ته دوو باسی گرنگی عه قیده ن،
موشریکه کان به جیددی ینکاری یان ده کردن، نه وان پړوایان و بوو: که بوونه وه
خودای هه یه و نه مه که ونه بی خواهن و پهروه ردگار نابی، چونکه سروشتی ئاده میزاد
هه رگریز ناتوانی قه ناعه ته به خوی بکا: که نه بوونه وه ره بی خودا بی، به ده گمهن
نه بی هه موو ئاده می به ک برزای وایه: که بوونه وه ره خودایه کی خواهن ده سه لاتی
هه یه.

جا عه ره به کان له گهڻ نه وهدا برّوایان وا بوو: که بوونه وهر خودای هه یسه و نه م که ونه بی پهره ردگاری دروستکار نابی و له خوږا نه هاتوته وجود، به لام هاوه لیان بو خودا داده ناو به ندایه تییان بو ده کردن بو نه وهدی له خودای کردگاریان نزیک بکه نه وهدو بینه شه فاعه تکار برّوایان!

هه له به ته قورنانی پیروژ ناچیتته ناو کیشهو جه ده لیکی ذیهنی وشکئو برینگه وه ده رباره ی قه ضییعه ی ئولو هییه ته ربوبیه ته، وه کوو نه و کیشهو جیداله ی دواپی له ژیر کاریگه ربی مه نطیقی یونانی و فه لسه فه ی تیغریق یه وه. هاته کایه وه، به لکوو به شیوه یه کی ره وانو ئاسانو به مه نطیقیکی سروشتی قه ضییعه که راده نوینی و به لگه کان ئاراسته ی دلو میشکی ئاده میزاده کان ده کار هه ستو شعور ده بزوینی و ده فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ﴾ بیگه ومان خودای ئیه نه لایه؛ نه و خودایه ی ئاسمانه کانو زهوی له شه ش روژ یان شه ش کاتدا به دیه ئنانون، نه م بوونه وهره به رفراوانه که خه یالیش په ی به ته مپه ره و نه وپه ری نابا، به ئاسمانو زه ویه وه، به مانگو روژو نه شتیره. مه جه ره و شاره نه ستیره کانه وه. به شه وو روژو ئاوو هه وایه وه، به هه موو نه و شتانه ی وان له ئاسمانه کاندا، به هه موو چومو ده ریاو کیووده شتو دلو زینده وهری سه رزه وی و ناو خاکئو ناو ده ریا کانه وه. هه موویان دروستکاروو به دیه ئنراوی خودای کردگارن، پهره ردگار له ماوه و کاتی که دا دروستی کردونو به دیه ئنانون: که هه خوی ده زانی چهند بووه و چهنده خیاندوه!

نه ی ئاده میزادا! سهیر بکه: نه م شه وه تاریکه ی: که وه کوو: په رده ی نه ستور مله ما له بوونه وهر ده بری و عوالیمه کان داده پوشتی و هییدی و هیمنی یه ک ده خاته وه، هه ستو خوسته کان کپ ده کاو زینده کان له ناو لانه کانیا ندا وهرده که وینی، نه مجار نه م شه وه سامناکه راده بری و شه به قی به یانی له ئاسووه در به تاریکی ده داو وه کوو پی که نینی مندالی ساوا ده م ده کاته وه، نه م جه و جوله ی به یانی ده یخاته وه ناو بوونه وهره و نه شو نما ده خاته ناو ژیا نو زینده وهره و نه وه، نه م سی به ره کشاوه ی: که بینه ر وا ده زانی راوه ستاوه، له راستی دا به هیدی ده کشی و راوه ستانی

نیه، نهم بالندهیهی بهیانی بهبرسیایه تی ده پروا و نیواران به تییری ده گه پیتسه وه، نهم زینده وه رانهی باز ده هاو نو دینو ده چنو له جهو جو لدان، نهم گیا و گژو دارو دره ختو روه کانه که له گه شو نمادان، نهم مه خلوقاته هه مه جو ره ی تیکه وه ده هاو یو دیو ده چی، نهم ده پروا نهو دی، نهو مندالدانانیهی وه چه ده خه نه وه نهو گۆرانهی مردو قوت ده دن، نهم هه مکه وینهو سایه و شتیه و شتیاو و جهو جو ل و هاتو چۆو رزینو تازه بونه وه و سیس بوونو گه شبوونه وه، له دایکبوونو مردنو هه لسو رانی بی و چانی نهم بوونه وه ره به رفراوانیهی که ساته وه ختیک راوه ستانی نیه و شه و و رۆژ له هاتو چۆدان... نه مانه هه موویان هه ستو نستی ناده میزاد ده جو لینو له ناخه وه هه لیده نین بو نه وه ی بیر له بوونه وه ره بکاته وه و پروانی و رامیننی و تی بفکری و بزانی: که نهم بو نه وه ره به بی هوده دروست نه کرا وه و بی پهروه ردگار نیه و نابی!

نه لی نهو خودایه ی شیاوی خودایه تی و په رسته نهو خودایه یه: که نهم بوونه وه ره ی بهو جو ره ریکی و پیکی به هینا وه ته کایه وه، به دانایی و زانایی ریکی خسته.

﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ﴾ نه مجار کۆنترۆلی عمرشی کرد، کۆنترۆل کردنو به سهردا راگه یشتنیک که شیاوی زاتی پاکی بی. له گه ل گه وه یی و شکۆمه ندیی نه ودا بگونی، جگه له خودا خۆی که سی تر نازانی نهو کۆنترۆل کردنه چۆنه و چۆن نیه..

عرشه کورسی یان مه لبه ندی به پیره بردنی بوونه وه ره، گه وه ره ترین دروست کراوی بوونه وه ره، جگه له خودا که سی تر چۆنیه تی عرش نازانی..

پهروه ردگار که کۆنترۆلی عمرشی کرد وه و فهرمانیه وایی بوونه وه ره ده کاو کاروباری مه خلوقاتو مه له کبوت به حیکمهت و زانایی خۆی هه لده سوورپینی و به گۆیره ی نه خشه و پیلانی نه زه لی خۆی داخوازی حیکمهت و نیراده و مه شینهت نیش و کاری بوونه وه ره تاو و توئ ده کا. سه ره تاو کۆتایی شته کان مه زنده ده کا،

چۆنیه تی و گونجانی شته کان له ناو خویان داو داخوازییه کان ریکو پیك ده کا،
سهره تاو ناکامه کانیا ن دیاری ده کا.

ماموستا سه یید: ده فهرمو: نیستیوا له سهر عهرش کینایه و درکه یه:
له پله و پایه ی ده ست به سهر دا راگه ییشتن و کۆنترۆل کردن و خستنه ژیر رکیفیکی
به ر ه وامو دامه زراوه وه به زمانو زاراوه یه ک که ئاده میزاد لیی حالی به بنو
ماناکانی پی بزائن...

وشه ی ﴿ثم﴾ لیڤه دا بۆ دیاری کردنی زه مان نیه، وه غرانی ماو ناگه یه نی،
به لکو بوعدیکی مه عنه وی ده گه یه نی، کات له م مه قامه دا هیچ سایه و بوونیکی
نیه، چونکه کاتو حاله تو چۆنیه تییه ک نیه خودا تییدا نه بوو بی و پاشان تی
هاتبی، خودا پاکو بهرزو پیروزه له ههر شتی ک که زاره وی (حدوث)
بیگریته وه ههر شتی ک په یه وندی به کاتو شوینه وه هه بی پهره ردگار
له خو ناگری؛ خودا ناخریته ناو جوغریانه وه، بۆیه به دلنیا یی به وه ده لیین: وشه ی
﴿ثم﴾ لیڤه دا بۆ بوعدی مه عنه وییه، ئیمه ییش دلنیا یین له وه ی که ئیمه سنووری
ریگا پیدراوو نه مینمان نه به زانده، نه و نه ندازه یه ی ره وایه بۆ عه قلو هوشی
ئاده میزادان که تیپاندا پرپار بدن نه مان به زانده!! چونکه ئیمه پشت
به قاعیده یه کی کوللی ده به ستین، پهره ردگار به دوور ده گرین له هه موو شتی ک که
بوونی پاش نه بوون (حدوث) بگه یه نی، ههر شتی ک داخوازی کاتو شوینی تییدا
بی بهراوه ی نازانین زاتی خودای تییدا دیاری بکه یین.

بۆیه زانایانی سه له فی صالح لیڤه دا ده فهرموون: نیستیوا ی خودا به سهر
عه ره ش دا بو وه هه یه، وه لی چۆنیه تییه که ی بۆ ئیمه نه زاندره، پر ومان به خودا و
به عهرش و نیستیوا ی خودا به سهر عهره ش دا هه یه، به لام له چۆنیه تییه که ی
ناکۆلینه وه ناتوانین بگه یینه نامانج، چونکه زانیاری ئیمه سنوورداره و په ی
به چۆنیه تی نیستیوا ی سهر عهرش نابا.

﴿مَأْمِنٌ شَفِيعٌ إِلَّا مِّنْ بَعْدِ إِذْنِهِ﴾ هیچ تکا کارو شه فاعه تخوازی ک نیه،
بتوانی شه فاعه ت بۆ یه کی ک بکا مه گهر خودا بۆ خوی ریگه بهو تکا کاره بدا!

هه موو کارو باریک به ده ست خودا خۆیه تی، هه موو برپاریک هی شه وه و له وه وه یه: هیچ شه فاعه تکاریک نیه بتوانی بهی ئیزنی خودا بهنده کان له خودا نزیک بکاته وه شه فاعه تیان بۆ بکا، نه مهش به گوێردی نه خشه و پیلانو مه زنده کردنی پهروه ردگار خۆی و شیاوی شه و که سانه بۆ شه فاعه تکاری و شه فاعه ت بۆ کردن به هۆی ئیمان و کرده وه ی چاکیانه وه، نه ک به ته نها پالدا نه وه به هیوای شه فاعه ت! به مهش بیرو پروای شه و کافرا نه پوچه ل ■ بهیته وه که بتو سه نه مو فروشته یان ده په رسترو پێیان وا بوو: شه فاعه تیان قبو له و هه رگیز ره ت نا کر ته وه. وه کوو له شو ئێکی تر دا ده فر مو ی: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ البقرة/ ۲۵۵، یان ده فر مو ی: ﴿لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ﴾ سبا/ ۲۳، یان ده فر مو ی: ﴿وَكُمْ مِنْ مَلِكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذِنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾ النجم/ ۲۶، یان ده فر مو ی: ﴿يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا﴾ طه/ ۱۰۹.

له هه مان کات دا شه فاعه تی شه و که سانه ده چه سپێنی که خودای میهره بان ئیزنی شه فاعه تکردنیان ده دا و رازی به شه فاعه ت بکه ن!

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ﴾ شه و خودایه ی شه و صیغه ته کانی: که له راستی دا صیغه ته کانی که صیغه تی خودایه تی و پهروه ردگاریه تی به، هه موویان صیفات ی که مال و جه مالن، صیغه تی خه لقنده یی و مه زنده کردنو دانایی ته خشه کیشانو هه ل سوپاندنی بوونه وه رو برپاردان له شه فاعه ت کردن دان، هه ر شه و خودایه سه روکاری ئیشه کانتان ده کاو که سی تر رایه ی نا که وی هاویه شی بی له خودایه تی دا، له هه موو شه و صیغه تانه ی که بۆ زاتی پاکی ده شیپێنو تایبه تن به نه و!

﴿فَاعْبُدُوهُ﴾ یه کتا په رستی و به ندایه تی هه ر بۆ شه و بکه ن، عیباده ت بۆ شه و نه نجام به دن ﴿أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ شه وه بۆ بیر له ئیشو سه ره نجامی خۆتان نا که نه وه نه ی گرو هی مو شری که کان! بۆ شه وه ی له روان گه ی بیر کرد نه وه تانه وه هۆش خۆتان بێ نه وه و بزائن، که هه ر خودا شیاوی پهروه ردگاریه تی و په رستش بۆ

کردنه، نهك ئەو خودا. درۆزنانهی ئیوه به خودایان دهزانو کړنووشیان بۆ ده بهنو به هیوان شه فاعه تتان بۆ بکه نو له خوداتان نریک بکه نه وه، له کاتی کدا ئیوه دهزان: ههر خودا به دیهینەر و دروستکاره. وه کوو قورئان لهم باره وه ■ هه رموی: ﴿وَلَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ؟ لَيَقُولُنَّ: اللَّهُ﴾ الزخرف/ ۸۷. یان دهه رموی: ﴿قُلْ: مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ؟ سَيَقُولُونَ اللَّهُ، قُلْ: أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ المؤمنون/ ۸۶-۸۷، یان دهه رموی: ﴿وَلَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ الزمر/ ۳۸.

بیگومان عه ره به کان بر وایان به تاکو ته نهایی خودا هه بو له ربوبیه تدا ده یانزانی به دیهینەر ههر نه وه و کەسی تر توانای به دیهینانی نیه، وه کوو لهو کۆمه له ئایه تانهی پیشه وه ده ره ده کهوی، به لام ئەو عه ره به نه فامانه له تولو هییه تدا هاوه ئیان بۆ خودا داده نا، عیبادەت و پرستشیان به ته نهها بۆ خودا نه بو، بۆیه لی ره دا هه رموی: ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ﴾ نه مجار بانگه وازی کردن بۆ بیر کردنه وه به خودا ها تنه وه، هه رموی: ﴿أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ؟﴾ واته: ئەو به بۆ نه وه نه ده فام نه زان؟ بۆ بیر ناکه نه وه و تینا فکرن که خودا به دیهینەر و دروستکاری ئاسمانه کانو زه وییه به دیهینانو دروستکردنی ئاسمانه کانو زه وی بکه نه به لگه له سه ر تاکو ته نهایی خودا له بواری تولو هییه ت و ربوبیه تدا؟!

تایبینی :

ئایه ته کان به ناشکرا نه م حوکمانه یان لی هه ره ده گرین ۱

۱- چه سپاندنی تاکو ته نهایی خودا و کورت هه لهینانی عیبادەت ههر بۆ ئەو.

۲- دروستکردنی ئاسمانه کانو زه وی له شهش کاتدا یان له شهش رۆژدا، هه رچه نه ده یتوانی له چا و لیک نا ئیکدا به دییان بهیننی، به لام که وای کرد وه بۆ ئەو یه به نه ده کانی به کارامایی و بۆ هه له شهیی کاره کانیان نه نجام بدن.

۳- زانیانی ئیسلام (اجماع) کۆرایان وایه: که و له ژوور ئاسمانه کانه وه قه باره یه کی گه و ره و شکۆمه ند هه یه. پێی ده گوتری عه رش، چۆنیه تی و

چەندییەتی ئەو عەرشه هەر خودا دەزانی و چۆنیەتی کۆنترۆڵکردنە کەشی هەر خۆی دەزانی!

٤- رۆژی قیامت بەبێ نیزی خودا (نەپیغەمبەر و نەغەیری پیغەمبەر) کەس ناتوانی شەفاعەت بکا.

٥- هەر خودا بۆ خۆی کاروباری بوونەوەر هەڵدەسورێنی و کەسی تر هاوێژو هاوبەشی نیە، کارەکانیشی بەمەحسە حیکمەت و دانایی خۆیەتی و کەس تەگبێرو نەخشەی بۆ ناکێشی، لەسۆنگەی شەفاعەت و رێنومایی کەسەو نیە.

بپروا بەرۆژی قیامت و زیندوو بوونەو و پاداش

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدُوُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُو

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ

شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

لەئایەتەکانی پیشوودا پەرەردگار هەبوون و تاکو تەنهایی خۆی چەسپاند، ئەو هی رونکردووە: کە هەر خۆی شیاوی پەرستش و عیبادەت بۆ کردنەو نابێ کەسی تری بۆ بکری بەهاوێژو هاوبەش؛ لێرەشدا بنەمایەکی تری گرنگ دەچەسپێنی، ئەویش زیندوو بوونەو و سزاو پاداش وەرگرتنەو یە لەسەر کردووە، چاکە بەچاکە و خراپە بەخراپە، دەفەرموی: ﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا﴾ هەر بۆ لای خودایە گەڕانەوتان، دواي مردن زیندو دەکرێنەو، هەمووتان دچنەو بەرقایی خودا، یەکتە کەستان پاشگوێ ناخری و لەبیر ناچیتەو، ﴿وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا﴾ خودا بۆ خۆی ئەم وادەو بەلێنەو داو و وادەو بەلێنی خوداش پاشگەزیوونەو هی تیدا نیەو هەر دیتە جی، هەموو کەس ناکامی کردووەکانی خۆی دیتەو ری و پاداش و سزای خۆی وەر دەگرتەو.

ئه مجار پهروه دگار شهوه روون ده کاتهوه. که چۆن سهرتا مه خلوقاتی به دیهیناوه، ناواش جاریکی تر باش مردنو له ناوچوون دروستیان ده کاتهوه. ناشکراشه دروستکردنهو. له دروستکردن ناسانتره. ههر چند به نیسبهت خوداوه کاری ناسانو گران چوون یه کن. «فهرموئ: ﴿إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾» بئگومان خودا سهرتا مه خلوقاتی به دیهیناوه و پاشان جاریکی تر دروستیان ده کاتهوه. وه کوو له شوینیکی تردا ده فهرموئ: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ، وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ﴾ الروم/ ۲۷، دروستکردنی ناده میزادو زینده وه و ناشکرایه و رۆژانه ده بیندری و ده زاندری که چند زارو کوو بچوو له دایک ده بنو دینه کوو ژیانه وه و پیش ماوه یه ک ئهوانه نه بوون، وه لی ناده میزاد تا ئیستا نازانی و رهنکه له مه دواش ههر نه زانی سهره تای دروستبوون چۆنه و چۆن ماده گیانی تی ده چی و وه گهر ده که وی و ده که ویته جمو جوو.

ده رباره ی دروستبوونه وه ی پاش دنیا خراب بوون، شهوه زانا ماد دییه کانیش بۆیان روون بوته وه: که شهه که ونه تی که ده چی و دنیا و یران ده بی، زور به لگه ی زانستییان له سهر به کو تا هاتنی شهه دنیا یه هیئاوه ته وه، به لام بریکیان ئینکاری زیندو بوونه وه و پاداش و هرگرتنه وه و سزادان له سهر کرده وه ی دنیا ده کن. وه لی قورئان بهم به لگه به هیزه هاتنی قیامهت و زیندو بوونه وه ی چه سپاند، بهم به لگه ساده و سروشتیه: که ده فهرموئ: که سیک بتوانی له نه بووه بوونه وه دروست بکاو به یهینیه گۆی؛ ده توانی سهر له نوئ جاریکی تر گیانه کان بخاته وه ناو لاشه وه دوا ی مردن زیندو یان بکاته وه. شههش به لگه یه که، له وه ته ری ههستی ناده میزاد «ه داو ده یهه ژینی و کاری گهری ته واوی هه یه!

مه به ستییش له سهر له نوئ دروستکردنه وه: هاتنی رۆژی قیامهت و زیندو کردنه وه و حیساب کردنو لپرسینه وه یه له ناده میزاده کان ﴿لِيُخْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ بۆ شهوه ی پاداش بداته وه به شهه موسو لمانانه ی تیمانیان هیئاوه به خودا و به پیغه مبه رازو بهو نامانه ی بۆیان نیردراوه و کرداری باشیان نه نجام داوه ﴿بِالْقِسْطِ﴾ به عه داله تکاری و پاداشی ته واو؛ بۆ شهوه ی هه موو

که سیټک پاداشو سزای شیاری خویان وه ریگر نه وه وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَنَضْعُ الْمَوَازِينَ بِالْقِسْطِ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ، فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا، وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ﴾ الانبیاء/ ۴۷.

عه‌داله‌تکاری له پاداشدانه وه‌دا درایه‌تی نیه له گهل نه وه‌دا: که خودا پاداشی چاکه کاران به دوو چهندانه ده‌داته وه، چونکه نه وه فه‌ضلو به خششیکی خودا به مه‌حضی ره‌حمه‌تی خوی ده‌یدا، وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿لِيُؤْفِقَهُمُ اجْوَرُهُمْ وَيُزِيدَهُمُ مِنْ فَضْلِهِ، إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾ فاطر/ ۳۰. یان ده فرموی: ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾ یونس/ ۲۶، دیاره زیده که فه‌ضلو به خششی خودایه.

هه‌لبه‌ته گه‌یشتن به‌له‌زه‌تو خیرو خوشی بی ئیشو نازارو ترس، مه‌به‌ستیکی دروستکردنه وه زیندوکردنه وه‌یه، ترۆیکی که مالی ناده میزادییه وه هیواو ناواته‌یه: که ده‌گونجی ناده میزاد بیگاتی، ناشکراشه وه هیواو ناواته له‌م دنیا پر ته‌نگو چه‌له‌مه‌و پر دهر دو به‌لاو نازارو نه‌ندیشه‌یه‌دا ده‌سته‌بهر نابی، خو نه‌گهر له‌م ژیانه کورته‌ی دنیا‌دا ناده میزاد ته‌نها هه‌ست به‌پرا نه‌وی له‌زه‌تو خوشی بکاو پروای وا بی نه‌و خوشی له‌زه‌تانه‌ی تی‌یدا ده‌ژی ده‌پرته‌وه. ئیتر جاریکی تر زیندو نابیه‌وه، نه‌وه بو خوی که‌مو کورتیه‌و نیشانه‌ی نه‌گه‌یشتنی ناده میزاده به‌پله‌ی که‌مالو سه‌رفرازی!

که‌وابوو: رزگار بوون له‌که‌مو کورتی و دهر دو به‌لاو ته‌نگو چه‌له‌مه‌و له‌زه‌ت وه‌رگرتن به‌دلنیا‌یی له‌ژیانی هه‌تا هه‌تایی و به‌بی ترسو خه‌مه‌و خه‌فه‌ت ته‌مه له‌ژیانی نه‌و دنیا‌دا له‌به‌هه‌شت‌دا ده‌سته‌بهر ده‌بی و ناده میزاد پی‌ی ده‌گاوه‌گاته ترۆیکی که‌مالی ناده میزادیی و خیرو خوشی نه‌پرا وه‌ی ده‌ست ده‌که‌وی و به‌خته‌وه‌ر ده‌بی!

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾
ته‌وانه‌ی کافرنو پروایان به‌خوداو پیغه‌مه‌رانی نیه و نینکاری زیندو بوونه‌وه ده‌که‌ن، سه‌ریان سوور ده‌مینئ له‌وه‌ی: که خودا نیگای بو به‌نده‌یه‌کی هه‌لبزار ده‌ی

خوی کردوه، بۆ ئه وهی له ئاگری دۆزهخ بیانترسینی و موژدهی به ههشتیان بداتی،
 نهوانه سزاو تۆلهی کوفرو تاوانیان لی دهستیندری و ده خرینه ناو ئاگری
 دۆزهخه وه. له باتی ئاوی ساردو گهواراو سازگار ئاوی کولاتوویان ده دریتی بۆ
 خواردنه وه، تینوویانه و ناتوانن نه و ئاوه گهرمه ناساز. بپهخته وه، که ده پخونه وه
 قورگنو گه ده و ریخۆلهیان قاشقاش ده کاو دایده پلۆخینی و ناو سکیان ده برژینی،
 له باتی نه هیشتنی تینوایه تییان تووشی نه و نازاره دژواره. هبن، به راستی نه و
 شهرا بو خواردنه و هیان خراب شهرا بیکه که ده رخواردیان ده دری، و پرای نه وه ش
 سزای به تیشیان هیه، له هه موو لایه که و. له عه زابو نازاری به تیش دا. ه تلینه وه،
 به ناگر. ه سوتیندرین، ئاوی کولاتو و داپلۆخینه ریان ده دریتی، قوزه لقورتیان
 ده رخوارد ده دری...

هه لبه ته سزای کافرو خودا نه ناسان له سه ر کوفرو بیدینیان مه به ستیک نیه
 له و مه به ستانه ی ئاده میزادی بۆ دروستکرا وه و بۆی زیندوده کریتته وه، به لکو و
 شتی که عه داله ت داخوازییه تی و عه قل په سەندی ده کا، بۆ نه وه ی چاکه کارو
 خراپه کار به یه ک چا و سه یر نه کرین، موسولمانو کافر چون یه ک نه بن، ئیمه زۆر
 جاری و ده بی ده بینین کافرو خودا نه ناس له و په ڕی خوشی و رابواردن دانو
 به و په ڕی درنده یی و مله و ڕپییه و. ستم له نا. ه میزادان ده که ن، له هه مان کات دا
 ده بینین زانا و پیا و چاکو خودا په رستان له ژیا نیکی پر ته نگو چه له مه دا
 به کوله مه رگی ژیا ن به سه ر ده بن، ده ی به چ عه قلیک ده بی ته م دوو تاقمه و ه کو و
 یه ک پاداشیان بدریتته وه، و ه کو و له شو نیکی تر دا ده فرموی: ﴿أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ، أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ
 كَالْفُجَّارِ﴾ ص/ ۲۸، که و ابو و پیوسته دوو ژیا نی دنیا ژیا نیکی تر ه بی، هه مو و
 که س سزاو پاداشی شیاوی خوی تیدا و ه برگیرته وه.

چەسپاندنی بە توانایی خودا لەبوونەوهردا، هیئان و بردنی مانگو
خۆرو شەوو روژ

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِّتَعْلَمُوا
عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي آخِثَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

دوای ئەوەی پەرەردگار چەند بەلگەیەکی راناندن، بۆ چەسپاندنی تاکو
تەنهایی خودا و کورت هەڵپێنانی ئولوھییەت لەزاتی پاکی داو زیندووبوونەوہی
روژی دوازی، بەلگەکانیشی لەدروستکردنی ناسمانەکان و زەویەو هێنایەو،
ئەمجار بەتایبەتی دئی باسی چۆنیەتی خۆرو مانگو تایبەتەندییەکانیان دەکا و
دەیانکاتە بەلگە لەسەر تاکو تەنهایی خودا لەبەواری دروستکردن و بەدیھێناندا،
ھەرۆھە دەیانکاتە بەلگە لەسەر چەسپاندنی زیندووبوونەوہ و ھاتنی روژی
قیامەت، لەم روہە: کە خۆرو مانگ نامیری زانینی چۆنیەتی تێوہ سوورپانەوہی
سائو حیسابن! بەھۆی ئەوانەوہ چاودێری روژگار دەکری و دەزاندری چەندەو چۆنە،
ئەمجار باسی ئەو سوود و قازانجانە دەکا: کە لەگۆرانی شەوو روژ پەیدا دبن،
وێرایی باسکردنی سوود و قازانجی ھەموو ئەو شتانە ی پەرەردگار لەناسمانەکان و
زەوی دا دروستی کردون.

بەم جۆرە بۆمان دەردکەوی: کە بەلگە لەسەر خودایەتی و پەرەردگاریەتی
(ئولوھییەت و ربووییەت) چوار شتن: دروستکردنی ناسمانەکان و زەوی، چۆنیەتی
ھاتوچۆی خۆرو مانگ، سوود و قازانجی پەیدا بوو لەم ھەلسوورانە، ئەو شتانە ی
خودا لەبوونەوہردا بەدیھێنان و ھال و چۆنیەتییان، بۆ نمونە باران و ھەو و
بروسکە، بومەلەرزە و زریان و بورکان و شۆقەزێپینە، ھاتوچۆی شەپۆلی دەریا و

باوو بۆرانو زریانو ره شهبا، حالو چۆنیهتی رسکانو پیگه ییشتنو به سه رجوونو فهوتانی دره ختو ره هک، چۆنیهتی پهیدا بوونو ژبانی ئاژهلو په له وهرو خشوکتو بالنده، نه مجار فهوتانو له ناوچوونیان، ههروا هه بوونی کانو کانزاو میوهو بهروبووم له هه موو جوړیک!!!

دهفرموئ: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً﴾ واته: (الله) که خودای ئیویه، خوادایه کی وه هایه: ناسمانو زهوی به دیهینان، خۆری وا دروست کردوه که تیشکتو روناکی ده دا به بوونه وه، سه رچاویه به ژبانی گیاندارانو گه شه کردنی ره هکتو دره خت، نه گهر تیشکی خۆر نه بویه هۆکاری ژبانو گه شهو نما دهسته بهر نه ده بوو، سه ر زهوی به که لکی ژبان نه ده هات ﴿وَالْقَمَرَ نُورًا﴾ مانگی وا به دیهیناوه که به روناکایی خۆی تاریکایی شهو در ده داو هۆکاریکه به نه شو نما کردنی دره ختو گژوگیاو ژبانی گیانداران!

قورنانی پیروژ روناکی خۆری به (ضیاء) هیناوه هی مانگی به (نور) باس کردوه، نه مه ئاماژیه که جوداوازییه ک له ئیوان روناکی نه م دواندها هیه، زانستی تازه ده ری خست که تیشکی خۆر زاتییهو هی خۆیهتی، وه لی روناکی مانگ ره نگدانه وهی تیشکی خۆره تییداو هی خۆی نیه! نه مه ش مو عجیزیه کی قورنانه پیش چواره سه ده نه م زانستییهی چه سپاندوه.

﴿وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ﴾ مانگی وا ره خساندوه: که قوناغ قوناغ هاتوچو ده کا هه ره شو! له مه نزلیکدایه، به بیستو هه شت رۆژ جاریک تاز ده بیته وه، سه رتا: که ده ره ده کهوئ پچوکتو بی نموده، ورده ورده گه وره ده بی که ده بیته مانگی شهوی چارده، نه مجار ورده ورده ده بووکیته وه تاوای لی دئ وه کوو لاسکی هی شووی خورما چرچ ده بیته وهو نموودی نامینئ.

هه لبه ته نهو گۆرانهی به سه ر مانگدا دئ، له پیش چاوی تیمه وایه وه به هۆی نه وه یه: که تیشکی خۆر هه ره لهو به شهی ده دا که به رامبه رییهتی، نه گینا قه باره ی مانگ خۆی گه وره بوونو بچووک بوونه وهی به سه ردا نایه!!

په‌روه‌ردگار خۆرو مانگی به‌و شیوه به‌دییه‌ناو نو هه‌ریه‌که‌یان له‌ته‌وه‌ره‌ی خۆی دا هاتووچۆ ده‌کا ﴿لَتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِّينَ وَالْحِسَابِ﴾ بۆ ته‌وه‌ی به‌هۆی هاتووچۆی خۆرو مانگو گۆرانکاری تییان دا ئیوه‌ی ئاده‌میزاد فی‌ری ژماره‌ی سائو مانگو حه‌فته‌و رۆژه‌کان ببن، نه‌و ماوه‌و کاتانه‌ی به‌هۆی خۆرو مانگ دیاریی ده‌کرین قیریان ببن، وه‌رزه‌کانی سائ بناسن، کاتی حه‌ج و عومره‌و مانگی ره‌مه‌زانو حیسابو کیتابی بازرگانی و کارکردنی جۆراو جۆرتان لی تیک نه‌چی! به‌هۆی خۆروه‌و رۆژه‌کان دیاریی ده‌کرین، به‌هۆی مانگه‌وه‌و مانگو سائ ده‌زاندرین، هه‌روه‌ها به‌هۆی خۆروه‌و سائی خۆریی و به‌هۆی مانگه‌وه‌و سائی مانگی دیاری ده‌کرین، له‌هه‌ردوو حیسابه‌که‌ش دا سوودو قازانجی ئاده‌میزاد هه‌یه. حیسابی سائی خۆریی یه‌که‌ شیوه‌یه‌و گۆرانی به‌سه‌ردا نایه، حیسابی سائی مانگی به‌ناسانی ده‌زاندری، خوینده‌وارو نه‌خوینده‌وار ده‌توانن لی‌ی حالی ببنو کاری پێ بکه‌ن، بۆیه هه‌رچی نه‌حکامی شمرعی و کاتی عیباده‌ت و خودا په‌رستی هه‌یه به‌گۆره‌ی سائی مانگی نه‌نجام ده‌درین!

بیگومان نه‌م مه‌شه‌ه‌دانه؛ دیمه‌نی خۆرو مانگ، په‌یدا بوونی شه‌وو رۆژو هاتنی شه‌و رۆیشتنی شه‌و، دیارده‌و دیمه‌نی ناشکراو نمایانی بوونه‌وه‌رن، نیشانه‌ی گه‌وره‌یی و به‌ده‌سه‌لاتی و به‌توانایی په‌روه‌ردگارن، ئیمه‌ پێیان راهاتووین و به‌هۆی دوباره‌بوونه‌وه‌ی به‌ردوام به‌شتیکی ناساییان ده‌زانین! نه‌گینا تۆ سه‌رنج بده، ده‌بێ ئاده‌میزاد چه‌ند سه‌ری سووڕ بمینێ و واقعی و پێی که‌ بۆ یه‌که‌مجار هه‌له‌هاتنی خۆریان مانگ ببینێ یان ناوا بوونیان ببینێ!!

نه‌م دوو دیمه‌نانه (هه‌له‌هاتنی خۆرو مانگو ناوا بوونیان) دوو دیمه‌نی به‌روه‌وه‌نو به‌ردوام دوباره‌ ده‌بنه‌وه، ئیمه‌ پێنانه‌وه‌ راهاتووین. قورئانی پیروژ سه‌رنجی ئاده‌میزادیان بۆ لا راده‌کیشی بۆ ته‌وه‌ی هه‌ستیان ببزوین، بۆ ته‌وه‌ی هه‌ستی چاره‌وانی و وردبوونه‌وه‌ له‌دلان دا زیندوو بکاته‌وه، هۆشیاری و ورده‌کاری و تیزوایی له‌هه‌ستیان دا بخوڵقینێ و بیانکه‌نه‌ نیشانه‌ی به‌توانایی و دانایی خودا، بۆ ته‌وه‌ی دنیابن. ﴿مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ مانگو خۆری بیهوده به‌دی

نه هیئان، خۆر که تیشک دهدا بههه موو نهو تهستیرانهی که لهتهوه ره ی نهو دانو به کۆمه لهی نهو حسیب ده کرینو گهرمایی ده گاته هه موو زینده وه رانو به هوی نهو وه ناده میزادو گیانه بهمرانی تریش شت ده بینن کارو باری ژیانیان ریک ده خن. ههروا مانگ که رونا کایی خوی له خۆرهو وهرده گریو ریبوارو کاروانچی ریگای پی ده ره ده که نهو گه لی سوودی تری تیدایه نه مانه به بی هوده دروست نه کراون. به لکوو حکمه تو مه بهستیکی هه ره بهرز له دروستکردنیان دا ههیه، دروستکردنیان حقهو به حقه هیئراونه دیو بو مه بهستی حقه دروستکراون! وه کوو له شونینیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بِإِطْلَافٍ﴾ ص/ ۲۷. یان ده فرموی: ﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ المؤمنون/ ۱۱۵، به لی دروستکردنی نهو بوونه وه ره، هاتووچوی خۆرو مانگو نهو تهستیرهو کاکه شانه بیهوده نیه، بی حکمهت نیه، بی مه بهست

نیه!!

﴿يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ پهروهردگار نيشانه کاني بونه وهرد
ديارده کاني خورو مانگو شته کاني تر ده کاته به لگه له سهر ده سه لاتی فراوانو
دانایی و زانایی خوی بو گه لو نه ته ویه ک که بزائن سوود لهو دياردانه وهريگرنو
حقوق به تال ليک جيا بکينه وه.

﴿إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ﴾ بیگومان له به دیهینانی شهوو روژ: که به شوین یه کتردا دین، نهویان دیو نه میان دهروا، هه میشه به درای یه کتری دا ویلن، ههروا له کورتی و درژی شی شهوو روژدا: که به گویره ی گوپانی شوینه لاتی خوړه وه گوپانیان به سهردا دی، وپرای نهو یاساو نیظامه پېر هیکه ته وهرده کارییه ی که له سووپانه وه ی خوړدا هه یه، ههروا نهو تایبه تمه ندیه ی که له خودی شهوو روژدا هه یه؛ نهویان بۆ نووستن و هه سانه وه نه میان بۆ ئیش وکار! ﴿وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ههروه ها نهو هه شاماته ی خودا له ناسمانه کانه زهوی دا دروستی کرد و ونه حالو چۆنیه تی و تایبه تمه ندییان، بگره هه نازا لهو پیرۆکو خوشۆکو چۆنیه تی هه ورو بروسکه و تریشقه و گرمه و ناله ی

سهر سوور هینه ریان، بارانو سهرماو گهرماو لافاوو ره شه باو زریانو بومه لهرزهو
 بورکانو نهم جوړه شتانه، چۆنیه تی ده ریاو شه پۆلو زینده وهرانی ناوی، چۆنیه تی
 کازو کاتراو پیکهاته ی سهریو سه مه ر دیانو هه موو نه مانه و گهلئ شتی تریش
 ﴿لَا يَأْتِ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ﴾ نه مانه هه موویان به لگهی به هیزو گه وره ههن له سهر
 هه بوونی به دیهینه ریکی تاکو تنهاو خاوهن حیکمه تو ده ست رهنگینو کاراما
 له دروستکردنو هه لسوړانو به ریوه بردنو یاسا داناندا بو گهلو نه ته وه یه ک خویان
 له سهر پیچی فرمانی خودا پیاریزنو پیچه وانهی سوننه تی خودا له بوونه وهردا
 هه لسووکوت نه کهن، چونکه پهروه دگار بو هه موو شتی ک یاسای داناوه، ههر
 که سی ک پیچه وانهی نهو یاسایه بی تووشی زیان ده بی، سزا ده درئ، بو وینه خودا
 یاسای ته ندروستی داناوه ههر که سی ک په پرهوی نه کا نه خوش ده که وی، له ناو
 ده چی، یاسای پالفته کردنی دللو دهروونی داناوه، ههر که سی ک په پرهوی نه کا
 تووشی فساد ده بی. یاسای خودا بو ناده میزاد بهرده و امبوونیانه له سهر
 خودا پرستی ههر که سی ک په پرهوی نه کا تاوانبارو شیایو سزادانه.

پاداش و سزای موسولمانان ■ کافران!

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا
 بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ
 بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِآيَاتِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِى
 جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوْنَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَجِيتُهُمْ
 فِيهَا سَلَامٌ وَعَاخِرُ دَعْوَانَهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

پاش ئەو هی پەرودرگار چەند بەلگەیەکی هینایەوه لەسەر چەسپاندنی هەبوونی و تاکو تەنیا یی و چەسپاندنی هاتنی رۆژی قیامەت و زیندو و بوونەوه و پاداشدانەوه لەسەر کردەوه هەر کەسە بەگوێرە ی خۆی؛ چاکە بەچاکە و خراپە بەخراپە، ئەمجار باسی حال و چۆنیەتی ئەوانە دەکا: کە بروایان بەخودا نیە و پشت هەڵدەکەن لەنیشانە و بەلگەی هەبوونی خودا و تاکو تەنهایی! هەروا حال و چۆنیەتی ئەو موسولمانانەش دیاری دەکا: کە وێرای هەبوونی باوەر، کرداری چاکو خودا پەسند ئەنجام دەدەن، ئەمجار سزاو پاداشی هەردوو تاقم دیاری دەکا و دەفەرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا﴾ ئەوانە ی بەتەمانین زیندو بکێنەوه و بچنەوه بەرقایی خودا بۆ لیکۆلینەوه و حیسابو سزاو پاداش و پێیان وایە: ژیان هەر ژیا نیە دنیایە و بەس! ﴿وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا﴾ لەجیاتی ژیا نیە قیامەت و هەولدان بۆ بەختەوه ی ژیا نیە بپراوە ی ئەو دنیایە، رازین بەژیا نیە کە مخایەنی دنیای بی بەقا و غافل و بی ناگان لەژیا نیە حەقیقی و نەپراوە ی قیامەت، بەژیا نیە جیهانی بی بەقا رازین و پالێان لێ داوە تەوه و باوەشیان بەلەززەت و نێعمەتە روالەتیەکانی دا کردو و خۆیان پێوه هەلەو گیر کردو. هەروەها ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ﴾ ئەوانە ی بی ناگان لەنیشانەکانی خودا لەبوونەوه دا، هەروا بی ناگان لەنایاتە شەرعییەکانی، بیر لەنیشانەکانی بوونەوه ر ناکەنەوه و لێیان وردنابنەوه، پابەندی فرمانەکانی نابن ﴿أُولَٰئِكَ مَاوَاهُم النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ ئەوانە سەرەنجامو شوونی حەوانە و یان ناگری دۆزەخە، ئەمەش لەتۆلە ی ئەو تاوانو کار خراپانە ی کە لەدویدا ئەنجامیان داوە، سزای بی برواییان بەخودا و پیغەمبەر و رۆژی ژوایی و زیندو بوونەوه یە.

جا کە بەم جۆر سەرەنجامو سزای پێری یە کەمی روونکردووە، ئاشکرەشە کە خۆنەر و بیسەر چاوەروانی ئەو ن بزانن: ئاخۆ پاداش و ناکامی پێری دوو هەم چیە و چۆنە؟! بۆیە پەرودرگار بەم نایەتە ی دوایی پاداشی پێری دوو هەمیش دیاری دەکا و دەفەرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ ئەوانە ی بروایان

به خود او به پیغهمبهرایه تی هیئاوه، له نیشانه کانی بوونه وهر غافلن نه بوونو به ته ما
 لبقای پهروه ردگارنو ترسی لیکولینه و هیان هیه و به ته ما به هه شتو به خششی
 پهروه ردگارن، له نیشانه کانی ورد ده بنه ووه و پابه ندی نایه ته شه رعیه کانی،
 خودا په رستو له خودا ترسن، نه وانه ﴿يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ﴾ پهروه رگار به هوی
 هه بوونی نیمانه که یانه وه شاره زایان ده کا بو ریگای راستو دروست: که
 ده یانگه یه نن به به هه شتی رازاوه: که به ژیر دره خته کانیدا جوگه و جواری ده کشینو
 هه همیشه له ژانی کامه رانی و خوشی به رده وام دا ده یگوزهرینن. هه خرینه
 به هه شتیکه و ﴿تَجْزِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ﴾ به ژیر خانو
 باله خانه کانیا دا جوگه و جواری ده کشین، له به هه شتی پر له ززه تو خوشی دا،
 له به هه شتیکدا که به راستی شوینی خوشی و رابواردنه. جا موسولمان که
 ده خرینه به هه شته وه ﴿دَعَاؤُهُمْ فِيهَا﴾ یه کهم و ته و هتافیان له به هه شتدا
 ﴿سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ﴾ پاکو بی عه بی هه بو تویه نهی خودای نیمه، به پاکو
 پیروزی و که مالت نیعتراف ده کهین، خودایه کی تاکنو ته نهاو بی شهریکی، نیمه
 سوپاست ده کهین، به ذیکرو ته قدیسی تو له ززه و و رده گرینو خوشیمان پی ده گا.
 ﴿وَحَيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ﴾ چاکو چونی و لیک پرسینیان له ناو یه کتریدا سلاام کردنه
 له یه کتری و هوالی رزگار بوونیان به یه کتری راده گه یه نن. وه کوو له نایه تیکی تر دا
 ده فهرموئ: ﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا، إِلَّا قِيلًا: سَلَامًا
 سَلَامًا﴾ الواقعة/ ۲۵-۲۶.

و شهی (سلام) و شهیه کی ناسکنو پیروزه، له دونیادا موسولمانان بهم و شهیه
 چاکو چونی له گه یه کتری دا ده کهن، ههروه ها پهروه رگار له به هه شتدا بهم
 و شهیه سهره تا ده ست به ناخواتن ده کا له گه یه موسولمانان وه کوو ده فهرموئ:
 ﴿تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ: سَلَامٌ﴾ الأحزاب/ ۴۴. ههروه ها فرشته بهم و شهیه
 به خیره اتنی به هه شتیبه کان ده کهن، وه کوو ده فهرموئ: ﴿وَقَالَ لَهُمْ خِرْنَتُهَا:
 سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَاتَّخَلَوْا خَالِدِينَ﴾ الزمر/ ۷۳.

به لّی ناده میزادان که چوونه به هه شته و ۱۱ تیر خه مو خه فیه تیان نامینی، هیچ شتی که نیه پییه و ۱۱ هه لوگیر بن، هه لّیه مال په دا کردنو سامان کو کردنه و دیان نیه، هه لّی به ده ست هیئانی پله و پایه ناده، خه ریکی شه و نین زه ره و زیان له خویان دور بخه شه و، نه مانه هه مو کو تایییان هاتوره، خودا بی ناتاجی کردون، پیوستسان بهم هه لّو ته قه لّایانه نه ماوه، نه وان له غه مو ناره حه تی و مهینه تی رزگاریان بووه، گه ییشتنونه پله ی که ما لّو له نه و په ری ره زامه ندی دان، شه و ی که خه زیان لّیه پیوه ی خه ریک بز زیاتر له زه ته تی لّی ده بینن ته سییحاته سوپاسو ستایشی خودایه، ناوانا ۱۱ سلام کردن له یه کتری و له فرشته کانی خودایه. که ده چنه به هه شته و سوپاسی خودا ده کن: که واده ی راستی پیدا و نو به هه شتی پی خه لات کردن و ده کوو له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَقَالُوا: الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ صَدَقْنَا وَغَدُوْهُ، وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ نَتَبَوُّوْا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ﴾ الزمر/۷۴.

که به له زه ته و خوشی نه پراوه ی به هه شت به هره مه ند ده بن، دلّپاکی و خوشه ویستی نیوان خویان به سه لام لیک کردن ده ره ده بن، نه مجار سه ره له نوی ده ست ده که نه و ۱۱ به سوپاسی خودا ﴿وَاٰخِرُ دَعْوَاهُمْ اِنْ اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾ کوتایی هه موو حالو چو نیه تی رابوار دنیان هه روه ها داویه ک که له خودای بکه نو هه ره مه به سستی که بیانه و بیته دی، به سوپاسو ستایشی خودای بوونه و ره به دوویار ۱۱ کردنه و ی رسته ی ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾ نه جامی ده دن. به مه زیاتر خوشی و له زه ته ی به هه شتیان پیده که و ی گیانیان پی شاد ده بی.

نیبنو که تیر ده فرموی: نه مه ناماژیه بو شه راستیه: که خودای په ره ردگار هه میسه سوپاسکراوه ۱۱ هه ره له سه ره تاو ۱۱ که بوونه و ره ی به دیه ییانه و هه تا هه تایه سوپاسی خودا به ره ده وامه بزیه: که سه ره تا بوونه و ره ی هیئایه دی فرموی: ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ﴾ الانعام/۱، که قورئانیسی ناره خوارئ فرموی: ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْزَلَ عَلٰی عَبْدِهِ الْكِتٰبَ﴾ الکهف/۱.

هەمیشە ئادەمیزاد خیری دەوی و کاتی رق هەڵسانیشی داوای شەر

دەکا

﴿ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ ۖ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴾ (۱۱) وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَا لِحَبِيئِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ ۚ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ



داوای ئەوەی پەرورەدگار باسی سەر سوورمانی کافرەکانی کرد، ئەوەی: کە موحمەد نیگای بۆ دی، ئەمجار بەلگەی تاکو تەنهایی خوداو هاتنی روژی قیامەتی هینانەو. لێرەدا وەلامی قسەو شو بەیەکی کافرەکان دەداتەو، کە دەیانگوت: خودایە! ئەگەر ئەوەی موحمەد ئیدیعیای دەکا راستە، دە بەردەبارانمان بکە، یان سزایەکی ترمان بەسەردا بەدە. پوختەو ناوەروکی ١١ وەلامەکش ئەوەیە: کە هاتنی عەزاب بۆ سەریانو بەردەباران کردنیان چ بەرژووەندییەکی ئەوانی تیدا نیە. ئەوەیان بۆ روون دەکاتەو: کە ئەو سزاو تۆلەییە هەر شەیان پێ لێ دەکری، وەگرانەکی تا کاتیەک کە خودا دیاری کردووە خێرا بۆیان نایە، حیکمەتییکی خودایییەو رەحمو بەزەیییەتی بۆ ئەوان، دەفەرموی: ﴿ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ ﴾ پەلە کردن سروشتییکی ئادەمیزادە، ئەو هەمیشە پەلەییەتی خێرو خوشی دەست بکەوی؛ چونکە حەزی لەقازانجی خۆیەتی، کاتیکیش رقی هەڵدەستی و عەقڵی دەشیوێ داوای شەر دەکەن، دوای شەر بۆخۆیان دەکەن. واتە: ئەگەر پەرورەدگار بەپەلە وەلامی ئادەمیزاد بداتەو دوای شەر لەخۆکردنیان قبوول بکا، وەکوو ئەو

په له كړندهی كافر ه كانی مه ككه له پیغه مبهریان ده كړد: كه خیرا نهو سزایه ی
همره شهی بی لی كړدون بویان بینی، وه كو چوڼ په له ی ده سته وتنی خپرو
سوودو قازانچ ده كمن.. نه گمر خودا بو هه موو په له پهلو داواكار ییكیان په په له
وه لا میان بداته وهو داواكاریه كهیان بینیتسه جی، نه وه ﴿لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ﴾
له ناو د ه برانو هه فوتانو له ناو ده چوون، به لام خودا به ره همو به به زه یی به، خیرا
سزاو توله یان لی ناستینی، دویان ده خا بو كاتیك كه خوی دیاری كړد وه
حیكه ته به رژه وندی نه وان لهم دواخستنه ی سزاو توله یه دایه، له وانیه
هه ندیكیان موسولمان ببن، هه ندیكیان وه چو نه وه ی وایان لی بكه ویته وه دوا یی
بینه سهریازی نیسلام.

بیگومان كافر ه كانی مه ككه به پیغه مبهریان ده گوت: نه گمر راست ده كه ی تو
پیغه مبهری ده لی ته گمر نیمان نه هیڅن سزای خوداتان بو دی، ده مندت نه بی
باسزا كه ی بی! قورتن نامازه به مه ده كاو ده فرموی: ﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ
قَبْلَ الْحَسَنَةِ، وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ﴾ الرعد/ ۶. یان ﴿وَإِنْ قَالُوا: أَلَلَّهُمْ
إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا جِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ الانفال/ ۳۲. جا هه رچه نده نه وان بهم شیوه بی نه زاگه ته به ره نگاری
بانگه وازی پیغه مبهر ﷺ ده بوونه وه، بهو نوسلوویه ناشیرینه ته حه ددای
پیغه مبهریان ده كړد، وه لی په روه ردگار به ره همو به به زه یی و حیلېو میهره بانی
خوی داواكاریه كهیانی قبول نه كړد، موله تی بی دان بو ماو یه كي تر چو كه
نه گمر وه لامی بدانایه وه عه زابی بو بناردنایه، یه كسهر تیدا ده چوون، وه كو
چوڼ گهلو نه ته وه كانی تر: كه پیغه مبهره كانیان به درو خستنه وه سزایان بو هاتو
له ناو چو نو ناسه واریان نه ما، نه مان: كه خودا وه لامی نه دانده وه سزای بو
نه ناردنو كو كوژی نه كړدن حیكه ته ییكي تیدایه، له وانیه هه ندیكیان نیمان بینو
بینه گهل تا قمو گروی موسولمانان، كه سیكیش وپرای هم موله تدانه هه
سه پیچی بكاو موسولمان نه بی نه وه خودا به كوشتن یه كیه كه له ناویان ده با،

وه کوو له نایه تیکی تر دا ناماژ بهوه ده کاو ده فرموی: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمُ﴾ التوبة/ ۱۴.

سزای باقی کافره کانی تر: که به دهستی تێوه بهر کوشتن و پرین ناکهون، نهوه خودا هه لێ ده گری بۆ روژی قیامت. ده فرموی: ﴿فَنَذِرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: نهوانه ی که به ته ما نین زیندوو بینه وه بهر وه پوری ئیمه بکری نه وه لییان ده گه ری پین له گومرایی و کوفرو بێ باوه ری خو یان دا بتلین وه، بۆ ریزنان له پیغه مبه ر عه زابی کۆکۆریان بۆ نانیرین و به کۆمه له ناویان نابهن، به لکوو مۆله تیان ده ده یین، نازو نیعمه تی خو مانیان به سه ردا ده ریژین، هه یچ به لگه و بیانویکیان بۆ ناهیلین وه ..

هه مه وه ها ره حه و به زه یی خودا بۆ به نده کانی داخو زی نه وه یه: که هه رکاتی به هۆی تو ره بو نه وه «دوعای شه رو نه گبه تییان له خو یان، له ما ئو مندالیان کرد دوعا که یان وه رنه گری، چونکه په ره ر دگار بۆ خو ی زانو ناگا داره: که نه و دوعایانه یان مه به ست نینو له ناخه و» هه ل نا قو لێ به لکوو له نا کامی تو ره بو ونو رق هه لسان وه نه و نزیانه یان کرد وه !!

نه بو داود و نه بو به کری به زار له جابیره وه فرمو ده یه ک ر یوایه ت ده کهن: که ده لێ: پیغه مبه ر ﴿لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، لَا تَدْعُوا عَلَى أَوْلَادِكُمْ، لَا تَدْعُوا عَلَى أَمْوَالِكُمْ، لَتَوَافِقُوا مِنَ اللَّهِ سَاعَةً فِيهَا إِجَابَةٌ، فَيَسْتَجِيبَ لَكُمْ﴾ دوعا له خو تان مه کهن، دوعا له مندالتان مه کهن، دوعا له ما لتان مه کهن، نه وه کوو دوعا که تان وا ری بکه وی ته صادوفی نه و ساته بکا که دوعای تیدا گیرا ده بی.

پیغه مبه ر ﴿﴾ ده فرموی: (من داوام له خودا کرد: که دوعای خو شه ویست دژی خو شه ویست گیرا نه بی.)

هه ره به یۆنه ی باسی په له کردنی ئاده میزاد بۆ هاتنی شه رو عه زاب، نمونه یه کی ئاده میزاد مان بۆ راده نوینی له و کاته دا که ده ردو به لایه ک یه خه ی پێ ده گری، په رده له سه ر سروشتی ئاده میزاد لاده باو ده ری ده خا چه ند بێ هه وسه له و به هاتو هاواره، چه ند بێ وه و خو رانه گره! په له ده کا شه رو عه زابی بۆ

بی، که چی که به لایه ک یه خهی ده گری ده ست ده کا به پارانه وه، که به لاکهی له سهر لاجوو، ده گه ریته وه سهر حالی جارانی و (وه کوو نه بای دیبی و نه باران) ! ده فمر موی: ﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانُ الضَّرَّ دَعَا جُنْبَهُ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَاتِمًا﴾ ههر کاتی ناده میزادی کافرو بی پروا ده ردو به لایه کی تووش هات؛ نه خوش کهوت، هه ژار بوو، به ند کرا... هاوارمان ده کاتی، لیمان ده پارته وه، به پالکه وتنه وه، به دانیشتنه وه، به راوه ستانه وه به به مرده وامی له هه موو کاته کانو حاله کان دا به تیلحاحمه له خودا ده پارته وه بۆ نه وهی لهو به لایه رزگاری بکا، در ژه به پارانه وه که ی ده داو قسه ی قه لهو قه لهو هه لده ریژی و ده لالته وه و ده نووزته وه...! وه کوو له شوینیکی تردا ده فمر موی: ﴿وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ قَدَّ دُعَاءِ عَرِيضٍ﴾ فصلت / ۱. ده ست به رز ده کاته وه رو له ناسمان ده کاو ده پارته وه.

﴿فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ﴾ کاتیک که به لاو ناخوشییه که مان له سهر هه لگرتو که وتنه خوشی و فمره حی به وه ﴿مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْخُنَا إِلَى ضَرْ مَسَّهُ﴾ پشت هه لده کاو رو له خودا ناسی و هه رده گیزی و خوی نیشان ده دا؛ که ههر هیچ ناخوشی نه دیوه و نه پارا وه ته وه و هاواری پر تیلحاحی له خودا نه کرده! ههر ده لئی: کوردی وتنه (نه بای دیوه و نه باران). ﴿كَذَلِكَ زَيْنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ناوا بهو جوړه ریگای گومپایی و هه لده ریز بۆ کافران جوان ده کری و پییدا ده پوژنو تووشی ده بن.

به راستی نه م نابلو کی شانیتیکی ره نگینه بۆ نمونه ی ناده میزاد؛ که له ژبانی دا هه لده کا، تاوان نه نجام ده دا، سهر که شو بوغرا ده بی، زیده رهوی ده کا، له شی ساغو بارود وخی بۆ گونجاوه، دنیا به که یفی نه وه، مه گهر که سییک خودا ره حمی بی بکاو پاریزراو بی، نه گینا که س له هه ره تی له شساغی و هه بوونی مائو سامانو هیژو تواندا بیر له وه ناکاته وه که ده رده داری هه یه، هه ژاری هه یه. به هه رزانی و زور سامانی و ته ندروستی و له شساغی بوغرا ده بی و خودای بیر ناکه ویتنه وه. کاتیکیش ده ردو به لا یه خهی ده گرن، ناخو توف کهرو به هاتو هاوهره، زور ده پارته وه در ژه به دوعا و پارانه وه و هه لنوزان ده دا، ته نگه تاوو

نەفس کورتو بێ حەوسەڵیە، کاتیکیش دوای گیرا بوو بە لای لەسەر لاچوو، پشت هەڵدەکا، خودای لەبەر دەچیتەووە تیفکری نیە. دەست دەکاتەو بەسەرکەشی و سەپێچی!!

مەبەست بە (انسان) لە نایه تی ﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ﴾ ناده میزادی کافرە، چونکە ئەو هەلۆستو کردارە هەلۆستی موسولمانان نیەو شیاری ئەوان نیە، قورطوبی دەفرموی: کافرو غەیری کافریش دەگرێتەووە. مەبەست بەو کەسە ی رێگای گومپایی بو کافرەکان جوان دەکا، شەیتانە یان نەفسە، یان خودایە. چونکە فیعلە کە لەرستە ی ﴿زَيْنَ لِلْمُتَّسِرِّفِينَ﴾ (مبني للمجهول) ه بکەر باس نەکراوە.

کافر بە موسریف ناوبراوە، چونکە خۆی و مائو سامانی خۆی بە فیرو دەدا؛ نەفسی خۆی کردووە بەبەندە ی بئو خودا درۆزنەکان، مائو سامانی خۆی لەشتی پرپو و چا خەرچ دەکا.

داب ۱ نەزیتی خودا بو لە ناوبردنی گەل و نەتەووە سته مکارەکان و

جینشین کردنی خەلکی تر لە شوینیان

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

لەو هەپیش پەرەردگار ئەو ه ی روونکردەووە: کە کافرەکانی مەکە پەلە ی هاتنی عەزابیان بوو، ئەو ه شی راگەیانند کە گیرابوونی دوعاکانیان بێ سوو دە، ئەمجار ئەو ه شی روون کردەووە: کە ئەوان لەم داواکاریە یاندا درۆ دەکەن، چونکە ئەگەر بە لایان بیتە سەر دەست دەکەن بە هاوارو فوغانو پارانەووە داوا دەکەن لەسەریان لا بچی! ئەمجار لێرەدا هەر شە یان لێ دەکاو سەرنجیان رادەکیشی بو

سهرنجاو ئاکامی نه ته وه پیشینه سهر په قه کازو ده فهر موی: ﴿وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا﴾ نهی موشریکه کانی عهره ب! به خوتاندا بجنه وه، واز له سهر پیچی و سته مکاری بینن، بزائن: که ئیمه له پیش ئیوه دا زور گه لو نه ته وه مان له ناو بردوون به هوی سته مکاری و به درو خستنه وه ی په یامی پیغه مبه رانیان.. کاتیک به به لگهی به هیزو موعجیزه ی ناشکراوه هاتنه سهر یازو نه وانیش به درو یان خستنه وه و ئیمه ش له توله ی سهر پیچی یان دا ریشه کیشمان کردنو له ناومان بردن، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فهر موی: ﴿وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا، وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا﴾ الکهف/ ۵۹.

جا له ناو بردنه که یان به تیکرایی بووه، وه کوو گه لو نه ته وه ی نوحو عادو نه موود، یان زه لیل کردنو بی ده ستو بی ده سه لات کردنیان بووه و زالبوونی گه لو نه ته وه ی تربووه به سهر یان دا، وه کوو له هه ندی چهر خو روژگادا به سهر به نوئیسرائیل هاتوه. جا نه م گه لو نه ته وانه ﴿جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ...﴾ پیغه مبه ره کانیان هاتنه ناویان به به لگه وه به موعجیزه و نیشانه ی راسته وه، که چی نه وان به درو یان خستنه وه پروایان پی نه کردن، ﴿وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا﴾ نه وان ناماده باشی نه وه یان تیدا نه بوو تیمان بینن، بو پروا کردنو موسولمان بوون نه ده گونجان، خودا بو خوی ده یزانی تیمان ناهینن، چونکه به کوفرو بی دینی راهاتبوون، هه موو هیواو ناواتیان رابواردنو دونیا خوری سته مکاری و فیسقو فجوور بوو، تیمانه یان له وان دوور بوو، خودا بو خوی ده یزانی: که چ سوودو به رژه وه ندی له موله تدانیان دا نه، تا بمیننه وه زیاتر گومرا ده بنو سته مو ناژاوه بلاو ده که نه وه، بویه ئیمه ش له ناومان بردن ﴿وَكَذَلِكَ لِنُجْزِيَ الْقَوْمَ الْاَجْرُمِينَ﴾ به وینه ی نه و له ناو بردنو به افتاره بردنه توله له هه موو تاوانباریک ده ستینن، به و شیوه یه گه لو نه ته وه ی تاونکارو له خودا یاخی سزا ده ده یین!

ئه مه هه ره شهیه کی توندو ترسناکه ببۆ کافره کانی قوره یش، که نه گهر بهرده وام بن له سهر سه ره پچیکردنو هه لۆستی ناله یاریان بهرام بهر په یامی پیغه مبهه ﷺ نه وه نه وانیش به ده ردی نه وان ده چنو وه کوو گه له پیشینه له ناو براوه کانیان به سهر دی، به تایبه تی که نه کافرانه ئاسه وارو شوینه واری بری له و گه لو نه ته وانه له دوورگی عه ره بی دا ده بینن، هه روا له سه فهر و کاروانی زستانو هاوینیان دا بۆ یه مه نو ولاتی شام ئاسه واری نیشته مه نی هه ندی له و نه ته وه به ده خته له ناو براوانه یان بهرچاو ده که وی.

جا که سهره نجامی تاوانبارانی دیاری کرد، ئاکامو له ناوچوونی نه و سته مکارانه ی دیاری کره که پیغه مبهه یان به درۆ خستنه وه و سزایان به سهر دا باری، نه مجار نه وه ده خاته بیری قوره یشیه کانه وه: که نه وان جینشینی نه و گه له له ناو براوانه نو له سهر که لاوه ی نه وان نیشته جی بونو ده فهر موئ: ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ﴾ نه ی نه وانه ی پیغه مبهه ی نیسلام نیردراوه بۆ سهرتان! بزائن که له پاش له ناو بردنی گه لو نه ته وه پیشینه کان ئیوه مان کردوه به جیگیرو جینشین له زه وی دا.

ئه مه ش مزگینی به بۆ ئومه تی نیسلام: که نه گهر ئیمان بینو شوین په یامی پیغه مبهه بکه ون، ده بنه خه لیفه و جینشین له سهر زه وی توانو ده سه لاتو فرمانه واییان ده ست ده که وی. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فهر موئ: ﴿عَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ النور/ ۵۵. هه لبه ته په ره ردگار واده ی خوی به جی هیناو موسولمانانی کرده خاوه نو فرمانه وای مه مله که تی فارسو رۆم و فیرعه ونه کانو زۆر گه لو نه ته وه ی تریش!

به راستی ئه مه هه ژاندنیکی به هیزی ههستی ئاده میزاده، پی ی راده گه یه نی که کراوه به جینشینی که سانییک که سهرده مییک خاوه ن ده سه لاتو مالو سامان بوونو لییان سه ندراوه ته وه، فرمانه و بوونو لی خراوونو له ناو براوون نه مه یش

ههر ده بی روژگار یک بی دنیا به جی بیلی و مالئاوایی بکا! نهم ژیا نهی که تی یدایه چهند روژیکه به سه ری ده باو دوا بی دی!!

﴿لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ﴾ ئیمه ئیوه مان کردوه به جینشیننی نه و نه ته وانه بو نه وه ببینین ئیو. چون هه لسو کهوت ده کهن! چون جینشیننی به که تان نه نجام ده دن! بو نه وهی به گویره ی کردوه کانتان سزاو پاداشتان بدهینه وه.

نیمامی موسلیم له صه حیه که ی دا فهرمووده یه کی هیئاوه. نه بو سه عیدی خودری ریوایه تی کردوه ده فهرموئی: (إِنَّ الدُّنْيَا خُلُوعٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا، فَنَظِرٌ كَيْفَ تَعْمَلُونَ، فَاتَّقُوا الدُّنْيَا، وَاتَّقُوا النَّسَاءَ، فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ مِنَ النَّسَاءِ) واته: دنیا شیرین و خوش جوانه، خدا ئیوهی کردوه به جینشین تییدا ده روانی چون هه لسو کهوت ده کهن، خوتان له ته له که بازی دنیا پیاریزن، خوتان له فیتنه و شهر ی نافرتهان پیاریزن، چونکه بیگومان یه که مجار که فیتنه و شهر و ناشروب تووشی نه ته وهی نیسرائیل بوو له نافرته وه بوو به هوی نافرته وه بوو.

قه تاده ده لی: خودا راستی فهرمووه: بۆیه ئیمه ی کردوه به جینشین تا پروایتته و کارو پیشه مان، دهی به قوربان هه ول بده کاری چاکو باش نیشانی پهروه دگار بدن به شه و به روژ توخنی کاری خراب مه که ون.

نه مهش ئاماژه یه بو نه وه: که نهم جینشینکردنه په یوه سته به نه نجامدانی کاری باش، بو نه وهی ئیمه له خومان بایی نه بین وانه زانین: که ئیتر هه تا هه تایه ده مینینه وه ده مینینه وه ده توانین پیچه وانه ی سوننه تی خودا له بوونه وهردا هه لسو کهوت بکه یزن ئیتر لپرسینه وه نیه!

بیگومان هه سترکردنی ئاده میزاد به وه: که له ژیر چاوه دیری به وه به و ژیا نه کورته ی جیهان تاقی ده کریتته وه وه هرچی هه یه تی و ده بی بی بو ئیمتیحانو تاقی کردنه وه یه مه ناعیه کی بو پهیدا ده بی به ره به سستی بوغرابوون و گو مپابوون

بی ناگایی لی ده کا، وای لی ده کا هه له وگیری کالو مه تاعی دونیایی نه بی.
هه له نه کا بۆ وه ده سته پینانی به ریگی نار هوار نامه شروع.

نایه ته کان به کورتس ناماژه بۆ نهم مه بده نه سه ره کییانه ده کهن:

۱- بنهر کردنی گه لو نه ته وه پیشینه کان به هوی زولم زوری خویان بووه،
هه چا زولمه که یان کوفرو شیرک بووه یان بوغرا بوونو مله پوری فه رمانه وار
لیپر سراونه.

۲- نهم نایه تانه هه ره شهن له کافره کانی مه که هوار وینه کانیان له هه موو
سه ره هه چا خیکندا. هه رگه لو نه ته وه یه که په یامی هه زره تی (محمد) به درۆ
بخاته وه خودا ده توانی ریشه کیشیان بکا.

۳- جیگیر کردنو نیشه جیگیر کردنی هه رگه لو نه ته وه یه که پابه نده
به نه نجامدانی کرده وه ی باشه وه. که په روه ردگار گه لو نه ته وه یه که ده خاته شوینی
نه ته وه یه کی تر بۆ نه وه یه: ■ هه ریکه وی تا چ نه ندازه یه که پابه ندی فه رمانو
جله وگیری به کانی خودان، هه له به ته خودا بۆ خوی زانیاری کاملی هه یه به سه ر
رابوردوو داهاتوودا؛ ده زانی چ بووه چ هه یه و چ ده بی. که وایی چ پیویستی
به تاقیکردنه وه ی شاده میزاد نیه بزانی جی ده که نو چۆن ده بن! وه لی که
تاقیکردنه وه که نه نجام ده دا بۆ نه وه یه له پروانگه ی کرده وه کانیانه وه به لگی
هیسی و مادی و بینراو له سه ر به نده کانی راست بکاته وه! واته: په روه ردگار که
نهم تاقیکردنه وانه نه نجام ده دا بۆ نه وه یه بۆ به نده کانی ده ریکه وی خویان چییان
کرده!!

موشریکه کان داوایان له پیغه مبه‌ر ده‌کرد که قورئانیکی تریان بو

ببینی، یان هه‌ندی نایه تی بگۆری

وَإِذَا تَنَالَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتُتَبَّرُ بِحُجْرٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ أَفَلَا يَكُونُ لِي أَنْ أَبَدِّلَهُ مِنْ تَلَقَّايِ نَفْسِي إِنَّ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

لێره دا سیاقه که ده‌گۆری و له‌خیطابی هه‌ر شه‌و په‌ندو نامۆزگاری بو کافره‌کان رو ده‌کاته‌وه رانواندنی نمونه‌ی کر ده‌کانیان، نه‌وه ده‌رده‌خا: که پاش جینشینکردنیان له‌شوینی نه‌ته‌وه سته‌مکاره‌کانی پێشوو چییان کردوه، هه‌لسو که‌وتیان چۆن بووه!

له‌وه‌پێش دوو شو به‌ه‌ی کافره‌کانی به‌رامبه‌ر تاییین دیاری کردن: یه‌کیان سه‌رسورمانیان له‌هاتنی نیگا بو ئاده‌میزادو هه‌لبژاردنی هه‌زه‌ره‌تی موحه‌مه‌د ﷺ بو پیغه‌مبه‌ری و دووه‌م داواکردنی هاتنی عه‌زاب بو سه‌ریان!

لێره‌ش دا شو به‌ه‌یه‌کی تریان ده‌خاته‌ رو، شه‌ویش تانه‌و ته‌شه‌ردانیانه له‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی هه‌زه‌ره‌تی موحه‌مه‌د ﷺ و گومان په‌یدا کردنیان له‌قورئان دا. بۆیه هه‌ر که پیغه‌مبه‌ر قورئانی به‌سه‌ردا ده‌خوێندنه‌وه، ده‌یانگوت: ته‌مانه‌مان به‌لاوه په‌سه‌ندنیه. بیگۆره، قورئانیکیان بو بینه ره‌خه له‌خودا کانه‌مان نه‌گرێ.

نیبنو عه‌بباس ﷺ ده‌فه‌رموی: پێنج که‌س له‌کافره‌کان گاته‌ه‌یان به‌پیغه‌مبه‌رو قورئان ده‌کر ده‌پێنج که‌سه: وه‌لیدی کوپی موغیره‌ی

مه خروومی و عاصی کوری وائیلی سه همی و نه سوهدی کوری مه طه لیبو
 نه سوهدی کور عه بدیه غووشو حاریشی کوری هه نظله له سوو. پهروه ردگار
 هه ریه که یانی به شیوه یه کن له ناو برد، پیش وه ختیش موژده ی به پیغه مبهردا بوو که
 خودا خوی له عوده ی نهو گالته که رانه دی و توله یان لی ده ستینی و فمر موویوی:
 ﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ الحجر/ ۹۵.

بهم شیوه هه لسو که وتیان له گهل پیغه مبهرو په یامه که ی کرد، نه مه کارو
 کرده و هیان بوو پاش جینشین کردنیان له شوینی گهل و نه تموه کانی پیشوو!!
 له جیاتی نه وه ی به ندو عیبرهت و هریگرنو به خویادا بچنه و که چی ﴿وَإِذَا
 تَتَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا﴾ هه رکاتی نیاتی قورنایان به سهردا بخویندراپه وه، واته: هه
 کاتی پیغه مبهرو قورنایان به سهر موشریکه کاندایا بخویندراپه وه ﴿قَالَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ لِقَاءُنَا﴾ نه وانه ی موشریکو بی بزوانو به ته ما زیندو بوونه وه نین ده لئین:
 ﴿إِنَّمَا بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ﴾ نه م قورنانه بگریپه وه بو شوینی خویو
 قورنایکی ترمان بو بیننه له شیوه ی نه م قورنانه نه بی، شتیکی وای تیدا نه بی
 پیمان ناخوش بی، ره خنه له خوا کانمان نه گری، شتیکی وای تیدا نه بی نیمه
 بزوامان پی نه بی، باسی زیندو بوونه وه و سزاو پاداشی تیدا نه بی. یان که
 هیچکه نه بی هه ندیکی لی بگوپه: نهو نایه تانه ی هه ره شو ره خنه یان تیداپه
 لایان به ره و نایه تی تر بخه جیگه یان.

مه به ستیشیان له م چاو وراو نه وه بوو: که پیشنیازه که یان جی به جی بکری
 نیتر نهو کاته ده عواکه ی پیغه مبهرو: که ده یگوت: قورنایان نامه ی پهروه ره گاره
 پوچ ده بو وه.

وا پیده چی نهو موشریکانه ی: که له روژی قیامت نه ده ترسانو به ته ما
 حیسابو لیکولینه وه نه بوون، وایانده زانی: وه کوو پیشبرکی ی بازار ی عو کاظو
 موباره یاتی نه ده بی وایه: هه به بیستنی نه م ده خوازییه یان خیرا موحه ممه د
 قورنایکی تر داده نی و ده یخاته به رده میان: یان خیرا ده خوازییه کان جی به جی
 ده کاو هه ندی له نایه ته کان ده گوپی و نایه تی به دلی نه وان داده نی!!

بۆیه پهروه دگار فرمان به پیغه مبهه ﴿قُلْ: مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلَقُّاءِ نَفْسِي﴾ نهی
پیغه مبهه! بهو موشریکانه بلئی: من رایهم ناکه ویو ناگونجی بۆ من: که به خودی
خۆم نهم قورئانه بگۆرم، چونکه من ته نیا شوین نهو نیگایه ده کهوم که بۆم دی
به سروش ناراسته ده کری: تهویش نهو هیه: که پیتان راده گهیه نم، منیش هه
راکه یاندنم له سهره، نهم قورئانه نامه ی خودایه من به پیی نهم نامه هه لسه
کهوت ده کهم، به هیچ شیوه یه ک بۆم نیه ده سکاری بکهو گۆرانکاری تیدا بکهم!
باش بزائن نهم قورئانه یاری یاریکه ران نیه، لیتهاتووی به توانایی هه ستیارو
شاعیر نیه، به لکوو ده ستوروو یاسای ژیا نه بۆ ناده میزاد، که ته لۆکی بوونه وه،
یاسایه کی گونجاو له باره بۆ هه موو بارودوخیک بۆ گشت ناوچه وولاتو
هه ریمیک، له لایه ن هه لسه پینه ری بوونه وه وه نیردراوه، یاسای خولقی نه ری
ناده میزاده بۆ نهو ی بیته په پیره و پروگرام بۆ ناده میزاد، هه لبه ته خوداش
له هه موو کهس باشتر ده زانی بهرژه وندی ناده میزاد چیه و چی بۆ باشه! که وابوو:
ناگونجی و نابی پیغه مبهه له لایه ن خویه وه نهو قورئانه نیردراوه له لایه ن خوداوه
بگۆری.

نه مچار جه ختی له سهر رسته ی پیشه و کرده وه و فره مووی: ﴿إِنْ أَتَّبِعْ إِلَّا
مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ﴾ پیا یان بلئی: من ته نیا شوین نهو په یامه ده کهوم که به سروش بۆم
نیردراوه، هیه چی لی ناگۆرم، هه ر گۆرانکاریه ک تیدا تاوانه و له دوی سزای
دۆزه خ هه یه.

هه ر ده ست لیدانییک تیدا یاخی بوونه له خودا و دژایه تی کردنی خودایه،
نه من شتی و ناکه م، چونکه ﴿إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾
من دترسم نه که ره له خودای خۆم یاخی بم، هه ر تاوانیک ته نجام بده م ده ترسم
له سزای رۆژیکی گه وره و سامناک که رۆژی قیامه ته! ده ی که وایی من چۆن زات
ده کهم که لامی خودا بگۆرم و یستی ئیوه بینمه دی! حاشا من شتی و ناکه م
ناشیی بیکه م رایهم ناکه وی.

نهم قورنانه نیگای خودایه وه له خودا وه بۆم هاتوه، راگه یاندنی قورنان خراوه ته نه ستمو فهرمانم پی کراوه پیتانی رابگه یه نم. ﴿قُلْ: لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ﴾ نهی موحه ممه دا! بیان بلی: نه گهر خودا مهیلی ببوایه نهم قورنانه به سهرتان دا نه خوینمه نهم ده خوینده وه، نه گهر خودا بیویستایه من نهو قورنانه قیری ئیوه نه کهم فیرم نه ده کردن! کار که هه مووی به ده دست خودایه، ناردنه خواره وهی قورنان، راگه یاندنی به ناده میزاد هه مووی به فهرمانو ویستی خودا خوینه تی. نه گهر خودا بیویستایه من نه نیروی نهم قورنانه قیری ئیوه نه کهم نه دیده ناردو منیش به ئیوه م نه ده گه یاند، به لام خودا ویستی وایه: که میننه تو فه ضلی خوی به سهر ئیوه دا بریژی و نهم زانیارییه به سووده تان قیر بکاو ئیوه ش به هوی نهم هیدایه تو شاره زایی کردنه وه ببنه میراتگرو جینشین له سهر زه وی. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَلَقَدْ جَنَنَّاكُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ الاحزاب/ ۵۲ قورنان خودا ناردویه تیه خواری و خوشی ده زانی، که ههرچی پیویستیاتی ناده میزاد ههیه له هیدایه تو هۆکاری خوشبه ختی و کامهرانی تی یدایه!! به لگه له سهر نهم راستیانه حائو وه زعی رابوردوی منه ﴿فَلَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّنْ قَبْلِهِ﴾ نه من ماوه یه کی زور ژیانم له ناو ئیوه دا به سهر برده، پیش نه وهی نهم قورنانه م بۆ بی، چل سال له ناو ئیوه دا ژیاوم، سوهره تیکم له م جوهره سوهره تانه بۆ ئیوه نه خویندۆته وه، ته نانه ت نایه تیکیشم له م جوهره نایه تانه له ده م ده رنه جووه، شتیکم بۆ ئیوه نه خویندۆته وه بشوبه یته نهم قورنانه له شیوازو زانیاری و رهوانی و ژده یی دا، ﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ؟﴾ نه ری ئیوه بۆچی بیر ناکه نه وه و تی نافکرن: که سیک چل سال ژیان به سهر بردی، له ماوه دورو درژده دا پهراویکی نه خویندیته وه، لای کهس وشه یه کی نه خویندی، دیریکی نه نووسی، نه خوینده وار بووبی و به نه خوینده واری مایته وه. شوین ئایینو ریباژیک نه که وتبی، خهریکی شیعو نه ده بو به لاغهو به یان نه بووبی، چۆن توانی نهم نامه سهرناسایه بی وینهیه بخاتهر؟!

ئه مه نیشانه ی ئه وه یه: قورئان نامه یه کی سه رئا سایه و که لامی پهروه ردگه ره،
دانراو نووسراو ده سترکدی ئاده میزا نیه.

چونکه عه ره به کان: که ئه و کاته سوارچاکی ره وان بیژی و پال هوانی مهیدانی
فه صاحته و به یان بوون، هه رچه نده قورئان ته حه ددای کردنو داوای لی کردن
هه موویان کو ببنه وه و هه ول بدهن وینه ی قورئان، یان ده سوورته ته نانه ت وینه ی
کورترین سوورته تیشی بخه نه روو، به لام ئه وان نه یان توانی و جوش دامانو هه سو
وه سان بوونو تا ئیستاش نه تواناو ئه و ته حه دایه بشکیننو ئه و سه رشو پیه
له خو یان لابه دن، ئه و هه موو شاعیرو بوژی و ره وان بیژی خوشخوانو هه ستیارانه
هاتوونه گۆره پانی ژیان هه وه دونیا یان به جی هیشتو وه ئیستا و ئیستاش
نه یان توانی له مه و دواش که س ناتوانی ئه و ته حه دایه رته بکه نه وه!!

چونکه فه صاحته و به لاغه تی قورئان هه موو فه صاحته و به لاغه تیکی
بوژداوه، له ژووو هه موو شیعوو په خشانیکه وه یه، بنه ماو قاعیده ی هه موو
زانیا رییه کی پیوستی تیدایه، چیروکی رابردوانو هه وائی نهینی داها تووی له خو
گرتوه، له گه ل هه موو زانیا رییه کی راستو تیژیکی زانیا ری دامه زراودا به ک
ده گرتیه وه، که لامیکی بی عه یبو بی وینه و نمونه یه. جندۆکه و ئاده هه یزا د
هه موویان خه ریک بن، ناتوانن نمونه ی ئه و قورئانه بخه نه رو، وه کسو
له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿قُلْ لَّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْاَنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰی اَنْ يَّاتُوْا
بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا یَاتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ کَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِیْرًا﴾ الاسراء/ ٨٨.
که واته: ﴿فَمَنْ اَظْلَمُ مِّنْ اَفْرِیْ عَلٰی کَذِبًا اَوْ کَذَّبَ بِآیٰتِهٖ﴾ کی له دوو
که سه سه مکار ترو بی دین تره!!

یه که میان: ئه و که سه یه که به درۆ شت بو خودا هه لده به ستی، هاوه لی بو
دا ده نی خیزانو مائو مندالی پا ددها، یان که لامی خودا ده گۆری، یان له سه ر
خودا شت هه لده به ستی نی دیعای ئه وه ده کا که نیگای بو دیو پیغه مبه ره و واش
نیه.

دوو هه میان: ئەو کەسه یه نایاتی خودا به درۆ ده خاتهوه، برۆا به نیشانه و نایه تی خودا ناکا.

﴿إِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الْمُجْرِمُونَ﴾ شه نه و حال نه وه یه: که بێگومان پهروه ردگار له روژی قیامه تدا کافرو تاوانباران رزگار ناکا، له چنگ سزای خودا قوتاریان نابێ، سه ره نه جامیان سزاو عه زابی به ئیش و سوتماکه.

به کورتی مه به ستی نه وه یه: پیغه مبه ر ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ بێیان بلێ: من بوخۆم شت له سه ره خودا هه لئابه ستمو نه و تاوانه سته مکارییه ناکه م، جله وگیری له ئیوه ش ده که م داواتان لی ده که م نایاتی خودا به درۆ نه خه نه وه، برۆا به نامه و په یامی بکه نو شوینم بکه ونو پا به ندی فرمانو جله وگیرییه کانی پهروه ردگار بن.

واته: خراپترین جوژی سته مکاری دوو شتن: یه که میان: شت هه لبه ستن له سه ره خودا، دوو هه میان: به درۆ خسته نه وه ی نایاتی خودا. جا من که جله وگیری له ئیوه بکه م بو تاوانی دوو هه م، چۆن رێگه به خۆم ده ده م، که تاوانی یه که میان نه به جام به ده م؟!

عه ره به کان بتیان ده په رست | پێشیان وا بوو شه فاعه تیان بو

ده که ن

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۸﴾

له وه پێش پهروه ردگار شه وه ی روون کرده وه: که موشریکه کان داویان له پیغه مبه ر کرد: قورئانیکی تریان بو بێنی، یان هه ندیک له نایه ته کانی بگوێی. ده یانگوت: نه م قورئانه مان ناوی چونکه ره خنه له خودا کانه مان ده گریو به خراپ باسیان ده کا. نه مجار لی ره دا ره خنه له وه ده گری که نه وه نه فامانه شه و بتانه یان

کردو. به خوداو ده یان په رستن. هه چهنده تهو بتانه بی گیانزو ناتوان زهره رو زیان به کهس بگه یهنزو هیچ به لگه شیان به دهسته وه نیه له سهر داواکه یان! دهی چوئن عاقلو هو شمه ند له جیاتی خودای تاکنو تنها تهو بتانه. په رستن. هه روا بهم جوړه سیاقی قورتان کردارو گوفتاری کافره کان راده نوینی و ده فرموی:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ﴾ تهو نه فامنه عبادت بو چهند بتو صه نه میک ده کهن، له جیاتی تهو. خودا په رستنو به ندایه تی پاکي بو بکهن، که چی به ردو دار. په رستنو شتییک ده په رستن که ناتوان زیانو قازانجیان پی بگه یهن: ﴿وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ ده لین: تهو بتو صه نه مانه لای خودا شه فاعه تکارمان، لای خودا تکامان بو ده کهن.

بیگومان زوړبه ی زوړی عمر به به کان دانیان به وده دنا: که خودا به دیه پهنه ره، وه کوو ده فرموی: ﴿وَلِئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ﴾ الزخرف/۹. له هه مان کاتدا ینکاری زیندویون، وهو حیسابو لیکنو لینه وهی روژی قیامه تیان ده کرد، عبادت تیان بو بتو صه نه م نه نجام ده داو ده یان کردنه هاویه شی خوداو له گه ل خودادا به ندایه تیان بو ده کړدن. پیان وا بوو: تهو دارو به رده بی گیانانه توانای گه یاندنی زیانو سوو دیان هیه، ده توان بینه ناوه ندو تکاکارو لای خودا شه فاعه تیان بو ده کهن! وه کوو له شونیکي ترده له سهر زویانی نه وان ده فرموی: ﴿مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ واته: ده یانگوت: نیمه بویه عبادت بو بته کان ده کهن بو ته وهی له خودامان نزیک بکه نه وه... تیرتر خودا بیرو باوه رپه که ی ره تکرده وهو ده فرموی: ﴿قُلْ أَتُبَدِّلُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ؟﴾ تهی پیغه مبه ر! پیان بلای: هیچ به لگه یه کتان له سهر داواکه تان به دهسته وه نیه، تایا ئیو. هه وان ده دن به خودا به شتییک که له ناسمانه کانو زه وی دا هه بوونی نیه و نازانی کی تهو شه فاعه ته ده کا؟!

واتە: پێیان وایە: خودا نازانی کێ شەفاعەتی لا دەکا؟ ئایا ئێوە شتێک دەزانن کە خودا نایزانی؟ هەوڵی دەدەن بە شتێک کە نازانی لە ئاسمان و زەوی دا هەیە؟!

ئەمە شیوازیکی گالته پیکردنە شیای ئێوە نەفامانەییە: کە ئێوە بیرو بۆ چوونیانە، ئێوە عەقل و هوشیانە، ئەمجار بە شۆین ئەم قەشمری پیکردنە دا، پاکو بێ عەیبی خودا رادەگەیهێنێ و دەفەرموی: ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ واتە: پاکو بێ عەیبە، بمرزو پیرۆزە دور: لەوێ: کە شەریکی بۆ دادەنێن، خودا پاکو پیرۆزە لەوێ کە شەریکو هاوێڵی هەبێ. هەروەها پاکو بێ عەیبە و دورە لەو شتەنە بۆی هەڵدەبەستن کە گوايه هەندێ شت دەتوانن کار لەخودا بکەن و بەندەکانی لەخودا نزیک بکەن و لەو لای خودا تەکاکاریان بن!

لەوێ پێش ئادەمیزادان هەموویان لەسەر ئایینی ئیسلام بوون
وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ

مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

پاش ئەوێ پەروەردگار چەند بەلگەییەکی هێنایەو لەسەر پووجی و بێ بناغەیی بپەرستی، ئەمجار هۆکاری ئەم رێڕەو خراپە روون دەکاتەو و ئەو رادەگەیهێنێ: کە ئەم شیرکو بپەرستییه بەهۆی شۆنکەوتنی هەوا و هەوسەو و لەناو خەڵکدا بلای بوو وە، لەوێ پێش ئادەمیزادەکان هەموویان لەسەر ئایینیکی حەق و راست بوون، ئەویش ئایینی ئیسلام بوو!!

ئێبێ عەبباس دەفەرموی: ئێوان سەردەمی ئادەم و نوح هەزار سال بوو، ئەم ماوە دوورو درێژەدا ئادەمیزاد تێکڕا لەسەر ئایینی پاک و خاوەنی ئیسلام بوون، پاشان دووبەرەکی و ناکۆکی کەوتە ناو خەڵکە کەو، بپەرستی و هاوێڵ دانان بۆ خودا بلای بوو وە، ئەمجار پەروەردگار پەیتا پەیتا پیغەمبەرانێ بەبەلگە و موعجیزەو ناردە ناویانەو، بۆ ئەوێ هەر کەسە بەناردۆی خۆی رێبازی ژێانی

هه لَبْزِی، که سیڭ بیهوئ به خته وه ری دنیاو قیامت بی، شوئن نایینی پیغه مبهراښ بکهوئ، که سیڭ کیش بیهوئ گومرا بی و به دبه ختی دنیاو قیامت بی با به بته رستی و بیدینی بمینتته وه. وه کوو له شوئنیکي تردا ده فرموی: ﴿لِيُهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ، وَ يُحْيِيَ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ﴾ الانفال/ ۴۲.

حیکمه تروستی خودا وا بوو: که ناده میزاد دواي شه دوو به ره کی و بته رستی بهی له ناویان دا بلار بووه، بو ماوه یه ک مؤلّه تیان بدا یه کسه ر بنهریان نه کاو خیرا سزایان نه دا!!

﴿وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ ناده میزاد له هه موو روژگارو سه ره ده مه کانی رابور دودا نه ته وه یه کی یه کپارچه بوونو پابه ندی نایینیکی پاکتو خاوئن بوون شهویش نایینی خودا په رستی و یه کتاپه رستی و نایینی سروشتی ناده میزاده که نایینی نیسلامه، ﴿فَاخْتَلَفُوا﴾ پاشان کیشه یان تیکه وتو بیرون به گروو تا قم به هوی هه وه سبازی و شوئنکه وتنی بیرو باوه ری پروپوچه وه، دوو به ره کی و جوداوازی که وته نیوانیانه وه. بیرو باوه ری جیا جیا یان تیدا په یدا بوو... یان کاتی که پیغه مبهراښ هاتنه سهریان دوو به ره کییه که په یدا بوو؛ بهم ره نگه هه ندی له خه لکه که شوئن پیغه مبهره کان که وتنو هه ندیکیشیان له سهه گومرایی و هه واپه رستی و بیرو باوه ری پوه ان مانه وه و سوور بیرون له سهه ر بته رستی و ریبازی چه وتی خو یان. وه کوو له نایه تیکي تردا ده فرموی: ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً، فَبَعَثَ اللَّهُ الْبَنِيْنَ مُبَشِّرِيْنَ وَ مُنْذِرِيْنَ﴾ البقرة/ ۲۱۳.

به لئ نایینی سروشتی بو ناده میزاد نایینی نیسلامه، نایینی یه کتاپه رستی و خودا په رستی به. پیغه مبهه ﴿﴾ ده فرموی: ﴿كُلُّ مَوْلُوْدٍ يُّوْلَدُ عَلٰى الْفَطْرَةِ حَتّٰى يُعَرَّبَ عَنْهُ لِسَانُهُ، فَاَبَاؤُهُ يَهُودَانِهٖ اَوْ يُنَصْرَانِهٖ، اَوْ يَمَجْسِسَانِهٖ﴾^(۱) هه موو مندالیک که له دایک ده بی له سهه ر نایینی سروشتی و خودا په رستی دیته کزری

(۱) نهم فرموی: «یه تهر یه علاو طه به رانی و به یه هقی له نه سو ده دی کوری سهه ر یه مو» ریوایه تمان کرده.

ژیانه وه، ته نانهت به زوبانیش نهم ههستی نایینی به دهرده بری، پاشان باو کئو دایکی ده یکن به جوله که، یان به فله، یان به ناگر په رست!

﴿وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ﴾ ته گهر له بهر نهو که لیمه حقو راسته نه بوایه.. که له وه پیشو له نه زه لدا خودا بریاری داوه: که سزاو پاداش بخته رژی قیامتو له وه پدا دادگای به نده کانی بکاو حقو به تان لیک جیا بکاته وه، ﴿لَقَضِي بَيْنَهُمْ فِيمَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ نهو له دونیادا کافرو پروا پووجه کانی له ناو دهرده نهو شته یییدا که وتونه کیشه وه یه کالای ده کرده وه و حقو به تالی لیک جیا ده کرده وه.

وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ یونس/ ۹۳.

نیبنو که شیر ده فرموی: مانای نایه ته که بهم شیوه یه: ته گهر له بهر نهو بریاره یه زدانیه نه بوایه: که له وه پیش بریاری داوه: که کهس سزا نه دا، تا به لگه یان له سهر نه هیئتیه وه بیانویان نه بری، هروه ها بریاری داوه که مؤلت بدا به به نده کانی بۆ ماوه یه کی دیاریکراو، همر کاتئ بیانوی برینو ماوه ی مؤلت ته واو بوو، نهو کاته سزا ده دا.

نایه ته که ههر شه له نا کوکی و کیشه ی نیتوان ناده میزاده کان ده کا، ههر شه له وانه ده کا: که کیشه پهیدا ده کهن له بنه مای عه قیده وه لهو قورئانه ی نیردراوه بۆ قه لاچو کردنی دیارده ی دو به ره کی و گیرانه وه ی ناده میزاد بۆ یه کیه تی و ههم ناههنگی و یه کتا په رستی.

له ههمان کاتدا دلدا نه وه ی پیغه مبه ره ﴿﴾ له وه دایه: که سزادانی نه وانه ی بروای پی نا کهن دوا خستوه.

تیبینی :

نایه ته که سئ حوکمی سه ره کس لی وهرده گیرئ :

ا- هه موو ئاده میزادیک که له دایک ده بی له سه ره نایینی سروشتی و به کتاپه رستی له دایک ده بی، دواپی باو کئو دایکئو ده و روبهر کاری تیده که نو بیرو بۆچوونی ده گۆرن.

ب- په پیره و نه کردنی په یامی پیغه مبه رانو کتیبه ئاسمانیه کانو شوینکەوتنی هه وار هه وهس بوته هۆی په رته وازه بوونی کۆمه لانی ئاده میزادو جودا وازی بیرو بۆچوونو عه قیده و بیرو باوه ریان!

ج- برپاری خودا چه سپاوو و قه ضاو قه ده ری و داخواز بووه، که تا رۆژی قیامت دادگایی ئاده میزاد نه کاو لیکۆلینه وه و توژینه وه له سه ره کرده و کانیان هه لبگری بۆ قیامت و له وئ سزاو پاداشیان بداته وه.. نه گهر له بهر نه و حوکمه پیش و هخته نه بوایه و نه و برپاره ی نه دایه: هه رزو دادگایی ئاده میزادی ده کردو موسولمانانی ده خستنه به هه شته وه و کافرانیشی توورده دانه ناو دۆزه خه وه، به لام له بهر حیکمه تیک که خۆی ده یزانی و بۆ نه وه ی فرسه ت بداته ئاده میزاد بتوانی بیرو باوه ری خۆی راست بکاته وه و به خۆی دا بجیته وه و تۆبه له تاوانو کۆفرو گومرایی خۆی بکا مۆله تی پیداوو تا رۆژی قیامت دادگایی ناکا!!

کافره کان داوای نایه ت نیشانه ی جوړاو جوړ ده که ن له پیغه مبه ر
وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ

فَأَنْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُم مِّنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

پاش نه وه ی قورئان سئ شوبهه ی موشریکه کانی دیاری کردن: که ئاراسته ی پیغه مبه رایه تی حه زره تی موحه ممه دیان ده کرد، یه کیان سه رسوړمانیان بموو له وه ی نیگا بۆ موحه ممه د بی، یه کیکیان په له کردنیان بوو له هاتنی سزاو عه زاب، سییه میشیان گومان پهیدا کردنیان بوو له قورئان.

لیره شدا شوبهدهی چواردم باس دهکا: که کافرهکان ناراسته‌ی پیغه مبه‌رایه‌تی پیغه مبه‌ریان ده‌کرد، نه‌ویش نه‌وه بوو: ده‌یان‌گوت: قورئان نایته نیشانه‌ی پیغه مبه‌رایه‌تی و به‌موعجیزه حیساب ناکری، ده‌یان‌گوت: نه‌وه موساو عیسا، کیتابیشیان هه‌بوه به‌لام کیتابه‌کانیان نه‌بوه‌ته موعجیزه بۆیان، به‌لک‌وو موعجیزه‌ی تریان هه‌بو. بۆ نیشانه‌ی پیغه مبه‌رایه‌تیان.

شایانی باسه له‌ناو موشریکه‌کانی عه‌ره‌بدا، هی وایان هه‌بو. ئیدعای نه‌وه‌یان ده‌کرد: که له‌وانه‌یه بتوانن به‌ربه‌ره‌کانی قورئان بکه‌ن، وه‌کوو له‌شونیک‌ی تردا قورئان ناماژه‌ی پی ده‌کاو له‌سهر زوبانی نه‌وان ده‌فرموی: ﴿لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا﴾ الانفال/۳۱. بۆیه ده‌یان‌گوت: پیوسته بۆ چه‌سپاندنی پیغه مبه‌رایه‌تی موحه‌مه‌د نیشانه‌ی ماددی و موعجیزه‌ی که‌ونی بیته خوار.

﴿وَيَقُولُونَ: لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ﴾ موشریکه‌کانی عه‌ره‌ب ده‌لین: نه‌وه بۆچی موعجیزه‌یه‌کی که‌ونی ناناسایی نایته سهر موحه‌مه‌د، وه‌کوو نه‌وه موعجیزه ناناساییانه‌ی بۆ نووحو شوعه‌یبو هوودو صالح موساو عیسا ده‌سته‌به‌ر بوون. یان کیتی صه‌فا بکاته ئالتون، یان کیه‌وه‌کانی مه‌که‌ه لا ببری‌و شونیه‌کانیان بیته ده‌شتایی‌یه‌کی فراوانو کشتو کالی تیدا بکری. هه‌روا گه‌لی داخو‌زای تر: که قورئان له‌چهند شونیک‌دا ناماژه‌یان پی ده‌کا: داخو‌زاییه‌کانی موشریکه‌کان تو‌مار ده‌کاو به‌کورتی یان به‌دریژی وه‌لامیان ده‌داته‌وه.

نه‌وه‌تا له‌سورده‌تی (الفرقان) دا ده‌فرموی: ﴿وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ، لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا، أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنْزٌ، أَوْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا﴾ الفرقان/۷-۸.

یان له‌سورده‌تی (الأسراء) دا ده‌فرموی: ﴿وَقَالُوا: لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا. أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا، أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا مِثْثًا، أَوْ تَأْتِي بَالَهُ وَ

الْمَلَأَكَّةَ قَبِيلًا. أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرَفٍ، أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ، وَلَنْ نُؤْمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتَّى تَنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ، قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي، هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا
رَّسُولًا ﴿الْأَسْرَاءُ/ ۹۰-۹۳.

پهروهردگار ره ددیکى گورچکبیری دانهوهو فهرمووی: ﴿وما منعنا ان نرسل
بآیات الا ان کذب بها الاولون﴾ ﴿الْأَسْرَاءُ/ ۵۹.

سهیره، نهو هه موو نیشانه سهرناسایی یانهی: که ئەم نامە پیروژه، ئەم
قورنانه سهرناسایه لهخۆی گرتوون دادیان نادا، ئەم هه موو نیشانه جیا یانەى
لهبوونه وهردا بلأو کرانهوه بهسیان ناکا؟ داخوازی پهیدا بوونی موعجیزه ی
ناناسایی وهکوو هی پیغه مبهرا نی پیشوو ده کهن؟؟

ئەوانه نهقامن لهسروشتی پیغه مبهرا یه تی موحه ممه د حالی نه بوون، نازانن
سروشتی موعجیزه ی پیغه مبهری نیسلام له هی پیغه مبهرا نی تر جیا وازه،
موعجیزه ی موحه ممه د موعجیزه یه کی کاتی و کورت خایه ن نیه چینی ئک بییبنو
بپیتتهوه؛ به لکوو موعجیزه ی هه زه ته ی موحه ممه د ﴿﴾ موعجیزه یه کی نهامرو
گشتی و بهرده وامه، موعجیزه یه که: چین له داوی چین له گه ل دلو عه قل دا ده دوی
له وه ته ری هه ساسو ناسکیان ده داو کۆن ای و به سه ر ناچی و کاری گه ری خۆی
له ده س نادا، هه تا عیلمو زانست پیش بکه وی، رۆژگار بینو بچنو روداو روو
به دنو تیۆرو فه لسه فه پهیدا ببن، قورنان زیاتر تازه گه ری و واقعی و گونجانی بو
مامه له پی کردنو کردنی به یاسای ژیان ده سه لمیند ری.

له لایه کی تر وه وهکوو چه سپاو له موعجیزه و کتیه ئایینی و میژووبی و
سیره و بایو جرافیه کاندا پهروهردگار زۆر موعجیزه و نیشانه ی زانستی و کهونی
به پیغه مبه ر ﴿﴾ به خشیوه، به لام نه یکردونه به لگه له سه ر راستی
پیغه مبهرا یه ته که ی و داوی لی نه کردون ئیمان به کاری گه ری و گرنگیان بیننو
فه رمانی به پیغه مبه ر نه کرده ته هه دای کافره کانی پی بکا، به لکوو نهو

موعجیزانهی پی به خشیون بۆ پیوستیاتی کاتی بۆ نمونه گیرا بوونی بری نزاو پارانه وی پیغه مبهەر ﷺ وه کوو شیقای نه خوشو تیر کردنی کۆمه ئیکی زۆر به خوارده مه نییه کی کهم له غه زای به درو غه زای ته بوو کندا. ههروه ها بارانی باران بۆ دایین کردنی پیوستیاتی موسولمانان له غه زای به دردا، ههروه ها دوو له ته بوونی مانگئو ناله ی قه ده داره که، که پیغه مبهەر ﷺ پشتی پیوه دا بوو دوایی به جی هیشتبوو، ههروه ها ناخاوتنی گیانله بهران له گه ئیداو گه لی شتی تر له دیارده ی ناناسیی که به پیغه مبهیره وه بینراونو لیوه ی ده گیرنه وه. نه مانه هه رچه نده موعجیزه بوون وه لی روداو ئیکی کاتی بوونو به سهر چوون گرنگی بۆ نه وانه هه بوه که بینویانه.

به کورتی به لگهی به هیژ له سهر راستی پیغه مبهرایه تی حه زره تی موحه ممه د ﷺ قورثانی پیروژ نه مره، نه و کتیبه سه رتاسایه یه که ته حه ددای ئاده میزادو نه جنده ی پی کردو بۆری دان، له لایه کی تره وه تازانیاری پیش بکه ویو توژی نه وه له بوونه وه ردا بکری، تیۆرو داهینانی زانست نامیز ده ریکه وی، زیاتر راستی قورثان ده رد که ویو سه رتاسایی و بی وینه یی ده چه سپی.

موسلیبو بوخاریو تیرمیزی فهرمووده یه کیان به مه رفووعی ربوایه ت کرده، ده فهرموی: (مَامِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ أَمَنْ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ، فَارْجُوا إِن كُؤُنْ أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

پهروه ردگار فهرمانی به پیغه مبهەر ﷺ کرد: که به شیوه یه کی کورت وه لامی نه وانه بداته وه: که پیشنیازی هیئانی ثایاتو نیشانه ی جوړاو جوړیان له پیغه مبهەر ده کرد، پییان وا بوو: نه و جوړه موعجیزه که ونیو ماددیانه نیشانه ی پیغه مبهرایه تین. ده فهرموی: ﴿فَقُلْ: إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ﴾ نه ی موحه ممه د! به و مشریکو بی پروایانه بلێ: جی به جی کردنی پیشنیازه کانی ئیوه کارو باری

غەیب، تەنھا خودا زانیاری غەیب دەزانئۆ ئەو ئیشە نەینئۆ پەنامەکییانە تایبەتن بەخۆیەو و هەر خۆی ئاکام و سەرەنجامی هەموو شتێک دەزانئۆ هەموو کار و بارێک بە دەست خۆیەتی و بەوێستی ئەو دێتە کایەو، نەمن و نەهی کەش ئاگاداری عەالمی نەینئۆ نین، زانیاری غەیب تایبەتە بەزاتی پەروردارگەر و، جا ئەگەر پەروردارگار بریاری دابئۆ موعجیزەیک لەو موعجیزانەم بۆ بنێرئۆ ئەو هەر خۆی کات و چۆنیەتی هێنانی دەزانئۆ.

جا ئەگەر ئێوە بپروام بئۆ ناکەن هەتا ئەو موعجیزە پیشنیاز کراوانەتان نەیتە دی، ئەو **﴿فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾** چاوەروان بن با بزانیان خودا چی بریار داوە بۆ من و بۆ ئێوە منیش لەگەڵتان چاوەروانم.

ناشکراشە دەبئۆ چاوەروانی سزار تۆلەیی خودابن، چونکە ئێوە سەررەق و ئینکارن. وەکوو لەناوەتێکی تردا دەفرموی: **﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ، قُلْ: فَاَنْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾** یونس/ ۱۰۲.

نەوێس لەناوەتەکەو و وردەگیڕێ دۆ شتێ سەرەکییە :

۱- زانیاری غەیب (کە نیگا کردن بۆ پیغەمبەرێ ناردنە خوار وەوێ موعجیزەو نایاتی کەوێ) ییش دەگرتەو تایبەتمەندی خودان و هیچ کەس دەسلاتی زانیان دەستبەرکردنیان نیە.

۲- هەرەشە کردن لە کافرەکانی مەککەو وێنەیی ئەوان بە ناردنی عەزاب بۆ سەریان ئەگەر ئیمان نەهێنن و لەسەر سەررەق و ئینکاری خۆیان بەردەوام بن.

د فمر موی: ﴿وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا هُمْ مَكْرُ فِي آيَاتِنَا﴾ هه رکاتی به خشیمان به موشریکه کان خوشی و هه رزانی و ئاسایش پاش تهنگو چه له مهیه ک که له وه پیش یه خهی گرتیوون، له حیاتی نه وه ی سوپاسی پهروه ردگار بکهن، سه ری به ندایه تی بو نه وه ی بکهن... گالتهی پی ده کهن تانه و ته شه ری ئاراسته ده کهن، ده یانه وی کار یگه ری ده سه لاتی خودا له و شتانه دا بشیرنه وه، واقعی هه لبگیر نه وه. گرنگی به و رودا وه نه ده ن...

بو نمونه نه گه ر بارانی باراندو زه وی تیر ناو کرد. ده لئین: باران باری چونکه وه رزه که وه رزی باران بارینه، یان بزه باران باری چونکه فلانه نه سته ره ده رکه وتووه. نه گه ر یه کیک له به لایه ک رزگاری بوو ده لئ ی به ریکه وت رزگارم بسو، نه گه ر له تیشو کاره کانی دا سه رکه وتوویو سه رکه وتنه که ی پان کارامایی و زیره کی خوی ده داو هو کاره که ناگه ر ینیتیه وه بو توفیقی خودا و نالئ خودا توفیقی دامو پشتگیری کردم!

ته نانه ت قوره یشیه کان که تووشی گرانی و بی بارانی بوون هاتنه لای پیغه مبهرو له روی خزمایه تی و صیله ی ره حمه وه داویان لی کر له خودا بپارته وه. بارانیان بو ببارئ، خودا دوعای گیرا کردو باران باری، که چی قوریشیه کان بارینی بارانه که یان پان بته کانیان ده داو، تاسه و ته شه ریان له نایاتی خودا ده داو، دژایه تی پیغه مبهریان ده ست پی کرده وه، گه رانه وه سه ر حالئ جارانیانو خودایان له بیر چووه وه. وه کوو ده لئین: هه ر کاتی ئاده میزاد که وته نه منو ئاسایشو هه رزانیه وه خودای له بیر ده چیتیه وه بوغرا ده بی و خوی له خو ده گوری!

بوخاری و موسلیم له عه بدو لئای کوری مه سه ووده وه، ریوایه ت ده کهن: که قوره یشیه کان کاتی به بیر بانگه وازی پیغه مبه ره وه هاتن و به درویان خسته وه. نژای لی کردن، که خودا گرانیه کی وه کوو قاتو قری رزگاری هه رزه تی یوسفیان توش بی، دوعای پیغه مبه ر له قوره یش گیرا بوو، گرانی و قاتو قری یه خهی گرتن وایان لی هات له برسان ئیسقان و مرداره وه بوویان ده خوارد، برسییایه تی ته نگی پی هه لچنین، به جوریک که یه کیکیان بیروانیایه بو ئاسمان، هه ردو که لی ده هاته

پیش چاوانو تارمایی هه وری به دی نه ده کرد، نیت پروردگار نایه تی ﴿فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ، يُغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ الدخان/ ۱۰- ۱۱. ناره خواری.

ئه بو سه فیان هاته خزمهت پیغه مبه ر ﷺ وتی: ئه ی موحه مبه د! ئه تو فرمانمان پی ده که ی صیله ی ره حم به جی بینین، وا خه ریکه گه له که ت قی بی و له برسان بمرن، له خودا بپارپوه باران بباری، پیغه مبه ر ﷺ دوعای بو کردنو خودا گرانی له سهر لابرزنو بارانیان بو باری، نه وانیش هه مدیسان ده ستیان کرده وه به فرتو قیل و گالته کردن به نایاتی خودا و دژایه تیکردنی پیغه مبه رو به درو خستنه وه ی!!

ئه مجار پروردگار ره دیان ده داته وه و فرمان به پیغه مبه ر ده کاو ده فهرموئ: ﴿قُلْ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا﴾ ئه ی موحه مبه د! پیان بلی: خودا به ده ستو برده تره بو سزا دانو توله لی ستاندنتان له سهر کرده وه کانتان، ئه و سزایه یه خه تان ده گری پیش ئه وه ی نه خشه ی کوژاندنه وه ی جرای نیسلام جی به جی بکه ن. پروردگار زانارو به تواناتره بو (استدراج) راکیشکردنتان و مؤله تداننتان به جوړیک تاوانباران وا ده زانن: سزایان نادری و قوتاریان ده بی، به لام باوا نه زانن: که رزگاریان ده بی، نه وان مؤله تدرارنو له نکاو یکنو له پرپکا عه زاب یه خه یان ده گری و تا تیکیان وه نه پیچی به خویان نازان!

باوا نه زانن ئیمه لیان بی ناگاین ﴿إِنْ رُسُلُنَا يَكْتُوبُونَ مَا تَمْكُرُونَ﴾ بیگومان فریشته چاودپرو کرده وه نو سه کان: که بو تو مارکردنی کرده وه ی ناده میزاد ته رخان کراون، هه موو هه لسو که وتی نه وان ناگادارنو هه موو فرتو قیل و نه خشه و پیلانو کارو کرده وه یان تو مار ده که نو سه ژمیوی ده که نو عه رزی ده که ن بو پروردگاری ناگادار به سهر هه موو نه یینی و په نامه کی به کذا. ئه ویش سزاو پاداشی پراو پرتان ده داته وه، هیه چ کرداریک (بجوکنو گه وره) نابویری، هیه چی لی گوم نابی، هه موو نه یینی و په نامه کی لای ئه و عه یان و نومیانه !!

نه مجار پهروه رگار تابلویه کی سهرنج راکیش راده نوئنی بۆ شهوی حالو
چۆنیه تی نهو موشریکانه و هاوینه کانیا ررون بکاته وه. ده فهرموی: ﴿هُوَ الَّذِي
يُسِّرْكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ پهروه رگار خودایه کی وه هایه هیزو توانای پی
به خشیون: که بتوانن لهوشکانی و له ناو ده ریادا هاتوچۆ بکه ن، خۆتانو مالو
سامانو کالاتان له م ولات بۆ شهو ولات بگۆزنه وه، لهوشکانی دا به هۆی ولاغو
قه تارو ترومبیلو گالیسکه وه، له ده ریادا به هۆی که شتی و گه میوه له ه، وادا
به هۆی فرۆکه وه.

﴿حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ وَ جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَ فَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا
رِيحٌ عَاصِفٌ وَ جَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ ههتا کاتی که وا پی ده که وی ئیوه له که شتی دانو به هۆی بای
گونجاو بۆ رویشتنی گه می که به سهر روی ده ریادا به هی دی و به نه رمی به هیزی
شهو بایه خۆشه وه درۆ به رویشتن ده دن، که یفخۆشو شادمان بهو بایه
موافقه خۆشه وه گونجاوه، پاشان کوتوپر بایه کی ناموافیقو ره شه بایه کی
ناهه موارو گێژه لۆکه و زریان له که شتی که یانی داو ده ریا شیواو شه پۆل هاتنو
چوونو له هه موو لاییکه و شه پۆلی ترسناک ده وهی دانو گومانیا ن وا برد: که
نیتر رزگار بوونیا ن نهو مردنو له ناو چوون یه خه ی گرتوونو کوتایییانه ... نا لهو
کاته ترسناکه دا هیچ په نایان چنگ نه که وتن جگه له هانا بردن بۆ خودا، نیتر به دڼ
له خودا پارانه وه، ده ستیا ن کرد به هاوارو سکا لاو لاله و پاله له باره گای خودا و
به نیازی راستالی و دلسۆزی یه وه عهرزی باره گای پهروه رگارتان کردو وتان: ﴿لَئِنْ
أُجِيتْنَا مِنْ هَذِهِ﴾ پهروه رگارا! نه گهر نه مجاره له م مهرگو مهینه ته رزگارت
کردین ﴿لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ نیتر به گیانو به دڼو به زمان سوپاسگوزارینو
سهری به ندایه تی بۆ نیعمه ته کانت شوپ ده که یزو فرمان به ردارو یه کتابه رست
ده بین.

﴿فَلَمَّا أَتَاهُمْ﴾ که چی کاتی خودا به میهره بانی خۆی رزگاری کردن لهو
مهرگه ساتو مهینه ته ره ها بوونو له ده ریا ده رچوون، له جیاتی شهوی به لینی

خویان بیه نه سهرو سوپاسگوزارو یه کتاپه رست بن ﴿إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ﴾ دهستیان کرده وه به سته مکاری له سه ر زه وی گه پانه وه بو سه ر بارو دوخی پیشوویان! دهستیان کرده وه به سته مکاری و یاخی بوونو سه ریچی کردن.

ته مجار پهروه ردگار پاش نه وه ی نه وه مه ته له و تابلوی ی رانواند، خیطاب ناراسته ی هه مو و یاخی بووان ده کا له هه ر شوینیکنو له هه ر سه رده و روژگار تیکندا بنو فهرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ نه ی ناده میزادینه! بزائن: نه م سته مکاری و یاخی بوونه تان تاوانه و سزاو تو له که شه ی یه خه ی خو تان ده گرتنه وه، له دونیا و قیامه تدا بو خو تان سزای نه و تاوانانه ده چیژن، خو تان پی ی زه ره رهنه د به بن، له دونیادا نه و له ززه تو خوشی یه ی ده چیژن کورت خایه نه و به رده وام نابی، ویزدان تان لومه تان به کاو هه می شه هه ست ده که ن به سزایه کی ویزدانی، زور جاریش وا ده بی کابرای یاخی بوو هه ر له دونیادا سزای یاخی بوونی توش دی و سه رباری سزای قیامه ت سزای دونیاش ده چیژی! فهرمووده یه ک هه یه نیمام ته حمه دو بوخاری ریوایه تیان کرده ده فهرمووی: (مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَرُ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا، مَعَ مَا يُدْخِرُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ، مِنَ الْبَغْيِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحْمِ) واته: هیه تاوانی که هینده ی تاوانی به غی و پچراندنی صیله ی ره حم شیوا نیه که سه رباری سزای قیامه ت له دونیاش دا خاوه نه کانیان تووشی سزا ببین.

له فهرمووده یه کی ترده: که تیرمیذی له خاتو عانی شه وه ریوایه تی کرده ده فهرمووی: (أَسْرَعَ الْخَيْرِ ثَوَابُ الْبِرِّ وَ صَلََةُ الرَّحْمِ، وَ أَسْرَعَ الشَّرِّ عِقَابُ الْبَغْيِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحْمِ) یان (ثِنْتَانِ يَعْجَلُهُمَا فِي الدُّنْيَا، الْبَغْيُ وَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ). ﴿ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ پاشان سه ره نجامو گه پانه وه تان روژی قیامه ت بو لای نیمه یه، واته: دوی ژبانی کورت خایه نی دونیاتان زیندو ده کړنه وه بو دادگایو سزاو پاداش وهرگرتنه وه، نه و کاته هه و التان دده دمی به هه مو کردارو هه لوستیکی دونیاتان، چی سته مکاری و

یاخی بونتان نه نجام داو. هه مووی لای نیمه نووسراوه و سزای پراو پرتان ده دینه وه. جا که سیّک نامه ی کرداری خێرو چاکه ی ییدا بوو، باسپاسی خودا بکا، که سیّکیش ده فتمری کرده وه کانی خراپه ی تیدا بوو، نه وه با سه رزه نشتی خودی خو ی بکا..

نمونه ی ژبانی دنیا له خیرا به سه ر چوونی و برانه وه ی دا..

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنْزِلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْيَنْتَ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا أَتْنَهَا أَمْرًا لَا يَيْلَا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَبْ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

پهروه ردگار له نایه تی پیشوودا فرمووی: ﴿إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ﴾ جا چونکه هژی یاخی بوونی ناده میزاد سوور بوونیانه له سه ر ژبانی دنیا و زیده ره وییانه له هه ولدان بو وه ده سه ته یانی نازو نیعمه ته کانی، نمونه و په ندیکی هینایه وه بو نه وه ی هه ر که سیّک عاقل و هوشمه ند بئ به ژبانی دنیا و نیعمه ته کانی هه لئه خه له تی و هه ول بدا به شیوه یه کی میانه وه ی پیوستیه کانی ژبانی دابین بکا وازی بئی له به کاره یانی ریگای نامه شروع و نه گونجا بئ ده ده سه ته یانی له زه ته کانی، دوور بکه و ته وه له سه ته مکاری و فساد و ناشو و بگیری له سه ر زه وه ی به ژبانی کورت خایه نی جیهان له خو ی بایی نه بی.

بۆیه خودا ته شبیه ر لیکچواندنیکی نه نجام دا، ته شبیه ی ژبانی دنیا ی کرد به زه وه ی زاریک که تاو دیر کرابی و گوئو میوه و به رو بوومی باشی و به ره هینا بئ و هه میسه له گه شه و نه شو نمادا بئ، تاوه ختی دروینه و چنینه و رینی هات، به لام له نکاو یک و هیشو و مه و ره شه با و زریان لی داو له بیخ ده ری هینا و ناداری به سه ر

پادارییه و نه هیشت. ده فمر موی: ﴿إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنْزِلَتْهُ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ﴾ نمونه و شیوهی ژیا نی دنیا له رازاوهیی و گه نجی و ده سه لاتو هیژو ترانا و دارایی و هوی پیکهاتنی کامهرانی ژیان له هه موو رویکه وه. ده شوبه یته ناوی نارامی به هاران که له تاسمانی به خشندهیی خو مانه و. ده یبار نین به سهر زهوی تینووی نهرمانو به پیته دا، جا به هوی نه و بارانه وه زهوی زیندو. ده پیته وه، گژو گیای جوژاو جوژ ده روچو سهر له خاک ده ردینی دارو دره خت چرۆ ده که نو شین ده بنه وه، هه موو نه مانه نه شو نما ده که نو تیک ده چه رژینو تیکه له به یه کتره دین، بوونه وه. ده رازیننه وه، سپی و سه وزو سورو شینو زهردو نالو په مهبی و — باوهش له یه کتری وهر دینن، گیاو گژی و اهه یه ناده می ده یخواو سوودی لی وهر ده گری، بهروبوومی و اهه یه، پیخورو بژیوی ناده میزاده هی واش هه یه خو راکی ناژه لو گیانله بهرانی تره.

﴿حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَيَّتْ، وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا﴾ هه تا کاتی زهوی به هوی نه ریژنه بارانه به هاریانه وه به شی خوی له جوانی و رازاوهیی و زینه تو زیبا وهر ده گری، پرئ دار هه لته چی و بازی دانه چی و له بهر میوه ی زور گران له کهانی شوړ ده بنه وه، هه ندی به سهر زهوی دا بسلو ده پیته وه. گژو گیا کامل ده بی و دانه ویله پیده گاو میوه دیته بهر، هه موو بهروبوومو دانه ویله کاتی نه وهی دی دروینه بکرتن و بیچیندرینو بهیندرینه وه بو مالو عه مبار بکرتن، خاوه نه کانیا ن دینه سهر نه و باوه ره که کاتی دروینه و رنینو چین هاتوه و هه موو شتیک کاتی سوود لی وهر گرتنیا ن هاتوه، ده توانن سوودیا ن لی وهر گرن! نا له و سهرو بهنده دا ﴿أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَبِ بِالْأَمْسِ﴾ کوتوب قهزاو قه ده ری نیمه بو له نابردنی روی کرده نه و باخو بیستانو کشتو کاله زرو هه مو جوژه به شه و یان به روژ به قاری خو مان لیمان دا و هه موو نه و گیاو گژو دارو دروختو دانه ویله و بهروبوومه هه لالو پیگه یشته مان کرده سوته مهرۆ له که لکی خو اردن سوود لی وهر گرتن کهوت!

ههروه كوو له دوونى دا نه بووى و نه ببندا بى، كه سيك شاره زا نه بووى نازانى نهو شوي نه شوونى كشتو كال بووه يان نا. هه دهلى له وه پيش سه وزايى لى نه بووه و شيناى لى شين نه بووه!

وه كوو له ئايتى تى كى تر دا ده فرموى: ﴿أَفَا مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ أَوْ أَمِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ﴾ الاعراف/ ٩٧-٩٨.

فرموده ده كه هه ده موسليمو نه ساني و ئيبنو ماجه له نه سه وه ريوايه تيان كردوه، ده فرموى: (يُؤْتِي بِنِعْمِ أَهْلِ الدُّنْيَا، فَيَغْمَسُ فِي النَّارِ غَمَسَةً، فَيَقَالُ لَهُ هَلْ رَأَيْتَ خَيْرًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّ بِكَ نَعِيمٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا، وَ يُؤْتِي بِأَشَدِّ النَّاسِ عَذَابًا فِي الدُّنْيَا فَيَغْمَسُ فِي النَّعِيمِ غَمَسَةً، ثُمَّ يَقَالُ لَهُ: هَلْ رَأَيْتَ بُؤْسًا قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا) رۆژى قيامهت خوشگوزارانتري ئاده ميزاد دينن: كه له دونيادا له هه موو كهس خوشترى رابوارد بى، جار يك له ناگرى روده كه نو ده رى ديننه وه پى ده گوتري ئه رى له دونيادا هه رگيز خوشيت ديوه؟ ئه رى له دونيادا خوشگوزه رانيت به سه ردا تپه ريوه؟ له وه لام دا ده لى: نه خه ير. نه مجار يه كى تر دينن: كه له هه موو كهس له دونيادا ژيانى ناخوشتر بووى، توژيك ده خرته ناو له زه ته خوشى به هه شته وه، نه مجار پى ده گوتري: ئه رى قهت ناخوشيت بينيوه؟ ده لى: نه خه ير.

﴿كَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُفَكِّرُونَ﴾ وه كوو نه م نه له ئا شكريه وه به و جوړه ناوا ئيمه نيشانه كانى ده سه لاتى خومان شى ده كه ينه وه بو گه لو نه ته وه يه ك: كه بتر له حالى دونيا بكه نه وه، كه له گه ل نه وه دا زوو به سه ر ده چى، كه چى ئاده ميزاد ناوا خويانى پيوه هه له وگير ده كه ن!! به لى به و جوړه ئيمه به لگه و نيشانه ي سه لمينه رى تاكو ته نهاى خومانو هه بوونى سزاو پا داش له رۆژى قيامهت داو هه رچى به رژه وه ندى ئاده ميزادى تيدابى شى ده كه ينه وه بو كه سانيك كه بير له ئاياتى خودا بكه نه وه، عه قلو بيرو هوشى خويان ده خه نه كار

بۆ په‌ند وهرگرتن به‌م په‌ند و مه‌ته‌لانه‌ ده‌رباره‌ی ژیا‌نی دونه‌یا: كه‌ زوو له‌كه‌یس خه‌لك ده‌چی و گۆرانی به‌سه‌ردا دی.

بیگومان لیکچواندنی دونه‌یا به‌گژوگیای زه‌وی له‌قورنانه‌ دا زۆرو زه‌به‌نده‌یه وه‌کوو له‌نایه‌تیکه‌ی ترده‌ ده‌فرموی: ﴿اعلموا انما الحیاة الدنیا لعب ولهو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال و الاولاد کمثل غیث اعجب الکفار نباته‌، ثم یهیج فتره‌ مصفرًا، ثم یكون حطامًا، و فی الآخرة عذاب شدید، و مغفرة من الله و رضوان، و ما الحیاة الدنیا الا متاع الغرور﴾ الحدید/٢٠.

یان نایه‌تی ﴿واضرب لهم مثل الحیاة الدنیا کما انزلناه من السماء، فاختلط به‌ نبات الارض، فاصبح هشیمًا تذوره‌ الراح، وکان الله علی کل شیءٍ مقتدرًا﴾ الکهف/٤٥.

یان نایه‌تی ﴿الم تر ان الله انزل من السماء ماءً فسلک ینابیع فی الارض، ثم یرج به‌ زرعًا مختلفًا الوانه‌، ثم یهیج فتره‌ مصفرًا، ثم یجعله‌ حطامًا، ان فی ذلک لذکرى لا ولی الالباب﴾ الزمر/٢١.

هه‌ ئه‌نای ئاده‌میزادان بۆ به‌هه‌شت باسی حال چۆنیه‌تی

چاکه‌کاران و خراپه‌کاران له‌قایه‌مه‌تدا

وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلٰى دَارِ السَّلٰمِ وَيَهْدِيْ مَنْ يَشَاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢٥﴾ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا اَلْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوْهُهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ

﴿٢٦﴾ وَالَّذِيْنَ كَسَبُوْا السَّيِّئٰتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عٰصِمٍ كَاَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوْهُهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٧﴾

﴿٢٧﴾

پاش شه وهی پهروه ردگار له خوبایی بوونی ئاده میزادانی به دونیا روون کرده وه و له باره وه نمونه ی هیئایه وه، به شوئن شه ودا ئاده میزادانی هه ئنار، بو وده سه ئینانی به هه شتو هه روا باسی حالو چۆنیه تی خراپه کارانو چاکه کاران له قیامت داو فرموی: ﴿وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلٰی دَارِ السَّلَامِ﴾ پهروه ردگار بانگه وازی هه موو به نده کانی ده کا بو ئیمان هیئانو نه نجامدانی کرده وهی چاک: که ده ننه هوی چوونه به هه شتو هه سانه وه له ناو خانووی ناشتی و نارامی دا!!

به به هه شت ده گوتری: (دار السلام) چونکه (دار) که مه به ست پسی به هه شته ئیضا فیه کراوه بو لای (السلام) لهروه وه: که هیچ ناخوشتی و که مو کوری و ته مو لیلی تیدا نیه. یان ده گوتری: بانگه وازی پهروه ردگار بو ئیمان نه بنان گشتی به وه هه موو که س ده گرته وه. ﴿وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ﴾ که سیکیش خودا مهیلی لی بی شاره زای ریگی راستی ده کا: که بیگه یه یتته به هه شت، توفیقی ده دا بو برپا هیئانو پابه ندبون به نه حکامو نه خلاق نیسلامیه وه که وایه: بانگه وازی بو ئیمان هیئان گشتی و یه کانگیره، به لام هیدایه ت پابه نده به مه شینه ته وه و تایبه تییه.

له لایه کی تره وه ناشکرایه هیدایه ت دوو جوړه:

❖ هیدایه ت: به مانای شاره زایی کردو و رینمویی کردن، نه مه یان گشتی به و بو هه موو ئاده میزاده و بریتیه له بانگه وازی کردنی ئادامیزادان بو ئیمان نه بنان.

❖ هیدایه ت: به مانا توفیق دانو یارمه تیدان بو گه یشتن به مه به ست؛ نه مه یان تایبه ته به و که سانه ی که خودا دهیه وی به مراز بگهن. واته تایبه ته به و که سانه: که توفیقی داو نو ناماده باشی پابه ند بوون به نایینی خودایان تیدایه!

﴿لِّلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا اَلْحُسْنٰی وَزِيَادَةٌ﴾ له قیامت دا هیده بو نه و که سانه ی ئیمانیان هیئانه و کرده وهی باشیان نه نجام داوه پاداشی چاکو زنده پاداش تا ۱۱ چه ندانه و زیاتریش به لکوو تا چه و تصد هینده و زیاتریش.

پاداشی زیاده و له هه موو پاداشیک باشترو زیاتر به هره مه ندبو نه به دیتنی خودای پهروه ردگار.

ئیمام ئەحمەد و موسلیم و کۆمەڵیک لەپێشەوایانی ئیسلام رێوایەت دەکەن
 لەسۆھەبەو دەلی: پێغەمبەر ﷺ ئەم نایەتی خۆندەو: ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا
 الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾ ئەمجار فەرموی: (إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، وَأَهْلُ النَّارِ
 النَّارَ، نَادَىٰ مُنَادٍ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، أَنْ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ مَوْعِدًا يُرِيدُ أَنْ
 يُنْجِزَكُمْوهُ، فَيَقُولُونَ: وَمَا هُوَ؟ أَلَمْ يَثْقُلْ مَوَازِينُنَا؟ أَلَمْ يَبَيِّضْ وَجُوهَنَا
 وَيُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَيُخْرِجْنَا مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: فَيُكْشَفُ لَهُمُ الْحِجَابُ، فَيَنْظُرُونَ
 إِلَيْهِ، فَوَاللَّهِ مَا أَعْطَاهُمْ شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِ وَلَا أَقْرَبَ
 عَيْنِهِمْ) کە بەهەشتی چوێ بەهەشتەو و دۆزەخی چوێ دۆزەخەو. بانگکەریک
 بانگ دەکا ئەو بەهەشتییەکان! خودا وادەیهکی پێداون، دەیەوی بۆتانی بێنیتە
 دی. دەلێن: ئەو وادە چیه؟ چ ماوه بماندریت؟ ئەو نیه تەرازی نامە
 چاکەمان قورس کرا، روومان سپی بوون و خراپە ناو بەهەشتەو و لەناگر
 پارێزاین؟! دەفەرموی: پەردە لا دەدری، هەموویان دەروانە پەرەردگار، سۆند
 بەخودا هیچ شتیکی بەهەشتیان بەئەندازەئەو سەرکردنە لا خوش نیه، هیچ
 شتیکی ئەوئەندەئەو دیتنە چاویان فێنک ناکاتەو!

ئێبنو جەریر و ئێبنو ئەبو حاتم لەئەبو موسای ئەشعەرییەو ئەویش
 لەپێغەمبەرەو ﷺ دەفەرموی: (إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنَادِيًا يُنَادِي،
 يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ بِصَوْتٍ يَسْمَعُ أَوَّلُهُمْ وَآخِرُهُمْ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ الْحُسْنَىٰ وَ
 زِيَادَةً، فَالْحُسْنَى: الْجَنَّةُ، وَالزِّيَادَةُ: النَّظَرُ إِلَىٰ وَجْهِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ).
 ﴿وَلَا يَرْهَقُ وَجُوهُهُمْ قُتْرٌ وَلَا ذَلَّةٌ﴾ هیچ شتیکی لەتەپو تۆزی رەش دەو
 چاویان داناپۆشی لەکاتیکی کافرەکان دەو چاویان تەپو تۆزای و رەشی دایان
 دەپۆشی، ئەوان دەو چاویان روناکنو نورانییە، سوکایەتییان پێ ناکرێ چاو
 بەرەزێرو زەلیل و نیهاند پێکراو نین، بەئاشکراو بەنهیینی سەر بەرزو سەرفرازن،
 بەمراد گەیشتو بەنازن!!

خودا له م شهرو شهرومه زارییه پاراستونی و دهیانپاریزی، وه کوو له شوئینیکی
 تردا ده فرموی: ﴿فَوَقَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ، وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَ
 سُورًا﴾ الدهر/ ۱۱.

﴿أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ تهو بهنده راستالانهی تهو
 صیفات و نیشانه یانه همر تهوان بههشتین و خودا پیداون، تهوان ده چنه ناو
 بههشته وه بو ههتا ههتایه تئیدا ده میننه وه «خوئی و نیعمه ته کانی برانه وه بیان
 نیه و کۆتاییان نایه.

ته مجار دوا ی تهو ی پهرو و ردگار باسی حالو چۆنیه تی و سه ره نجاسی
 موسولمانانی به مرازگه ییشتو و خوشبهختی کرد، دئ باسی حالو چۆنیه تی
 سه ره نجاسی کافر به ده به خه کان ده کا، ته م شیوازه بهرام بهری کردو
 بهیه کگرته، نوسلوویکه قورشان زور جار به کاری ده هیئو په پره یی ده کاو
 شیوازیکی سه رکه و تووشه له بواری بانگه وازی چه سپاندنی بیرو باوه پدا،
 ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا﴾ تهوانه ی خراپه کارنو
 له دونیادا تاوان ته انجام ده دن کافرو موشریکو سته مکارن، سزای پراو پر
 وهر ده گرته وه هیچ له تاوانه کانیان زیاد ناکرئ، به نه ندازه ی تاوانه کانیان سزایان
 لی ده سیندرئ!

﴿وَوَرَّاهُمْ ذِلَّةً﴾ چاو به ره و ژیری و ریسوایی و زه لیلی دایان ده پوئشئ، ته سو
 خو فو ریسوایی ده وریان ده داو لهعه یبه تازو له ترسان خه ریکه زهن ده قه یان به ئو و
 واقیان ورده مینئ، که ده بینن نامه ی کرده وه کانیان تهو هه موو شیرکو
 سته مکاری و بوختانو تاوانانه ی له خو گرتووه، په نجهی په شیمانی هه گه زنو هیوا
 پراو ده بن، ﴿وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ﴾ هیچ شتیک نیه بتوانئ له عه زایی
 خودا بیانپاریزی، هیچ کهس نیه قارو تۆله ی خودایان له کۆل بکاته وه. وه کوو
 له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ
 لِلَّهِ﴾ الانفطار/ ۱۹. یان ده فرموی: ﴿يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ: أَيْنَ الْمَفْرَقُ؟ كَلَّا لَا وَزَرَ
 إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ﴾ القيامة/ ۱۰-۱۲.

ئەو تاوانبارانە لە ترسانو لە شەرمان وا ۛ بە شوکیڤو شپرتو دەبنو رەش داگیرسین ﴿كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا﴾ هەر دەلی دەمو چاویان بە پارچەیه‌ک لە تاریکی شەو دا پۆشراوە و رەشو برش دەبنو هیچ روناکیی لەشیوە و روخساریان دا نامینی.

﴿إِنَّكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ ئەوانە ی حالو چۆنیەتیان بەم ناکامە دەگاو بەو شیوە ریسوا دەبنو ناوا لەرەحمەتو بەزەیی خودا دوور دەخرێنەو هەو لەلانی ناگرنو پیری دۆزەخینو بۆ هەتا هەتایە تێیدا دەمیننەو و لی دەرنانچن!

حەشر کردنی هەموو بەندەکانی پەرورەدگارو پاکانە کردنی

شەریکو خودا درۆزنەکان لە موشریکەکان

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ



دوا ی ئەوێ پەرورەدگار ناکامی چاکەکارانو خراپەکارانی لەروژی قیامت دا روون کردەو، بەشوتن ئەو دا باسی روژی قیامت دەکا؛ ئەو روژی: کە حەشری مەخلوقاتێ تێدا دەکرێ، عیباده‌تکەر و عیباده‌ت بۆ کراو بەرەوپۆی یەکتەر دەکاتەو و عیباده‌ت بۆ کراو یەخە ی خۆی لە عیباده‌تکەر دادەپۆی هەموو خودا درۆزنەکان؛ ئەوانە ی گومراکان بە هەو لەی خودایان دەزانین هەموویان

عیبادهتکهرهکان بهدرؤ دهخهنهوه دهلین: نهوانه ههرگیز عیبادهتیان بؤ نیمه نه کرده، بهلکوو فهرمانی شهیتانیاں جی بهجی کرده. دهفهرموی: ﴿وَبَوْمَ نَخْشُرْهُمْ جَمِيعًا﴾ نهی پیغهمبهر! یادی نهو رۆژه بکهرهوه: که نیمه ههسو مهخلووقات بهئادهمیزادو جندؤکهوه، بهچاکهکارو خراپهکاریانهوه زیندو دهکهینهوهو کۆیان دهکهینهوه بؤ لیپرسیینهوهو لیکوئینهوهو سزاو پاداشدانهوه، ههموویان رایبچی ساری مهحشر دهکهین. ﴿ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا: مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ﴾ پاشان رودهکهینه موشریکهکانو پییان دهلین: لهشونینی خوتان بوهستنو جووله مهکهن ئیوهو نهوانه ی بهشهفاعهتکارو هارهلی خوداتان دهزانین راهستن چاوهپوان بن، ناخو چیتان لهگهل دهکریؤو چ هوکمو بریاریکتان دهبریار. دهردهچی!!

نهمیهه چیرۆکی شهفاعهتکارانو خودا درۆزنهکان، بهراستی دیمهتیکی سامناکو پرمهترسییه، دیمهتیکه لهدیمهنهکانی رۆژی قیامت دیمهتیکی زیندوو سهرنج راکیشرو ههست بزۆنه، ههوالیکی ئاسایی نیه!

نهوانه: عابیدو مهعبود، کافرهکانو بهخودا دائراوهکان ههموویان کۆدهکرینهوه، موشریکهکان وایان دهزانی که نهو بتو صهنهو خودا درۆزنانه هارههشی خودان، بهلام قورئان نالی (شُرکاء الله) بهلکو دهلی (شُرکاءهم) واته: شهریکهکانیاں، نههش بؤ گالته پیکردنو بهسووک زانیان لهلایهکهوهو لهلایهکی ترهه. ناماژهیه: بؤ نهو. که نهمانه شهریکی خودا نینو نهوان بهشهریکی خودایان زانیون!

نهوانه ههموویان فهرمانیان ئاراسته دهکری: که لهشونینی خۆیان بوهستن، نهجوولین، ههلبهته یهکسهر وهکوو بزمار دادهکووترینو جوولهیان لی دهبرئ، فهرمانهو بؤ جی بهجی کردنه، مۆلهتو خو لی دزینهوه نیه، راهستن نهجوولین، قاچ ههلهنههیننهو. چاوهپوان بن چ فهرمانیکتان پی دهکری.

﴿فَزِيلْنَا بَيْنَهُمْ﴾ پاشان عیبادهتکهرهکانو عیبادهت بؤ کراوهکانمان لیك جیا کردنهوه، لیکمان ههلههاردن، بهرامبهر بهیهک رامن گرتن.

نالو کاته دا کافره کان قسه ناکمن، قسه یان بۆ ناکری، ناتوانن بهرگری له خۆیان بکهن، به لām به خودا دانراوه کان (شرکاء) نهوان ده کهونه قسه و پاكانه ی خۆیان لهو تاوانه راده گهیهنن، تاوانی نهوه: که کافره کان له ته ک خودا دا په رستشیان بۆ کردون، ئیعلانی نهوه ده کهن: که نهوان ناگاداری نهوه نه بوون نهوه گومراییانه عیباده تیان بۆ نه انجام داو نو ههستیان پێ نه کردوه، کهوابی نهوان هاوبه ش نین له تاوانه که دا، خودا ده کهن به شایه دو ده لێن: خودا ناگاداره ئیمه لهو عیباده تکرده ی ئیوه بۆ ئیمه تان نه انجام داوه بی ناگاینو نه مانزانیوه. ده فمرموی: ﴿وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ﴾ خودا درۆزنه کانیان پێیان ده لێن: درۆ ده کهن، ئیوه به تایبه تی ئیمه تان نه په رستوه، به لکوو ئیوه عیباده تی شهیتانتان کردوه، نهوه فمرمانی پێ کردون هاوه ل بۆ خودا دابنێنو بیان په رستن، ئیوه ش به گویتان کردوه، په یکه رتان بۆ ئیمه تاشیوه به ناحق ئیمه تان به شه ریکو هاوه لی خودا زانیوه، گومراییو نو سه رتان لی تیکچووه. په رستراوی حه قو شیاو بۆ خودایه تی ته نها زاتی (الله) به هر نهوه خواوه نی ده سه لاتوه سوودو زبانی به ده سه ته ﴿فَكَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾ به سه بۆ راستی نه م قسانه مان که خودا شایه بی له نیوان ئیمه و ئیوه دا، نهوه ناگاداره به حالئ ئیمه و حالئ ئیوه، خودا ده زانی ئیمه بانگه وازی ئیوه مان نه کردوه بمان په رستن، فمرمانمان پێ نه کردون، رازیش نه بووین به وه عیباده تمان بکهن!

﴿إِنَّا كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ﴾ بیگومان ئیمه ته واو بی ناگابوین: له عیباده تکرده ی ئیوه، نه مانزانیوه که ئیوه عیباده تی ئیمه ده کهن، بشمان زانیایه پێی رازی نه ده بووین.

قورطلوبی ده فمرموی: واته: ئیمه له عیباده تکرده تان بۆ ئیمه هر بی ناگابووین نه ده مان بیست، نه ده مان بین، نه هه ستمان پێ ده کرد، چونکه ئیمه بی گیان بووین، به ردو دارێکی تاشراو و ریکخراو بووین.. جا نه گهر ئیوه عیباده تی ئیمه تان کردی، نهوه ئیمه له راستی دا لی بی ناگاینو هیه زانیارییه کمان لهو باره وه نیه. به راستی نه مه شه رمه زاری و ریسوا کردنیکی گه وره یه بۆ نهوه

موشریکانه ی: که له گه له خودادا شتی تریان په رستروه؛ شتی که نه ده بیسی نه ده بینتی، نه سوودو قازانجی هیه. نه فرمانیان پی کراوه به پهرستن، نه په رستراوه کان رازین بهو عیباده ته، به لکو له تنه گانه ترین کاتو شویندا پاکانه یان لی ده کن!

سهیره تهوان وازیان هیناوه له عیباده تکر دنی خودای زاناو بیناوشنه و او به توانا ناگادار به سهر هم موو شتی که دا، تهو خودایه ی پیغه مبرانی ناردوین، نامه ی ناسمانی پیدا ناردوون بویان، فرمانی پی کردوون: که هر خودا به پهرستن، جله وگیری لی کردوون له عیباده تکر دنی بۆ هر شتی که جگه له زتی خوی! ده ی باشه هه لو توستو هه لسو که وتی تهوان جیگای سهر سوپمانه، یان تهوه: که خودا پیغه مبر له ناده میزاد بنیری و نیگیان بۆ بکا؟! کامه یان جیگای ته عه ججوبه؟

﴿هٰذَا لِكُتْلُوْكُمْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا سَلَفَتْ﴾ نالهو مه و قیفه تر سنا که داو لهو کاتی لی کو تینه وهو حیساب له گه کن کرده دا هه موو نه فسی که له عایدو مه عبود، موسو لمانو کافر، تیده گاو ده زانی: چی کرده وهو چی نه کرده، کرده وهی باشی نه جام داره یان خراب، شیاوی چوونه ناو به هه شته یان دۆزه خ!!

﴿وَرُدُّوْا اِلٰی اللّٰهِ مَوْلٰهُمْ اَلْحَقُّ﴾ هه موو به نده کان گیر درانه وه بۆ لای پهروه ردگار، هه موو تیشو کاری که گیر پندرایه وه بۆ لای خودای حاکم و دادیه، خودای حقو هه بوو هه میشه زیندو ناگادار، نهوانه ی شیاوی چوونه ناو به هه شتن خستیه به هه شته وه، نهوانه ی شیاوی چوونه ناو دۆزه خ بوون، توپی دانه دۆزه خه وه، به راستی هر خودا پهروه ردگار و خاوه نو سهر په رشتباری به نده کانیه تی، نه که نهوانه ی به شمریکی خودایان داناو نو پییان و بوو هاره لی خودان!

﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ﴾ گوم بوو لهو کافرا نه تهو شمریکو خودا دروژنانه ی به خودایان داناو نو پییان و بوو: هاوه لو هاویه شی خودان، هیچ

یارمه تیده رو تکا کاریان نه ماو بویان ■ هر كهوت هه موو شتیك به ده ست خودایه، كه سی تر هیچی به ده ست نیه.

چه سپاندنی تاكو ته نهایی خودا له روانگه ی سه لاندنی

ربوبییه ته وه لای خودی موشریكه كانیس

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجَ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجَ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ قَدْ لَكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

دوای شهوی پهروه ردگار سته مو جینایه تی موشریكه كانی له سهر خودی خویان روون کرده وه: له م رووه وه كه هاوه لو شمرکیان بو خودا داناون، نه مجار به لگه له سهر پوچه لی ربازه که یان دینیتسه وه: كه بریتییه له بته رستی، جا كه ربازه که یان پوچه ل بی، دیاره تاكو ته نهایی خودا ده چه سپی، چونكه دان به وه دا ده ئین كه ههر خودا رزقو روژیده ره و ههر شه و ده مرینی و زیندو ده کاته وه، گیانبه خشو گیانستینه وه ههر خویه تی.

ده فمر موی: ﴿قُلْ: مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ نهی موخه مه ده! به و کافرو موشریکانه بلئ: کی رزقو روژی نیوه ده ده؟ له ناسمان به هوی شه بارانه ی له به مرزایی به وه ده یبار نیسته خواری، هه روا له زه وی دا به هوی شه گیا و گژو دارو دره خته ی تییدا ده روینی، خوتانو نازده له کانتان لیان ده خون؟

کئی ده توانی (جگه له خودا) باران ببارینی، که به هوی شه و بارانه، کشتو کال ده روی و بهر دی؟ وه کوو له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يُرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ؟﴾ الملك/ ۲۱.

ناشکرایه همر خودا سهراوهی رزقو روژیده ری ئیوهیه، له ناسمانه وه باران ده بارینی و له زهوی دا کشتو کالی پی ده پوینی و رزقو روژی بی ئیوه بهر ههم دینی! نیعمه تو ره حمه تی له م باره وه هه موو کهس ده گریته وه رزقو روژی هه مورتان ده دا.

﴿أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ؟﴾ تهی موحه مهه! پییان بلی: کئی نامیری بیستو دیتو^{هه} کانی تر بو ئیوه دابین چکا؟ کئی به دی هیان و؟ کئی له نافات ده یان پاریزی؟ کئی ناوا بهو جوهره هیزی بیستو دیتو له مسرو بو نکردن و تامکردنی پی به خشیون؟ خو ته گهر بیهوی لیتان ده ستینیته وه بی هه ستو شعورتان ده کا، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿قُلْ: هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ﴾ الملك/ ۲۳.

به هوی ته م هه ستانه وه ناده میزاد ده توانی زانیاری به ده ست بینی و بزانی به سه ره ندی رودای جیهان دا ناگادار بی.

بویه ش به تایبه تی باسی نامیری بیستو نامیری دیتنی کرد. چونکه نه سانه گرنگترین هه سه کانه و هوکاری به ده سه هیانی زانیاری و زانستن. ﴿وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ؟﴾ کئی ده توانی به تواناو ده سه لاتی له بن نه هاتوی کاروباری په یه ند به مردنو ژیان وه نه نه جام بدا؟ ده مرینی و ده ژینی، زیندوو له مردوو پهیدا ده کاو مردوو له زیندوو ده دینی، وه کوو رسکانی دارخورما له ده نکه خورماو دروستکردنی په له وه رو گیانه به ری تر له هیلکه و دلپه تاو، به پیچه وانه شه وه ده نکی میوه و هیلکه و توماو له دروختو بالنده و گیانه به رانی تر ده دینی.

هه لبه ته ده ره هیانی ده نکه توم له رووه کتو هیلکه له گیانلهر، بان به پیچه وانه وه ده ره هیانی رووه ک له ده نکه توم بیچوو له هیلکه، خوی له خزی دا

سهرسور هیئنه ره « ته نانهت پاش نه وهی زانیاری پیش کهوت، زاندره که هیلکه و ده نکه تووم وینه کانیاں به مردو ناژمیردین، به لکو جو ره گیانیکیان تیدایه.

بیگومان نهیئی و شیردراوهی ژیاو ره چه له کئو شیوه و روخسار شتی که لهو شته سهرسور هیئنه رانهی که ده سه لاتی خودا دروستیان « ه کاو عه قلو عیلمی ناده میزاد له ناستیان دا کؤلر سهرسور ماوو جوش داماو!

بیگومان هه لوئسته یه ک له بهر ده م ده نکه تووم دانه و ئله یه ک که گیایه ک یان دارخورمایه کی لی ده رسکی، هه روا تی فکرین و هه لوئسته یه ک له بهر ده م هیلکه گه رایه ک دا که په له وه رو بالنده و نینسانی لی دروست ده بی پئویسته هه موو ژیاو زانیان به در ژیاوی ته مه نیاں بو بیر لیکردنه وهی تهرخان بکری!

نه گینا نه گهر نه مه سهرسور هیئنه نه بی و شوینی لی ورد بو و نه وه تی فکرین نه بی نه دی چ سهرسور هیئنه ره؟

نه م ده نکه دانه و ئله به و وردی و بچو کییهی، چون نه و هه موو روخسارو چۆنیه تییهی گوله گه نه و لاسکو توئکلی و ره گه و په لک پرژو پالهی له خوگر توه؟ ده نکه خورمایه کی ره قو ته ق چون مواصه فاتی دارخورمای تیدا شارد رایه وه، چون نه م قه دو توئکلو پرژو عور جونو لاسکهی تیدا هه شار دراوه؟ باشه نه م تامو بۆزو ره نگ و بهرامه ی له کوئی دا شارد او ته وه؟

نه ی هیلکه، بیچوه که له کوئی دایه؟ نه و گوشتو ئیسقانو پهرو باله و ره نگو شیوه و ده نگو صه دایه ی چون تیدا شارد او ته وه؟ نه ی له هیلکه و توماوی ناده میزاد دا نه م ناده میزاد « سهرسور هیئنه ره چون پهیدا ده بی؟ له و هیلکه گه رایه دا چون نه و هه موو صیفاتو ره و شته ی ناده میزاد شیرد رایه وه؟ چون دیارده ی قه دو بالو گوشتو ئیسقانو قاچو ده ستو ده م چاوو روخسارو شیوه و ده نگو صه داو هه ستو شعورو بیرو باو ره ی تیدا شیرد رایه وه؟ نایا به سه: که بلیین نه م جیهانه سهرسور هیئنه « بهر فراوانه ی باس مان کردن له ده نکه تووم دانه و ئله و هیلکه و هیلکه گه رادا هه شار دراو، بو نه وهی سهرسورمانی سهرسور هیئنه لابیچی، سهرسور هیئنه ریک: که جگه له گه راندنه وهی بو

دهسه لاتو توانای خوداو نه خشه کیشانی خودا هیچ تهفسیرو شی کردنه وهیه کی تری نیه؟؟

بهرده وام ناده میزاد له هه ولو تیکوشان دایه بو شه وی نهینی ژیان بدوژته وهو بزانی نهینی مردن چیه. دهرهینانی مردو له زیندو دهرهینانی زیندو له مردو، گورانی شه عونصورانه له قوناغه کانیا ندادا جاریک دهبنه عونصوری ژیانو ده میک دهبنه عونصوری مردن، رۆژ له دوای رۆژ مهوای پرسیاره کان قولنرو بهر فراوانتر ده کاته وه، خواره مهنی و خوراک که به هوئی کولانو برژاندن به ناگر دهری و ژیانی تیدا نامینئ، چون که زیندو ده یخوا ده بیته وه خوینو گوشتو ئیسقان؟؟ چون به شیکی ده بیته پیسایو فری ده داته دهره وه هندیکیشی ده بیته به شیکی لهو جهسته زیندو ه؟

به لئ به راستی ژیان شتیکی سهرسور هینه ره و ناده میزاد ناتوانی بگاته بنج و بناوانی، ناچار ده بی دان به هه بوونی خودایه کدا بنی: که به خشندهی ژیان. خاوه نی ژیان، خوی ده بیه خشی و خوی وهی ه گرتته وه!!

﴿وَمَنْ يَدَّبُرْ الْأُمُورَ﴾ نهی موحه مهه! بییان بلئ: کی کاروباری مه خلوقات هه لده سورپنئ، کی سهروکاری شه هه موو یاساو تایبه تمه ندییانهی بونه وه ده کا؟ بیگومان له وه لامی شه پینج پرسیارانه دا موشریکه کان هیچ وه لامیکی گونجاویان به دهسته وه. نیه، ناچار ﴿فَسِقُولُونَ﴾ به بی منجه منج و راههستان ده لین: بکهری حقیقی و به دیهینه ری راستی خودای پهروه دگاره، هه شه بوونه وه هه لده سورپنئ و سهروکاری مه خلوقات ده کا. ناچارن هه ده بی بلین: خودا چونکه هیچ وه لامیکی تریان به دهسته وه نیه.

نه گهر پرسیاران له باره ی شه پینج شتانه وه لی بکری، یان نه گهر پرسیاران لی بکری: کی یاسای بوونه وه ری داناوه؟ کی جمو جوئی نه فلاکت بهو شیوه ریکو پیکی بهو ورده کاریبه نه انجام دده! کی جمو جوئی شه ژیان بهه پی دده او ناوا بهو شیوه سهرسور هینه ره له گهر دایه؟ کی یاسا کومه لایه تیه کان نه خشه کیش

ده کاو جار یکیش هه له ناکا؟ نه گهر ده یازو سه دان له نهم جو ره پرسیارانه ئاراسته بکرین، وه لامه که ههر نه وه یه: ده لئین: خودا هه لسورپنهره...

ده ی که وایه: ﴿فَقُلْ: أَفَلَا تَتَّقُونَ؟﴾ نه ی پیغه مبهرا! پبیان بلی: نه دی بۆچی خۆتان له سزای خودا ناپارێزن؟ بۆچی هاوه لئ بۆ داده ئینو له ته که زاتی پاک ی دا خودا درۆزنه ی تر ده پهرستنو خۆتان وا لئ ده که ن شیاوی سزای دۆزه خ بن؟! بۆ ناترسن له خودایه ی رزقو رۆژی ئیوه ی به هۆی باراندنی باران له ئاسمانه وه و ناماده باشی زهوی بۆ کشتو کاڤ دابین کردوه، ههستی بیستنزو دیتنزو ههسته کانی تری بۆ ئیوه فراههم هیناوه: زیندوو له مردوو مردوو له زیندوو دردینئ، هه موو کاروباریکی بوونه وهر هه لده سورپنئ، له هه موو بواریکدا کارامه ییو ده ستره نگینی و به توانایی ناشکراو نمایانه.

﴿فَذَلِّكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ بِالْحَقِّ﴾ نهو زاته ی که واهه تواناو ده سه لاته بی سنوره و نهو ویستو ئیراده داهینهرانه ی هه یه، نهو (الله) یه، خوداو پهروه ردگاری حه قو راستی ئیوه یه، به دیه پنه ری ئیوه یه، هه لسورپنهری کاروباری ئیوه یه، ههر نهو شیاوی په رستنو عیبادهت بۆ کردنه، پهروه ردگاری بهر هه واهه هه می شه یی ئیوه یه، نهو ئیوه ی له نه بوو دروست کردوه ژبانی پی به خشیون، رزقو رۆژی پیداون، کاروبارتان بۆ هه لده سورپنئ، هه یج خودا نین جگه له نهو کهس شیاوی په رستن نیه جگه له زاتی پاک ی!

جا نه گهر (الله) خودای حه قو راستی ئیوه بی حه قیش یه که و نابئ به دوو ﴿فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ؟ فَأَنِي تُضَرَفُونَ؟﴾ له پاش حه ق جگه له گومرایی چی تر هه یه؟ بۆچی له حه ق لاده دن بۆ گومرایی؟ ناشکرایه دوا ی گوته ی حه قو کرداری حه ق جگه له گومرایی و به تان هیچی تر نیه، شتی که نیه ناوه ند بی له نئوان حه قو به تان دا، ههر که سی له حه ق لایدا وازی له په رستنو عیبادهت کردن بۆ خودای حه ق هینا ده که و ته چالئ گومرایی به وه، ده ی ئیوه بۆچی له خودا په رستی لاده دنو روده که نه به په رستی؟ چۆن له حه ق لاده دن بۆ به تان، پشت

له هیدایهت ده که زو روده که نه گومراییی؟ به راستی هه لۆیستو کرداری ئیوه شتیکه عه قلو مه نطیق به سه ندی ناکا!!

﴿كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا﴾ واته: وه کوو چۆن به حهق ربوبیهت هه ربۆ (الله) یه «تولو هییهت هه ربۆ (الله) یه نه مه شتیکه چه سپاوو سه لمیندراوه، هه ربۆ جوژه وشه ی خوداو بریاری خوداو هوکمو هه ره شه ی خودا چه سپا به سه ربۆ که سانه ی فاسقزو رۆچون له کوفرو بی دینه ی داو سوورن له سه ربۆ مانه وه له گومراییی داو له چوار چیه ی حهق و چاکه کاری یه که تاپه رستی چوونه ده ره وه، چه سپا له سه ربیان ﴿أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ که نه رانه ئیمان ناهینن، له سه ربیان چه سپا که نه وانه بریایان نیه، خودا زانیویه تی: که نه وان ئیمانیان نیه ئیمان ناهینن، له سه ربیان چه سپا: که نه وانه پیری ریسوا بوواننو ئیمان ناهینن!

ده توانی بلیین: مه به ست به (الكلمة) له نایه ته که دا هه ره شه و سزای دۆزه خه، نه و کاته (أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ده بیته عیلله بو بایس ربۆ (حقت) واته: هه ره شه به سزای دۆزه خیایان له سه رب چه سپا چونکه نه وان ئیمان ناهینن! به ویستی خویان سوورن له سه رب ئیمان نه هینان، نه که خودا مه نه یان بکا له ئیمان هینان، نه وه تا به لگه ربۆ ئیمان هینان له بوونه وه ردا زۆرو زه به نه دن، نه و «سه ره تا کانی ئیمان له بیرو باوه رپان دا چه سپاو، به لام نه وان ربۆ خویان به ویستی خویان له و ریبازه لاده دن، که ده یانگه یه نی به ئیمان هینان، ئینکاری نه و به لگه سه ره تایییانه ده که ن: که وان له به رده ستیان دا، روی خویان وه رده گێرن له و به لگه ناشکرایانه، عه قلو هوژی خویان له و به راره وه له کار ده خه ن!

تیبینی نه وه ده کری: که نایه ته که ته صریحی کردوه به نا ئومید بوون له ئیمانی نه و فاسقانه ی: که رۆچوون له کوفرو بی دینه ی دا، سوورن له سه رب کافریی خویان، باسی که سی تری نه کردوه، چونکه که سی ک سوور نه بی له سه رب کوفر هیوای ئیمانی لی ده کری، نه گهر ئیمانی هیناو فه رمان به ردار ی فه رمانی خودا بوو له سزای دۆزه خیش رزگاری ده بی.

هیچ لەمپەرێکی حەقیقی لەبەردەم نیمانەینانی ئادەمیزادی کافردا نیە،
 ھەرگیز خودا بەزەختو زۆرە ملی کەس کافر ناکاو رێگای نیمانەینان لەکەس
 ناگرێ. ئەوێ دەبێتە مانع ئەوێ: کابرا بەویستی خۆی مانعە لەنیمانەینانو
 سوورە لەسەر کوفر، وەکوو لەئایەتێکی تردا دەفرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ
 كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ، وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَكُونُوا الْعَذَابِ
 الْأَلِيمِ﴾ یونس/ ۹۶-۹۷.

نیمام مالیک لەرستەیی ﴿فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ﴾ ئەوێ وەرگرتووە:
 کە یاری شەترەنج ھەرامەو فەرموویەتی: یاری شەترەنج جوێکە لەگومرایی.
 زانایانی ئیسلام راجیایییان ھەیە: لەویدا ئایا یاری شەترەنجو یاریەکانی تر
 کە لەسەر شێوەی قوماز نەبێ حەلالن یان ھەرامن؟!

جەماوەری زانایان دەفرموی: کەسیک شەترەنج نەکاتە قوماز، لەمالی
 خۆیدا لەگەڵ خێزانی خۆیدا مانگی جارێک یان لەساڵدا جارێک نەو یاریە بکا
 ئەوێ عەقووی لێیەو ھەرامو مەکروھ نیە، ھەر کەسیک زیدەرەوی بکا لەشەترەنج
 کردندا بەجوێک بەو یاریە ناویانگ دەرکاو زۆر لەخەلکی بزائن: کە ئەو یاریە
 نەنجام دەدا، کارێکی خراپەو نابڕووەرەو عەدالەتی نامینێو شایەدی لێ
 وەرناگیرێ.

نیمام شافیعی دەفرموی: شایەدی یاریکەری شەترەنج رەت ناکرێتەو
 نەگەر لەبەواری تردا عەدال بێو تاوانی گەورە لێ رونەدایێ، مەگەر
 بەشەترەنجە کە قوماز بکا، نەگەر قومازی کرد عەدالەتی نامینێ، چونکە مالێ
 خەلکی بەبۆش خواردووە!

ئەبو حەنیفە دەفرموی: یاری شەترەنج مەکروھە، نەگەر یاریکەری
 شەترەنج تاوانی گەورە لێ رونەدراو، چاکە زیاتر بوو لەخراپەیی، شایەتی لێ
 وەر دەگیرێ!

چه سپاندنی هاتنی روژی قیامت زیندوو بوونه وه

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِّكُمْ مَّنْ يَبْدُوُا اَلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اَللّٰهُ يَبْدُوُا اَلْخَلْقَ
 ثُمَّ يُعِيدُهُ فَآنَى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شَرِّكُمْ مَّنْ يَهْدِي اِلَى
 اَلْحَقِّ قُلِ اَللّٰهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ اَفَمَنْ يَهْدِي اِلَى اَلْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُتَّبَعَ اَمَّنْ
 لَا يَهْدِي اِلَّا اَنْ يُّهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾ وَمَا يَتَّبِعْ اَكْثَرُهُمْ
 اِلَّا ظَنًّا اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ اَلْحَقِّ شَيْئًا اِنَّ اَللّٰهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

قورنن جاریکی تر ده گه پرتوه سه رانواندنی دیارده کانی ده سه لاتی خوا،
 نه وه بوو له نایه تی پیشوودا به لگه ی زوری هیانه وه له سه ر یه کتا په رستی و
 چه سپاندنی تا کو ته نهایی خودا له تولو هییه ته ربو بییه تدا، دوا به دوا ی نه وه
 چه سپاندنو سه لماندنه دپته سه ر باسی چه سپاندنی هاتنی روژی قیامت و
 زیندوو بوونه وه و حیسابو لیکۆلینه وه. نه مهش به شیوه ی پرسیار و ده لام،
 هه ر چه ند نه و شتانه ی له م کو مه له نایه ته دا به شیوه ی پرسیار رایانده نوینی
 (وه کوو زیندوو بوونه وه و سه ر له نو ی دروست کرد نه وه و هیدایه تدا نی خه لک بو
 ریبازی حق) لای کافره کان وه کوو نه و شتانه ی له نایه ته کانی پیشوودا باسی
 کردن، ناشکرا و نمایان نینو لایان موسه له م نین، وه لی به پشت نه ستووری
 سه لماندن و چه سپاندنی شته کانی پیشوو لیره شدا پرسیاریان تیدا ناراسته ده کا،
 چونکه نه مانهش به شیکن له و شتانه ی: که تولو هییه ته ربو بییه ت داخوایانن،
 لیره دا پرسیاره کان ناراسته ده کا و به سه ر عاقل مه ند ه کان دا رایانده نوینی و داوا ی
 وه لامیان لی نا کا، چونکه هه ر کات (مقدمات) ه کان یان سه لماندن نا کامه کان

ناشکرانو قبولن. ناشکراشه رونکردنه وه به لگه هیئانه وه به شیوه ی پرسیار کاریگه تره له دژو ■ دروون دا.

ده فمر موی: ﴿قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ؟﴾ نهی پیغه مبهرا به موشریکانه بلی: ئایا کی لهو شمریکانه ی ئیوه عیباده تیان بو ده که نو به هاوه لی خودایان ده زانن له بتو صه نه مو نه ستیره و جندو که و فریشته ... هتد. پیتیان بلی: کی وه کوو خودا له نه بو وه مه خلوقات ی به دی هیئاوه؟ کی ئاسمانه کانو زه وی نه وه ی تیتیان دایه دروست کردوه؟ کی ده توانی پاش له ناوچون جاریکی تر سهرله نوی دروستیان بکاته وه؟

جا که ته وان له بهر سهره قی و برپا نه کردنیان به هاتنی قیامه تو زیندو بوونه وه وه لامیان نه بوو، وه کو له وه لامی پینج پرسیاره که ی پیشوودا وه لامیان دایه وه لی ره وه لامیان نه دایه وه نه وه تو خوت وه لام بدهره وه: ﴿قُلْ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾ نهی پیغه مبهرا بلی (الله) ده توانی. ههر خودای من ده سه لاتی نه وه ی هیه سه ره تا مه خلوقات دروست بکاو دواییش سهرله نوی جاریکی تر دروستیان بکاته وه. چونکه که سیک بتوانی سه ره تا له نه بو وه شتیکی دروست بکا، جاریکی تر دروستکردنه وه ی به لاوه ئاسانه تره. ههر خودا ده توانی نه وه بکاو که سی تر نه و توانایه ی نیه.

بیگومان نه و موشریکانه دانیان به وه دا دنا: که دروستکارو دروستکمره وه له جیهانی گژوگیاو ره که دارو دروختا خودای تاکو ته نه یاه، چونکه به چاوی خویان ده یان بینی: که گژوگیاو دارو درهخت به هوی باران له وه رزی زستانو به هاردا زیندوو ده بو وه وه له وه رزی هاوین دا ده مردو دووباره له وه رزی زستانو به هاری داها توودا جاریکی تر زیندوو ده بو وه. به لام تینکاری زیندو بوونه وه ی گیانه بهرانیان ده کرد. ﴿فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ؟﴾ پیتیان بلی: چۆن ئیوه له ریگای حق لاده دن بو ریگای به تان؟ چۆن له حق و یه کتاپه رستی وازدینسو روده که نه هاوه لدانان بو خوداو بپهرستی!

به کورتی، فیطره تو عهقل و هوش و تیفکرین و سهرنج دانتان سهرد کیشی بۆ شهوه: که خدا دوی مردنو و شکبونه وه سهرله نوئی گژوگیا دارو دروخت زبندو ده کاته وه، نه دی بۆچی دان به وه دا نانین و نیعتراف به ده سه لاتی خدا ناکهن: که ده توانی پاش مردن سهرله نوئی شاده میزادی زبندو و بکاته وه؟ بیگومان نه گهر نیعتراف به وه بکهن شهوه سهرد کیشی بۆ شهوه ی پروا به زبندو بوون، وه ی قیامت و پاداش و سزا و هه رگرتنه وه بکهن.

نه مجار به لگه یه کی تر دینیته گۆرئ بۆ پۆردانو نیلزام دانیان، پرسیاریکی تریان ناراسته ده کا ده رباره ی لایه نیک له لایه نه کانی په یوه ند به ربوبیه تی په روه ردگار که داخوازی شهویه شه زاته شیایو نلوه هیسه تیش بی و به ته نیا عیبادت ههر بۆ شه بکری، ده فرموی: ﴿قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ﴾ نه ی پیغه مبه ر! به و موشریکانه بلئ: نایا یه کیک هیه له و شتانه ی به هاوه لی خودایان ده زانن، بتوانی هیدایه تی گو مپراو سهرلئیشیواو بدا؟ کبیان ده توانی به سروشت و غم ریزه یان به هوی هه ستو عهقل و تیفکرینه وه، یان به هوی ناردنی کتیبی ناسمانی و پیغه مبه رانه وه، گو مپراو سهرلئیشیواو یک هیدایه ت بدا؟ یان شه وانیه ی ئیوه به هاوه لی خودایان ده زانن بی ده سه لاتو ده ستوه ساننو هیه چیان پی ناکری؟

بیگومان شه وان هیه و له امیکیان به ده ستوه نیه، چونکه ده زانن: شه وانیه که شه وان به هاوه لی خودایان ده زانن ناتوانن هیه شتیک به دی به یئسن هیدایه تی به دن، به دیه یئنانو هیدایه ت (واته: هیدایه تی ته شریعی) ههر دوکیان به ده ست خودان. جا که وابی ﴿قُلْ: اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ﴾ نه ی پیغه مبه ر! پبیان بلئ: ههر خودا ده توانی هیدایه تی به نده کانی بدا بۆ ریبازی هه ق و راست. ههر شه ده توانی نامه ی ناسمانی بنیرئ، پیغه مبه ران بنیرئ، یاسا دانئ، خه لک ره وه خیر ره ها بکا، نیشانه و نایاتی خوی له بوونه وه ره خودی شاده میزادا را نوینئ، دل، کان به ناگا بیئیته وه، هه سه له کار که وتوه کان وه جه و جۆل بخاته وه، شه وه تا وه کوو ده بینن خودا پیغه مبه ری ناردوه، هه موو به لگه و نیشانه ی راستی رابه رایه تی

به ده سته وه یه وه به تی وه یه را گه یانده بو ته وه یه هیدایه تان بدا بو ربازی حقو خودا پرستی. عه قلو ههستی پی به خشیون که کلیلی زانیاری و تیگه یشتن و تیمان هینانن. بو ته وه یه به کاریان بینن و سوودیان لی وهر بگرن.

ئیترا له (قضیه) وه (قضیه) یه کی تر سهر هه لده داو پرسیارو وه لامیکی تر دیته ناراه و ده فرموی: ﴿أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي﴾ نایا که سیئک هیدایه تی به نده کانی بدا بو ربازی حقو راست، نه و شیاو تر به شوینکه وتن، نه و شیایو ته وه یه: که به نده کانی په پیره وی فرمازو جله و گیریه کانی بکه؟ یان که سیئک توانای هیدایه تانی خودی خوی نیه و نازانی هیدایه تی خوی بدا، مه گمر غهیری خوی: که خودایه نه و هیدایه تی بدا؟! وه لامی پرسیاره که ناشکرا و نمایانه، که سیئک هیدایه تی به نده کانی بو ربازی حق بدا، نه و شیاه بو به نده تی کردن و پرستن نه و شیاو تر له که سیئک که بو خوی ده سه لاتی هیدایه تانی خوی نیه، مه گمر غهیری خوی هیدایه تی بدا، جا نه و شهریکو به خودا دانا وانه بتو صه نه بن، یان فریشته و مانگو خور بن یان ناده می د بن، ته نانه ت حه زره تی عیسا هه رچه نده پیغه مبه ره و نیردراوه بو ره هنومایی کردنی خه لک به لام نه و بو خوی ناتاجی هیدایه تی خودایه و به بی هیدایه و توفیقی خودا هیچی پی ناکری! جا که نه مه حالی عیسا بی؟ دیاره شته کانی تر باشتر نه و راستییه ی به سهردا ده چه سپی! ده ی که وایی ﴿فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ؟﴾ چی وای له نیه و کرده و پالی پیوه ناو بو ره چاو کردنی ربازی ناوا چه وت؟ چون یه کسانیتان خستوته نیوان خودا و نه و به نده کانی و حو کمتان کرده به وه ی: که ره وایه عیباده تی غهیری خودا بکری؟ نیوه چون مه زنده ی شته کان ده کهن، چون ناوا له حقو راستی دوور ده که ونه وه؟ روو ده که نه ربازی به تالو پووج؟.

جا که له پرسیارو «لامه کان بو وه»، پرسیاره کانی ناراسته کردن و وه لامه خوسه پی نه ره کانی هینان، نه مجار واقعی حالی نه و به دبه ختانه روون ده کاته وه و «ده فرموی: ﴿وَمَا يَتَّبِعْ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا﴾ نه وانه ی له و بیرو باوه و دانه که شهریک

بۆ خودا به رهوا ده زانزو عیباده تی غهیری خودا ده کهن هیچ به لگه و ده لیلی راستیان به ده سته و نیه، به لکوو هه موویان شوین گومانی لاواز که وتوون، له وه هه خه یالپالا زیاتر هیچی تر نیه.

﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ بێگومان نه و گومانو خه یالپالوانه دادی هیچیان نادا، چونکه گومانی بێ بناغه هیچ کاتی که له هیچ شتی کهندا له شوینی به قیندا دانانیشی و بێ سوودو قازانجه!

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ﴾ بێگومان خودا زاناو ناگاداره به و کارو کرده وانهی نه نجامی ده ده ن، به گوێرهی بیرو باوهرو گوشتارو کرداریان سزایان ده داته وه؛ له سهر هه موو کرده ویه کیان (به درۆ خستنه وهی پیغه مبه ر، هه رچه نده به لگه و ده لیلی قه طعی و به هیزی به ده سته وه ن.. شوینکه وتنی باو کوو باپیران به شیوه یه کی کویرانه و بێ به لگه و ده لیل) سزایان ده داو تۆلایان لی ده ستینی.

به راستی نه مه هه ره شه یه کی توندو تیژه نا راسته یان ده کری، چونکه په روه ردگار هه وائی داوه و ده داو رایگه یانده که به ته وای و پراو پر سزایان ده دا.

سهیره نه وانه و گومان ده بهن خودا هاوه لئو هاویه شی هه ن. که چی نه م گومانه یان شی فاکه نه وه، به کرده وه و به تی فکری عه قل و هوش تاقی ناکه نه وه؛ و گومان ده بهن: که نه م بتو سه نه مانه شیای په رستن بۆ به باو کوو باپیرانیان عیباده تیان بۆ کردون، ده ی نایه ن بیریک له م خه راقییا ته بکه نه وه، عه قل و هوشی خزیان له کو تو زنجیری نه و جو ره لاسایی کرد نه وه گومانایه بێ بناغه یه ره ها ناکه ن!

نه وان و گومان ده بهن: که خودا نیگا بۆ ناده میزادیکی وه کوو خزیان نائیژی، بیر ناکه نه وه و ناچنه بنچو بناوانو بزائن نه مه بۆچی له سهر خودا یاساغه؟! گومان ده بهن: قورئان دانراوی موحه ممه ده و خۆی داینا وه. بیر له وه ناکه نه وه: که موحه ممه دیش وه کوو نه وان ناده میزاده که موحه ممه د بتیانی قورئان دابنی، نه دی نه وان بۆچی ناتوانن کتییی وه کوو قورئان دابنن؟! ت به م

جۆره له ناو کۆمه لێک گێژاوی گوماندا ژبان به سهر ده بهن، که له هیچ رویه که وه سودیان لی نابینزو هیچ حهقیقه تو راستیه کیان بۆ رون ناکه نه وه.

نایه تی ﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ نه وهی لی وهرده گیرئ: که له بیرو باوهردا گومان کاری پئ ناکرئ، بیرو باوهردێک که له سهر گومان بنیات بنرئ به بیرو باوهر حسیب ناکرئ و په سه ند نیه، به لکۆو پتویسته بیرو باوهر له سهر بناغهی زانستو یه قین بنیات بنرئ، بنه مای نیمانو باوهر شتی سهره کین، ده بی له سهر یه قین بنیات بنرئ، نیختلافیش له نوصوولی دیندا دروست نیه و نابئ موسولمانان له بنه ماکانی ناییندا راجایییان هه بی.

قورئان نامه ی خودایه و ته هه ددای نه ته وه ی عه ره بی پئ کردوه
وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّابٌ كَذَّابٌ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

له وه پێش په ره ردگار باسی نه وه ی کرد: که موشریکه کان داویان له پێغه مبه ر کرد نیشانه و موعجیزه یه کی تر جگه له قورئانیان له خودا وه بۆ بینئ، چونکه پێیان وابوو: قورئان موعجیزه نیه و موحه ممه د بۆخۆی داینا وه، نه مجار وه لامی دانه وه: که موحه ممه دو غه یری موحه ممه د ناتوانن بۆخۆیان وینه ی شه م قورئانه بینن، نه مجار ها وه لدانیانی بۆ خودا به چهند به لگه یه ک پووج کرده وه.

ئه مجار لیڤه دا دیته وه سهر چه سپاندنی حه قیقه تیکی بنه رته تی و سهر کی،
 نه ویش نه وه یه: که قورن ان نیگای خودایه و له خودا وه به سرووش بو پیغه مبه
 هاتوه، موحه ممه د بوخوی داینه ناوه، «ده فرموی: ﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ
 يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ راست نیسه و ناگونجی و عه قل نایگری: که ئه قورنانه
 له سهر خودا هه لیه ستری، کهس رایه ی ناکه وی و ناتوانی بوخوی کتیبی کی ئارا دا
 بیئی و پاڻ خودای بدا، چونکه قورن به وه هه مو و ره وانپیژی و فه صاحده تی
 تییدایه، نه وه هه مو کورتبری و شیرینه که لامیه ی له خوی گرتوه، نه وه هه مو
 هه وایو رودا وه غه بییانه ی باسیان ده کا. نه وه شریعه تو یاسا ریکو پیکی
 هیئاویه تی، نه وه هه مو ناموزگاری و نه صیحه ته به سودانه ی که ناراسته یان
 ده کا، گه واهی نه ون: که ئه کتیه هه ده بی له خودا وه هاتی و که سی تر
 توانای دانانو هیئانی کتیبی ئاوی نه.

به کورتی قورن که لامی خودایه و له که لامی ناده میزاد ناچی، جگه له خودا
 کهس ناتوانی کتیبی ئاوا بخاته رو.

نه وه ش چه سپاوه: که نه بو جهل و پرای نه وه هه مو دزایه تی یه بو پیغه مبه
 «وتی: (موحه ممه د تانیستا به ده م که سه و» درۆی نه کردوه، نه دی چون به ده م
 خودا وه درۆ هه لده به ستی؟!)

﴿وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ﴾ به لکو ئه قورنانه گه واهی ده ری راستی
 نه وه کتیه ئاسمانی یانه یه: که له وه پیش بو پیغه مبه ران نیردراون. بیگومان
 زانیاری قورن له گه ل زانیاری کتیه ئاسمانی یه کانی تر: که له وه پیش بو
 پیغه مبه ران نیردراون یه کده گرنه وه مووافیقی نه وانه له بانگه وازی کردنی بو
 بنه مای ئایین له یه کتا پرستی دا، له پرو به خودا به روژی قیامه تو هه لنان بو
 کاری چاکو ره وشتی بهرز، سه ریاری نه وه ش چ گورنکاری و ده ست لیدانیکی
 تییان دایه ناشکریان ده کا و ده یان خاته رو وه کوو له شوئیکی تر دا ده فرموی:
 ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا

عَلَيْهِ ﴿الْمَائِدَةُ/ ۴۸﴾، به هوی قورئانه وه ده زاندری ته وراتو ئینجیل چه ند گۆرانکاریان تیدا کراوه.

﴿وَتَفْصِيلُ الْكِتَابِ﴾ قورئان روونکره وهی نه حکامی شه ریعده ته حه لالو حه رام لیکن جیا ده کاته وه، په ندو ئاموژکاری تیدایه، ئادابو نه خلاقی کۆمه لایه تی قیری ئاده میزاد ده کا، ده رمانی هه موو ده ردیکه، ری پیشانده رو چاو روونکره وه یه.

﴿لَا رَيْبَ فِيهِ﴾ هیچ شکو گومانی تیدانیه، ناگونجی ئاده میزادی عاقلو هوشمند گومان له قورئان دا پهیدا بکا، چونکه به لگه کانی ئاشکراو حه قو راستن ﴿مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ له لایه ن خودا وه به نیگا و سروش نیردراوه بو پیغه مبهر ﴿كَلَامِي﴾ په روه ردگار وه دانراوی ئاده میزاد نیه، چونکه کتیییکه له هه موو عه یبو ره خنیه کت سه لامه ته، چه واشه بی و ئیختلافی تیدا نیه، نه وه تا سهیری بکه نو بیخویننه وه ئاخو ره خنیه کی تیدایه؟! وه کوو له نایه تیکی تردا ئامازه بو نه وه ده کا و ده فرموی: ﴿وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ النساء/ ۸۲.

په روه ردگار له نایه ته که دا پینج صیفه تی بو قورئان هیئان:

۱- ده فرموی: ناگونجی و راست نیه: که نه قورئانه له لایه ن غهیری خودا وه هاتبی؛ چونکه قورئان مو عجیزه یو له توانای ئاده میزاد دا نیه که لامی وا دابنی.

۲- پشتگیری کتیبه ئاسمانیه کانی پیش خوی ده کا و گه واهی ده دا له سه ر راستی و دروستییان، مو عجیزه یه چونکه هه والی رودای رابوردو و داهاتو و ده دا؛ هه والی ئاکامی جهنگی فارسو رومی راگه یاندو راست ده رچسو. موژده ی رزگار کردنی شاری مه که کی دا به پیغه مبهر و فرموی: ﴿لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ﴾ الفتح/ ۲۷. موژده ی پهیدا بوونی حکومه تی ئیسلامی دا به موسولمانانو فرموی: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ النور/ ۵۵. هاته دی. هه روا

گهلئ هه والئ غه یبی تری وه کوو ﴿سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرُطُومِ﴾ ی راگه یاندو هاته دی.

۳- شیکمه ره وه توئژه ره وه یه بۆ هه موو حوکه یاسایه کی پئویست بۆ ژسانی دونه یو قیامه تی ناده میزاد هه رچی زانیاری شهرعی و زانیاری هه مه جوری تری نایینی و دونه یایی هه یه ناماژه ی بۆ کردوه وه له خۆی گرتوون.

۴- هه یج شکو گومانی تیدا نیه.

له لایهن خوداوه هه زره تی جویرانیل به سروش هیناویه تیه سه ر دلئ پیغه مبه ره ﴿تَدْعُ نَفْسٌ يَدْعُوكَ﴾ ته ویش به ته و په ری دلسۆزی و لیها تووی و لیبورد هه یه وه رایگه یاندوه.

ته مجار دوا نه وه ی، نه وه ی رونکرده وه: که قورئان زۆر له وه به رزتره ناده میزادو جندۆکه و فرشته بتوانن که لامی وا دابنن، سییاقی باسه که ده گۆزیته وه بۆ رانواندن بیرو بۆ چوونی ته وه نه فامه سه ره قانه ی ده یانگوت: موحه ممه د بۆ خۆی ته م قورئانه داد ه نی و دانراوی خۆیه تی و به ده م خوداوه هه لیه ستوه! بیرو بۆ چوونه که یان پووج ده کاته وه سه رسوورمانو ته عه جوب ده ره به ری له هه لسه و که وتیان، له کردارو گوftar یانو ته حه دایان ده کا که بتوانن نمونه ی ته م قورئانه بخه نه پروو ده فمرموی: ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ﴾ واته: به لکوو نایا ته وان ده لئین: موحه ممه د بۆ خۆی ته م قورئانه ی هه لیه ستوه؟! ﴿قُلْ: فَأَتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ﴾ ته ی پیغه مبه ره! پئیان بلئ: منیش وه کوو ئیوه ناده میزاد، جا که به قسه ی ئیوه من خۆم ته م قورئانه م دانایی، ده ئیوه بتوانن سو ره تیکی ته م قورئانه بخه نه پرو، ته نانه ت نه گه ر کورترین سو ره تیش بی، ته وه عه رزو ته وه گه ز!! هه مووتان خه ریک بن بتوانن سو ره تیکی وه کوو قورئان له شپوازو ده سته واژه و خوشخوانی و ره وان بیژی و به پیژی و سفتو لووسی و پته وی دا بینن. چه ندیکی ده توانن بۆ ته م کاره داوای یارمه تی له ناده میزادو جندۆکه بکه ن! ﴿وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ داوای کۆمه گی له کی ده که ن بیکه ن، جگه له خودا.

ده خوټان به تاقی بکه نه وه بزائن: ناخو ده توانن؟! بیگومان ناتوانن: چونکه هه موو مه خلوقات له ناستی نه م کاره دا ■ هه ته وه سانو دوش داماونو نه یان توانیوه و ناتوانن.. وه کوو له شوینیکی تر دا ده فهرموئ: ﴿قُلْ: لَّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ، لَأَيَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضِهِمْ ظَهِيرًا﴾ الأسراء/ ۸۸. نه مه ته حه ددایه که و قورئان ناراسته ی نه و موشریکانه ی کردو و هه مووی بۆرداون. ماوه شی بۆ دانه ناو، ته حه ددایه که بهرده وامو هه مه کاته، بۆچینیکنو دوو چین نیه، بۆ هه تا هه تایه یه!!

﴿إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نه گهر ئیوه راستگۆن له ئیدعا که تان دا که ده لێن: قورئان دانراوی موحه ممه ده، ده ئیوه به هه مووتان؛ به ئا هه میزادو جه ندۆکه تانه وه وێنه ی نه م قورئانه دایینن.

بیگومان ته حه ددا کردنی قورئان بۆ عمره به کان: که بتوانن: وێنه ی قورئان بکه نه پرو به سی قوناغ نه نجام دراوه:

۱- نه و ته حه ددایه ی: که له م نایه ته دا ناراسته کراوه، ده فهرموئ: ﴿قُلْ لَّئِنْ اجْتَمَعَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ...الآیة﴾

۲- نه و ته حه ددایه ی: که داد به زئی بۆ هیسانی ده سورته، داوا ■ هه کا: که بتوانن ده سورته وه کوو هی قورئان بکه نه پرو. وه کوو ده فهرموئ: ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ، قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ، وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ هود/ ۱۳.

۳- قوناغی سییه م داد به زئی بۆ ته حه ددا کردن به یه ک سورته وه کوو له نایه ته که ی ئیره داو له نایه تیکی سورته تی (البقرة) دا: که ده فهرموئ: ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا، فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِثْلِهِ﴾ البقرة/ ۲۳.

نه مجار قورئان هه لۆستی موشریکه کان دیاری ده کاو ■ هه موئ: ﴿بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعَلَمِهِ﴾ واته: به لکوو نه وانه به خیرایی و بی لی ورد بوونه وه قورئانیان به درۆ له قه له م داو به بی نه وه ی لی ورد بینه وه و بزائن: چی تیدایه و

به لگهو نیشانه کانی چین، پیش نهوهی بزائن: که قورئان لهوو کتیبانه نیه بتواری
له لایهن غهیری خوداوه وینهی بهیئری به درۆیان خسته وه.

﴿وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ﴾ هیشتا نه وهواله غهیبی یانهی قورئان ههوالی بی
داون نه هاتوونو کاتی هاتنیان نه هاتووه تا بۆیان روون بیته وه ناخو راستن بیان
درۆن!

واته: قورئان له دوولاو کتیبکی موعجیزه یه، له لایه که وه نوسلوبو
شیوازی لیکدانو پیکهاتهی موعجیزه یه، له لایه کی تره وه، ههوالدانی بهرود وی
غهیبی موعجیزه یه. دهی نهوان خیرا به درۆیان خسته وه، پیش نهوهی له نوسلوبو
شیوازی وشه ورسته کانی وردبهنه وه، بزائن: ناخو گه یشتوته پلهی نیعجاز یان نا،
ههروه ها پیش نهوهی ههواله غهیبی یه کانی به تاقی بکه نه وه، بزائن: ناخو راستن
یان نا، هه که به سهریان دا خوئندرایه وه بی لی وردبوونه وه یه کسهر به درۆیان
خسته وه.

به کارهینانی وشه ی (لما) لیره دا نه وه ده گیه نی: که نه موشریکانه دواپی
به رزیو گرنگی قورئانیان بۆ روون بووه وه زانییان که لامیکی موعجیزه و
سهرئاسایه، به لام هه ره له سهر سه ره قی و لایستی خوین بهر ده وام بوونو
به ته نه گهست ده یانگوت: نه مه که لامی خودا نیه.

به کورتی نهوان سه رتاو پیش لی وردبوونه وه قورئانیان به درۆ خسته وه و
به درۆیان له قه لهم دا، چونکه ته قلیدی باوکتو باپیروانیان کردو لاسایی که ره وه
بوون.

ههروه ها پاش لی ورد بوونه وه وه ده رکه و تنی به رزیو سهرئاسایی قورئانو
ده سته وه سانی خوین له بهرام به ری دا هه ره به درۆیان خسته وه له بهر سه ره دتی و
یاخی بووی و حه سوودی!

﴿كَذَلِكَ﴾ وه کوو نه مه به درۆ خسته وهی قوره یش بۆ قورئان پیش
لیورد بوونه وه به هۆی لاسایی کردنه وهی پیشینانیان و دوا تیفکریزو ده رکه و تنی

تیعجازی له ههموو روئیکه وه به هوی سهره قی و لاسایانه و ﴿كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ گه له پیشینه کانی پیش نه وانیش پیغه مبه ره کانیان به درو خسته وه. نه وانیش وه کوو نه مان به بی لی ورد بوونه وه و تی فکرین، لاسایی باو کوو با پیرانی خویان کرده وه به بی ویزدانانه په یامی نیردراوانی خودایان به درو خسته وه. رانه وه ستان بزائن: په یامه که یان چی به و چی نه، چاوه روانی ناکامی واده و به ئینه کانی پیغه مبه رانیان نه کرد، یان پاش ورد بوونه وه و تی فکرینیش به سهره قی و ئینکه به ری په یامه که یان رهت کردنه وه به درو یان خسته وه.

﴿فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ره! سهیر بکه و بزانه: سه ره نجامی سته مکاران چون بوو چی یان به سه رهات، چون له تو له ی به درو خسته وه یان بو پیغه مبه ره کانیانو دنیا و یستیانو وازه ئینیان له ئیش کردن بو قیامت به هیلا کمان بردن له نا و چون؛ ئیوه ش نه ی گروهی موشریکو کافران! به خوتان دا بچنه وه، واز له سه ره قی و سته مکاری به درو خسته وه ی پیغه مبه ری ئیسلام بینن، بترسن له وه ی ئیوه ش به ده ردی نه وان بچن، ها کا سزای ناگه هانی ریشه کیش کردنمان بو ناردن...! وه کوو له شرینیکی تردا ده فرموی: ﴿فَكُلَّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ، فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا، وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ، وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ، وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا، وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ، وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ العنکبوت/ ۴۰.

ئا بهم جوړ. په ورو دگار نوممه تی حه زره تی موحه مه ده ده ترسینی له و عه زابو سزایانه ی به سه ره نه ته وه پیشینه کان هاتو وریایان ده کاته وه داویان لی ده کا: که بیر له حالو سه ره نجامی خویان بکه نه وه. ههروه کوو چون ده یان ترسینی له سزای دوزه خ!!

موشريکه کان دواي بيستني قورئان دښنه دوو تاقم ههيه ئيمان

دِیْنُو ھَیْہَ بَہ کَافِرِی دَہ مَیْنِیْتِہ وِہ

وَمِنْهُمْ مَّنْ يُؤْمِنُ بِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ ۚ وَرَبُّكَ
أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ
أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ
يَسْتَمِيعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ
﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

له‌نایه‌ته‌کانی پێش‌شودا پەرود‌ر‌د‌گار ته‌وه‌ی رون‌کرد‌وه‌: که کافر‌ه‌کان تان‌ه‌یان له‌پێغه‌م‌ب‌ر‌ایه‌تی هه‌زه‌تی مو‌حه‌مه‌د‌و س‌روش‌ ده‌دا، ته‌م‌جار هه‌ر‌ه‌شه‌ی ته‌وه‌ی لی‌کرد‌ن: که نه‌گ‌هر‌ به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر ته‌وه‌ل‌ۆ‌سته‌یان، دو‌ور نیه‌ وه‌کو‌و گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانی را‌بر‌د‌و‌و س‌زایان بۆ ب‌ی‌و به‌ده‌ردی نه‌وان ب‌چ‌ن!

ئەمجار ئۆردە ئەو روون دەكاتەو: كە لە واقعدا ئەو موشىكانە لە ئاست قورئاندا دوو تاقىم گرۆھن؛ كۆمەللىكىيان بىروا بەو: دەكەن: كە قورئان لەخوداوە هاتووە، بەلام ھەر ئىنكەبەرى دەكاو تەسلىم نابى كۆمەللىكىشيان بەھىچ جوړى بىروا ناكەن قورئان كەلامى خودا بى. ئىوورن لەسەر بەدرۆ خستەوھىي و رەتكردنەوھى پەيامى پىغەمبەر ﷺ ئەمانە ھىچ ھومىدىك ئەئىمانھىناناباندا نىو بەتەما ھىدايەتو بىروا كردنى ئەوان مەبن.

بہ لّام کو مہ لّی یہ کہم ہیوای تہوہیان لیّ دہ کریّ موسوّلمان بن، کہو ابو
بہرژہ و ہندی لہوہ دایہ مؤلّت بدرین بؤ ماوہیہ ک نہک عہزاییان بؤ بیّ و ریشہ
کیش بکرتین۔

ده فهرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ﴾ نهو کافرانه هی وایان ههیه له ناو دلو
دهروونی خوی دا بر وا ده کا: که قورئان که لامی خودایه، به لام به نه نقه ست به دروی
ده خاته وه و سهر ره قی ۱۱ نهوئنی.

﴿وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ﴾ هی واشیان ههیه به هیچ جوئی بر وا نا کاو گومانی
لهو ۱۱ ههیه: که قورئان که لامی خودا بی و به نیگا بو موحه ممد هاتی!

ده شگونجی مانا که بهم جو ره بی: نهی موحه ممد! لهو ناده میزادانه ی
ته تیوان بو سهر ره وانه کراوی که سانییک هه ن تیمان بهم قورئانه ده هیئنو شوئن
به پیامه که ده که ون، هی واشیان تیدایه تیمان ناهینو به کافری ده مریو
به کافری زیندو ده کرته وه.

﴿وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ﴾ خودای تو له هه موو کهس زاناتره به وانه ی
شیایو هیدایه تو شاره زایی کردن، به نه وانه ی شیایو گومپایی و سهر گهر دان
بونن، نه مانه ش سهر پیچیکارو یاخی بو وه کانن.

خودای تو زانایه بهو که سانه ی ناشو بوو فساد له سهر زهوی بهر یا ده که نو
سته مکارو مله پور له ری ده رچوونو هومیدی موسولمانبوونیان لی نا کری.

ده شگونجی مانای نایه ته که به مجوره بی: بریک لهو موشریکانه له مه دووا
بر وا به قورئان ده که نو تیمان ده هیئن، بریکیشیان سوور ده بن له سهر کوفرو
بی دینی و تیمان ناهینن، خودای تو زانایه بهو گر وهانه ی شیایو گومپابونن به هوی
فه سادی خویان.

تا بهو جو ره له روانگی مانای نهو دوو نایه تانه ی پیشه و ۱۱ زانیمان: که هوی
شکو گومانو کوفری نه وانه سته مکاری و فسادو ناشوبیگری خویانه له سهر
زهوی، جا که سییک سته مکار بی و که سییک نازا وه چی بی نه وه ده که ویتسه شکو
گومانه وه ده ربار هی قورئانو به دروی ده خاته وه. نه گینا قورئان بو خوی جیگای
گومان نیه و شکی تیدا نیه، چونکه به لگهی به هیزو حاشا هه لئه گری تیدان،
هه موویان که واهی نه وه ده دن که نهو که لامه له خودا وه هاتو وه په یامی
په ره دگاره بو ناده میزاد، له فهرموودیه کی راستی پیغه مبردا هاتو وه: که

فهرموویه تی: (مَامِنْ نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَّا وَقَدْ أُوتِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا) پیغه مبه ره کانی پیشوو موعجیزه کانیان شاید بوون له سهر راستی په یامه که یان، به لام په یامی پیغه مبه ری نیسلام ﷺ قورئان رافه که ره تی، خودی موعجیزه که له قورئان دایه؛ دهی که وایی چو شکو گومان تییدا به ریاده بن.

نه مجار پاش رونکر دنه وهی هه لوئستی کافره کان ده ریاره ی قورئان خیطاب ناراسته ی پیغه مبه ر ﷺ ده کا: که دلگران نه بی به هه لوئستی موشریکه کانو به دروختنه و که یان، به ته ما تیمانه یانیا ن نه بی و ده ستیان لی بشواو په خه ی خوی له وان دابد ری و پاکانه له هه لوئستو کرده و یان بکاو ده فرموی: ﴿وَأَنْ كَذَّبُوا﴾ نه گهر بهر ه وام بوون له سهر به دروختنه و ته و ناو مید بووی له تیمانه یانیا ن به هیچ کلوجی پروایان پی نه کردی، نه وه به راته ته و دور په ری زی خوت له خویانو کرده و یان رابگه ی نه.

﴿فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ﴾ پیان بلئ: کرده وهی خوم بو خوم، کرده وهی خوتان بو خوتان، من راگه یاندنی په یامی خودا بو نیوه و ترساندنتان له دوزه خو موژده پیدانتان به به هشت بو خوم خودا پاداشم ده داته وه نیوه ش سته مکاری و شهریک دانانتانو ناشوویگپرتان بو خوتانو خودا سزاتان پرا پر ده داته وه له سهر کرده وه کانتان! وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ﴾ یونس/ ۵۲. به لی به گویره ی کرده وه کانتان سزا و ده گرنه وه.

﴿أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلْ وَأَنَا بِرِيٌّ مِمَّا تَعْمَلُونَ﴾ نیوه له کره وهی من بهرپرسیار نین، منیش بهرپرسیار نیسم له کره وهی نیوه، نه مه جوړه جولاندنو خوراندنیکه بو ویزدانیا ن، به وه که جیا یان ده کاته وه خویانو کرده و یان، واریان لی دینی خویانو سهره نجامی ره شیان، مه به سته که ترساندنو گیرانه و دیانه له وه لوئستو کره وانه یان. له هه مان کات دا راگه یاندنی بهرپرسیاریتی ه، موو ناده میزادیکه بهرام بهر خودی خوی و چه سپاندنی ته و مه بده ته نیسلامییه یه: که

کەس لەسەر تاوانی یەکیکی تر سزا نادری. قورئانی پیرۆز چەند جار ئەم مەبەدەنە پیرۆزەیی دووبارە کردۆتەو. «دەفرموی: ﴿قُلْ: إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلِيَّ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَجْرِمُونَ﴾ هود/ ۳۵. یان ﴿قُلْ: لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أُجْرِمْنَا، وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَجْرِمُونَ﴾ سبأ/ ۲۵. یان ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ الانعام/ ۱۶۴. یان ﴿فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ: إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ﴾ الشعراء/ ۲۱۶.

ههروا سییاقی نایه ته کان بهرد هه وامن له سهه راواندنی هه لوئستی بری له موشریکه کان بهرام بهر په یامی پیغه مبهه و قورئان، بهر واته گوی له قورئان ده گرن به لام دلیان داخراوه، به چاو سهیر ده کهن وه لی بیناییان کوئرو کوئره و بیسترو دیتنی روالهت بی سووده بۆیان. رێگای حهقو راست نادۆزنه وه.

کهوابی ئەهی پیغه مبهه! تو سههت سوورپنه مینێ له هه لوئستو کرده وهی موشریکه به درۆخه وه کان، چونکه له راستی دا نهوانه کوئرو کهرن. نه وه تا: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ﴾ لهو موشریکو به ده به خته نه فامانه، کهسانیک هه گوی ده گرن بۆ تو، کاتی قورئان ده خوئینه وه «راقهی ده که یو بنه مای نایین روون ده که یه وه، نهوانه گوئچکه یان بۆ کلۆر کردووی، به لام نه و کاته ی گوئیان راگرتوه نایسن چونکه گوئچکه ی دلیان داخراوه، نهوانه بییری لی ناکه نه وه و تیناگه ن چییان لی داوا ده کری و مبههست چیه، به لکو نهوان: که گوی ده گرن گرنگی به تاوازه یی نه ظمو جهره سی موسیقای خوئنده وه که ی ده ده ن «وه کوو که سیک گوی له خوئنده ی بولبولیک بگری بۆ له زهت وه گرگتن له موسیقای خوئنده که ی نه ک بۆ نه وه ی تی ی بگا.

بێگومان قورئان له چەند شوئینیکی تر دا حالو چۆنیه تی ئەم موشریکانه ی روون کردۆتەو، وه کوو ده فرموی: ﴿مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُّحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ، لَأَمِیةٌ قُلُوبُهُمْ﴾ الانبیاء/ ۲. یان ده فرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَنْ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوْا وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا﴾ الانعام/ ۲۵.

دهی جا: که نه مه حالو وه زعیان بی ﴿أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقلُونَ﴾ نهی پیغه مبهرا! تو ته ماعی نه وهت ههیه: بتوانی بیستن به کهمر نه نجام بدهی؟ ته نانهت نه گهر ویرای کهریه کهیان بی عه قلو هوشیش بن؟

واته: نه تو ناتوانی بیستنی به سوود بخهیه گویچه کی که سانیکه وه که گویچه کهیان که ره له ناست ناخواتنی توو نایانه وی گویان له تو بی، ویرای نه وهش عه قلیان بهو شته ناشکی که دهی بیستنی توئی ناگهن تا سوودی لی وه رگرن! چونکه بیستنی به سوود بو بیسر نه وهیه: توئی بگاوه پیی تیگه یشتنه کهی ههنگاو بنی، نه گینا وه کوو کهرو کوندی راستی دهی!

نیستاش ده بینین زور له موسولمانان گوی له خویندنی قورثان ده گرن، نه گهر قورثان خوینه که دهنگو سه دای خوش بی به مه بهستی له ززهت وه رگرتن له موسیقای خویندنه کهی نه ک بو سوود وه رگرتن له په ندو ناموزگاریه کانی و تیگه یشتن له حوکمو یاساکانی!!

﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ﴾ نهی پیغه مبهرا! که سانیک هه له کاته دا تو قورثان هه خوینی به سر سامییه وه سه یرت ده کهن، به لام نووری ئیمانز قورثانز هیدایه تی نایینو نه خلاقی جوان نایینو فی ناین، سه یری شیوه وه روخسرت ده کهن، سه رنج ده دن له هیدی هیمنی و به لگهی پیغه مبهرایه تیت، نه وانه وه کوو باقی کهسانی تر سه یرت ده کهن، به لام لهو سه یرکردنه هیچ سوودیان پی ناگا، موسولمانان به چاوی و یقارو ریزه وه ته ماشات ده کهن، نهو کافران به چاوی رکو کینه و نیحقیقاره وه سه یرت ده کهن، که وایی چون ئیمان پی ده هینن؟ چون سوود له بینینو ته ماشا کردنت ده بینن؟! خو نه وان له بهر کویری چاوی دلیان حقیقه تی تو نایین ﴿أَفَأَنْتَ تُهْدِي الْعَمَى وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ﴾ نایا تو پیست وایه: که ده توانی هیدایه تی که سانیک بدهی که چاوی دلیان کویره؟ ته نانهت نه گهر ویرای کویری چاویان چاوی دلشیان کویر بی؟ چونکه که سیکت چاوی سه ری کویر بی ههستی ده رکت کردنی ههیه وه وانه یه له زور شت حالی بی. به لام کویری ویرای نه حمه قی نه وه گه وره ترین به لاو موصیبه ته.

به کورتی: نه تو تهی موحه ممه د! ناتوانی هیدایه تی نه وانه بدهی، چونکه ناماده باشیان تیدا نیه بو تیگه یشتن و هیدایه ت. نه وانه ههروه کوو که سیك وان، که ههستی بیستنو دیتنی فهوتابی. چونکه گوچکه و چار بویه باشن که سوودیان هه بی، کاتیك سوودیان لی نه بینرا وه کوو نه وه وایه: که ههر نه بو بن.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا﴾ ییگومان پهروه ردگار هه رگیزاو هه رگیز سته می نه کرده و ناکا. ههستو شعور له کهس ناستیننه وه، قهت ریگای هیدایه ت راست له کهس ناگری، ﴿وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ وه لی ناده میزادان بو خویان سته مکارن، بو خویان خویان وا لی ده کهن که شیای سزاو عیقاب بن. بو خویان نیعمه تی عهقل و هوش فهراموش ده کهن، دان به گرنگی هیدایه تی نایین دا ناین، پهیره وی ره هه نومی و ناموژگاریه کان ناکه ن!

دوینا بی به قایه و زوو راده بری

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

له وه پیش پهروه ردگار وه صفی کافره کانی به وه کرد: که تینافکرنو گوی ناگرن، قورشان به درو ده خه نه وه و پیغه مبه به دروژن حسیب ده کهن، نه مچار به شوین نه ودا هه ره شه له کافران ده کا به سزای قیامت له سهر کرداری دونیا یانو ده فهرموی: ﴿وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ﴾ نه ی پیغه مبه! نه وه بو ناده میزادان باس بکه وه له و روژهیان بترسینه که پهروه ردگار دوی مردن هه موویان له گوژیانی مه حشه ردا کو ده کاته و بو حیسابو لی کوئینه وه، نه و کاته ناده میزادان هه موویان سه رنج ده ده نو بیر له رابوردیان ده که نه وه، وا ده زانن: له دونیادا ماوهیه کی زور کورت ماونه وه و ژیانی دونیا یان ماوهیه کی کهم بو وه تیپه ریوه.

﴿يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ﴾ که لە گۆڕەکانیان دینه دەر وە یە کتر دەناسنە وە پاشان لە ترسان و لە عەیبەتان یە کتریان لەبیر دە چیتە وە و کەس وە سەر کەسی ناپۆژی و کەس کەس ناناسی!

مە زنده کردنی دنیا لە لای نا ە میزادان لە و مە وقیفو نمایش گایانە دا بە کورت و کە مخایەن لە زۆر ئایەتی قورئان دا دووبارە بۆتە وە وە کوو لە شۆنیکێ تردا دە فرموی: ﴿كَانَهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ﴾ الاحقاف/ ۴۶. یان ﴿كَانَهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا﴾ النازعات/ ۵۵. یان ﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ﴾ الروم/ ۵۵. یان ﴿قَالَ: كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ؟ قَالُوا: لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ، فَاسْأَلِ الْعَادِينَ، قَالَ: إِنَّ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنْكُم كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ المؤمنون/ ۱۱۴.

ئە مجار پەرەردگار خەسارە تمەندی گومراییان رادە گە یە نێ و دە فرموی: ﴿قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ﴾ بێگومان ئە و موشریکو کافرانە: کە بروایان بە زیندو بوونە وە نیە، هاتنی رۆژی قیامەتیان بە درۆ دە زانی خەسارە تمە ندبوون و پاداشی گەورە ی بە هەشتیان لە کیس خۆدا، بر و او ئیمانیان بە کوفر گۆڕی بۆ وە، زەرەریان کرد، ﴿وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ﴾ ئە و ان رێگای قازنج و سوودی خۆیان نە زانی، رویان کردە ئە نجامدانی کردە وە ی چاک. ئای چە ند خەسارە تمە ندن؟ ئای چە ند بە دبه ختو ئاکام رە شن؟ ئە و انە ژبانی کە مخایەنی خەسیسیان بە ژبانی نە بر و وە ی نە فیس گۆڕی وە تە وە.

هه ریشه کردن له کافره کان به سزادانیان له دونیاو قیامت دا
 وَإِنَّمَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ فَإِلَيْنَا
 مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ
 رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
 ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ
 لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ
 أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ
 مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنْتُمْ بِهِ ءَأَلْسَنَ وَقَدْ
 كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
 هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ * وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ
 إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾ وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ
 ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ
 وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضِ ؕ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

دوای نهوهی پهروه ردگار خه ساره تمه ندیی موشریکه کانی روون کرده وه ههم
روه وه که بروایان به زیندو و بوونه وه نه بوو، ریگای هیدایه تو چاکه کار بیان
نه گرت بهر، نه وه شی راگه یاند: که نه وانه سزا ده درین، شه مجار لهم نایه تانه دا نه وه
روون ده کاته وه: که نهو سزایه هه ندیکیی له دونیادا ده بی و هه ندیکیی له قیامه تدا
ده بی، له رانواندنی نهو دیمه نه سه رسو و پهینره ی هه شرو نهو چهند رۆژه کورته ی
ژیانی دونیا: که پیش زیندو بوونه وه بووه، ده گوئز ریته وه بو ناخاوتن له گه
پیغه مبهردا ﷺ ده رباره ی هه ره شه کردن له موشریکو کافره کانو به جیهینانی نهو
هه ره شانه هه موویان یان هه ندیکیان، نهو هه ره شه نادیاره ی: که نازانن که ی ر چ
کاتی بهرینگیان پی ده گری! نایا له جیهان دا نهو سزایه په لاماریان ده دا، یان
هه لده گیری بو رۆژی قیامه تو تا نهو رۆژه هه رچاوه روان بن، بو نه وه ی وه کوو
چه کوچی ناماده هه موو کات به سه سر سه ریانه وه بی و لی بترسیئن، بو نه وه ی
موسولمان بنو له خودا بترسنو ریگای هیدایه ت بگرته بهر!

نه مجار سیاقی نایه ته کان ورده ورده پیوه ده چن، هه تا نهو باسو خواسه ی
به هه ره شه کردن له کافره کان دهستی پی کرده وه دیمه نه کان یه ک له دوای یه ک
را ده نویردرین تا ده گاته هاتنی رۆژی قیامه ت که لهو رۆژه دا فیدیه و بهرتیل و نهو
جوړه شتانه هیچ که لکیان نیه، ته نانه ت نه گهر له فهرزی مه حال دا سامانی زاوی
هه موو هی نهو بی و به فیدیه پیدا سوودی نیه، لهو رۆژه پهروه ردگار به عه دآله ت
دادگایی ده کاو سته م له کهس ناکا! نه مهش ئوسلوویکی قورئانه له پیکه وه
گریدانی دونیا به قیامه ته وه، نه وه تا به چهند وشه و رسته یه ک ناوا لیکی داوونو
رایانده نوینی و ده فرموی: ﴿وَأَمَّا نُورُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ﴾ نه گهر نیمه بری
لهو هه ره شانه ی لیمان کردوون به دییان بهینینو پیشانی تو یان بدهین نه وه
سزایه که شیای خویانه.

موشریکه کان بروایان به پیغه مبهر نه د کرد هه ر کاتیکیش پیغه مبهر ﷺ
هه ره شه ی به هاتنی عذاب لی بگردنایه به درو یان ده خسته وه، به شیوه ی کی

گالته جاری و قه شمیری نامیزه وه پیمان ده گوت: نه گهر راست ده که ی ده به زووی
نهو عه زابه ی هه ره شه مان پی لی ده که ی بومان بینه!

له هه مان کاتدا ته مه نای مردنی پیغه مبهریان ده کرد، بهو هیوایه ی
به مردنی نهو بانگه وازی به که ی له ناو بیچی نیتر پهروه ره گار ه لامسی دانه وه
فه رموی: نه ی پیغه مبهرا نه گهر نیمه له ماوه ی ژبانی تودا توله یان لی بستینین و
داخی دلی تویان پی بریزین، وه کوو نهو حاله ی به سهریان هات له روزی به دردا
نهو نهوان شیوی نهو سزایه نو سوچ سوچی خویانه.

بیگومان پهروه ردگار زور لهو هه ره شانیه ی لی کردن، پیشانی پیغه مبهری
دان، برسیایه تی و گرانی و قاتو قریو تیشکانو کوژارنی زور لهو موشریکانه ی
نیشانی پیغه مبهری دا. ﴿أَوْ تَتَوَفَّيْكَ فَأَلَيْنَا مَرْجِعَهُمْ﴾ یان تو بمرینین پیش
تهوه ی نهو سزایه ی بومان داناو بیبینی، نهو له هه ردوو حاله که دا سه رنجام
ده گهر نه وه بو لای نیمه، نهو کاته سزای واده پیدراویان تووش دیو بویان
ده رده که وی: که هه ره شه کانمان راستو چییان پی گوتراوه: ده ق دیته جی.
له هه مان کاتدا سزادانی نهوان پیشانی تووش ده ده یسو ده بینی چون سزایان
ده ده یس.

﴿ثُمَّ اللَّهُ شَهِدَ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ﴾ پاش مردنی تو خودا ناگاداره به کرده وه
گوفتاریانو به پی کرداریان سزایان ده داته وه، به گوتیه ی زانیاری ناگاداری خوی
به حقه داد پهروه ی سزایان ده داته وه وه کوو له نایه تیکی تردا ده فه رموی:
﴿فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ الروم/ ۶۰. یان ﴿وَأَمَّا نُزُيْتِكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ،
أَوْ تَتَوَفَّيْكَ، فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ﴾ الرعد/ ۴۰.

نه مه ناماژیه بو نهو که پهروه ردگار جوړه ها ریسوایی و زه لیلی کافره کان
نیشانی پیغه مبهر ده دا، دوا ی له دونیا ده رچوونیشی هه ره لهو سزایه یان زیاد ده کا.
﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ﴾ پهروه ردگار له رانگه ی لوط فو به زه یی خویه وه
ههروه ها بو نه هیشتنی به لگه و بیانو به ده ست شاده میزاده وه بو هه موو گه لو
نه ته وه یه ک لهو گه لو نه ته وانه ی پیشرو له کاتی پیوستدا پیغه مبهرانی بو

ناردوون، بۆ تهوهی ریبازی تایینیان بۆ روون بکه نهوه. باسو خواسی قیامت، تیان پی رابگه نه، هه لیان بنیسن بۆ تیمانه ینانو نه نجامدانی کرده وهی چاک به جوړیک خوشبه ختی دونیاو قیامت به ده ست یینن!

نایه ته که به لگه یه له سه ره تهوه: که په ره ردگار بۆ هه موو گه لو نه ته وه و کۆمه لگه یه ک پیغه مبه ریکی نارد وه، هه یچ گه لو نه ته وه یه کی پاشگوئی نه خسته وه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَأَنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ فاطر/ ۲۴. یان ﴿...وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ الاسراء/ ۱۵. که وایی: گه لی کوردیش وه کوو باقی گه له کانی سه ره زه وی پیغه مبه ری تیدا ره وانه کرا و نو پیغه مبه ری بۆ نیر دراو، نه مجار نه م پیغه مبه رانه کین و ناویان چیه؟ نه وه گرنگ نه، چونکه نه گهر گرنگ بوایه قورشان ناوی دیاری ده کرد و وه کوو بری له پیغه مبه رانی به نوئیسر اتیل: که ناوی تو مار کرد و ون.

هه لبه ته ته وه پیغه مبه ره کوردانه به زوایی کوردیش نیر دراو وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ، لِيُبَيِّنَ لَهُمْ، فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ابراهیم/ ۴.

نه مه راستیه کی میژوویی سه قورشان به ناشکراو نمایان چه سپاندویه تی، ویده چی نه گهر له کوردستان دا زه وی دۆزی پشکنین و لی کۆلینه وهی شوینه وار ناسان بکه و یته گهر نه نجام بدری زانیاری که م تا زۆر له م باره دا به ده ست بکه وئی...!

﴿فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ جا هه کاتی پیغه مبه ری ک هاته سه ره گه لو نه ته وه یه کۆ ته وهی له سه ره شانی پیوست بوو پی راده گه یاندن، تیر عوزو و بیانوویان بۆ نه ده مایه وه، به لام ته وه گه لو نه ته وانه به درو یان ده خسته وه، په یامه که یانیان ره ت ده کرد نه وه. جا له روژی قیامت دا خودا داد گاییان ده کا، داد په ره وانه هه سابه و لی کۆلینه و دیان له گه ل نه نجام ده دا، تو ز قالی ک سته میان لی ناکری، چه ند سزادان هه لده گرن ته وه نه ده سزا ده درین.. نه مه نه گهر راناوی (بینهم) بگهر یته وه بۆ گه لو نه ته وه کان.

ته گهر راناوه که بگمپیتهو ۱۱ بۆ پیغه مبه ره کازو گه له کان نهو کاته تاوا مانا ده کړی: ﴿قَضَىٰ اللَّهُ بَيْنَهُمْ﴾ خدا پرپارو دادگایی ده رده کا له نیتوان پیغه مبه رو گه لو نه ته وه که ی دا، واته: ده دگایی له نیتوان هه موو پیغه مبه ری کتو گه له که ی دا ده کا ۱۱ پیغه مبه رو په پیره و کارانی رزگار ده کاو سه ری پیچیکاران سزا ده دا، له م دادگایی کرده ده که سیان سته می لی ناکړی، به بی تاوان که س سزا نادرې.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ واته: کافره کانی قوره ش له روی به درۆ خستنه وه و گالته پی کرده نه وه به پیغه مبه رو موسولمانان ده لئین: نهو هه ره شانیه موحه مبه د لیمان ده کا، نه گهر راست ده کا: که ی دیته دی؟ که ی خودا سزاو عیقاب بۆ نیمه ده نیری و توله مان لی ده ستینی و موحه مبه دو شوینکه وتوانی به سه ر نیمه دا زان ده کا؟؟

نه مجار په وه ردگار ده رزی پیغه مبه ر دا ده دا که وه لامیان بداته وه و ده فهر موی: ﴿قُلْ﴾ نه ی پیغه مبه ر! بهو موشریکانه بلی: که په له له هاتنی سزا ده که ن. ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ من ناده میزادی کمو نیگام بۆ کراوه، به نده یه کی خوداو کراوم به پیغه مبه ر. بۆ خودی خۆم (چ جای بۆ کهسانی دیکه) توانای لابر دنی سزاو هی نانی سوودم نیه، ناتوانم قازانچو زهره ر به خۆمو غهیری خۆم بگه یه نم، به لام نه وه ی خودا ثاره زوی بکا له نار دنی سزا بۆ سه ر موشریکه کازو سه ر خستنی موسولمانان، هه ر کاتی ثاره زوی کرد دیته دی ته من نازانم که ی دی!

واته: نازل کرده ی عیقاب بۆ سه ر دوژمنانی نایینو سه ر خستنی خودا په رستان به سه ر کافران دا، جگه له خودا به که سی تر ناکړی، نهو کاری من نیه و به ده ست من نیه. نه رکی سه ر شانی من نه وه یه: نه وه ی خودا نیگای بۆ کردوم به گویره ی پیویست به تیر: ی رابگه یه نم.

﴿لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ هه موو گه لو نه ته وه یه ک له وانیه ی سوورن له سه ر به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ره که یان، ماوه یه کی دیر کراوه شه یه بۆ هاتنی عذاب بۆ سه ر یان، نهو

عەزەبە دێتە سەریانو گەلو نەتەو دێهەکی تر ناگرێتەو، جا که ئەو عەزەبە نازێ بوو، ئیتر نەپێغە مەبرە کەیانو نەغەیری پێغە مەبر، هێچیان توانای ئەو هی نیه ساتە وەختیک دواى بێخەن یان پێشى بێخەن!

خاوەنى تەفسیری مەراغی دەلی: خاوەنى (فتح البیان) لەفە تحولە یان دا دەلی: (ئەم ئایەتە گەورەترین نامۆژگاریکەرە بۆ ئەوانەى بۆ ئەنجامدانى هەموو کاریک هاوار دەکەنە پێغە مەبر ﷺ وای خویان پێو گرتووە: لەکاتی نازێبوونی بەلاو موصیبەتدا لەپێغە مەبر ﷺ بپاریێنەو، یان داوا لەپێغە مەبر ﷺ ئەکەن کە سوودیان پێ بگەیهنێ، لەکاتی کەدا ئەم شتانه هەر بەخودا ئەنجام دەدرێزو لەتوانای زاتی ئەودا یەو بەس!)

ئەمە پلەو پایەى پەرۆر گارەو تاییبەتە بەخۆیەو، ئەو خودایەى پێغە مەبرو پیاو چاکو هەموو بوونەوهری بەدیھێناو، گیانی پێ بەخشیوونو رزقو رۆژیان دەداو داو. دەى چۆن دەگونجێ وەرەوایە: کە داوا لەپێغە مەبریک لەپێغە مەبران، یان فریشتە یەك لەفریشتان، یان لەپیاو چاکیک لەپیاو چاکان بکری شتیک ئەنجام بدەن: کە لەتوانایاندا نیه، داوا لەخودای بەتواناو زانا نەکری داوا لەوانە بکری.

داوا لەخودای بەدیھێنەر و رزقو رۆژیدەر نەکری داوا لەو بەندانە بکری کە هیچ شتیکیان لەم بارەو بە دەست نیه!!

بەرەستى ئەم ئایەتە کیفایەتەو پەندو نامۆژگاری تەواو بۆ ئادەمیزاد.. ئەو هەتا: گەورەى ئادەمیزاد سەردارو پێشەوای پێغە مەبران، خودا فەرمانی پێ دەکا: کە بە ئادەمیزادان بلی: ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا﴾.

بەرەستى جیگای سەرسوڕمانە کە سانیك هەبن لەسەر گۆپی مەردوان خۆکوشمەلە بکەن، یان بە دەوهری یان دا بخوێنەو، ئەوانە لەژێر گەلو خۆیاندا پۆلکاونو ئەمان داوای جێ بەجێ کردنى شتیکیان لێ دەکەن کە ناتوانن

نه نجامی بدهن! چۆن په‌ند ئامیز نابزو نازانن: که نهو ۱۱ شیرکه‌و سه‌رپیچی مانای
(لا اله الا الله) یه. له‌گه‌ل مانای (قل هو الله أحد) یه‌ک ناگر نه‌وه! ^(۱)

نه‌مجار په‌روه‌ردگار وه‌لامیکی تریان ده‌داته‌وه‌و ده‌فرموی: ﴿قُلْ﴾ نه‌ی
موحه‌مه‌د! پییان بلی: ﴿أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا﴾ هه‌والم پی
بده‌نو پیم بلین: حالو وه‌زعتان چۆن ده‌بی‌و چی ده‌توانن بکه‌ن نه‌گهر عه‌زابی
خوداتان بۆ هات به‌شه‌وو له‌کاتی نوستن‌دا، یان به‌روژو له‌کاتی نیش کردن‌تان‌دا،
له‌و کاتانه‌دا: که سه‌رگهرمی کارو کاسبی یان رابواردنو گالت‌وو سه‌یرانن!!

﴿مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْأَجْرُ مَوْنٌ؟﴾ چ جوړه سزاو عیقاییک داوا ده‌که‌نو
په‌له‌یان بۆ هاتنی کامه‌یانه؟ داوای سزای دنیا یان سزای قیامت ده‌که‌ن؟
هه‌ردوو سزاکه دینو به‌نازاریشن، هه‌ر کامیکیان داوا بکه‌نو په‌له‌یان لی‌بی
نیشانه‌ی نه‌فامی و نه‌حه‌قییانه، چ سوودیکی لی ده‌بینن؟

﴿أَنْتُمْ إِذَا مَاقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ؟﴾ خو نه‌گهر بلین: کاتی هاتنی عه‌زابه‌که تیمان
ده‌هینن، نه‌وه به‌هه‌له‌چوون، چونکه تیمانه‌ییانی کاتی هاتنی عه‌زابو ناهومید
بون له‌ژیان، بی سووده. سزای نزیک سزای دنیایه، به‌دوا سزای دنیادا سزای
قیامت هه‌یه زۆر له‌سزای دنیا به‌شیده‌ت تره.

واته: تایا ئیوه چاره‌روانی هاتنی سزا ده‌که‌ن بۆ تیمانه‌ییان، جا که هات
تیمان ده‌هینن له‌کاتی‌که‌دا تیمانه‌ییان سوودی نابی. به‌قه‌شمه‌ری لاقرتی و شیوه‌ی
گالت‌ه ئامیزه‌وه پیتان ده‌گوتری: ﴿الْآنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ؟﴾ نه‌وه تازه
تیمان به‌خه‌داو به‌پیغه‌مبه‌ر ده‌هینن و به‌ناچاری و له‌ترسانو به‌زۆر برپا ده‌که‌ن؟
له‌کاتی‌که‌ ئیوه له‌وه‌پیش به‌شیوه‌ی گالت‌ه‌جاری و به‌مه‌به‌ستی به‌درۆخسته‌وه‌و خو
به‌زلزان په‌له‌ی هاتنی سزاتان ده‌کرد، ده‌تانگوت کوانی و که‌ی نه‌و سزاو عیقاب‌ه
دین؟!

(۱) ته‌فسیری مه‌راغی ج ۱۱/ ۱۱۷.

﴿ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ﴾ پاشان به وانه ده گوتری: که سته میان له خودی خویان کردوه به کوفرو یاخی بوون، سته میان له خویان کردوه لهم روه وه: که پروایان به پیغه مبهرایه تی و واده و هه ره شه کانی په روه ره گار نه کردوه، پییان ده لئین: ده بچیژن سزای خودا بۆ هه تا هه تایه. سزایه ک بچیژن که برانه وهی نه وه کوتایی نایه. نه مجار شه وه رون ده کاته وه: که نه مه سزای کرد وه کانی جیهانیانه وه ده فرموی: ﴿هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ؟﴾ نایا سزا ده درینه وه. نیلا به گویره ی کر. وه کانتان. ئیوه به ویستی خوتان کوفرو سته مکردنتان هه لباردو. سور بوون له سهر به رد وام بوون له سهر کوفرو سته مکاری، که وایی نه م عیقابو سزایه هیچ جزوه سته مکاری به کی تیدا نیه، به لکوو سزایه کی پراو په ره.

جا هه ره چهنده له وه پیش په روه رد گار وه لامی پرسیاری کافره کانی دایه وه: که هیانگوت: ﴿مَتَى هَذَا الْوَعْدُ؟﴾.

به لام په روه. گار لیله دا شه وه مان بۆ شی ده کاته وه: که جاریکی تر کافره کان پرسیاریکی تری لهم جوړه یان ناراسته ی پیغه مبه ر کردۆته وه ده فرموی: ﴿وَيَسْتَبْشِرُونَكَ أَهْلُ هُو؟﴾ نه ی پیغه مبه ر شه موشریکانه داوای خه به رو هه ولت لی ده کهن، داوات لی ده کهن خه به ریان ده باره ی عه زابی دونیاو قیامت پی بده ی، نایا حه قو راسته؟ دیته دی؟ یان چاوو راوو هه ره شه و ترسانده؟

﴿قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ الْحَقُّ﴾ نه ی موحه مه ده! پییان بلئ: به لئ سویندم به خودا شه عه زابه ی هه ره شه تان پی لی کراره حه قو راسته و پهیدا ده بی، که هات کهس نیه بیگی پته وه، کهس ناتوانی به رگری بکاو نه هیلئ نیه ﴿وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ﴾ ئیوه ناتوان خوتان له چنگ نه م سزایه قوتار بکهن، ئیوه خودا ده سه وه سان ناکهن، بووتان به گل و خول نابیته کۆسپو ته گهر. له به رده م خودا ده که نه توانی دروستتان بکاته وه. به لکوو چۆن له سه ره تادا له نه بوونه وه ئیوه هی ناو ته گوړه پانی ژیانده وه، ناواش دووای مردنتانو دوا ی بووتان به گل و خول جاریکی تر زیندوتان ده کاته وه شه سزایه تان به سه را ده داو ده تانجه رپنئ!! نه مه بۆ خودا

کاریکی ناسانه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ یس/ ۸۲.

له قورنان دا دوو نایه نی تر بهم جوړه هاتوون:

یه کیکیان ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا: لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ، قُلْ: بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ﴾ السبا/ ۳. نه ویران ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا، قُلْ: بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ، ثُمَّ لَتَنْبُوْنَ بِمَا عَمِلْتُمْ، وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ التغابن/ ۷.

جا له کاتیکیا نیمه له گڼل شو موشریکانه سرگرمی پرسیارو وه لامینو واین له سمر زهوی وه وی ژان هه لده مژین، له پرچکا له گڼل سیاقو نوسلووی قورنان نیمه خوځمان له گورپانی حه شرو نه شرو حیسابو لیکولینه وه دا ده بینینه وه، زور جار قورنان نوسلووی ناوا به کار ده هیښی و له پرچکا له سیاقو روداو لیکوه ده گوینته وه بۆ سیاقو روداو کی تر، به جوړیک ههستی ناده میزاد بهه ژنی و سمرنجی رابکیشی و دیمه نه جوړاو جوړه کانی رابنونی بهی شو وهی ههست به کوسپو له ده ستدانی به لاغته و فهاحه تو چه واشه یی له نوسلوویه که دا بکری!

شوه تا: له و کاته دا له ژبانی دنیادا دیمه نی پرسیار کردنی موشریکه کانو وه لامی پیغه مبر را ده نونی له پرچکا گواستییه وه بۆ روژی حیسابو سزاو پاداشو بری تهنگو چه له مهی روژی قیامت ده خاته پرو ده فرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ﴾ نه گمر له فرزی مه حال دا، بۆ هر نه فسیک که سته می له خوی کرده و نیمانی نه هیناوه و پروای به په یامی پیغه مبر نه کرده، چی له زهوی دا ههیه له مالو سامانو تواناو ده سلات هه مووی هی شو بی، بتوانی بیکاته فیدیه و قوریانی بۆ خوی و زگار بونی له سزای به نیش، شوه بیگومان بهی سی و دوو هر هه مووی ده کره فیدیه و هیچی لی نه ده هیشته وه، خوشی به سوود مهند ده زانی!

به لّام له فمرزیکدا هه موو نهو مَلْکُو سامانه ی هه بّو بیدا به فیدیه لی
وه رناگیرئ!

﴿وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ﴾ جا نهو کاته ی سزای به ئیش ده بینن
په شیمانی خویان ده شارنه وه، سهرگردانو سهرسامو لالو پال ده بن، ده تاسبینو
کهرو کاس هیچیان بّی ناگوترئ، نازانن بلّین چی، چاربان به ملوق ده وه سنیو
رهنگیان رهش داده گیرسئ!

جاری وایش ده بّی په شیمانی خویان راده گه یه نن وه کوو له شوینیکی تردا
ده فمرموی: ﴿يَا حَسْرَتًا عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ﴾ الزمر/۵۶.

به کورتی نهوان که ناگری دۆزه خ ده بینن، بانگی په شیمانی خویان هه لده ده ن
پیشان وایه: نهو هاوارو گریانو په شیمان بو نه وه. سوودی هیه، که ده زانن: بّی
سووده، په شیمانیه که یان ده شارنه وه، بّو نه وه ی که سانی دیکه پیشان خوش نه بن.

نه مجار په روه ردگار نه وه راده گه یه ننئ: که لهو رۆژدها هیچ زۆرو سته مَبِک
نیوه بنده کان به گوێره ی کرده وه کانیا ن سزاو پاداش وهرده گر نه وه. هه فمرموی:
﴿وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ په روه ردگار دادگایی نیوان
ناده میزادان دادپه روه رانه نه نجام ده دا. بریاری عادلانه وهرده کا، دادگایی نیوان
پیغه مبه رانو گه له سته مکارو کافره کانیا ن نه نجام ده دا، دادگایی نیوان
گومرا که رانو گومرا که رانو ده کا، بهم دادگایی کردنه ش تۆزئ سزای گومرا که ران
زیاد ده بّیو سزای گومرا که رانویش سووک ده کرئ!

نه مجار به لّگه له سهر نه وه دینیت نه وه: که حوکمی ره وایه و واده و هه ره شه ی
دینه جیو سته مکاران له ده هستی قودره تی رزگاریان نابو ریگای هه لاتتیا ن نابو.
ده فمرموی:

﴿إِنَّا لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ناگادار بینه وه؛ بیگومان ههر بّو
خودایه چی له ئاسمانه کانو زه وی دا هیه، هه مووی مَلْکی خودایه، که وایو
کافره کان لهو رۆژدها هیچیان ده ست ناکه وی بی که نه فیدیه و قوریانی و خویانی بّی

له ناگری دۆزه خ رزگار بکهن! نه گهر له فهرزی مه حالدا ده ستیشیان بکهوی سوودی نیه!

به لکوه ههموو شتیک بۆ خودایه و، سزادانو تۆله ستاندنوه ههر به ده ست شهوه، چۆنی بوئ ناوا سزایان ده داو تۆله یان لی ده ستینئ؛ ههموو ویستو بریارو فرمانیکی عه دالکارییه و سته می تیدا نیه.. به کورتی که سیک له یادی چوه بابیر بکاته وه، بی ناگا و غافل با به هوش خۆ بیته وه، با نه زانو نه قام فیڕ ببزو بزائن: که ملکی دنیا و قیامت ههر بۆ خودایه و بهس! عاله می بالاو عاله می سه رزه مینو ناو زه وی ههمووی هی خۆیه تی. چۆنی بوئ ناوا هه لیانده سوپینئ، کهس خاوه نی هیچ نیه و دارایی هیچ نیه. که له دنیا دا به پروالته تاده میزاد خاوه نیه تیه کی مه جازی هه بی نه و» له قیامت دا هیچی نیه و هیچی ده ست ناکه وی بیکاته فیدیه و قوربانی.

نه مجار جهخت له سه ر مانای پیشو ده کاته وه و ده فرموی: ﴿أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ناگادار بینه وه و بزائن: که بیگومان واده و ههر شهی خودا حق و راستو دینه جئ، وه لی زوریه ی نه و تاده میزادانه، زوریه ی نه و موشریکانه ی بروایان به زیندوبونه و» نیه، له بهر بی ناگایی» نه قامی و کورتبینی و نه زانیان کاروباری قیامت نازائن: نازائن زودا وه کانی چۆن!!

نه مجار به لگه له سه ر تواناو ده سه لاتی ره های خۆی ده هیئتیه وه و ده فرموی: ﴿هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَأِلَيْهِ تَرْجَعُونَ﴾ ههر خودا خۆی ژیان ده به خشی و ده مرینئ، ههر چی بیه وی زیندوی بکا یان مردنی به سه ردا بدا فرمانی ره وایه و کهس نیه بهرگری بکا و بیته کۆسپو ته گهره، پاش مردن زیندوتان ده کاته وه و راپیچی ده شتی مه حشه رتان ده کا بۆ حیسابو لی کۆلینه وه و سزادانو پاداش دانه وه تان له سه ر کردارو گوشتارتان!!

مه به سته سهره کییه کانی قورئانی پیروژ

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ

وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ

فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

دوای نه وهی پهروه ردگار له نایه ته کانی پېشودا به لگه ی له سهر سې بنه ما
سهر کییه کانی نایینی نیسلام هینایه وه: که بریتی بوون له (یه کتاپه رستی،
پیغه مبه رایه تی، زیندوبوونه وه) نه مجار پهردگار باسی ته شریعی عه مه لی! که
قورئانی پیروژه، ده کاو چوار مه به سته سهره کی نهو نامه ناسمانییه پیروژه شی
«کاته وه ده فهرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ﴾ نه ی پیغه مبه رمی
خوشه ویست! بهو خه لکه رابگه یه نه، بلئ: نه ی ناده میزادینه! دلیا بن نامه یه کی
ناسمانی گرنگان بۆ هاتوه، هه موو ناموژگاری و راسپارده ی جوانی له خو
گرتوون، قیری رهوشتی بهرزو کرداری چاکو گفتاری باشتان ده کا، جله وگیربتان
لی ده کا له خراپه کاری ده تانگپرته وه، درمانی دهردی دلو دهروون ده کا،
شاره زاییتان ده کا بۆ ریبازی هه قو راست: که ده تانگه یه یتیه به خته وه ری دویا
قیامه ت!

نه هه ش نه و چوار رهوشته تاییه ته ندیییه یان چوار مه به سته

سهره کی به ی قورئان:

۱- ﴿مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ﴾ قورئان ناموژگاری که ریکی باشه له خو: او ه

نیردراوه بۆ سهر ناده میزاد ترساندن له سزاو به ته ما کردنی پاداشی له خو گرتوه،
ناده میزاد هه لده نه ی بۆ نه نجامدانی کاری باشو وازهینان له کاری خراپ.

۲- ﴿وَشِفَاءٌ فِي الصُّدُورِ﴾ درمانی دهردی دلو دهروونه، شوبه وه گومانو

دووړوویی و کوفرو نیلحاد لاده با، وه کوو له شوینیکی تردا ده فهرموی: ﴿وَنُزِّلُ

مِنْ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ، وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خُسَارًا ﴿٨٢﴾ الاسراء/ ٨٢.

٣- ﴿وَهْدَى﴾ شاره زایی ده کا بو ریبازی حه قویه قین، ریبازی ژبانى خوشبه ختی و کامه رانی همدوو جیهان دیاری ده کا. وه کوو له شوینییکی تردا ده فرموی: ﴿قُلْ: هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ﴾ فصلت/ ٤٤.

٤- ﴿وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ به خششرو ره حمه تیکی تایهه تییه بو برواداران، له تاریکایی گومرایی رزگاریان ده کاو به ره و نووری نیمان ره هایان ده کا، ناگری دۆزه خیان لی دور ده خاتمه وه پله و پایه ی به هه شتی به رینیان ده داتی. بۆیه ش ره حمه ته که ی تایهه ت کرد به برواداران وه چونکه همر نه وان سوود له نیمان وه ده گرن.

ئه مجار فرمان به پیغه مبه ره ده کا، که به موسولمانان رابگه یه نی: که نه وان شیای نه وه نه به به خششرو فه ضلی خودا که یفخوش بنو ده فرموی: ﴿قُلْ﴾ نه ی موحه ممه! پیان بلی: ﴿بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا﴾ با به به خششرو فه ضلو ره حمه تی خودا که یف خوش بن، واته: نه گهر شتی که هبه ی له جیهان دا شیای دل پی خوش بوون بی، نه وه ره حمه ته و فه ضلو به خششی خودایه!

نیبنو مه ده وه به ی و نه بو ششه یخ: نیبنو حه یانی نه له نه نصاری له نه نه سه وه به مه رفوعی مه رموده یه کی هیناوه ده فرموی: (فضل) ی خودا بریتییه له قورنان ره حمه ته که شی نه وه یه: که به نه یه وه ره و دیوه و نیسه ی کردو به نه هلی ره حمه ته که!

حه سه نی به صری و ضه حاکو قه تاده و مو جا هید ده فرموی: فه ضلی خودا: بریتییه له نیمان، ره حمه ته که شی قورنانه!

﴿هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ واته: دل خوش بوون به فه ضلو ره حمه تی خودا باشترو به سوودتر له هه موو نه و زیرو ناژله و مالو سامانه جوړاو جوړه ی کوی ده که نه وه، چونکه مالو سامان له وانه یه بینه هو ی خوشبه ختی دنیا بو

ماوه یه کی که مو کورت خایه ن، به لام فهضل و ره حمه تی خودا هو ی خوشبه ختی همدوو جیهانه و به خته وه ری قیامه ته بر وانه وه ی نیه.

موشریکه کان له خو یانه وه هه ندی شت حه لال و هه ندی کی تر حه رام

ده کهن

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ عَالِلَهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

دوا ی نه وه ی پهروه ردگار له سه ره تای سوره ته که دا باسی نیگا و سروشتی کرد، به به لگه ی حاشا هه لنه گر چه سپاندی، نه مجار له رویه کی تره وه راستی پیغه مبه رایه تی ده چه سپینی و نه وه راده گهینی که ته حلیل و ته حریم به ده ست خودایه و بهس! که سی تر مافی ته شریع دانانی نیه، همدروها هه موو شتی که له به نه مادا موباح و حه لاله به مخرجیک به لگه له سه ره حه رام بوونی نه هانبی، که و ابو حه رام کردنی بری شتو حه لال کردنی هه ندی کی تر: که سوود و ره و شتو دیار ده یان وه کوو یه ک وایه به لگه یه له سه ره دان پیا ناتان به راستی پیغه مبه رایه تی و سروش، چونکه به لگه یه کی عدلی یان نه قلیتان به ده سه وه نیه له سه ره نه و جود او ازییه، به هه وانته نه میان حه لال ده کهن و نه و یان به حه رام له قه له م ده دن، نه مهش پهیره وو پر وگرامی کی به تالو بوچو ناحه قه، ریبازی پیغه مبه ره ان حه قو راستو پر سووده!

نه وه تا له م نایه ته دا پهروه ردگار خیطاب ناراسته ی پیغه مبه ره ﴿٥٩﴾ د: کاو ده فه رموی: ﴿قُلْ: أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا﴾ نه ی پیغه مبه ره! به و موشریکو بی بر وایانه بلای: به و نه فامانه بلای: که

بروایان به نینگاو پیغه مبهرایه تی نیه، پئیان بلّی: ئیوه بیرو راتان دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه ی خودا بۆی ناردوونه خواری چۆنه و چیه؟ (ناشکرایه ههموو رزقو رۆژییه ک له خوداوه) پئیان بلّی: راتان چیه دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه ی: که خودا پیّی به خشیون بۆ نهوه ی به گویره ی شهریه تو یاسای نهو هه لّسو کهوتی تیدا بکه ن، که چی ئیوه به پیچه وانوه له خۆتانوه و به هه وانته، به بیّ ئیزنو شهرعی خودا، هه ندیکتان حه رام کردوه و هه ندیکتان به حه لّال داناوه، هه لّبه ته حه رامکردنو حه لّالکردن ته شریعو یاسا داناوه، ته شریعو یاسا داناو فەرمانه واییو حاکمیه ته، حاکمیه تیش ربوویییه ته و تایبه ته به خوداوه هیچ کهسی تر مافی نهوه ی نیه، ده ی ئیوه بۆ خۆتان سه لاهیه تی نهو ته شریعو داناو حاکمیه ته تان به خۆتان داوه!!

نهو تا به هه وانته و به بیّ به لّگه (به حیره و سانیبه و وصیله) تان حه رام کردوه، وه کو له شوئیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَجْعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا، فَقَالُوا: هَٰذَا لِلّٰهِ بِرَعْمِهِمْ، وَهَٰذَا لِشُرَكَائِنَا﴾ الانعام/۱۳۶. یان ده فرموی: ﴿وَقَالُوا: هَٰذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعُمُهُمَا إِلَّا مَنْ نَّشَاءُ بِرَعْمِهِمْ﴾ الانعام/۱۳۸. یان ﴿وَقَالُوا: مَا فِي بُطُونِ هَٰذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا﴾ الانعام/۱۳۹. یان ﴿ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ، قُلْ: الذَّكْرَيْنِ حَرَّمَ أَوِ الْاُنْثَيَيْنِ، أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنْثَيَيْنِ﴾ الانعام/۱۴۴.

جا پهروەردگار رەد دی بۆچونو ته شریعو داناوه که ی دانه وه فرموی: ﴿مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ المائدة/۱۰۳.

﴿قل﴾ ته ی پیغه مبه ر پئیان بلّی: هه وائم پیّی بدن دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه حه لّاله ی خودا بۆی ناردوونه خواری بۆ نهوه ی سوودی لی ببینن، که چی ئیوه به شبهه شان کردوه و ده لّین: ئه م به شه حه لّال نهو به شه ی حه رامه، هه وائم پیّی بدن: ﴿اللّٰهُ أَذِنَ لَكُمْ﴾ نایا خودا ئیزنی داو که هه ندیک لهو رزقو رۆژیو

ناژه لانه حه رام بکه نو هه ندیکه حه لال بکه ن؟ ئیوه ئه و ته شریع و یاسایه به ئیزنو ره زامه ندی خدا داده ئین؟ ﴿أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ﴾ یان ئیوه درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستنو پیتان وایه: ئه وه ی حه رامی ده که ن حه رامه و ئه وه ی حه لالی ده که ن حه لاله؟؟

به کورتی چارتان ناچاره ده بی دان به یه کیچ که لم دوو لایه نه دا بنین یان ده بی بلین: خودا ئیزنی داوین به ته حریم کردنو ته حلیل کردن، ئه وه ش سه رده کیشی بو ئه وه نیعتیراف به نیگا و سروش بکه ن له کاتی که دا ئیوه ئینکاری پیغه مبه رای، تی و سروش ده که نو پیتان وایه: محاله خودا سروش بو ئاده میزادیک بکا. جا نه گهر ئینکاری نه مه بکه ن ده بی دان به وه دا بنین که درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن.

نه مجار که په ره ردگار تاوانی درۆ هه لبه ستنی له سه ر تو مار کردن، به شوین ئه وه دا هه ره شه ی توندیان ناراسته ده کاو ناماژه بو ئه وه ش ده کا که نه وان رۆژی قیامت سزایان توندو عیقاییان سامناکه! ده فهرموی: ﴿وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْزُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ ئه وانه که درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن ده بی گومانیان چۆن بی؟ ده بی به خه یالی خویان رۆژی قیامت به چ شیوه یه ک هه لسو که وتیان له گه ل بکری؟ ئایا پیتان وایه: نه وان ئاوا به بی سزاو عیقاب له سه ر تاوانی درۆ هه لبه ستن له سه ر خودا رزگاریان ده بی؟ ئایا وا ده زانن: خودا له سه ر ئه و تاوانه گه وره یه سزایان نادا!؟

بیگومان نه مه هه ره شه یه کی گه وره و سامناکه، چونکه ئاوا به شبوه ی پرسیار نامیز هه ره شه که ناراسته ده کاو جۆری سزا که ش به نادایاری راده نوینی

ده بی ئه و بوختانکه رانه رۆژی قیامت حالیان چۆن بی به ته ما چی بن، ده بی به خه یالی خویان چییان له گه ل بکری؟؟

یان ده بی وا بزائن: که تکارریان هه نو تکیان بو ده که نو له و سزا گه وره یه رزگاریان ده که ن؟!

وه کوو له شوینیکی تر دا ده فهرموی: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ الشوری/ ٢١.

ئهوانه بوختان ده که نو درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن ده بی پیاوان و بی
خودا رۆژی قیامت چیاان له گه ل ده کا؟؟؟

به راستی هه ره شهیه که، کۆی قایه قۆلۆ شاخی گه و ره سهخت
ده تویتیه وه، هه ره شهیه که، جیهان وه له ره ز دینی زمان لال ده کا وه سهستو
شعوورۆ ده تاسینی، به لام دلی کافر له بهرد رهق ت ره وه له شاخ سهخت ت ره!!

﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ﴾ بیگو مان خودا خاوه نی فهضلو
به خششی زۆرو زه بهندهیه به سه ر ئاده میزادان دا؛ نیعه تی عه قلو ئاوه زی پی
به خشیون، نیگای بۆ پیغه مبهر کرد وه پیاان رابگه یه نی، هه لالۆ هه رامی بۆ
دیاری کردون، یاسای ژیا نی بۆ داناون، به فهضلو ره حمه تی خۆی رزقو رۆژی
به سه ردا رشتون، سوود لی بینینی بۆ هه لال کردون، مافی هه لال کردون هه رام
کردنی تایبه ته کردو به خۆیه وه، بۆ نه وه ی که سانی هه لپه رست نه یقۆزنه وه،
وه کوو مال هه قه شه کان: که به ئاره زۆو هه وه سی خۆیا ن شتیان هه رامو هه لال
ده کرد، خۆیا ن ده کرده ها وه لی خودا!

په ره ردگار لهو رزقو رۆژی یه پی به خشیونو بۆ باراندون زۆریه ی زۆری
بۆ هه لال کردون، نه وه ی لی قه ده غه کردون زیا نی دونیا و قیامه تی تیدا یه بۆیا ن
بۆیه لی هه رام کردون.

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾ وه لی زۆریه ی زۆری نهو خه لکه سوپاسی نه م
نیعه تانه ی خودا ناکه ن، وه کوو له ئایه تی کی تر دا ده فه رموی: ﴿وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
الشَّكُورُ﴾ سبا/ ۱۳. شوین په یامی خودا ناکه ون، به لکوو نهو رزقو رۆژی
نیعه تانه ی خودا پی به خشیون له خۆیا نی هه رام ده که ن، ریبازی فراوان له خۆیا ن
ته سه کوو ته نگ ده که نه وه، خودا به فهضلو ره حمه تی خۆی رزقو رۆژی به سه ردا
رشتوون که چی نه مان له جیا تی سوپاس ها توون هه ندیکیان له خۆیا ن هه رام کرد وه،
هه ندیکیان به هه لالی هیشته وه؟

نه م هه لال کردون هه رام کردنه تا وانی کی گه لی ک گه وریه وه ها وه لدا نانه بۆ
خودا، مو شری که کان بۆ خۆیا نیان کرد وه به شه ر یعه ت و یاسا «خا وه ن نامه کانیش

خستویانه ته ناو ئایینی خزیانه وه به ناوی ئایینه و به ناو پهیره و کارانی ئایین دا
بلاویان کرده وه، بری جار هه ندی موسولمانیش که وتونه ئهم هه له گه وره وه .
به ناوی زوه دو دنیا نه ویستی به وه رزق و رژی پاکو خاوتنیان له خزیان حرام
کردوه، یان به پیچه وانسه زیده ره وی ده کهن له خواردن و خواردنه وه و پۆشبن و
رازاندنه وه دا پیچه وانسه مه نه جو پرۆگرامی ئایینی ئیسلام هه لسه کهوت
ده کهن، گوئ ناده نه میانه ره وی ئیسلامی و پابه ندی فرمان و جله و گیریه کانی
نابن!!

ئایینی ئیسلام له هه موو بواریکی ژان دا فرمانی به میانه ره وی کردوه
له هیچ شتی که دا زیده ره وی به لاو په سه ند نه، وه کوو له شوینیکی تردا
ده فرمانی: ﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ، فَتَقْعُدَ
مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ الاسراء/۲۹. یان ده فرمانی: ﴿لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهِ، وَمَنْ
قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ، لَا يَكْفِ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَّا
آتَاهَا﴾ الطلاق/۷.

ئیمامی نه حمده له نه بولنه خو صه و ئه ویش له باوکییه وه، ده گپرتیه وه ده لی:
(هاتمه خزمهت پیغه مبهر ﷺ پۆشاکه کهم شرو پیسو پۆخه بو، پیغه مبهر
فرمووی: ئه ری نه تو مائو سامانت هه س؟ وتم: به لی، فرمانی: چ مالتیک
هه یه؟ عه رزم کرد له هه موو مائو سامانیک هه مه؛ و شتر، کۆیله، نه سپه مه رو
بزنو گاو مانگا، نه مجار فرمانی: که خودا مالتیکی پی به خشی پی خوشه
ناثاری نیعمه ته کانی به سه رته وه ببینرین..).

ئیمامی بوخاری و طه به رانی له زه هیری کوری نه بو عه لقه مه وه به مه رفوعی
فرموده هه سه کیان ریوایهت کرده ده فرمانی: (هه رکاتی خودا مالتیکی پی
به خشی، با نیشانه ی نهو ساماندارییه به سه رته وه ببینرئ). چونکه خودا پی
خوشه نیعمه ته کانی به سه ر به نه ده کانی به وه ببینرین، شرو شۆری و شیرپۆی و روتی و
ره جالی پی ناخوشه، خو به شیرپۆ پیشاندانی پی ناخوشه).

زانست ■ زانیاری خودا هه موو کاروبارو هه لّس و کهوتی ئاده میزادنی

له خوگرته، ئاگای له هه موو بوونه وهره

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ



پاش ئه وهی پهروه ردگار له نایه ته کانی پیشوودا باسی زۆری فهضلو
رهحه تهی خۆی کر ■ به سهر بدهنده کانی دا، ئه وهی راگه یاند: که پتویسته هه موویان
به لیبزانو دلسۆزییه وه سوپاسی خودا بکه ن، بهر ■ وهام بن له سهر طاعه تکردنی
پهروه ردگارو وازهینان له سهر پیچی فرمانه کانی، ئه وهشی راگه یاند: که که میکت
له بهنده کانی شوکری خودا نه نجام ده دن!

به شوین ئه وه دا وه بییری بدهنده کانی ده هیئتیه وه: که زانیاری خودا هه موو
کارو کرده وه هه لّسو کهوتیکی ئه وانی به پچووکئو گه وروه ■ به نهینیی و
ناشکرایانه وه ■ له خوگرته وه، به لکوو ئاگاداری هه موو وردو درشتی بوونه وهره
له ئاسمانه کانو زه وی دا، بۆ ئه وهی هه لیان بنی بۆ سوپاسکردن و به ندایه تی کردن
بۆ خوداو وازهینان له سهر پیچکردنی فرمانه کانی، دهی با بۆ خۆیان دادگایی
خۆیان بکه نو کردارو گوفتاری خۆیان هه لّسه نگین و ریبازی به خته وه ریی بگرته
بهر.

ده فه رموی: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ﴾ ئه ی پیغه مبه ر! ئه وهی رود دا
له کاروباری خۆت تایبه ته ی بی یان گشتی بی، په یوه ندی به خودی خۆته وه ■ هه بی،
یان په یوه ندی به بانگه وازی به رژه وه ندی په یوه وانی ریبازی ئیسلامو کاروباری

گشتی یه وه هه بی، موژده و واده پیدان بی، یان ترساندنو هه ره شه کردن بی، کردار بی یان گوftar بی!

﴿وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ﴾ ههروه ها نه وهی ده یخوینیه وه بو نه نجامدانی نه و شته گرنکه له و قورنانه ی نیردراو ته سهرت بو پهیره وی کردنو راگه یاندنو بلا و کردنه وهی بانگه وازی نیسلامی به ناو مهردوم دا نیمه ناگامان لی یه و پی تی ده زانین.

که پهروه ردگار وشه ی (شان) ی لیره دا به کار هی ناوه. ناماژیه به وه: که هه موو کارو یاریکی پیغه مبه ر ﴿﴾ هه موو هه لسو که و تیکی گرنکه و بایه خداره، چونکه پیشه و او رابهرو ماموستایه، هه موو شتیکی سهرمه شقه بو موسولمانان.

نه مجار دوا ی خطاب له گه ن پیغه مبه ر ده گوژیته وه بو خطاب له گه ن نوممه ته که ی به گشتی و ده فرموی: ﴿وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ نیوه نه ی ناده میزادینه؛ نه ی نوممه تی پیغه مبه ر هیچ کرده و هیه ک نه نجام ناده ن گه و ره بی یان بچووک بی، خیر بی یان شهر، شوکرو سوپاس بی یان سپله یی و کوفرائی نیعمه ت بی، هه رچه نده بچووکو بی بایه خیش بی، نیلا نیمه چاودیری و شاهیدین به سهرتانه وه ناگامان لی یه و چونی نه نجام ده ده نو مبه سستان له نه نجامدانی دا چیه، له سهرتانی ده نووسینو سزاو پاداشتانی له سهر ده دهینه وه. ﴿وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ هیچ شتی که له ژیر زانستی خودا ده رناچی ته نانه ت نه گهر به نه ندازه ی گهر دیله یه کیش بی لهزه وی و ناسمان دا یان بچووکتر بی، خودا پی تی ده زانی و ناگای لی یه. ﴿وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ هیچ شتی که له ژیر تیشکی زانیاری خودا ده رناچی، ته نانه ت نه گهر له گهر دیله بچووکتر یان زلتر بی، دیار بی یان نادیار بی، له عاله می بالا بی، یان له عاله می سو فلا بی، ببیندری یان نه ببیندری، نیلا لای پهروه ردگار سهرژمی رکران و نه ندازه و چو نیه تی و چه ندایه تی ان نمایانه و له ده فته ری تایبه تی خو ی دا تو مار کراون؛ له له و حوله محفوظا چه سپیندراون!

مثقاله ذره: پچوکتین قهبارهیه: که نمونه ی پی ده هیترتیه وه بۆ پچوکی. که ده فمرموی: ﴿وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ﴾ ناماژه: بۆ نهو به شانه ی که گهر دیله یان لی پیک دئ وه کوو (ئه له کترۆن، پرتۆن، نیترۆن). به مهش ناماژه ده کا بۆ بنه مای که مرتبونی گهر دیله وه هه بوونو ده رختنی پارچه کانی! که ده فمرموی: ﴿وَلَا أَكْبَرَ﴾ ناماژه ده کا: بۆ گهوره ترین قهباره ی بوونه وه که عمرشی پهروه دگار.

به کورتی زانیاری خودا هه موو شتی که ده گرتیه وه، هه ره له ذره تا کو مه جره. به لکوو له گهر دیلهش پچوکترو بی نمود تر: که نه له کترۆن، یان پرتۆن، یان نیوترۆنه، ههروه ها له مه جرهش زه به لاحترو گهوره ترین شت عمرشی پهروه دگار وه گهوره ترین دروستکراوه. چۆنیه تی و چهنداییه تی یان لای خودا روزو ناشکرایه. به راستی نه م نایاته به لگه یه کی به هیزه له سه ره سهرناسایی زانستی قورئان، نه وه تا پیش چواره سه ده زیاتره ناماژه ی بۆ پچوکتین شتی هه بوو له بوونه وه را کرده، ناماژه ی بۆ شتی پچوکی وا کرده: که به چاوی عاده تی نابیندری، به لکوو پیویسته بۆ نه وه ی چاو قهباره ی ببینی ده بی سه دان جار، یان هه زاران جار هینده ی خۆی گهوره بکری و به زه ره ببینو نامیری گهوره که ره ببینری. بۆ نمونه پارچه ی زه ره و قایرۆس نه که ره سه دانو هه زاران جار هینده ی خۆیان گهوره نه کرین چاو نایابینی.

ههروه کوو چۆن قهباره ی گهوره گهوره ی وا هه ن زۆر له زه وه ی و ناسمان زه به لاحتن، نه ستیره ی زه به لاهی وا هه یه به ملیونه ها جار له مانگو خۆرو زه وه گهوره تره. له بهر دووریان له تیه نایان ببینن. عمرشی پهروه گاریش له هه موو دروستکراوان گهوره تره، ده ی زانیاری پهروه دگار هه موو بوونه وه ی له خوگرتوه له پچوکتین شته وه تا گهوره ترین شت له بهر تیشکی زانیاری نه ودا ناشکراو عه یانه، وه کوو له شوینیکی ترده ده فمرموی: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ، وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا، وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ، وَلَا زَبْطٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ الانعام/ ۵۹.

خۆشه ویستانی خودا؛ رهوشت و پاداشیان

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

دوای ئەوەی پەرەردگار ئەوەی راگەیاندا: کە زانیاری خۆی هەموو کارو
 کردەوێ بەندەکانی و هەموو بوونەوێ لەخۆ گرتووە، بۆ ئەوەی هەلیان بنێ
 لەسەر بەندایەتیکردن و سوپاسگوزاری، ئەمجار حائز وەزعی سوپاسگوزار نو
 لەخودا ترسان دیاری دەکا و پاداشی باشیان لەقیامەتدا رادەگەینێ و ەفەرموێ:
 ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾ ناگادار ببێنەو: کە خۆشه ویستانی خودا؛
 ئەوانە ی بەندایەتیکردن و تاعەت هەر بۆ خودا ئەنجام دەدەن، خودایش ریزو
 نرخیان دەدات، ئەوانە ی بەدڵسۆزیی بەندایەتی بۆ خودا دەکەن و تەو کولیانی هەر
 لەسەر خودایە، هاوێلی بۆ دانائین، پابەندی فرمان و جێوگیریەکانی دەبن،
 بەموو لەربازی خودا لانا دەن! ئەوانە خۆشه ویست و وەلی خودان، نیمانی راست و
 تەقویان هەیە، ئەوانە لەجیهاندا جگە لەخودا لەهیچ شتێک ناترسن، باکیان
 لەهیچ ناخۆشی و تەنگو چەلەمەیه ک نیە، ترسیان لەقوتاییانی شەیتان و ملهوێان
 نیە. هەر لەخودا دەترسن، وەکوو لەئایەتێکی تردا دەفەرموێ: ﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ
 وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ آل عمران/ ۱۷۵.

هەر وەها لەقیامەتیشدا ترسیان لەسەر نیە، ئەوەی کافرو لەخودا یاخی
 بوو هەکان ترسیان لێیەتی ئەوان لێی ناترسین، لەقوناغ و وێستگاکانی قیامەت
 باکیان نیە، وەکوو لەشوێنێکی تردا دەفەرموێ: ﴿لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ
 الْأَكْبَرُ﴾ الانبیاء/ ۱۰۳.

﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ هەروەها لەدو نیا دا خەم و خەفەتی لەکیس چوونی شتێکیان نیە بەهیوای بووبن، یان ناخۆشییەکیان پێ بگا، یان خۆشەویستیکیان لە دەس دا بێ، چونکە ئەوان برۆیان بە قەزا و قەدەر هەیە. هەولێ بە دەستەینانی رەزامەندی خودا دە دەن، هەروەها لە قیامەت دا غەم و پەژارەیان نیە.

بۆ بترسن؟ بۆچی غەم و پەژارە دایان گرتی؟ ئەوان پەویەندییان بە خودا وە هەیە، چونکە خۆشەویستی ئەوان!

بۆ خەفەتیان هەبێ؟ لەچی بترسن؟ لە کاتی کە دا ئەوان مزگینیان پێ درا وە لەدو نیا و قیامەت دا خودا وادە ی پێ دا و، وادە ی خوداش حەق و بەجییە و گۆرانکاری تێ دا نا کړی.

جا وە کوو پێناسە کردنیکی وە لی و ناساندنی فەمووی: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾ خۆشەویستانی خودا ئەو کە سەنەن: کە برۆیان هێنا وە تەقوا کار بوون. برۆیان بە تاکو تەنهایی خودا و پێغەمبەراییەتی پێغەمبەران و هاتنی رۆژی قیامەت هێنا وە. خۆیان لە هەموو سەرپێچی بە ک پاراستو وە، هەر شتێک خودا پێ ی ناخۆش بێ خۆیان لێ پاراستو وە، ئیمانی راست و تەقوای تەواویان تێ دا کۆبو تەو وە، بە گۆرە ی دابو نەرتی باوی خودا هەلسو کەوت دە کەن، هەول دە دەن هۆکارە کانی تەندروستی و بە توانایی و بەرگری و نازادی سەرکەوتن دەستەبەر بکەن، نەرگی سەر شانی خۆیان نە نجام دە دەن، فەرمان بە چاک و نەهی لە خراپەیان لێ بو تە خوەکی سروشتی و بە گۆرە ی توانا نە نجامی دە دەن! وە کوو لە شوێنیکی تردا دە بارە ی خۆشەویستانی خۆی دە فەرموی: ﴿وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ، وَآتَوُا الزَّكَاةَ، وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ، وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿الحج/ ۴۱﴾.

ئەوانە: کە ئەو وە روشت و کرداریانە ﴿لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ لەدو نیا دا مزگینی سەرکەوتن و ناکام باشییان پێ درا وە لە هەموو کار و بارێکیان دا. خودا مزگینی دا و نێ کە دەیان کاتە جیگری خۆی و خاوەنیەتی زەوییان پێ دە بە خشی بە مەرجی پابەندی شەریعەتی خودا بن و بە گۆرە ی سونەنو

دابو نهریتی خودا له بوونه وهردا هه لسو كهوت بكه ن! یارمه تی نایینی خردا بده ن، هه ول بده ن نالای نیسلام شه كاوه بی. نه ی نه وه نیه له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ النور/ ۵۵. به شیك له مزگینی دونیا یان بینینی خهونی راسته، پیغه مهه ر ﴿: كه لیان برسی: ﴿لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ چیه؟ فرموی: (هي الرُّوْيَا الصَّالِحَةُ، يَرَاهَا الْمُسْلِمُ أَوْ تَرَىٰ لَهُ) مزگینی به كه: بریتی به له خهونی راست، موسولمان ده بینینی، یان پیغه وه ده بینینی.

ههروه ها به شیك له مزگینی دونیا یان مژده پیدانیان له لایه ن فرشته كانوه له كاتی گیانكیشان ها. وه كوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾ النحل/ ۳۲.

ههروه ها مزگینیان له ژانی قیامت دا به وه پی ده دری: كه ناكام باشو پاداش چاكن، شه وابو له زه ته و مانه وه ی هه تا هه تایان له به هه شتا بو ده سه بهر ده بی؛ وه كوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ﴾ التوبة/ ۲۱.

فرشته تووشیان ده بو مژده ی به هه شتیان ده ده نی وه كوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا: رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا، وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ. نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ، وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ، وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ، نَزَّلًا مِنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ﴾ فصلت/ ۳۲.

پهروه دگار واده راستو دروسته ﴿لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ﴾ گورانو خیا ل واده بی له واده به لینی خودا دا نیه. كه موژده ی به هه شتی به موسولمانان داوه واده ی خوی به جی دینی و گوران له واده به لینی دا نیه. وه كوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ﴾ ق/ ۲۹.

﴿ذَلِكَ﴾ نهوهی باس کرا له موژده پیدانو واده پیدانی خوشبهختی و کامه رانی له دونیاو قیامتدا بهمرازگه ییشتنیکی گه وره و فره مه زنه، خوشی له وه گهور تر نیه؛.

تییینی :

نهم نایه ته پیرۆزانه به شیوه یه کی راستو ره وان پیناسه ی وه لی و خوشه ویستانی خودایان بۆ کردین، تییان گه یان دین که (ئه ولیاء) هکانی خودا نه وانن برۆای ته وایان هیه و ته قواکارن؛ خویان له سهریچی کردنی فرمانه کانی نایین ■ هپارتزن.

سه عیدی کورپ جو بهیر ده فرموئ: پرسیار له پیغه مبهیر کرا وه لی و خوشه ویستانی خودا کیسو چ که سن؟ پیغه مبهیر ﴿وَلَا مَدَامَ﴾ فرموئ: (الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ بِرُؤْيَاهُمْ) خوشه ویستانی خودا نه وانن که به چاوپیکه وتیان خوداتان بیر بکه ویته وه..

عومهری کورپ خه تتاب ده فرموئ: له پیغه مبهیری خودام ژنهوت ده یفرموو: (إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَاهُمْ بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ، تَغْبِطُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِكَانِهِمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى) له نارینه نده کانی خودادا که ساتیک همن، نه پیغه مبهیرنو نه شهیدن، که چی له بهر پله و پایه یان لای خودا پیغه مبهیرانو شهیدان خۆزگیان پی ده خوازن. عمرزی پیغه مبهیران کرد وتیان: نه ی ره وانه کراوی خودا! پیمان بلئ: نه وان کیسو کر. وه کانیان چیه به لکوو خوشمان بوئو وه کوو نه وان بکهین؟ فرموئ: (هُمْ قَوْمٌ تَحَابُوا فِي اللَّهِ عَلَى غَيْرِ أَرْحَامَ بَيْنَهُمْ وَلَا أَمْوَالٍ يَتَعَاطُونَ بِهَا فَوَ اللَّهُ، إِنَّ وُجُوهَهُمْ لَنُورٌ، وَأَنْبَهُمْ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ، لَا يَخَافُونَ إِذَا خَافَ النَّاسُ وَلَا يَحْزَنُونَ إِذَا حَزَنَ النَّاسُ، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾) نه وانه که ساتیکن له بهر خاتری خودا یه کترین خوش دهوئ، نه ک له خزمایه تی و بهر ژه و هندی مادی یه کترین خوش بوئ، به لکوو بۆ ره زامه ندی خودا یه کترین

خوش ده وی. سویندم به خودا نهوانه ده مو چاویان له نووره، له سه ر مینبهر و کورسی نوورانی داده نیشن، نه و کاته ی خه لک ترسیان هه یه نهوان ناترسن، که خه لک غه مو په ژاره یان هه یه نهوان بی خه من، نه مجار نایه تی ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ کی خوینده وه.

عیززه ت ■ **خاوه نیه تی راستی هه ر بو خودایه، هه ر خودا شه وو روژ**

به دی دینی

وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

پاش نه وه ی پهروه ردگار له نایه ته کانی پيشوودا جزره ها شو به یه ی موشریکه کانی راناندنو به که به که ره تی کرد نه وه، نه مجار لیږده دا باسی نه وه ده کا: که نه و موشریکانه ریبازنکی تریان گرتووه؛ نه ویش ریبازی هه ره شه و هاتو هوش کردنه، هه ره شه ی نه وه ده که ن: که نهوان خاوه نی ده سه لاتو دارایی نو ده توانن زیانت پی بگه یه نن!! نیتر پهروه ردگار وه لامیان ده داته وه و ده فرموی: ﴿وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ﴾ با قسه و هه ره شه و هاشو هوشی نهوان تو غه مناک نه کا، گوئ مه دهره نه و قسه و قسه لوکانه یان: که ده لیسن: تو پیغه سه ر نی، به دروژ ده خه نه وه، هه ره شه ت لی ده که ن به وه که نهوان خاوه ن مالو دارایی و سه لاتن، هیچ باکت لیان نه بی، پشت به خودا به سه ته و ته و کولت له سه ر نه و بی، ﴿إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ چونکه هه مو هیزو توانایه کی راستی و

سهرکه وتزو ده سولات بۆ خودایه و بهس، کهسی تر دارایی هیزو توانا نیه، ههر خودا خاوه نی ده سولاته، سهرکه وتن ددها به که سانییک بیهوی بیانداتی، ههر به ویستی خۆشی سهرکه وتزو مالو دارایی له که سیکی تر ده گرتیهوه، سهرکه وتزو زالبوون به زۆری نیه، به لککوو زۆر جار تاقمی کهم (به لام پشت به ستو به خودا) به سهر تاقمو کۆمه لی زۆری کافرو خوانه ناسان دا زان ده کا، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ / .

که له نایه تیکی تردا عیززه تو ده سولات بۆ پیغه مبهرو موسولمانان دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَاللَّهُ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾ المنافقون/ ۸. نه وه له راستی دا عیززه تو ده سولاته که ههر هی خودایه به حقیقی، بۆ پیغه مبهرو موسولمانان مه جازه!!

﴿هُوَ السَّمِيعُ﴾ پهره ره گار شنه وایه بۆ قسه و تهی بهنده کانی، که به شییک لهو قسانه یان به درۆ خستنه وهی حه قو پیغه مبهرایه تی به و هاوه لدانانه بۆ خودا، ﴿الْعَلِيمُ﴾ زانار ناگاداره به حالو چۆنیه تی بهنده کانی ناگاداره به وه هه لسو که وتو کرده وانه ی ده یکه ن! له نه زیه تدانو فرتو قیل کردن، سزاو تۆله یان لی ده ستینی، هیچ گزنگی مه ده به فرتو قیلیان.. له مه شدا دل دانه وهی پیغه مبهری تیدایه له سهر نه و نه زیه تو ته نگ پی هه لچینه ی له نه ته وه که یه وه تووشی ده هات. له هه مان کات دا مژده ی سهرکه وتزو زالبوونی پیغه مبهرو موسولمانانی تیدایه به سهر کافره کان دا.

نه مجار پهره ره دگار جهخت له سهر خاوه نیه تی و ده سولاتداری خۆی ده کاته وه ده فرموی: ﴿أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ﴾ ناگاداریبهنه وه ههر بۆ خودایه چی له ناسمانه کانو زهوی دا هه یه، هه موویان بهنده و ملکی خودان، کهسی تر خاوه نیه تی راسته قینه ی نیه، ده ی که وایی چۆن نه و بستو سه نه مانه به خودا حسیب ده کریسن؟ له کاتییک دا نه وان بۆ خۆیان ملکی عیبادهت کمره کانن، ههر بتییک له و بتانه ملکی یه کیکه!

﴿وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ﴾ ئەو موشریکانه له حەقیقەت و راستی دا عیببەدەت بۆ هاوێلی خودا ناکەن، چونکە خودا شەریکی حەقیقی نیە، ئەو بێ سەندەمانەیی: کە ئەو نەفامانە بە هاوێلی خودایان دەزانن هیچیان بێ ناکری، هیچ دەسەلاتیکیان نیە، بە لکۆو ئەوانە ناتوانن زیان لە خۆیان دوور بخەنەوه، دارایی ئەوەیان نیە سوود بەخودی خۆیان بگەیەنن.

﴿إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾ ئەو نەفامانە لە حەقیقەت دا جگە لە شکۆ گومان شوێن هیچی تر نە کەوتوون. هەر بە خەیاڵ و گومان لانی ئەوێ لێ دەدەن: کە ئەو بتانە خۆشەویستی خودانو تەکا کارن بۆیان لای خودا، ئەوانە پێیان وایە: پەر وەردگار (جل جلاله) وەکوو پاشا ملهوره کانی دویا وەهیه، بەبێ واسیتە و ناوەند و تەکا کار و وەزیر و دەست و پێوەند نەبێ، کەس نایگاتی، ئەوان لەم بۆچوونە دا شوێن گومانی پوچ و چەواشە کەوتوون، کەوتوونە هەلەبەکی گەورەوه.

ئەوانە لە شوێن کەوتنی گومانە کەیان دا درۆزن و گۆترە کارن، لە خۆیانەوه، بەبێ بە لگەیی زانستی تەخمین دەکەن و لە خۆیانەوه دەیلێن و شت هەڵدەبەستن. پەر وەردگار بەم نایەتانه جەخت لەسەر ئەو حەقیقەتە دەکاتەوه. کە نەفریشتە و نە مەسیح و نە غەیری ئەوانیش، بە کەلکی خۆدایەتی نایە و رایەیی ئەوەیان ناکەوێ پلە و پایەیی خۆدایەتیان بدرێت! تەنانەت بە کەلکی ئەو نایەن بکڕن بە واسیتە و ناوەند و تەکا کار و کاریگەر لە نیش و کاری خودا، چونکە خودا بێ باکو بێ تاجە. پێویستی بە کەس نیە، وەکوو کاربەدەست و ملهوره کانی نە دەمیزاد نیە؛ دەست و پێوەند و وەزیر و پیاوانی دەرباریان کاریان تی بکەن و بەهۆی ئەوان نەبێ نیش و کاریان بۆ هەلە سوری. بە لکۆو هەربێی لە ناسمانە کاز و زەوی دا هەیه بەندە و مەلکی خودان وەکوو لە نایەتییکی تردا دەفرموی: ﴿إِنْ كُلُّ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا﴾ مەریم/ ۹۳.

ئه مجار پهروه ردگار بهلگه له سهر شهوه دههینیتشهوه که هه موو عیززه تهو شانو شکومه ندی به ک ههر بۆ خودایهوه، هیچ که سی تر هیچ رۆلکی نیه له باره ی خهلقو تهقدیرو بهرپوه بردنو ههلسورانو کارلیکردنو شهو جۆره شتانه ی که تایبه تی خودایه تین؛ دهفرموی: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا﴾ نهو خودایه کی وه هایه، به بی یارمه تیده رو تکاکار، کاتی ئیوه ی دابهش کردوه، به شییک له کاتی ئیوه ی کردوه به شهوو تاریکی داهیناوه؛ بۆ شهوه ی نارامی تیدا بگرن، دوا ی ماندوبوونو هه ولدان بۆ دهسته بهرکردنی پیوستیاتی ژیان تییدا بحه سیننه وه، به شیکیشی کردوه به رۆژی روناکو شتی تیدا ده بینن، بۆ شهوه ی لهم کاته دا به ناو زهوی دا بلاو ببنه وه، کاروباری خۆتان نه نجام بدهن، کارو کاسبی تیدا ره دام بیننو، شوکرو سوپاسی خودای پهروه ردگاری تیدا بکن!

وه کوو له شوینیتی تردا لهم باره وه دهفرموی: ﴿وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا، وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا، وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا﴾ النبا/ ۹-۱۱. یان دهفرموی: ﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ، فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ، وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ، وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ﴾ الاسراء/ ۱۲.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ بیگومان لهم گۆرانی شهوو رۆژه دا: که بهو شیوه ناو گۆریان بی ده کهینو، حالو چۆنیه تی زینده وهران له شهوو رۆژداو، دیارده وه ههلسو کهوتیان لهو دوو کاته دا، له هه موو نه مانده دا بهلگه و نیشانه ی یه هیژ هه ن له سهر هه بوونو به توانایی و خاوه نیه تی و تاکو ته نهایی خودایه کی زاناو بالاده ستو هه میشه زیندو، گۆرانی شهوو رۆژ بهلگه ن له سهر شهوه ی: که په رستراوی حقو راست شهو که سه یه: شهوو رۆژی داهینان و جوداوازی خستوته ئیوانیه وه، گۆرانی شهوو رۆژ بهلگه و نیشانه ن بۆ که سانیک بیسنو په ندو عیبه رت وهریگرنو تیفکرن لهو بهلگه و نیشانه ی ده یان بیسن!

نیسه به تدانی مندال بۆ خودا شیرکه، پهروه ردگار دوروو بهرزو

پیروژه له وهی مندالی هه بی

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ قُلْ إِنَّا الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَّبِعْ فِي الدُّنْيَا نُمَّا إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ



دوای نه وهی خودای گهروه مهزن له نایه ته کانی پیشوودا هه ندی هه لوستو بیرو باوه ری موشریکه کانی باس کرد، نه وهی لیوه گیرانه وه: که بتو سه نه هم ده که نه تکاکارو هیوایان وایه: نهو دارو بهرده تاشراوانه شه فاعه تیان بۆ بکمن! نه مجار ره ددی دانمو بهر ده دیکی موقنیعو دنیاکمر، نیتر لیوه دا جوړیکی تر له پروا پووجه کانیان باس ده کا: نهویش مندال وه پالدا نه بۆ خوداو ده لاین: خردا مندالی ههیه! نه مهش هه موو نهو موشریکه ده گریته وه که ده لاین: فریشته کچی خودانو نهو جوله کانه ی که ده لاین: عوزه یر کوری خودایه وه نهو مه سیحیانه ی ده لاین: عیسا کوری خودایه:

﴿قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ﴾ موشریکه کان ده لاینو وتوویانه فریشته کان کچی خودان، جوله که کان ده لاینو وتوویانه: عوزه یر کوری خودایه، مه سیحیه کانیش پییان وایه عیسا کوری خودایه!!

خودا پاکو بهریه له وهی وه پالی ده دهن، بۆچونه که بیان سه یرو جیگای سه رسوورمانه، چونکه وه پالدا نی مندال بۆ لای که سیک ده بی بگونجی مندالی

هه بی، دهی خۆ پەروەردگار نە لە کەس بوو و نە کە سیشی لی بوو، نە خۆی منداڵی
کەسە نە منداڵیشی بوو!!

﴿هُوَ الْغَنِيُّ﴾ خودا بۆ خۆی بی ئاتاجە، بۆ خۆی پێویستی بە کەس نیە و
هەموو کەسیکۆ هەموو شتیکی پێویستی بە ئەو هەیە، منداڵ بۆ کەسیکە
پێویستی پێی بی، دهی خودا پێویستی بە کەس نیە.

﴿لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ هەر بۆ خودایە، چی لە ئاسمانەکان و
زەوی دا هەیە، هەموو شتیکی بوونە وەر ملکۆ بەندە ی خودایە، خودا بە دیهێنەر و
دروستکاری ئاسمانەکان و زەویە، چی تێیان دا هەیە، ئەو دروستی کردون، خودا
لە کەس ناچی و هیچ مەخلووقێک لە ئەو ناچی، هیچ ئاتاجی بە کەس نیە و هەموو
کەس ئاتاجی بە ئەو هەیە، هەرچی لە ئاسمانەکان و زەوی دا هەیە، هی خودایە و ئەو
بەدی هێنا و ئەو خاوەنیانە و بەرپێویان دەبا، کەس هاوکار و هاو بەشی خودا نیە
تێیان دا. دهی چۆن دەگونجی خودا وەندیک ئەو. دەسلالت و زات و صیفات ی بی،
بەو جوړە بە دیهێنەر و ژیا نەخش بی، پێداویستی هەموو کەس جی بە جی بکا،
چۆن دەگونجی دروستکراویکی خۆی بکاتە منداڵی خۆی؟! چۆن دەگونجی
ئاتاجی بەندە یەکی خۆی بی!

﴿إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا﴾ هیچ بە لگە یە کتان بە دەستە و نیە لە سەر
ئەو ئیدی عا و بۆ چوونە تان، هیچ تان بە دەستە و نیە، قسە و بۆ چوونە کانتان
بچە سپێنی. ئەو دهی کە دەلێن: درۆ بوختان و هەلبەستە.

﴿أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ ئایا ئیو لە سەر خودا شتیکی دەلێن: کە
نایزان، شتیکی بە دەم خودا وە هەڵدە بەستن کە هیچ حەقیقە تیکی نیە، شتیکی
وە پاڵ خودا دە دەن کە عەقل نایسە لمێنی و وەری ناگری!

ئەم رستە یە بە شیو یەکی پر سیار نامیز هی ناو. مە بەست لەم شیو و
ئوسلووبە سەرزە نشتو تان و تە شەرە. دەر پرینی ناره زامە ندی و هەر شە کردنە
لە بوختان کە ران. نایە تە کە ناما ژە بۆ ئەو دەکا: کە هەر تە یە ک هەر راو بیرو
بۆ چوونیک بە لگە ی لە پشته و. نە بی، نە فامی و نە زانییە عە قیدە و بیرو باو و

پیوسته به لگه ی جاشا هه لئه گرو به هیز پشتگیری بکه ن، لاسایی کردنه وه و شوینکه وتنی کویرانه کاریکی هه لئه وه نادرسته!

نمونه ی نهم نایه ته نایه تیکی تره که ده فهرموی: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا﴾ لقد جئتم شیئاً اذاً، تکاد السموات یفتطرن منه، وتنشق الارض، وتخر الجبال هداً، ان دعوا للرحمن ولداً، وما ینبغی للرحمن ان یتخذ ولداً ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبداً، لقد احصاها وعدهم عددًا، وکلهم آتیهِ یوم القیامة فرداً ﴿مریم/ ۸۸-۹۵﴾

ئاده میزاد له خوئه وه « قسه یه ک هه لئه ستی نیشانه ی نه فامی و نه زانییه: درۆ هه لئه ستن شیای ناده میزاد نیه، جا نه گهر قسه هه لئه ستنه که له سهر خودا بی و به بی به لگه بی، نه وه تاوانیکه له هه موو تاوانان گه وره تره. چونکه یه که م پیچه وانیه نه و ریزو پیروزییه که پیوسته بو خودا دابنری، وه صف کردنییه تی به صیفات ی ده سه وه سانی و بی توانایی و ده ست کورتی. ده ی خو خودا له م ره و شتانه دوورو پاکو مونه زه هه. هه روه ها ری لی تی کچوونو گو مپایی به له ده ست نیشان کردنی په یوه ندی تیوان خوداو به نده کانی. هه ر له روانگه ی نهم ری لی تی کچوونده ته سه ور کردنی هه ر په یوه ندییه کی تری ئاده میزادان په یوه ندییه کی گو مپایانه و سهر لی شیواوانه ده بی.

بو نمونه هه ر ریبازو یاسایه ک کاهینو فالگره وه کان بو خو یان دایانه ی نابی، هه ر ده سه لاتو سه لاهیییه تییه ک که که نیسه بو خو ی به ره وا زانی و بوو به مایه ی گو مپایی ئاده میزاد، هه مووی له و بیرو باوه ره پو وچو بی بناغانه وه سه ری هه لدا که وتیان: فریشته کچی خودان، عوزه ی کوری خودایه، عیسا کوری خودایه! هه ر له م بیرو بوچوونه ده ست هه لئه ستانه وه مه وزوعی تاوانو مه وزوعی دان پیا نان (الأعتراف) و (صکوک غفران) چه کی لی خو شبوونو پاکبوونه وه... هه تد سه ری هه لدا، هه موو نهم زینجیره بیرو بوچوونه هه لانه له نه زانی نی راستی په یوه ندی تیوان خوداو به نده وه سه ری هه لدا.

مهسه له که هه مهسه لهی سه رلی شیواوی نیه له بیرو باوه ردا به لکو
مهسه لهی ژبانه به هه موو بواره کانیه وه، هه رچی روی دا له نیوان که نیسه و
زاناکان دا، هه دژایه تی و نا کوکیه ک پیدای بوو له نیوان پیاوانی که نیسه و زاناو
عاقلمه نده کان دا، ناکامه که ی به وه ته و او بوو، کو مه لگا له ده ست ده سه لاتی
که نیسه رزگاری بوو به مهش له چنگ سه لاتی نایینی گوپردراو رزگاریان بوو،
به شیواندنایینی و نه مجار به وه لانی و دوو خستنه وهی له ژبان دا نه وه موو
شهرو نه گبه تیانه هاتنه کایه وه. نه وه موو به دره وشتی و روخانی دهروونی و
چه واشهی له بیرو باوه ردا پیدای بوو: که تا نیستاش جیهان پیانه وه سه لاتی!!!

نه مجار پهروهر دگار هه ره شهی توند له روژنو بوختانکمره کان ده کا،
هه ره شهیان لی ده کا به وه: که ته وانه ی به ده م خودا وه درو هه لده به ستن و شتیکی
وای و هپان ده دن که ناگونجی و ناشی و هپالی بدری سه رکه و توو نابو سه رموئ:
﴿قُلْ اِنَّ الدِّينَ يَفْتَرُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ الْكُذِبُ لَا يَقْلِبُوْنَ﴾ نه ی پیغه مبه ر! پیان بلی:
ته وانه ی به ده م خودا وه سه رکه به ستن و ها وه لی بو داد نه یین، کوو کچی و هپان
ده دن، درو به ده م خودا وه ده کهن سه رکه و توو نابن، قهت به مرز ناگهنو له دونیا و
قیامت دا توخه ی له گیانی خو یان ناکهن، سه رلی شیواو و مالویرانو ناکام نه گبه تن.
له سزای قیامت رزگاریان نابی.

﴿مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا﴾ ته وانه له دونیا دا مه تاع و خوشی به کی که مو بی بایه خیان
ههیه، له ژبانیکی کورتو ته مه نیکی که م دا پیوه ی راد بویرنو له پریکا ده برپته وه و
به ره و سزای سهخت کیش ده کرین، ﴿ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ﴾ پاشان گه رانه و هیان بولای
نیمهیه: له قیامت دا زیندویان ده کهینه وه و راپیچی ده شتی مه حشه ریان ده که یین،
حیسابو لی کو لینه وه سان له گه ل نه نجام ده ده یین ﴿ثُمَّ نَذِيْقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُوْنَ﴾ پاشا سزای به تیشتی دوزه خیان پی ده چیژین، له ناو شاگردا
جوژه ها سزای سهختیان ده ده یین، به هوی کافریو نیانو درو هه لده به ستن به ده م
خودا وه، نه مه به لگه یه کی به هیزو شا سکر او روونه له سه ر خه ساره تمه ندی
کافره کان، چونکه نه و شته ی که به ده یان پیان وایه: له دونیا دا ده بیته مایه ی

سهرکه و تنزو خوشبه ختی « له ناستی نهو به خته و هری بهی قیامه تیان: که له کیسیان چوه، نهو خیر و بیرو نازو نیعمه تهی له دهستیان داوه چ نرخ و بهایه کی نیه. چونکه دنیا لای خودا نرخ باله میشو له به کی نیه.

چیرۆکی حه زره تی نوح عليه السلام له گهل نه ته وه که دا

❖ وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبَأٌ نُّوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَنْقُومُ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بَيَّائِتٍ إِلَّاهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾ فَكَذَّبُوهُ فَتَبَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَجَعَلْنَاهُمْ خُلَافَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

له وه پیش لهم سوره ته دا ناماژه ی بۆ به سهرهاتی چیرۆکی گهل نه ته وه پیشینه کان کرد، ناکام و سهره نجامی سهریچی و به درۆ خستنه وه یانی رون کرده وه، ههروه ها ناماژه شی بۆ نه وه کرد: که بۆ هه موو گهل نه وه ته وه یه ک پیغه مبه ر نیرد راوه. که پیغه مبه ره که هاتوه بۆ سهریان خودا حوکی نیوانیانی به ده داله تکاری نه نجام داوه.

نه مجار لیره دا سبیاقی نایه ته کان جهوله یه کی دورو ریز له باره ی نهو دوو ناماژه پیکراوه نه نجام ده دا، لایه نیکی چیرۆکو به سهرهاتی حه زره تی موسا له گهل فیرعه ونو تا قمه که ی دا راده نیونی. تییان دا سهره نجامی به درۆ خه ره وه کان

دهست نیشان دهکا، بریاری یه زدانینی ده باره ی ناکامی گهلو نه ته وه کان پاش هاتنی پیغه مبه ره کانیاں بۆ ناویان ناشکرا دهکا.

له لایه کی تره وه: له وه پیش پهروه: گار به لگهی جوراو جورای هینانه وه له سه ر تاکو ته نهایی خوداو راستی پیغه مبه رایه تی وه هاتنی رۆژی قیامت و زیندوو بوونه وه و حیسابو لیکۆلینه وه و پاداش و سزا. شو به وه گومانی موشریکه کانی رهت کرده وه، سه ر ره قی نه و موشریکه نه ی خسته روو.

نه مجار لی ره دا بری چیرۆکی پیغه مبه ران باس دهکا، بۆ نه وه ی پیغه مبه ر ته سه ل لای بۆ و چاو له پیغه مبه رانی پیشوو بکا: نه زیه تو نا په حه تی له سه ر شان سووک بی، باکی له فرت و قیلی موشریکه کانی عه ره ب نه بی، له هه مان کات دا نه وه ش وه بیر موشریکه کان بینیته وه: که نه گهر نه وانیش سوور بن له سه ر هه لۆستی خۆیان و واز له به درۆ خسته نه وه: نه هین نه وه هه مان سه ره نجامی گه له پیشینه کان چاو په روانی نه وان دهکا. ده فهرموی:

﴿وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ﴾ نه ی پیغه مبه ری خوشه ویست! چیر: کنو به سه ر هاتی نوح له گهل نه ته وه که ی دا به سه ر کافره کانی مه که مو هه مو: نه وان ده که سه ریچیت ده کهن، بخۆینه وه، بۆیان شی بکه ره وه: چۆن خودا به هیلایکی بردن و به توفان خنکاندن و له بیخی ده ره ییان، بۆ نه وه ی نه و موشریکنو خودا نه ناسانه بترسن له ناکامی خۆیان؛ بترسن: که نه گهر نه وانیش واز له سه ر ره قی خۆیان نه هین به ده ردی نه وان ده چن.

نه وه یان بۆ باس بکه ﴿إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّ كُفْرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلِيَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ﴾ که نوح به نه ته وه که ی وت: نه ی نه ته وه کهه! نه گهر مانه وه م له ناو ئی وه دا، نامۆژگاری کردنم بۆتان، بانگه وازی کردنتان له لایه من منه وه بۆ بروا هینانو موسولمان بوون له سه ر شان قورسه و به لاتانه وه ناخۆشه: که من نایاتی خوداتان بۆ شی بکه مه وه، به لگه و نیشانه ی تاکو ته نهایی خوداتان بۆ رون بکه مه وه، پیتان رابگه یه نم: که په رستن و به ندایه تی کردنتان بۆ خودا پیویسته و فهرز: له سه رتان، نه گهر نه م شتانه تان پی

ناخۆشه و له سهرشانتان قورسه، نه وه بزانتن: كه من باكم نيه، پشتم به خودا بهستوه و ثيقه م له سهر نه وه و واز له بانگه وازی خۆم ناهینم پهیامی پیروزی خۆم دهگهیهنم پیتان خۆش بێ پیتان ناخۆش بێ من نه کی سهرشانی خۆم نه نجام دهدهم!

بئی منهت بن ﴿فَاجْمَعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ﴾ خۆتان ناماده بکهنو عهزمتان جهزم بێ له سهر نه نجام دانی نهو کاره ی دهتانهوی بیکه ن بهرامبهر به من، خۆتان نهو شتانه ی به هاوه لێ خودایان ده زاننو به ندایه تییان بۆ ده که ن به کدیگیر بزو چیتان له دهس دی بهرامبهر من نه نجامی بدهن! ﴿ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً﴾ پاشان نه وه ی دهتانهوی ده رحه ق به من نه نجامی بدهن با ناشکرا بێ مەیشیرنه وه، ره پو ره وان بێ پیچو په نا چیتان ده وی بیخه نه روو، کاری خۆتان له گه ل من یه کالا بکه نه وه، به وردی پیلانی خۆتان دارێژنو به ره و مه به ستی خۆتان ههنگاو هه لێنن!

﴿ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُون﴾ جا نه گهر پیتان وایه ئیو له سهر حه قن نهو کاره ی عهزمتان له سهر جهزم بوو نه نجامی بدهن، ساته وه ختیك پاشی مه خه ن، هیچ مۆله تم مه ده ن، بئی منهت بن! چونکه من چ گرنگی به و هه لۆیسته تان ناده م باکم نیو لیتان ناترسم، ئیوه له سهر رێبازی ناحه قو من له سهر شه ق مه رێبازی حه قم، هه موو کاتیکیش هه ر حه قو راستی سه رکه وتوه!

به راستی ته م هه لۆیسته ی جهزته ی نوح عليه السلام که وه نده بتمانیه ی به په یامی خۆی هه بوو، نه وه نده دُنیا بوو له سهر سه رکه وتنو یارمه تیدانی خودا بۆی ده ق ده شو به یته هه لۆیستی جهزته ی هود: که به نه ته وه که ی خۆی فه رموو: ﴿إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ، مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعاً، ثُمَّ لَأَنْظُرُونَ. إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ...﴾ (الایه هود/ ۵۴-۵۶).

ئا به و شیوه، جو داوازی نیوان هه لۆیستی موسو لمانی برپا بۆ لایینو هه لۆیستی کافری خودانه ناسو برپا لاوازو زه بوونمان بۆ ده رده که وی. موسو لمان برپا و پته وو پشت به ستوو به خودا و به رچا و روناکو بتمان به هیزه، کافر هه میشه

پاراپو پروا لاوازو بی بتمانیه، پشت بهشتی خه یالی و بی بناغو پوچ ده بهستی.
رهش بینو و ره روخاوه.

به کورتی حه زه تی نوح به پروایه کی پته و وه به رنگاری نه ته و هه کی بو وه،
دوای نهو هه موو ماوه دورو دریژه، دوای نهو هه موو ناگادار کردنه و وه هه پر شه
لی کردنه دورو دریژه، دوای نهو هه موو به درو خستنه و هی که له لایهن
نه ته و هه کیده و ناراسته ی کرا، ته حه ددای هه موو نه ته و هه کی ده کاو ده فهر موو:
ته گهر به بانگه وازی من ته نگه تاو نو پیتان ناخوشه من له ناوتان دا بهو
ناموژگاریتان بکه من، ده چیتان له دهس دی دژی من ته نجامی بدهن، من واز
له رتیبازی خوم ناهینمو سوورمو سوور ده بم له سهر هه لو یستی خومو پشتیوانیشم
ههر خودایه و بهس، یارمه تیدانی نهوم به سهو حه و یجهم به که سی تر نیه، ده
بی منهت بنو مه هیلن دهست به کاریم!!

به راستی ته مه ته حه ددایه کی سهرنج راکیشه و که سیک ته حه ددای وا ده کا
ههردو هستی پرین له هیزو توانا، هه موو متمانه یه کی به هیژ توانای خوی
هه بی، ته نانهت ته حه ددای وه ها ناراسته ی دوژمنانی ده کا هه لیان بنی بو نه و هی
په لاماری بدهن! دهی حه زه تی نوح چ هیزو توانایه کی له پشت بوو؟ له هیزو توانای
سهرزه و ی چی له گهل دابوو؟

بیگو بهمان پروای پته و ی هه بوو، نیمانی له گهل دا بوو، هیژو توانایه کی له پشت
بوو هه موو هیژو تواناکان له بهر دمیا به چوک دادین، هیژو توانایه کی له پشت بوو
هه موو هیژو توانا راواله تیه کان له ناستیا پوچو بی وه جن. نهو خودای له پشت بوو:
که هه رگیز ناهیلن خوشه و یستانی بکه ونه ژیر رکیفی تاقبو کو مه لی شهیتان. نه و ه
هه لو یستی پیایو پشت به خودا بهستوه، پروا به خودایه ناده میزاد ده گدیه نیته نهو
ناسته و ناوا په یوهست ده بی به سهر چاوه ی هیژو توانا وه.

نهم ته حه دداکر دنه غورورو له خوبایی بوون نیه، زیده ره و یو تی کپرو خان نیه،
به خو فه و تاندنو نینتیحار ناژ میردری، به لکوو نه و ته حه دداکردنی هیژو توانای

حه قیقی به بهرامبهر هیزو توانای لهرزۆکئو قرچۆک، ره وشتو باوه پری پروادارانسه به خوداو هه لۆتستی پشت به خودا به ستوانه.

ئهوانه ی ئهرکی بانگه وازی جیهاد له پیناو ئایینی خودادا ده خه نه سهرشانی خۆیان پتویسته ئهو پیغه مبه رانه بکه نه سهرمه شقی خۆیان، پتویسته دلۆ ده روونیان به متمانه به خودا ئه وه نده پرپیی سهرپۆ بکا، پتویسته ته نها ئه وه کولیان له سهر خودا بی و به س! به و جۆره به ره نگاری مله پوران بکه نو ئاوا رویه رویان ببنه وه.

مله پوران جگه له نه زه تدانیان چیدییان پی ناکرئ، ئه ویش تاقیکردنه وه و ئیمتیحانه له خودا وه بۆ تیکۆشهرانی ریبازی هه قو راستی، ههرگیز خودا تیکۆشهرانی ریبازی هه قو راستی ناداته ده ست دۆژمنانی، به لکۆو به تاقییان ده کاته وه، بۆ ئه وه ی رپه وهانی ریبازی خودا ریزه کانی خۆیان یه کت به خه نو پته ریان بکه نو دلۆ ده روونه کانیان مشتوما ل بکه نو پالقه یان بکه نه وه، خه باتو تیکۆشانیان به خه نه وه گه را

جا پهروه ردگار به رد هوامه له سهر گیرانه وه ی چیرۆکی به نده ی راستالی خۆی؛ نوح پیغه مبه رو شیوه ی ته حه ددا کردنی بۆ مله پورانی سهرده می خۆی و با بزانی ن چۆن چیرۆکه که به کۆتا دی؟!

﴿فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ﴾ نه گه ر ئیوه پشتان هه لکردو و روتان وه رگه یه له په یامی منو به درۆتان خسته وه و به رد هوام بوون له سهر به درۆخته وه و به پرواتان به پیغه مبه رایه تی من نه کردو پابه ندی ئامۆزگارییه کانم نه بوونو ئایینی هه قو راستان وه نه گرت، ئه وه بزانی من له پیناو بانگه وازییه که مدا داوای کاری شوکرو سوپاستان لی ناکه م، به ته مای پاداشو چاکه دانه وه ی ئیوه نیم. ﴿إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ﴾ پاداشو کرئ ی من ته نها لای خودایه و ئهو پاداشم ده داته وه، ئهو منی کردوه به پیغه مبه رو ره وانه ی کردوم بۆ سهر ئیوه، ههر ئه ویش پاداشو جه زای کره وه کانم ده داته وه، ﴿وَأُمرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ ههروه ها خودا فه رمانی پی کردوم: که من له تاقبو پیپی

موسولمانان بښ، گهر د نکه چو فرمانبردار بښم بڼ همر فرمانتیک که پښم ده کړئ، همر شتیک په یوه دندی به بانگه وازیږه که موه هه بڼ به وپه ری لښپرازو لښوړدوی به ده ته نجامی ده ده م. گهر د نکه چو گوږپرایه لی فرمانی په وړه د گارم.

نیسلام نایینی هه موو پیغه مبه ران بووه همر له یه که م پیغه مبه روه تا پیغه مبه ری تاخیر زه مان: که حه زره تی موحه مده ه هه موویان له سهر ریو ره سمی نایینی نیسلام بوون. هه موویان له بنه ما سهره کییه کانی نایینی نیسلام دا هاویدشن، همر چنده له شریعتو یاسا ته فصیل په کانیان دا جودا وازی یان هه بووه. وه کوو له شوینیکي تردا ده فرموی: ﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا﴾ المائدة/ ۴۸. بنه مای نایینه کانیان یه که و سهر چاوه ی نایینه کانیان یه ک سهر چاوه یه.

بوخاری و موسلیم و نه حمده و نه بوداود فرموده ده یه کی پیغه مبه ریان ریوایت کرده: فرمویه تی: ﴿الْأَنْبِيَاءُ أَوْلَادُ عِلَاتٍ﴾ واته: نیمه ی پیغه مبه ران هه موومان وده چدی چنده دایکی کینو باکمان یه که. نایینو بیرو باوه رمان یه که: که بریتیه له بنه ندایه تی کردن بڼ په وړه د گارو یه کتا پهرستی.^(۱) وپرای نه و هه موو

^۱ نه و تا حه زره تی نوح فرموی: ﴿وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾.

له باره ی نبراهیمیشوه په وړه د گار ده فرموی: ﴿قَالَ لَهُ رَبِّهِ أَسْلَمَ، قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ. وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ، يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ، فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ البقرة/ ۱۳۲.

حه زره تی یوسفیش فرموی: ﴿رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ، فَاطْرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَالحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾ يوسف/ ۱۰.

حه زره تی موساش ده فرموی: ﴿يَا قَوْمِ أَنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا أَنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ﴾ يونس/ ۸۴.

سیحربازه کانیش وتیان: ﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ الأعراف/ ۱۲۶. به لقیسیش وتی: ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي، وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ النمل/ ۴۴.

بانگه وازی و هه وێو تیکۆشانه ی حه زه تی نوح، له جیاتنی نه وه ی ئیمانی پێ بهیننو
پابه ندی نامۆزگارییه کانی بن، که چی ﴿فَكَذَّبُوهُ﴾ هه ر سوور بوون له سه ر به درۆ
خستنه وه ی حه زه تی نوح گوێ پێ نه دانی به یامه که ی. ﴿فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي
الْفُلْكِ﴾ نوح نه وانه ی له گه لێ دا بوون، له که شتی دا رزگارمان کردن، فه رمانمان
پێ کرد گه مێ دروست بکا و هه ر کاتی تۆفان هه لسا خۆی و پر واداران و له هه موو
ره گه زیک ئیرو مێ به ک بخته ناو که شتی به که وه، نه ویش پابه ندی فه رمانی ئیمه
بوو: به که شتی خۆی و په رپه وه کارانیمان رزگار کردن...

﴿وَجَعَلْنَا خِلَافَهُ، وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ نه وانه ی له ته ک نوح دا
له که شتی به که دا رزگارمان کردن، کردمان به جێنشینه و جێگری نه وانه ی له نارمان
بردن، کردمان به نه وانه دانکه ره وه و سه روکاری کردنی زه وی و له شه یینی
له ناو چووه کان جێ نشینمان کردن، سه ری جێکارانو به درۆ خه ره وه کانمان خنکندن!
﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَكِبِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ری خۆشه و یست به چاوی دڵ
بزوانه، به عه قل تیبفکه ره و سه رنج بده سه ره نجامی نه و نه ته وه چۆن بوو: که
پیغه مبه ره که یان ترساندن و هه ره شه ی به هاتنی عه زاب لێ کردن و نه وان به ند
نامێز نه بوون و سوور بوون له سه ر هه لۆیستی ناراستی خۆیان وازیان
له به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ره نه هی نا!

سه رنجامی هه موو گه لو نه ته وه یه کی به درۆ خه ره وه به و جۆره ده بی، نه و
گه روه انه ی له نه ته وه ی تۆش نه ی پیغه مبه ره! هه لۆیستی ناوا بنوێن به ده ردی نه وان
ده چن.

په ره رده گار باسی پیغه مبه ریه تی پیغه مبه ران ده کاو ده فه رموێ: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَاتَ فِيهَا
هَدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهِ النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا﴾ المائدة/ ۴۴.

ده رباره ی هه وارییه کانی عیسا ش ده فه رموێ: ﴿وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْهُودِيِّينَ: أَنْ آمَنُوا بِي
وَبِرَسُولِي، قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ المائدة/ ۱۱۱.

پیغه مبه ری خۆشه و یستمان ده فه رموێ: ﴿إِنْ صِلَاتِي وَنَسْكِ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لَهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ الأنعام/ ۱۶۳.

ئهمه دابو نه پیتی پهروه رد گاره له سهر زهوی، ئهمه واده به لینی خودایه
 بو بهنده کانی، بو خوشه ویستانی، جا نه گهر جاریک له جاران له بهر
 بهرژه وهندییه ک که خودا بو خوی ده زانی به جیه پینانی واده به لینه کان دواکهوتن،
 ئهوه نابی خودا پهستان ناتومید بن، به لکوو پیویسته ئهوه بزانت: که ئهوه دابو
 نه پیتی خودایه، ده بی دلنیا بن که له ناکامو سهر نجامدا جینشینیه ههر بو
 موسولمانانه، نابی په له به جیه پینانی واده به لینه کان بکن، ده بی ئهوه بزانت:
 که خودا خوشه ویستانی خوی هه لئاخه له تینی و قهت ■ هسته وهستان نابی له وهی
 یارمه تی خوشه ویستانی خوی بدا، ههر گیز په ره گار خوشه ویستانی ناسپیتری
 به دوژمنان، به لکوو وه غرانی هاتنی یارمه تی خودایی بو تاقیکردنه وه راهینانو
 فیکردنه!

دابو نه پیتی گهل و نه ته وه کان له بهاری به درو خستنه وهی

پیغه مبه ران

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
 كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَٰلِكَ نَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ
 الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

دوای ئه وهی پهروه رد گار به سهرهاتی ههرزه تی نوحی له گهل نه ته وه که ی دا
 رونکرد وه، سهره نجامو ناکامی خودا پهستان: که سهر که و تنو رزگار بوونه،
 ههروا ناکامی سهر پیچیکاران: که فهوتانو له ناوچوونه، ده ست نیشان کرد، باسی
 چیروکتو به سهرهاتیکی تر ده خاته رو.. باسی میژووی نه ته وهی تر له گهل
 پیغه مبه ره کانیاں ده کا، ئه وه نه ته وانه ی که پیغه مبه ره کانیاں به درو خستنه وه خودا
 سزای دانو له ناوی بردن.

جا وه کوو خودا دلی نهو نه ته وانه ی مۆر کردوه و ئیمانیان نه هیئاو پیغه مبه رانیان به درۆ خستنه وه، دلی که سانی دیکه ش مۆر ده کا، بۆیه پیو یسته دانیش توانی شاری مه که که په ند له ئاکامو سهره نجامی نه ته و پیشیننه کان وه ر بگرنو خۆیان بپارێزن له هۆکاری نهو له ناوچوونو به فتاره چوونه.

بۆیه لیته دا به شیوه یه کی کورتو چرو پ، سییاقی ئایه ته کان ناماژه بۆ به سه رهاتی نهو پیغه مبه رانه ی دوا حه زه تی نوح ره وانه کراون ده کا و باسی به لگه و موعجیزه کانیان ده کا، به پیره وه چوونی به درۆ خه ره وه کانو گومرا ئان دیاری ده کا. ده فرموی: ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ﴾ له دوا ی نوح چه ند پیغه مبه ری کی ترمان ناردن بۆ سه ر نه ته وه کانیان، له وانه: هود، صالح، ئیبراهیم، لوط، شووعه یب سه لامی خودا له سه ر پیغه مبه ری ئیمه و نه وانی ش بی، ته م پیغه مبه ره به رێزانه هاته نه سه ر گه له کانیان به به لگه ی ئاشکرا و موعجیزه ی گه وره گه وره و به لگه و بو رهانی عه قلی و عیسی له سه ر راستی نهو په یامه ی پی ئی نیردراون، ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ﴾ هیچ گه لو نه ته وه یه که له و گه لو نه ته وانه ئیمانیان نه هیئا به په یامی پیغه مبه ره کانیان له یه که م رۆژی بانگه وازی کردنیان بۆ گه له کانیان، واته نهو نه ته وانه وه کوو چۆن پیش هیئانی موعجیزه و به لگه و نیشانه کانیان بر وایان به پیغه مبه ره کانیان نه کردو به درۆیان خستنه وه، پاش هیئانی موعجیزه و به لگه ئاشکرا کانیان هه ر بر وایان پی نه کردن، به کافری و سه ر پیچی کار مانه وه! موعجیزه و ئایه ته کان نه وانی له سه ر پیچی و یاخی بوون نه گیرایه وه.

یان ده توانین به و جو ره راقه که بکه یزو بلتین: هیچ کامی له وه چه و پاشینه ی نه ته وه کان ئیمانیان نه هیئا به و په یامه ی که با وکئو با پیرو پیشیننه کانیان بر وایان پی نه کردو به درۆیان خستنه وه، نهو هۆکاره ی ببوه هۆی ئیمان نه هیئانی پیشیننه کانیان هه مان هۆکار بووه هۆی ئیمان نه هیئانی پاشینه کانیان، له هه موو چه رخ و رۆژگار ی کئدا مله وری و سه ره قی و چا ولی که مری و لاسایی کردنه وه هۆکاری کی سه ره کی بووه بۆ پروانه کردنو به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ران.

﴿كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ﴾ همر بهو جوړه دى كه دلى تهوانه مان مۆر كرد به هوى سهره قى و به درو خستنه وهى پیغه مېره كانیان، دلى تهو نه فامانه دى گهلى تۆش (تهى پیغه مېره!) مۆر ده كه یین كه ده شو بهیته تهو نه فامو سهره قانه دى پیشوو، نه مه همره شهیه كى گه وړه و سامناكه لهو كه سانه دى پیغه مېره دى نیسلام به درو ۳ ۳ خنده وه و پروا به قورئانو په یامه كى ناكه نو پابه ندی فرمانو جله و گیریه كانی نابن، چونكه له كاتیکدا په وړه دگار بهو جوړه گهلو نه ته وه سهره قه كانی پیشووی له ناو بردن له سهر تهو تاوانانه دى نه نجامیان دان، تهى ده بى كه سیك تاوانى گه وړه تر بكاو پیغه مېره دى گه وړه تر به درو بخاته وه ده بى حالى چون بى؟!

نه مه دابو نه پرتى خودایه له مه خلوقاتى خو دى دا، همر دلئو دهر و نیك خاوه نه كى بۆ خوى دای بخاو له كارى بكا، له سهر تهو باره بار ده گریو رهق ده بى و به كه لكى وهر گرتنى په یامى پیغه مېره ان نایه و هیدایه ت وهر ناگرى، مانای تهو نیه: كه خودا دله كان داده خاو له سهره تاوه ناهیلئ نیمانیان تى بجى!!

چیرۆكى هه زه تى موسا و هه زه تى هارون له گهڻ فیرعه ونو

تاقمه كى

تهم چیرۆكه دوهم چیرۆكى سوره تى (یونس) ه نه ویش چیرۆكى هه زه تى موسا و هه زه تى هاروونه له گهڻ فیرعه ونو تاقمه كى دا شایانى باسه: كه به سهره تى هه زه تى موسا و هاروون له گهڻ فیرعه ونو قه و مه كى دا چه ند جار یك له قورئان دا دویار ۳ ۳ ته وه، بۆ ته وهى به لگه بى له سهر ته وهى: كه هیزی حهق و دهنگى پیغه مېره رایه تى هه میشه سهر كه و تون به سهر تهوانه دى لافى پاشایه تى و ده سه لاتو فرمانه وایى لى ده دن، هیچ كاتى مله وړى ته ختو به ختى پاشایان خویان له بهر تیشكى نوورى حهق دا ناگرنو له ناستى حهق دا نموودیان نیه.

نەم چیرۆکە لە پێنج بەش پێک دات:

۱- بەشی یەکەم حیوارو گفتوگۆی نیوان حەزرەتی مووساو

فیرعەون

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا
فَأَسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ
عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٦﴾ قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَنَّا
عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ عِبَادَةً تَتَكُونُ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ
لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا﴾ واتە: پاش
ناردنی ئەو پێغەمبەر ۱ ریزدارانە (موساو هارون) مان کردنە پێغەمبەر و بۆلای
فیرعەون و دارو دەستەکە ی رهوانە مان کردن، بەبەلگە و نیشانه یی ناشکر او
بەهیزه وه ناردمان بۆ سەر فیرعەون و تاقبو کۆمەڵی، که ئەو کاتە فیرعەون
پاشای میصر بوو، دارو دەستەکەشی خۆیان بەنەشراف و پیاوماقوڵی نەتەوه ی
قیبطی ۱ هزانی بۆش بەتایبەتی هەر ناوی ئەوانی هیناوه، چونکە باقی
خەلکەکە ی تر شوینکەوتوو پابەندی فەرمانی ئەوان بوون. نەگەر فیرعەون و
تاقمەکە ی ئیمانیان بهینایە، مەردومگەلەکە ی یەکسەر ئیمانیان دەهینا (موساو
هارون) مان بەنایات و نیشانه ی ناشکر او گەوره رهوانە کردن: وه کوو له سوورەتی
(الأعراف/ ۱۳۳) له شوینی تریش ناماژەیان بۆ کراوه.

کەچی فیرعەون و دارو دەستەکە ی له جیاتی ئەوه ی پروا بکەن و ئیمان بهینن
﴿فَأَسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ﴾ لوتبەرزیا نواند، شوین ریبازی حەق

نه که وتزو ملکه چی شهر یه تی خودا نه بوون، نیمانیان به په یامی حه زه تی موسا و هارون نه هیئا، به راستی نه وانه گهلو نه ته وه یه کی تاوانکار بوونو تاوانکاریان لی بیوه خویه کی سروش تی باریان به تاوانه و گرتبوو، تاوانی گه وره گه وره کهم و نیمه یان نه نجام ده دان، له سته مکاری تاوانکاری و ناشوینانه وه دا ده سته کی بالایان هه بوو، له هه موو تاوانیکیشیان گه وره تر به درو خسته وه ی پیغه مبه رانی خوداو ره تکرده وه ی په یامه که یان بوو!!

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا﴾ کاتیک موسا هاته سه ریان به به لگه و نیشانه ی ناشکراوه، زور موعجیزه و نیشانه ی وای نیشان دان که راستی پیغه مبه ریه تی نه وو تاکو ته نه یی خودایان ده چه سپاند، ره وانه کردنی موسا و هارونو به دیه یانی موعجیزه کانیان له لایه ن نیمه وه بوو، نه و په یامه حق و راسته له نیمه و نیرد رابوو: که چی نه وان له جیاتی نیمان هیئا ﴿قَالُوا: إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ﴾ له روی سه ره ره قو خویه زل زانی و لوت به رزی و هه و په رستی یه وه وتیان: به راستی نه مه سیحر کی ناشکراو نمایانه، به شیوه یه کی جه خت له سه ر کراوو دلنیا یی یه وه موعجیزه کانی موسایان به سیحر له قه لیم دان، له کاتیک دا بوخو یان له دلی خو یان دا لیان روون بوو که نه وه ی و توویانه درو بوختانه و بی ته وصلو بناغیه. وه کوو له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَجَعَدُوا بِهَا وَأَسْتَيْقِنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا. فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ النمل/۱۴.

ناوا به بی شهرمانه، به بی به لگه و نیشانه موعجیزه ی پیغه مبه ران به سیحر له قه لیم ده دن، کافره کانی قوره شیش وه کوو له سه ره تای سووره ته که دا زانیمان هه مان بوختانیان به قور تان و په یامی پیغه مبه ر کردو نه وانیش وتیان: ﴿إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ﴾ سو بانه لا دلای ته م رسته یه، هه موو کافرو به درو خه وه کان له هه کاتو سه ره ده میکدا لیکیان گیرا وه ته وه، هه ر گهلو نه ته وه یه ک پیغه مبه ری به سه ر نیرد رابی و موعجیزه یان نیشان درابی له باتی نه وه ی نیمانیان هیئا بی، نه و بوختانه یان به پیغه مبه ره که کرده!!

﴿قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا؟ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ﴾

موسا بهشیوهیهکی نارپهزایی دهبرینو سهرزهشت کردنی نهو نهفامو لوتبهرزانه وتی: نایا ئیوه بههقی ناشکراو روزو دور لهسیحری بهتال، یهژن نههه سیحرو جادوه؟ بهراستی عهجایهبو سهرسوریهینههه بۆ ئیوه چۆن بهم پهیامو موعجیزانه دهلین: سیحر؟! نایا نههه سیحره؟! چۆن ریگا بهخۆتان دههه ن یلین: نههه سیحره؟ لهحالیکدا ئیوه بۆخۆتان دهزانن سیحر چاویهستهکی و روکش کردنه، نهگهر نههه سیحر بوایه زو دهپوکایهوه، سیحری ساحیرهکانی بههتال نهده کردهوه!! ههرگیزاو ههرگیز ساحیرهکان لهگۆرپهانی روبهرو بوونهوهی ههقانیقدا سهرکهوتوو نابن، قهت بهسیحر نایین ناچهسهی بنهمای ژیان ریک ناخری، سهلهنهتو پاشایی پی دهستهبهرنابی، چونکه سیحرو جادویازی بریتیه لهشهعهزه چاویهستهکی و دهست سووکی، هیچ شتی که لهههقانیق ناگۆری. دهی نهوهی ئیوه بهچاوی خۆتان لهو موعجیزه و نیشانههی: که خودا بهمنی داوه کردونی بهبهلگه لهسهر راستی پیغهمبهرایهتی من دهبینزو دلتان پهلههرزه دهکهوی! چۆن نهو بهسیحر دادهنری!؟

ئیترو دا نهوهی ههرزهتی موسا بهو جوهره بۆری دانو بهلگه کوتی کردنو هیچ رهدیکی وپچوویان بهدهستهوه نهبوو بهرهرهکانی موسای پی بکهن، پهنايان بۆ بهلگهیهکی زۆر لاوازو هیچو پووج برد: ﴿قَالُوا: أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا﴾ وتیان: نهی موسا! نایا تو بۆ نهوه هاتووی ئیمه لهنايينی باوکتو باپیرانمان لابههی؟ دهتهوی ئیمه واز لهنايينی باوکتو باپیرانمان یینین؟ ﴿وَتَكُونُ لَكُمْ أَرْبَاءٌ فِي الْأَرْضِ﴾ ههرهها دهتانهوی تهتوو هارونی برات یینه کاریبهدهستو خاوهن دهسهلات لهسهر زهوی؟ دهتانهوی سهروکایهتی نایینی دونیایی بۆخۆتان دهستهبهربکهن؟ دهتانهوی شانو شکزو پلهو پایهو ملککو دهسهلات بۆخۆتان پهیدا بکهن؟ ﴿وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ﴾ باش بزائن ئیمه ههرگیزاو ههرگیز بزوات پی ناکهینو نایهینه سهر نایینی ئیوه: که جیوازه لهنايينی باوکتو باپیرو پیشینهکانمان.

نَیْبِیْنِیْ نَهو ۱۱ ده کری: که له سهره تاوه خیطابه کانیا ناراسته ی حه زره تی موسا کرد، چونکه نهو بانگه وازی کردن بۆ نیمان هینان و یه کتاپ مرستی و وازهینان له بته مرستی، نه مجار له کوتایی نایه ته که دا حه زره تی هارونیشی ره گهل خست، له م رووه که نهویش له بهر و بوومی بانگه وازی یه که به هره مهند ۱۱ هبی و پله و پایه و شکو مندی ده ست ده که وی!!

۲- بهشی دووهم ناماده کردنی سیحربازه کان له لایهن

فیرعه ونه وه بۆ بهر ه رنگاری کردنی بانگه وازی موسا

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

نه مه بهشی دووهمی چیرۆکی حه زره تی موسایه له گهل فیرعه ون دا، بیگومان فیرعه ون ویستی په نا بۆ سیحربازه کان بهری و له ریگهی نه وان وه ۱۱ بهر بهر ه کانی حه زره تی موسا بکا، فرمانی به پیاوانی ده رباری خوی کرد: که سیحربازه کارامه کان کۆبکه نه وه و ناماد دیان بکه ن بۆ قیستی قالیکی جه ماوهری، بۆ نه وه ی بۆ خه لکی ده ربخا: که نه وه ی موسا لافی پیوه لی ده داو به موعجیزه ی داناوه جوړیکه له سیحرو، نه هیلی خه لکه که شوینی بکه ون.

فیرعه ون ۱۱ دیو یست به ههر نرخیک بۆ جه ماوهر واتی بگه یه نی: که موسا ساحیره، بۆیه فرمانی دا کۆریکی جه ماوهری بگیری بۆ سیحربازه کان و بهر بهر ه کانی موسا و موعجیزه کانی بکه ن، بۆ نه وه ی له سهر نجام دا به جه ما ۱۱ ره که ی بسه لمینی: که موسا سیحربازیکی کارامایه و بهس! که

ئەمەشی بۆ چەسپا ئیتەر خەتەر لەسەر بیرو باوەری کە لەپوور ئاساو دەسەلاتی خۆی و دارو دەستەکەیی لەسەر زەوی نامینی.

هەر ئەوەش گرنگو مەبەستە. وا دیار مەبەستی سەر کی فیرعهون بۆ بەستنی ئەو کۆرە بەربلاو. بۆ سیحریازەکان، هەر ئەوە بوو: کە سیحریازی رەپان حەزرتی موسا بەداو بیکاتە ساحیریکی کاراماو لێزان. ئەمەش کاتیەک بوو: کە ئەوە کەیی هەستی خۆیان دەربری و فیرعهونیان لەخەتەری چاوەروانکراو ترساند بۆیە فیرعهون بۆ چارەسەر کردنی ئەو خەتەرە بریاری دا کە لەهەموو لایە ئەوە سیحریازە کاراماو لێهاتوکان کۆیکەنەو کۆپێکی فراوانیان بۆ بگری: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ﴾ فیرعهون بەدارو دەستەکەیی دەباری. خۆی گوت: هەر ئێدەن لەهەموو لایە ئەوە ساحیرە زاناو لێهاتوکانم بۆ نامادە بکەن.. فیرعهون کاتیەک ئەمەیی گوت: کە عەصاو دەستی نوورانی موسای یینی و پێی و ابوو: کە موساو هاپوون دوو کە لەساحیری لێهاتوو شارەزان لەبواری سیحریازی دا، چونکە فیرعهونو تاقەکەیی پێیان وابوو: چ جوداوازی یەک نیە لەنیوان موعجیزەیی خودایی و سیحردا، جا بۆ چی بەجێ کردنی فەرمانی فیرعهون ساحیرە زۆرزانه کانیان هێنانو کۆیان کردنەووە هێنایاننە لای فیرعهونو لەوتۆ بە بۆ جێی مەبەستو شۆینی کۆرو فیستیقال راپیچ کران.

﴿فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ﴾ کاتیەک ساحیرەکان هاتنە شۆینی کۆبونەووە لەگەڵ حەزرتی موسادا روبەر و بونەووە، موسا پاش ئەوەی ساحیرەکانی سەرشک کردن لەنیوان ئەوەدا سەرتا ئەو عەصای خۆی بەهاوێژی یان ئەوان گوریسی جیوه تیکراوی خۆیان بهاون ﴿قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ﴾ موسا پێیانی گوت: ئێوه ئەوەی دەتانەوی بیهاون بیهاون، چیتان لەدەس دێ ئەنجامی بەدەن، ئێوه دەست پێش خەر بن.

هەلبەتە حەزرتی موسا ویستی دەست پێشخەری لەوانەووە بێ، تا خەلکی بزائن: ئەو سیحریازانە چی دەکەن، هەروەها بۆ ئەوەی هەرچی هێزو توانایان هەیە بەکاری بینسو چ خیبرە و فرتو قیلان هەیە بیخەنە کار. ئەمجار موسا

موعجیزه ی خودایی حقو راست بخته گهرو عه صای خوی بهاوی، سیحرو جادیان به تال بکاته وه.

هه لیه ته سیحری ساحیره کان سه رنج راکیشو ترسناک بوو: که گوریه کانیاں هاویشتن خه لکیان سه رسام کردو ترساندیانزو سیحرو جادوکی مه زنیان نه نجام دا، ته نانه ت جه ره تی موساش ترسیکی که وته دلّه وه، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى، قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى، وَالْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا، إِنَّ مَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ، وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/ ۶۷-۶۹.

جا ﴿فَلَمَّا أَلْقَا﴾ کاتی که ساحیره کان ده ست پیشخیریان کردو گوریه کانیاں هاویشتن، موسا دلنیا کرابوو ترسی لی ره ویندرا بوه وه، بتمانهی ته وای به راستی په یامی خوی یارمه تی خودایی هه بوو ﴿قَالَ مُوسَى: مَا جِئْتُم بِهِ السَّحَرُ﴾ موسا پی گوتن نه وه ی ئیوه ده یکن سیحرو جادوبازییه و چاویه ستو فرتو قیلّه، نه ک نه وه ی من هیناومه له خودا وه. نه وه ی من موعجیزه یه وه له خودا وه هاتوو که چی فیرعه ون به سیحری داده نی و ده بیاته ریزی سیحری ئیوه وه. به لام دلنیا بن نه مه ی من موعجیزه یه وه حقه وه نه وه ی ئیوه سیحرو جادوبازییه، ﴿إِنَّ اللَّهَ سَبَّطَهُ﴾ بیگومان خودا نه وه سیحره ی ئیوه ده نیوینن به تالی ده کاته وه بی بناغهی و پووچی سیحره که تان بز خه لکی درده خاو پیان ده سه لمینی که کاره که تان چاویه ستو و فری به سه ر راستیه وه. نیه. چونکه ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلِحُ عَمَلُ الْمُفْسِدِينَ﴾ بیگومان خودا کارو کرده وه ی ناشوبگی ران به رفه رار نا کاو هیزو پیزیان ناداتی و نا کا کاره که یان به که لکی مانوه بی، ﴿وَيَحْقُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ﴾ ویستی خودا وه هایه: که حقو راستی به رده وام بکا، نه وه حقه بچه سپینی که به رزه وندی مه خلوقاتی تیدایه، به هیزی بکاو به سه ر به تالدا زالی بکا، هه ر له م روانگه وه یارمه تی موسا ده داو به سه ر فیرعه ون دا زالی ده کاو نه ته وه که شی له ژیر چنگی فیرعه ون هردینی و له ژیر ده سته یی و کویله یی رزگاریان ده کا.

﴿وَلَوْ كرهَ الْجَرَمُونَ﴾ با تاوانبارانی وه کوو فیرعه ونزو دارو دهسته کی سهر خستنی حه قو راستییان به سهر به تاندا پی ناخوش بی. وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فرموی: ﴿فَوْقَ الْحَقِّ وَبَطْلَ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ الاعراف/ ۱۱۸. یان ده فرموی: ﴿إِنْ مَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاحِرٌ، وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/ ۶۹. به لی نه مه زوران بازی نیوان حه قو به تان بوو، به برمه کانی موعجیزه بوو له بهرام بهر سیحردا!!

موعجیزه نیشانه یه کی خودایی بهو سهر ناسایه و له عا هت به دهره، خودا دهیدا بهو که سانه نیدی عای پیغه مبهرایه تی ده کهن، بو نه وهی خه لک بر وایان پی بکه نو شوین بانگه وازی یه که یان بکه ون، به لام سیحر چاویه سته کی و روکش کردنو شار دنه وهی حه قیقه ته. همر شتیکیش نارایی بهر نگاری موعجیزه ی خودایی پی نا کری.

۳- بروا کردنی کو مه لیك له نه وهی نیسرائیل به په یامی

حه زره تی موسا

فَمَا ءَامَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَنْقُومُ إِن كُنْتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾ فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا لِقَوْمَكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

دوای نه وی په روه ردگار هه لوئستو کرداری فیرعه ونی رون کرده وه ده ربارهی
 بهر هنگار یکردنی په یامی حه زه تی موسا عليه السلام به شوین نه وه دا باسی نیمانی هنانی
 کومه لیک له گه نچ لوی به نو نیسرائیلی ده کا، نه مهش وه کوو ریخوش کردنیک
 وا بوو بو چونه ده ریان له ناخی میصر رزگار بوونیان له چنگی فیرعه ون.
 هه لیه ته نه مه دلدا نه وه ی پیغه مبه ری تیدایه، بو نه وه ی دلته نگ نه بی. چونکه
 پیغه مبه ر به پشت هه لکردنی قوره یشیه کان دلته نگو غه مبار ده بوو، پی
 ناخوش بوو سوور بن له سر کوفر. **﴿فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ
 قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ﴾** په روه رگار نه وه مان بوو روون
 ده کاته وه: که له سره تاوه تاقمیک کی که نه بی له گه نچ لاهه کانی به نو نیسرائیلی
 که سی تر نیمانی به موسا نه هیئا؛ هه رچه نده حه زه تی موسا به لگه و نیشانه و
 موعجیزه ی ناشکراو گرنگی نیشانی به نو نیسرائلو فیرعه ونو دارو ده سته که ی
 داو بانگه وازی کردن بو نیمانی هنان، کومه لیک کی که نه بی له گه نچ تازه
 ره سیده کانی نه ته وه ی نیسرائیل که سیکه نیمانی نه هیئا. نه وانیش که نیمانیان
 هیئا ترسو بیمی نه وه ریان هه بوو فیرعه ون پتیان بزانی و بیانگیر پته وه بوو سر
 کوفر و بی دینی، چونکه سوور بوونی فیرعه ون له سر کوفر و مله پوری به تایبه تی
 دوای نه وه ی ساحیره کان بو ریان خواردو فیرعه ون لیان ناتومید بوو، گه یشته وه
 نه و به ری یاخی بوونو سه ری پچیکازی، نه وه بوو: پر یاری دا حه زه تی موسا
 له ناو به ری نه هیلی په یامه که ی بلاو بیته وه وه کوو له شوینیک ترده ده فیرموئ:
**﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ
 يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾** غافر/۲۶.

نا هم هه لوئستانه ی فیرعه ون وای له نه ته وه ی نیسرائیل کرد: که بترسن
 له وه ی فیرعه ون نه گهر پتیان بزانی ووشی نار هه تیان بکاو ژوانیان بکاته وه.
 به تایبه تی که نه و مله پوره تا بللی سهره قو یاخی و زیده پو بوو له سته مکاری و
 ناشو بگپران دا. ته نانه ت مله پوری گه یشته وه ناستیک لافی خودایه تی لی ده داو
 نه وه وه چه ی پیغه مبه رانی کرد بوون به کزیله و ده چه وسانده وه: زه برو زه نگیکی

پشت بهستن به خودا، نیشانه‌ی ئیمانی به هیژه، پشت بهستن به خودا داخواییه کی به هیژی ئیمانه، لایه نیککی هیژو توانایه ده بیته ره صیدو ور به خش بۆ کۆمه‌لی زه عیفو بی ده سولات له بهرامبهر جه بهرپوتی ملهوپران دا، به جۆرئک: که نهو بی ده سولاتو لاوازان به هۆی پشت بهستنیان به خوداوه ده بنه هیژیکی پتهوو خۆراگرو تنگ به ملهوپران هه لده چنن.

هه زه ته موسا باسی گرنگی ئیمان و ئیسلامی بۆ گه له که ی کردو پشت بهستنی به خودا کرده نیشانه‌ی پتهوی ئیمان و ئیسلام.

به کورتی و کوردی ئیمان بریتیه له وهی دلو ده روون بگه نه ناستیک بزانی: که پهروهردگار هه بوونی شتیکی هه تمی و پتویسته، بوونه وهر بی خودایه کی به دیهینه ره ته سهوور ناکرئ، خودا (واجب الوجود) هه تاکو ته نهاو بی هاوه له. جگه له پهروهردگار هه موو شته کانی تر به دیهینه راوی خودانو هه موویان له ژیر رکیفی زاتی پاکیان، چۆنی بوئ ئاوا هه لیانده سوپینئ. ئیسلام: بریتیه له گهردنکه چی و پابه ند بوون بۆ هه موو نه رکئو فره مانیک که له وه زاته وه ده ره چی.

﴿فَقَالُوا: عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا﴾ دوا ی نه م فره موودانه‌ی هه زه ته موسا برۆاداره کان یه کسه ره وتیان: ئیمه پشت به خودا ده بهستین و بتمانمان هه ره به نه وه، نه مجار ده ستیان کرد به نه زاو پارانه وه له خوداو وتیان: ﴿رَبَّنَا لَا تُجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ پهروهردگار! نه ی خودای ئیمه! مه مانکه ره فیتنه بۆ گه لو نه ته وهی سته مکار، خودایه! وا مه که سته مکاران به سه ره مان دا زان ببنو خه لکی پی له خسته بچی و وا گو مان به ره نه وهان له سه ره حه قن، بۆیه به سه ره ئیمه ی موسو لمان دا زان بوون، خودایه! وامه که ئاده میزادان به هۆی ژیر که وتنی ئیمه وه هه لبخه له تین و بلین: نه گه ره نه مانه له سه ره حه ق بوونایه، فیره وه نو تا قمه که ی به سه ریان دا زان ده بوون!

یان خودایه! مه مانکه ره شوینی فیتنه بۆ سته مکاران، به مه جۆر نه وهان ئیمه له تاییین بگه ی نه وه و تویش له تۆله ی نه وه دا سزایان بده ی.

﴿وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ نهی پهروه ردگار! بهره حمه تو چا که کاری خوت به لوتفو که ره می خوت رزگارمان بکه له بالا دهستی نه وانه می کافرن، بزویان به تا کتو ته نهایی زاتی پاکت نیه، سته مکارو ملهوپن، بزویان به حق پهرد پویش ده که نو گوی پی نادهن، نیمه بزوامان به تا کتو ته نهایی تو هیه، پشتمان به هیزو توانای تو به ستووه. نه وان بهم شپوه نزاو پارانه ویه له خودا پارانه ووه، چونکه ته وه کول له سهر خودا که گه ورتین نیشانه می نیمانه به بی صه بر خوراگری له سهر ناخوشی ته واونابی.

دوعاو پارانه ووهش گیرا نابی تا تاعه تو خودا په رستی له گه لدا نه بی، ده بی که سیکن به ته مای گیرابوونی دوعا بی که خودا په رست بی و هوکاره رواله تیه کانیشی جی به جی کردبن. تیر نه و کاته، ته وه کول له سهر خودا روالی کاریگه ری خوی هیه. وه کوو له شوینیکی ترده ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ الطلاق/۳.

زورجار له قورثان دا خودا په رستی و تاعهت خراونه پال ته وه کولو پشت به ستن به خودا، وه کوو ده فرموی: ﴿فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ﴾ هود/۱۲۳. یان ده فرموی: ﴿قُلْ: هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا﴾ الملك/۲۹. یان ده فرموی: ﴿رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا﴾ المزمل/۹.

نه مجار پهروه ردگار هوکاری رزگار کردنی به نوئیسرانیل له فیرعه ونو د رو ده سته که می به یان ده کاو چوئیه تی قوتار بوونیان شی ده کاته و ده فرموی: ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ مِصْرَ بَنِي إِسْرَءِيلَ﴾ نیکامان بو موساو هارونی برای کرد: که له میصردا شوینی هوانه ووه و خوجه شاردان بنیات بنین. یان له میصردا مزگه ووتو شوینی به جیه پنهانی نوئزو خودا په رستی دروست بکن!

واته: پاش نیمانه پنهانی ته و کومه له گه نچو نه ووه سیدانه و جیابوونه و ده بان له کافرو ملهوپره کان پهروه ردگار نیگای بو موساو هارونی برای کرد: که خانووی تاییه تی بو به نوئیسرانیلی به کان دیاری بکن، بو ته وهی جیایان بکه نه ووه ریکیان بخه نو تاماده یان بکن بو بهره نگاریوونه ووه، خو تاماده بکن بو ره وکردن

له میصر به جی هیشتنی له کاتی گونجاودا، داوای لی کردن که مالو ناومالی خویان پاک بکهنه وه دلۆ دهروونی خویان مشتو مال بکهنو چاوه پروانی کومه گی و یارمه تی خودایی بن.

پهروه ردگار فهرمانی به موسا و هاروون کرد: که له گهله نه ته وه که یاندا خانوه کانیان بکهنه مزگه وتو شوینی خودا پرستی ده فهرموی: ﴿وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً﴾ خانوه کانتان رویکهنه قیبله وه له مالی خوتاندا به ره و روگه نوێز بکهن؛ چونکه ده ترسان خوانه ناسان زیانیان پی بگه یه نن!

قه تاده وه ضه حاکمو سه عیدی کوری جویه پر ده لئین: مانای ﴿وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً﴾ واته: ماله کانتان وا دروست بکهن رویان له یه کتر بی، وه لی قورطوبی ده فهرموی: مانای پیشوو و پچووتره. واته: مزگه وته کانتان رووه و قیبله بنیات بنیو رویان بکهنه (بهیتول مه قدیس) که نه مپروش نه و (بهیتولمه قدیسه) روگهی جوله که یه.

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ﴾ له و مزگه وتانه دا، له ماله کانتاندا نوێزه کانتان نه نجام بده نو هه مووتان رویکهنه قدسو یه ک روگه تان هه بی، چونکه یه که یه تی له قیبله دا ده بیته هوی یه که یه تی دلۆ دهروون.

بیگومان له سه ره تاوه فهرمانیان پی کرا: که ههر که سه له مالی خوی دا نوێزه کانیان نه نجام بدهن، بۆ نه وه ی دوژمن پییان نه زانی و زیانیان پی نه گه یه نن و له نایینه که یان ژوانیان نه که نه وه.

﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه ی موسا! مزگینی به خودا پرستان بده: به وه: که خودا ده یانپاریزی و به سه ره دوژمن دا زالیان ده کاو له قیامه تیش دا ده یان خاته به هه شتی به رینه وه.

مه راغی ده فهرموی: بویه نیسنادی مژده دانه که پال هه زه ته موسا دراوه، چونکه مزگینی دان و ده ظیفه ی خاوه ن شه رعه ته، به لام له باره ی ریکه شتنی مزگه وتو په یوه ندی نیوان خاوه ن بر واکان هارونیشی کردوه به یارمه تیده ره، چونکه

ئەو « ریکخستزو تەنظیمە » تەگبیرو موشاوەرەیه، بەپرواڵەتیش بۆ ئەم جوۆرە شتانه فرماندەو وەزیرو یارمەتیدەرانی پیکهوه نەخشەیی بۆ دەکیشن!

مامۆستا سەبید لەرافەیی ئەم نایەتەدا دەفرموی: ئەم تەعبینە گیانییە وێرایی تەعبینەیی نیظامی بەیەکهو « پێوستی بەکی سەرەکی بۆ تاکو کۆمەڵ بەتایبەتی پیش رویوونەو و هەلگیرسانی شەرو هەرا « وێ دەچی هەندێ کەس ئەم تەعبینە گیانییە بەشتیکی گەنگ نەزانن، بەلام تاقیکردنەو کازو روداوەکان تا ئیستاش ناماژە بەنەو دەکەن: کە عەقیدەو بیرو باوەر چەکی هەرە کاریگەرە بۆ جەنگو رویوونەو « چونکە چەکنو نامیری جەنگ لە دەستی سەربازێکی بێ بیرو باوەردا لەکاتی تەنگانەو شەردا هیچ بایەخێکی نیە.

ئەم تەجروبو تاقیکردنەو یەیی پەرەردگار رای دەنوێنێ بەسەر تاقمی خواوەن باوەردا. بۆ ئەو ی بیکەنە سەرمەشق بۆخۆیان تاییەت نیە بەنەتەو ی ئیسرائیلەو، بەلکو ئەمە تاقیکردنەو یەکی نیمانی پوخته، هەموو گورۆهێکی خواوەن باوەر دەگریتەو.

وێ دەچی موسوڵمانانی ئەمپۆ یان سەبی لەولاتیک یان لەزۆر ولاتدا وایان لێ بێ راوێدو بنرێو بکەنە بارودۆخێکی واو نەوێرن بەناشکرا شەعائیری نایینی خۆیان ئەنجام بدەن، وەکوو چۆن لەسەر دەمی فیرعەوندا باو بوو. بۆیە پەرەردگار موسوڵمانان شارەزا دەکا بۆ چەند هەلۆستو کردەو یەک:

١- گۆشەگیری لە کۆمەلگای نەفامی بەهەموو پیسی و بۆگەنی یەو.

٢- موسوڵمانان خۆیان ریک بخەن و دژو دەروونی خۆیان پاک بکەنەو و خۆیان رابینن و چاوەروانی وادەو بەلێنی خودا بن!

٣- خۆیان لەپەرستگای نەفامان بپارێزن و مالتی موسوڵمانان بکەنە مزگەوتو خودا پەرستی تیدا بکەن و وێرایی ئەم گۆشەگیری و خۆ جیاکردنەو لە کۆمەلگای نەفامی و جاهیلی، جوۆرە تەنظیم و ریکخستنیکی ناو خۆیان ئەنجام بدەن!


تیلینی:



که ده فەرموئ: ﴿وَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ ناماژە ی ئەوێ
تێدایە: که پەرەردگار فەرمانی بەخاوەن باوەڕان کردووە: که ماله کانیاں لەبارو
دۆخێکی تایبەتی دا بکەنە مزگەوت، بۆ ئەوێ فیرعەون زیان بەنوێژکەرەکان
نەگەیهێنێ؛ چونکە بەنوێسرا ئێلی یەکان پێش ئەو کاتە «بەوایە لەمزگەوتو
کەنیسەکانیاں دا نوێژەکانیاں ئەنجام بدەن، فیرعەون پەرستگاکانی روخاندن
لەبەجێهێنانی نوێژ مەنەیی کردن، ئەمجار پەرەردگار نیگای بۆ موساو هاپون
کرد: که چەند مالێک هەلبژێرن لەمیسرداو بیکەنە شوێنی نوێژو خودا پەرستیو
رویکەنە بەیتولمەقدیس. ئەمە نیشانەی ئەوێوە ئەوێ دەگەیهێنێ که روکردنە
قێبلە لەنوێژدا لەشەری موسادا هەبوە.

زانایانی ئیسلامو شەرەزانەکان لەم نایەتە ئەوێان دەرھێناوە: که دروستە
موسولمان نوێژ لەمالەو بەکا، کەسیک بیانووی هەبوو بەمجۆرە نەخۆش بوو،
یان ترسی هەبوو بەچوونی بۆ جەماعتو جومعە نەخۆشی یەکە یان زیاد دەکا، یان
ترسی سەمی کاربەدەستانی هەبوو، دەترسا زیانی مالی یان جەستەیی پێ
بگەیهێندێ، یان باران زریانو قورقو چلپاو یان بەفرو بەستەلەک بوو، یان کابرا
نەخۆشێکی لابوو، خەریکی گیانکێشان بوو، کەسی تر نەبوو ناگای لێ بێ، ئالەم
حالانەدا یان بەم جۆرە بیانوانەو موسولمان دەتوانێ نەچێ بۆ مزگەوتو
لەمالەو نوێژەکانی ئەنجام بدا.

هەر بەم بۆنەو زانایانی شەرع راجیاییو خێلاقیکی تریان خستۆتە رو
دەربارە ی نوێژی تەراویح لەشەوانی رەمەزان دا نایا لەمالەو بکڕن باشترە یان
لەمزگەوت دا؟؟

ئیمامی مالیکو ئەبو یوسفو بڕیک لەشافیعیەکان پێیان وایە: نوێژی
تەراویح؛ تەنانت بۆ ئەوانە ی تواناشیان هەیه بچنە مزگەوتو بیانووی شەرعیا
نیە، هەر لەمالەو بیکەن خێری زیاترە، بەلگەشیان ئەو فەرموودەیهیه که
بوخاری رێوایەتی کردووە: دەلی: پیغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (فعلیکم بالصلاة

فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنْ خَيْرَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ. به لام زور بهی زانایان فهرموویانه: نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت باشترو گهوره تره، چونکه پیغه مبر  له مزگهوت دا به جه ماعت نه نجامی داون، پاشان فهرمووی ده ترسم له سهرتان فهرض بکریو نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت بپیته فهرزی عیدین، نیتروازی له نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت هیناو فهرمووی: (فَعَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي بُيُوتِكُمْ).

له لایه کی تره وه هاوه لانی پیغه مبر  دواى له دونیا ده رچوونی پیغه مبر  له مزگهوت دا به جیا جیا نویژی تهراویحیان ده کرد، نه مجار ههره تی عودهر کوی کردنه. نه نجامدانی تهراویحی به کومه لن هینایه کایه وه. نیترو لسه ره نه مه کار چه سپاو کورا دامه زرا.

۴- دوعا کردنی موسا له فیرعه ونو تاقمه که ی

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾ قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

دواى نه وهی ههره تی موسا موعجیزه ی جوړاو جوړی نیشان دانو به لایه راستی پیغه مبرایه تی خو ی چه سپاند، که چی ههستی کرد: که فیرعه ونو تاقمه که ی سوورن له سهر نینکاریو نیمان نه هینان، نیترو دوعای له فیرعه ونو دارو دهسته که ی کردو وتی: خودایه! نه وانه سوورن له سهر مانه وه له سهر کونرو

دونیا یان خوش دهوی، نازو نیعمه تی زورت پی داونو له خوشی و رابواردن دا ده تلینه وه و غه رابوونو گوی به بانگه وازی من ناده ن.

تیبنو که شیر ده فمر موی: ثم دوعا کردنه ی موسا له فیرعه ونو تا قمه که ی له بهر خاتری نایین بوو، له بهر خاتری خودا رقی هه لساو دوعای لی کردن، نه مه ش پاش نه وه ی بوی ده رکوت: که خیر له ناوچاویان به دی نا کرپی هیوای موسولمانبوونی پی نه مان نه و کاته دوعای لی کردن، وه کوو چون له وه پیش حه زره تی نوح که له تیمانه یانی قه ومه که ی نا نومید بوو، دوعای لی کردن. وتی: ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ ذِيَارًا. إِنَّكَ إِن تَذَرْنَهُمْ يَظْلِمُوا عِبَادَكَ، وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا﴾ نوح/ ۲۶-۲۷. نیتر پهروه ردگار دوعا که ی موسای قبوول کردو نیگای بۆ موسا و هارون کر که دوعا که یان گیرا بووه.

ده فمر موی: ﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ واته: دوا ی نه وه ی فیرعه ونو کومه له که ی بانگه وازی حه زره تی موسایان رت کرده وه و سوور بوون له سمر کوفری خویان، موسا وتی: پهروه ردگار! ته تو له دونیادا نه وه نده ت نازو نیعمه ت داوه به فیرعه ونو تا قمه که ی له خویان بایی بوون، نه وه نده ت پو شاکی جوانو خشل و زیرو زیوو ناوماو مائو سامانو خوشی زیانت پی به خشیون، کشتو کالو باغو بیستانو ناژه لت هینده بۆ زور کردن، خویان له خو گزراوه و گوی به بانگه وازی نیمه ناده ن: ﴿رَبَّنَا لِيُظْلَمُوا عَنْ سَبِيلِكَ﴾ خو: ایه! نه و نازو نیعمه ته ی پی ت داو ن سه ری به وه کی شاوه: که ویرای گومرایی خویان که سانی دیکه ش گومرا بکه ن! وه کوو له شو نیکی تر دا ده فمر موی: ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ﴾ العلق/ ۶-۷.

شایانی باسه زانستی شوینه وار ناسی و لی کولینه وه و پشکنینی گزری فیرعه ونه کانی میصر گه واهی نه وه ده دن: که فیرعه ون خاوه ن زیرو زیوو دارایی و ده سه لاتیکی فراوان بوو، نه و هه موو زیرو زیوو خشل و شته عه تیکانه ی که

دۆزراونه وه ده دۆزرنه وه نه وه موو نه هرامو باله خانه و گۆپی سه رنج راکیشو په یکه رانه، نیشانه ی نه وه ن که شاره ستانیه تو حه ضارته له و رۆژگاره دا زۆر پیشکه وتوو بووه. قورئان به و دوو سی وشه یه ئاماژ بۆ نه و شاره ستانیه تو پیشکه وتویی به ده کا.

(لام) ی (الیضلوا) پی ی ده گوتری (لام) عاقیبه ت یان (لام) ی سه یروره ت. وه کوو چۆن (لام) ی (لیکون) له نایه تی ﴿فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا﴾ القصص/۸۵ (لام) ی عاقیبه ته. که وایوو (لام) ی (الیضلوا) له نایه ته که ی ئیره دا (لام) ی عاقیبه ت و سه ره نجامه، واته: سه ره نجام گه لو نه ته وه ی فیره ون گومرا بوون، ده شگونجی بلیین: (لام) ه که (لام) ی ته علیله (لام) ی باییه سه. به لام به گوتره ی ظاهیره و رواله ت نه ک له حه قیقه تو واقع دا.

واته: په روه ردگار کاتی که نه وه موو خوشی و مالو سامانه ی دا به نه ته وه ی فیره ون، نه و مالو سامانه بووه هۆکاری زیده گومرایی و کافر بوونیان، نه م حالو چۆنیه ته یان ده ق ده شو به یته حالو چۆنیه تی که سی که مالو سامانی دراییتی بۆ نه وه ی گومرا بی. که وای بۆ نه گهر (لام) ه که به (لام) ی ته علیلو باییه س دابییین ده بی ناوا مانای بکه یین.

﴿رَبَّنَا أَطْمِسْ عَلَيَّ أَمْوَالِي﴾ خودایه! مالو سامانیان مه حوو که ره وه، شوینه واری مالو سامانیان به پیو. مه هیله، ههرچی هه یانه له مالو ملک و باغو بیستان و ئاژه ن له ناویان به ره و بیفه وتینه! ﴿وَأَشْدُدْ عَلَيَّ قُلُوبَهُمْ﴾ دلیان مۆربکه ر دایخه و قه ساوه ت دایگری ﴿فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ ئیمان نه هیسن هه تا سزای به ئیشیان بۆ دی، جا له و کاته دا که حه زره تی موسا نه م دو عایانه ی ده کرد حه زره تی هارونیش نامین نامینی بۆ ده کرد. نیتر په روه ردگار فهرمووی: ﴿قَدْ أَجِبتُ دَعْوَتُكُمَا﴾ ته و دو عاکه تانمان قبول کرد، چۆنتان داوا

کردو حزتان لی بوو ناوامان بریاردا، ئالی فیرعمون به خویانو مالو سامانیانه وه له بیخ ده ریان دینین.

﴿فَاسْتَقِمْ﴾ ئیوه یش له سمر گه یاندنی په یامی خۆتان بهردوام بنو که متمرخمی مه کهن، بانگه وازی بو حهقو خودا په رستی بهرینکو پیکی نه نجام بدن ﴿وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ شوین ریبازی نه وانه مه کهن: که نازانن دابو نه پیتی خودا له بوونه وهردا چۆنه، ئیوه شوین ریبازی نه و نه فامانه مه کهن که هه له شه کارو چه واشه کارن، بتمانیهان به واده ی خودا نیه، په له ده که نو پیش وهخت داوای نه نجامدانی کار ده کهن!

شایانی باسه دوعا گیرا بون کاتی تایبه تی هیه، په وهردگار له زانستی خۆیدا کاتیکی تایبه تی بو مه زنده کردوه، به گوهری نه و زانیاری مه زنده کردنه نزا که گیرا ده بی، واته: به ویستی خودا دوعا گیرا ده بی نه ک به گوهری ویستی بهنده، په له کردن له گیرا بونی دوعا نه فامی و نه زانیه، که سیک په له بکا له گیرا بونی دوعا نیشانه ی بی نه ده بی و نه فامی به ده حهق به خودا. له هه مان کاتدا نیشانه ی هه بونی شکو گومانه به واده ی خودا، بۆیه په وهردگار به حه زه تی موساو هارونی فرموو: ﴿قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِمْ، وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: ریکای که سانی که مه گرن که ده رباری حه قیه تی واده و به لینی خودا ناگادار نین.. نازانن دابو نه پیتی خودا له بوونه وهردا چۆنه و چۆن نیه.

۵- خنکاندنی فیرعهون و تاقمهکهی، رزگار کردنی نهتهوهی

ئیسرائیل

﴿ وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا

وَعَدْوًا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتُ

بِهِ بَنُوتُوا إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ ءَالَتْنِ وَقَدْ عَصَيْتَ

قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِيَتَكُونَ

لِمَنْ خَلَقَ ءَايَةً وَإِنْ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ ءَايَتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبُوتًا صِدْقٍ وَرَزَقْنَهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا

اِخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا

كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

ئەمە بەشی پینجەمە لەچیرۆکی حەزرەتی موسا و ھارون لەگەڵ فیرعهوندا
وہ کوو زانیمان سەرەتا چیرۆکەکە بەگفتو گوو حیوار دەست پێ دەکا، ئەمجار
بەچیرۆکی سەحریازەکانو پاشان ئیماننەنانی ھەندێ گەنج و لاری بەنوئیسرائیلی
ئەمجار بەدوخوا و پارەنەوہی حەزرەتی موسا و داوای بەھیلاککردنی فیرعە
تاقمەکەیی.

ئەمجار کوتایی چیرۆکەکە بەوہ دینی: کہ خودا، وەعای حەزرەتی موسای
گیرا کردو، فەرمانی بە بەنوئیسرائیلییەکان کرد: کہ لەکاتیکی دیاریکراودا
لەمیسەر بپۆنە دەری، ھۆکاری چوونەدەرەوہشی بۆ گونجاندن، فیرعهون ناگادری

نهم که یینو به نه نه بوو، ههر چه نده موساو هارونو شوینکه وتوانیان لاوازو بی دهسه لات بوونو فیرعه ونو تاقمه که ی دهسه لاتدارو به هیزو توانا بوون، به لام به لام چونکه خودا یارمه تی موسای دا فیرعه ونو داروده سته که ی له ناو بردنو ده فیرموی: ﴿وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعُدْوًا﴾ واته: به نوئیسراییلی به کانمان له ده ریا پهرانده وه، پهراندنوه که یان به کومه کی و یارمه تی نیمه بوو، ده ریا مان بۆ شوق کردن، پهرینه وه که یان بهو شیوه نانا سایی به، موعجیزه کی تری موسا بوو، نیشانه کی تری راستی پیغه مبه ریه تی نه بوو، فیرعه ونو یاساوله کانی شوینیان که وتن، ده یانه ویست سته میان لی بکه نو قه لاچویان بکه ن.

وه کوو ده لئین: به نوئیسراییلی به کان کاتییک له خزمهت حه زره تی موسادا له میصر چونده ده ر شه شصده هزار شهر که یون نه مه جگه له ژنو مندالو پیرو که نه فت. جاوه کوو ده لئین: به نوئیسراییلی به کان پیش نه وه ی میصر به جی بیلن خشلو زیرو کی زوریان له قیبطی به کان وهر گرتبوو، جا که ره یان کردو له میصر وده ر که وتن له گهل خویان دا نهم خشلو زیره شیان بردبوو، به مهش فیرعه ون به ته واوی رقی هه لساو هه رسانی لی هه لگیرا. تیر به سوپایه کی زورو بی شوماره وه شوینیان که وت، له کاتی خوره لاتا له که نار ده ریا سوور (ده ریا سویر) پییان گه شت، تیر که به نوئیسراییلی به کان نهم سوپا زوره ی فیرعه ونیان بینی، ترسیان لی نیشته نه ژنویان شکا؛ چونکه پیشیان ده ریا بوو، پاشیان سوپای فیرعه ون بوو، تیر پهروه ردگار نیگای بۆ حه زره تی موسا کرد: که به عه صاکه ی له ده ریا بدا، ته ویش عه صاکه ی له ده ریا داو ده ریا شوق بوو ریباز ریباز بوو، دوازه ریگای تیکه وت، ته باری نیوان ریگاکان به ته ندازه ی کیوکی گهور. ده یانواند، بۆ نه وه ی هه رتایه فیه کیان به ریگای تایبه تی خوی به پرته وه، که ده ریا شوق بوو ریگاکانی تیکه وتن، پهروه ردگار بایه کی هه لکرد ریگاکانی وشکو برینگ کرد وه. تیر به نوئیسراییلی به کان که وتنهری و له ده ریا پهرینه وه، کاتییک دواکه سیان له لیواری نه وهری ده ریا وه پهرینه وه، فیرعه ونو تاقمه که ی له

لاوا گه ییشتنه لیواری ده ریا که فیرعه ون دیمه نی ریگاکانی بینی ترسی لی نیشته ویستی بگه ریته وه پاشان بریاری دا شوین به نوئیسرانیلی به کان بکه وی، به خیزانه که ی خوی گوت: به نوئیسرانیل له نیمه شیاوترین بۆ روشتن به ناو ده ریادا، نیتر تیگرا هه موویان ملیان له ناو ده ریا نا، کاتیگ هه موویان که وتنه ناوه راستی ده ریا وه، پهروه ردگار فهرمانی به ده ریا کرد: که ویک بیته وه هه موانیان له نیوخو بگری، نه وه بوو ده ریا ویک هاته وه که سیان رزگاریان نه بوو، نیتر شه پوله کانی ده ریا جهسته کانیان به رزو نزم ده کرده وه فیرعه ون ژیر شه پوله کان که وتو مهرگ یه خه ی پی گرت، ﴿حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ﴾ هه تا خنکان لی نزیک بوه وه دلیا بوو: تازه رزگاریونی نیه ﴿قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ وتی: بزوام هیئا: که هیچ خودایه ک نیه جگه لهو خودایه ی: که نه ته وه ی نیسرانیل نیمانیان پی هیئا وه، وه من له پی پی موسو لمانانم. من یه کیکم له وانه ی گهردنگه چی فهرمانی پهروه ردگارن، من که له وه پیش نینکاری نایه ته کانی خودام ده کردو به ریه رکانی پیغه مبه ره که یم ده کرد، نیستا واه شیمان بوومه وه نیمانم هیئا وه. سی جار نیمانه یانی خوی راگیانده ته مه ی نه وه بوو: نیمانی لی وه ریگری و له خنکان رزگاری بی، به لام تازه کار له کار تراز او وه نه وه سهرده مه تیپه ری نیمانه یان قبول بی، نیمانه یان که ی کاتی ناو میدی و دهس له خو به ردان و غه ره ی مردن بووه لی وه رناگری. وه کو له شوینیکی تردا ده فهرموئ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا: آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكُفِّرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ فَلَمْ يَكْ يَنْفَعَهُمْ إِيْمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا، سُنَّةُ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ، وَخَسِرَ هُنَاكَ الْكَافِرُونَ﴾ غافر/ ۸۴-۸۵.

بویه پهروه ردگار له وه لامی فیرعه ون دا ده فهرموئ: ﴿آلآن وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ﴾ نایا نیستا نیمان ده هینی، تازه برپا به ده سه لاته خودایه تی خوداو به یامی موسا ده که ی؟ له حالیکدا تو له وه پیش له خودا باخی بووی خهریکی ناشویگریانو فیتنه جویی بووی له سه ره وی، بۆ خوت گومراو

سەرلی شێواو بووی هه‌میشه‌ خهریکی گومرا کردنی کهسانی دیکه‌ بووی. ئیستا که له‌ ژبان ناتومید بوی ده‌ زانی کار له‌ کار تراز او هه‌ مجار ئیمان دینی؟! بۆچی پیش نه‌وه‌ی ده‌رگای تۆیه‌و په‌شیمانیت له‌سهر دابخری ئیمانته‌هینا؟!

﴿قَالِیَوْمَ نُنَجِّیْكَ بِدَنِّكَ لِتَكُوْنَ لِمَنْ خَلْفَكَ آیَةً﴾ هه‌مڕۆ لاشه‌كه‌ته‌ به‌بی گیان به‌رز ده‌که‌ینه‌و. بۆ سهر به‌رزایی به‌ك، نه‌وانه‌ی بڕوایان به‌له‌ناوچوونی تۆ نه‌ با دُنیا بن له‌مردنی تۆ، بۆ نه‌وه‌ی بیته‌ په‌ندو عیبه‌رت بۆ ئاده‌میزادانی دوا خۆت، به‌تێفکرین له‌سهر نجامو به‌سهرهاتی تۆ ته‌مبێ ببن، واز له‌سهر ییچی فهرمانی خودا بێنن، واز له‌ کوفرو بی‌دینی بێنن، چیدی ناشو بو فیتنه‌ له‌سهر زه‌وی به‌ریا نه‌که‌ن. شه‌ریک بۆ خودا دانه‌نێزو لافی خودایه‌تی لی نه‌ده‌ن. ته‌مبێ ببنو بزائن خودا واده‌و به‌ئینی خۆی به‌جی دینی، نه‌و واده‌ی که‌ داویه‌تی به‌پیغه‌مبه‌ران ته‌نجامی ده‌دا، هه‌روا هه‌ره‌شه‌ی بۆ دوژمنانی ته‌نجام ده‌دا!

ده‌ی بامله‌وپه‌ر کانی مه‌که‌کو هه‌موو مله‌وپرانی تر بترسن له‌قارو غه‌زه‌بی خودا، چونکه‌ په‌ر ده‌رگا که‌مالی قودرته‌و زانیاری ته‌واوی هه‌یه‌و به‌ویستو ئیراده‌ی خۆی چی بوێ ده‌یکاو چۆنی هه‌زلی بی ئاوا ته‌نجامی ده‌دا.

فیرعه‌ون نازناوه‌ بۆ پاشاکانی میصر. ناوی خۆی منیبتاج بووه‌ کوپی ره‌ه‌مسیس بووه‌ سالی ۱۲۲۵ ی پز تۆیینه‌دراوه‌.

پاش خنکانی له‌ناو ده‌ریادا لاشه‌که‌ی رزگار کراوه‌، تا ئیستا نه‌و جه‌سته‌یه‌ له‌مۆزه‌خانه‌ی شوینه‌واری میصری دا له‌شاری قاهیره‌ هه‌لگیراوه‌، زۆر که‌س که‌ ده‌چی بۆ سه‌یری نه‌ه‌رامه‌کانو شوینه‌واره‌کانی قاهیر هه‌ولاشه‌یه‌ به‌چاری خۆی ده‌بینی. وه‌کوو ده‌لێن: ئیستاش شوینه‌واری سویراوی ئاوی ده‌ریای پێوه‌دیاره‌.

به‌ده‌رخسته‌نه‌وه‌ی لاشه‌که‌ی فیرعه‌ون په‌ندو ئامۆژگارییه‌ بۆ هه‌موو مله‌وپرێک، بۆ هه‌ر که‌سیک لافی خودایه‌تی لی بداو بڕوانی به‌تاکو ته‌نه‌هایی خودا نه‌بی.

لاشه‌که‌ی فیرعه‌ون نه‌وه‌مان تیده‌گه‌یه‌نی که‌ نه‌و زۆر له‌و که‌متره‌ بیته‌ خودا، چونکه‌ خودا نابێ بمری، ده‌بی هه‌میشه‌ زیندوو به‌ناگابی.

رافە کەمرانی قورئان «فەرمون: حیکمەت لەرزگارکردنی لاشەی فیرعەون
دوای خنکانی ئەوێ: کەسانیک هەبوون پێیان وابوو: فیرعەون خودایەو نامرئ،
ئیتەر پەرورەدگار ویستی خەلکی بەچاوی خۆیان بەمردویی بیبینن و بەو شێوە
زەلیل و هیچو پووچی بە چاویان پێ بکەوێ و دڵیان بە گۆرەهەو بوو. بزائن ئەو
کەسە دۆنێ لافی خودایەتی لێ دەداو ئەو هەموو پلەو پایەیی بۆخۆی دان بوو
ئەمڕۆ چەند زەلیل و بێ دەسەلات و هیچ لەبارانەبوو!

﴿وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ﴾ واتە: زۆربەی زۆری ئادەمیزادان
بێ ناگان لەبەلگەو دەلیلی جۆراو جۆری ئیمە دەربارەی ئەوێ کە عیبادهت تەنیا
بۆ خودایەو کەسی تر شیاوی خودایەتی نیە، بەو نیشانەو بەلگەنە پەند نامیز
نابن، عیبرەت وەرناگرن، چونکە بیر لەهۆکارو ناکامی روداوەکان ناکەنەو!

ئەمجار پەرورەدگار پەردە بەسەر مەشەدی کوتایی دیاردە دلتەزینەکان
دادهاتەو، پەردە بەسەر مەشەدی یاخی بوون و فەساد و رکەبەری
تەحەدداکردنی خوداو بەندایەتی بۆنەکردنی دا دادهاتەو و بەچاوتر و کاتێک
دیمەنیکێ تر دینیتە پێشەو، سەرەنجامی بەنوئیسرا ئیلی بەکان لەدوا
لەناوچوونی فیرعەون و روداوی چەند سەردەم و چینی تووتیکیان دەخاتە
سەر شاشەی تەلەفیزیۆنی خودایی و دەفەرموێ:

﴿وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبُوءًا صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ بێگومان
دوای فەوتان و لەناوچوونی فیرعەون، ئەتەوێ ئیسرا ئیلمان لەشوئینیکێ گونجاو و
لەبار نیشتهجێ کردن، رزق و رۆژی زۆر و زەبەندەمان بەسەردا باراندن، لەولاتی
شام و فەلەستین دا نیشتهجێمان کردن، لەولاتیکێ ئاودار و سازگار و ئاو هەوا
گونجاو دا ژیا ئیان بەسەر برد، خێرو بێری زۆرمان بەسەردا رشتن، میسەر و
دانەوتلەو ئازەو باخ و بیستان و جۆرەها وەساتیلی بەختەو هری زینەتمان بۆ دا بین
کردن!!

بِیْگُومانٍ لَّهُوَه پِیْش پەرەردگار لەسەر زوبانی پِیْغەمبەرائی وەکوو حەزرەتی
ئىبراهیمو ئیسحاقو یەعقوب وادەى بەبەنوئیسرائیلی یەکان دابوو: کە خاکی
فەلەستینیان بەداتى بەلام: کە لەدوایی دا پروایان بە پِیْغەمبەرائی نێردراو بۆ سەریان
نەکرد، بەتایبەتی: کە بانگەوازی حەزرەتی عیساو حەزرەتی موحەممەدیان
رەتکردەو، پەرەردگار ئەو خەلافەتەى لى ستاندنەو، ئیتر لەو دەوا هیچ
ماقیکی نیشته جى بوونیان لەخاکی فەلەستین دا نەماو.

زانایانی تەفسیر دەربارەى پیتاسەى بەنوئیسرائیل لەم نایەتە دەو

رایان هەیه!

- ۱- هەندێکیان دەلێن: مەبەست بەبەنى ئیسرائیل لێردا ئەو جولەکانەن: کە
لەسەردەمى حەزرەتی موسادا بوون! جا بەگوێرەى ئەم رایە مەبەست بە (مبوا
صدق) ولاتی میصرو شامە. مەبەست بە (طیبات) یش خێرو بێری ئەو ولاتانەیه.
- ۲- هەندێکی تریان دەلێن: مەبەست بە (بنی اسرائیل) ئەو جولەکانەى
هاوچەرخی پِیْغەمبەرى ئیسلامن ■ ئەمە رای زۆریەى زۆری رافە کەرائی قورئانە.
دەلێن: مەبەست هۆزو خێلە جووێکانى مەدینەو دەورویمەری مەدینەن، واتە:
(بەنوقورە یظەو بەنونهضیرو بەنوقەینوقاع) ن. دەلێن: مەبەست بە (مبوا صدق)
ولاتی نێوان مەدینەیهو مەبەست بە (الطیبات) ئەو میووەو بفرۆ بوومەیه کە لەو
ولاتەدا هەیه. مەبەست بە (العلم) لەنایەتی دوایی دا قورئانی پیرۆزە، بەمەجاز
بەقورئان دەگوێری: عیلم، چونکە هۆی عیلمو زانیارییه.

﴿فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ﴾ واتە: بەنوئیسرائیلییهکان نەکەوتنە

دویمەرەکیو راجیایی یەو دەربارەى نایینی خۆیان ئیلا پاش ئەوێ زانیارییان
دەستگیر بوو، تەوراتیان خوێندەو، حوکمەکانی قیر بوون، یان ئەوان نەکەوتنە ناو
کێشەو دووبەرەکیو ئیختلافەو دەربارەى حەزرەتی موحەممەد ﷺ ئیلا پاش
ئەوێ راستی ئەو زاتەیان بۆ دەرکەوت، رەوشتو نیشانەو موعجیزەکانیان
بینین، چونکە ئەوان پِیْش هاتنی پِیْغەمبەرى ئیسلام دانیان دەنا

به پیغه مبه راسیه تی پیغه مبه ریک: که ناوی موحه ممه ده، کوک بوون له سهر راستی پیغه مبه رایه تی، ده یانگوت ههر له گهله نهو پیغه مبه ره هات ئیمه نیشانه و ره وشته کانی ده زانین خیرا پیش هه موو کهس ئیمانی پی ده هینین، چونکه نهوان وه کسوو کوری خویان ده یانناسی، لهه باره وه که نیشانه کانی له کتیبه ناسمانیه کاندا روون کرابوه وه، له ته وراتو ئینجیلدا نووسرابوو نهوان ده یانخوینده وه. کهچی که پیغه مبه ره وانه کراو بانگه وازی خوی بلار کرد وه، نهو که سهی: که سه ده ها ساا بوو له کتیبه کانی خویاندا ناو نیشانه کانیاں ده زانی و لافی نهو هشیان لی ده دا ههر که ره وانه کرا خیرا برۆای پی بکه، کهچی که هاته سهریان پروایان پی نه کرد. بریکیان له بهر هه سوودی و پله و پایه خو شه ویسنی و ده سپرنی خه لکی نه قام ئیمانیان پی نه هینا و بانگه وازییه که یان ره تکرده وه، بریکی تریشیان ئیمانیان پی هینا.

به کورتی نهوان له هیچ مه سه لیه کندا له بهر نه زانی نه که وتنه دو به ره کی و کیشه وه، به لکوو پاش نه وهی زانیاریان ده ستگیر بوو، نهو کاته راجیایی و کیشه یان تیکهوت: که ده بویه دو به ره کییان تی نه که وی.

﴿إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ واته: بیگو مان خودای تو نهی موحه ممه ده! روژی قیامت ناوانیان ده کاو ده باره ی نهو مه سه لانه ی تیاندا که وترونه کیشه وه حوکه و بریاری عادلانه ی خوی ده رده کا، حهق و به تان لیکه جیا ده کاته وه، راستلان رزگار ده کاو ده یان خاته به هه شته وه گو مپایانیش ده خاته ناو ناگری دۆزه خه وه.

جهخت کردنه وه له سهر راستی قورئان ده باره ی شه وادهو

به لاینانه و هه ره شانه ی تییدا هاتوون

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ

الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا

تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ

اللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٩٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ

لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

دوای نه وه ی پهروه ردگار هه والی له چیرۆکی پیغه مبه رانی رابردوو دا؛ باسی
سهر گورشته ی هه زه ته ی (نوح و موسا و هارون) ی بۆ کردین: که چۆن یارمه ته ی دانو
به سهر ناحه زانیان دا زالی کردن؛ باسی دووبه ره کی نێوان به نوئیسرا ئیلی به کانی کرد
به تابه ته ی له کاتی کندا زانیاریان پیگه یشتو حه قیقه تیان زانی، حه سوودی
خۆیستی و ماده په رستی و کورسی خۆشه وستی وای لی کردن که برپوا
به پیغه مبه ری ناخیزه مان نه کهن، نه مجار شه و شتانه ده خاته پو که راستی
قورئان ده چه سپینی ده باره ی شه واده و به لاینانه ی تییدا هاتوونو شه
هه ره شانه ی له خۆی گرتوونو رو ده کاته پیغه مبه رو مه به سستی نۆمه ته که یه ته ی و
ده فهرموی:

﴿فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ﴾ نه ی پیغه مبه ری خۆشه وستی! نه گهر

له (فه رزی مه حال دا) شکو گومانت لا پهیدا بوو ده باره ی راستی شه و قورئانه ی
به نیگا بۆت نێرداوه و چیرۆکی پیغه مبه رانی رابردوو ی وه کوو حه زه ته ی هوودو
نوح و موسا و هارونو هی تریشی له خۆ گرتوه . له فه رزی کندا گومانت له حه قیقه ته و

راستی دا هه بوو، نه وه ﴿فَأَسْأَلُ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ﴾ تۆ پرسیار له زانا کانی نه هلی کیتاب بکه، له مالمه کانی جولکه که بیرسه؛ له نه وانه پرسیار بکه که له پیش تۆدا ته و پارتیان خوتندۆ ته وه، نه وان زانیارییه کی ته وایان هه یسه ده باره ی راستی نه و نیگایه ی بۆ تۆ نیردراوه.

له راستی دا هیچ کاتی پیغه مبه ره ده باره ی راستی په یامه که یو نیگاو سروشێ: که بۆ ده هات گومانی نه بوو پرسیاریشی له مالمه کانی جولکه که له م باره وه نه کردوه، وه کوو ریوایه ت کراوه له پیغه مبه ره وه ﴿هَیْ فَرَمَوْ: (لَا أَسْأَلُ وَلَا أَسْأَلُ) ده ی که وایی: نه وه مانای چی؟ نه گهر شکو کومانت هه بوو؟ هه لبه ته مه به ست به ﴿فَأَسْأَلُ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ﴾ نیحاله کردنیانه به زانیرو زانست نه ک وه صفدار کردنی پیغه مبه ری به شکو گومان.

نیبنو عه بیاس فرمویه تی نه، سویندم به خودا هه رگیز پیغه مبه ره ﴿چاولیک ناییک گومانی نه بوو، له هیچ مالمیکی جولکه که پرسیاری نه کردوه، ده یفرموو: (لَا أَسْأَلُ وَلَا أَسْأَلُ) به لکوو شایه دی ده دم که نه و قورئانه حه قه وه له حه قه وه هاتوه.

رای په سه ند بۆ رافه کردنی نه و ئایه ته نه وه یه: که بلیین: خیطابه که بۆ بیسه ره (جا هه ر بیسه ری بۆ) یان خیطابه که بۆ پیغه مبه ره وه مه به ست ئومه ته که یه تی. نه مه ش جوړ ته عبیریکی باوو بار پیوه گرتوه له زمانی عه ره بی دا، هه ره ها دانانی نه گهر له شتی کدا، بۆ نه فی نه گهری هه بوونی، جوړه ته عبیریکی ئولفه ت پیوه گیراوه له ناو عه ره بدا. وه کوو نه وه حه زه تی عیسا علیه ده فرموو: ﴿إِنْ كُنْتَ قُلْتَ فَقَدْ عَلِمْتَهُ﴾ المائدة/ ۱۱۶. لییه دا حه زه تی عیسا ده زانی که نه و قسه یه ی نه کردوه، وه لی به شپیوه ی نه گهرو فره زی مه حال ئاراسته ی ده کا بۆ نه وه ی بیکاته به لگه: که نه و قسه یه ی نه گوتوه. چونکه نه گهر بیگوتایه، خودا ده یزانی ناخۆ گوتویه تی یان نه یگوتوه.

وه لی نه م جوړه ئاراسته کردنه تیلنیشانی نه و ده کا: که نه و کاته پیغه مبه ره ﴿تووشی چه ند نا ره حه تی﴾ نه زمه یه ک له دوایه ک بووه، به تایبه تی نه و نه زه وه

ناره‌ه‌تیانه‌ی دوای رودای شه‌وره‌ی (الأسراء) تووشیان هات؛ شه‌وبوو: بریک له‌وانه‌ی موسولمان بویوون پاشگه‌زبوونه‌وه، چونکه بروایان به‌می‌عراج نه‌کرد. له‌دوای مردنی خاتوخه‌دیجی خیزانی و مردنی شه‌بوطالیب، فشار خسته‌سهر پیغه‌مبهر هاوه‌لانی له‌لایهن کافره‌کانی قوره‌یشه‌وه زیاتر په‌ره‌ی سه‌ند، تا نه‌ندازه‌یه‌ک بانگه‌وازی نیسلا‌می جوړه راوه‌ستانو جمودیکی به‌سهردا هات؛ هه‌موو نم دیاردانه کاریان له‌دلو ده‌روونی پیغه‌مبهر ﷺ کرد، نیتر په‌رو‌ردگار به‌م جوړه جه‌خت له‌سهر‌کردنه شه‌و کاردا‌ناوه‌یه له‌دلو ده‌روونی پیغه‌مبهر د‌رده‌هاوئو زیده یه‌قینی پی ده‌به‌خشی!

ده‌فرموی: ﴿لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾ سویند بئ په‌یامی حقو راستو ناشکرات بو هاتووه، هیچ شکو گومانی تیدا نیه، شه‌وه‌والانه‌ی له‌قورنان‌دا بو‌ت هاتون راستو حقن، تو فروستاده‌وه ره‌وانه‌کراوی په‌رو‌ردگاری، جوله‌که‌وه مه‌سیحی‌یه‌کان شه‌و راستی‌یه ه‌زائن چونکه له‌کتیبه‌ناسمانییه‌کانی خویان‌دا نیشان‌وه وه‌صفی تویان خویندو‌ته‌وه‌وه ده‌زائن، که‌وابئ هیچ گومانت له‌پیغه‌مبهرایه‌تی خو‌ت‌دا نه‌بی، دل‌نیابه شه‌وه‌ی بو‌ت نی‌ردراوه راستو حقه.

شه‌مه‌ش دل‌نیا‌کردنیکي تره بو موسولمانانو پی زاناندنیانه: که ناو‌نیشانو ره‌وشتی پیغه‌مبهر ه‌که‌یان له‌کتیبه‌ناسمانییه‌کانی پیش‌وودا تو‌مار کراوه‌و لای خاوه‌ن نامه‌کان عه‌یانو نو‌مایانه.. وه‌کو له‌تایه‌تیکي تردا ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ﴾ الاعراف/۱۵۷.

﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ شه‌ی پیغه‌مبهر به‌هیچ جوړیک نه‌چی له‌پی‌ری شه‌وانه‌بی: که نایاتی خودا به‌درود ه‌خه‌نه‌وه، به‌لگه‌کانی تا‌کو‌ته‌نهایی خودا ره‌ت ده‌که‌نه‌وه، ده‌لین: خودا ناتوانی ناده‌میزاد بکاته پیغه‌مبهر ره‌وانه‌ی بکا بو سهر گهلوه‌ته‌وه‌کان، شه‌گهر وا بکه‌ی ده‌چی به‌پی‌ری شه‌وانه‌ی ه‌سه‌اره‌تمه‌ندی دونیاو قیامت بوون، خودی

خۆیان به خه سار داوه، خۆیان له ئیمانیهێنان بی بهش کردوه. کامه رانی و خوش به ختی دونیاو قیامه تیان له کیس خۆیان داوه.

ئه مجار نه گهر ئه وهی بۆ پیغه مبه ر هاتوه په یامی حه قه و شگئو گو مانی تیدا نه، نهی هۆ چیه نه و خه لکه له سه ر سه ریچی کردنو گوئ پی نه دان به په یامی حه ق به رد ه وامن؟!

هۆیه که نه وهیه: قه زاو قه ده ری خودا، دابو نه پیتی په روه ردگار داخرازی نه وهیه: هه ر که سیك نه سه بابی هیدایه ت ده سه به ر نه کا هیدایه ت نا دهی، که سیك چاو نه کاته وه روناکی نایینی، که سیك هه سه ته کانی خۆی له کار به خا سوودیان لی نایینی، سه ره نه جامی بۆ گو مریایی وه سه ری لی شیوا وه، هه رچه نه ده به لگه و نیشه نه هه بن نه گه ر هه سه تیاره نه تییان نه فکری، ئاماده باشی هیدایه تی تیدا نه بی هه یج که لکیك له و به لگانه نایینی. چونکه نه مه دابو نه پیتو باوی خودایه و وای به ریار داوه و ده فهرموئ:

﴿إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ نه وانه ی به ریری خودایان بۆ ده رچووه به وه: که سه زایان بدا، هوکمی خودایان به سه ردا چه سپاوه به سه زا به گوئره ی سو نه نه تی په روه ردگار له مه خلوقاتی خۆی دا له م روه وه: که ئاماده باشی نه وه یان تیدا نه هیدایه ت وه به گه رن، نه وانه هه رگه زاو هه رگه ز ئیمان ناهه ینن، چونکه له کو فرو یاخی بوون دا رۆچوون، له تا وندا نه قوم بوون، په شتیان له نیشه نه کانی خودا هه لکروه، روو له و به لگانه وه رده گه یرن که خودا له بو نه وه ردا دایان و.

نه مه ش مانای وا نه خودا ریگای ئیمانیهێنانیان لی ده گری و ناهیللی موسو لمان بن، به لکو و مانای وایه: نه وان بۆ خۆیان ربه بازی گو فریان هه لبه ژارد وه که سه بی به دینه ییان کردوه!

به کور تی که سیك به گوئره ی زانیساری خودا کافر بوو، یان موسو لمان بوو، ده بی نه و کو فر. یان نه و ئیمانه بی ته جی، چونکه زانستی خودا هه له نا کا.

جا هه ر که سیك له عه یلمی خودا دا به کافر دا ترایی و به ریری خودا له سه ر کافر بوونی درایی نه وانه ئیمان ناهه ینن. ﴿وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ

الْأَلِيمُ ﴿۱﴾ تەنانت ئەگەر هەموو نایاتو نیشانە کەونییەکانیان بۆ بێ بەچاوی
خۆیان بیانین، هەرچی نیشانەی زانستی و قورئانی هەیە بۆیان بێ ئەوانە ئیمان
ناھێنن، چەند نیشانەو موعجیزەی موسا کە قورەیشییەکان داوات لێ دەکەن
بۆیان بنویستی، وەکوو هەلقولانی جوگەو جۆبار، بەرزبونووە بۆ ئاسمان، دارایی
باغ و باغات، قورئان کە بۆخۆی نیشانەی ئەوەیە: کە لەخوداوە هاتوو، ئەگەر ئەم
نیشانانەو دەیان بەلگەی تری سەرئاسا ببینن ئەوانە بپروا ناکەن، هەتا سزای
بەئیش و نازارو کوشندەیان بۆ نەبێ، ئەو کاتەش ئیمانھێنان بۆ سوودە، وەکوو
چۆن ئیمانھێنانی فیرعون سوودی نەبوو، چونکە ئیمانھێنانی سەرەمەرگ بوو،
ئیمانی سەرەمەرگ کاتی غەرغەرە وەرناگیرێ. وەکوو لەشوینیکی تردا
دەفرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ، وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ
كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا، مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
يَجْهَلُونَ﴾ الانعام/ ۱۱۱.

چیرۆکی حەزەرەتی یونس ﷺ لەگەڵ ئەتەووەکەیدا

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَتَمَعَهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُّونُسَ لَمَّا ءَامَنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۹۸﴾ وَلَوْ
شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ
يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۹۹﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ
الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۰﴾

ئەمە چیرۆکی سییەمە لەو چیرۆکانەدا ئەم سوورەتە لەخۆی گرتوون، ئەم
بەسەربرە: هیه: چیرۆکی حەزەرەتی یونس ﷺ!

ئەم سێ نایەتانەدا نێرە تەواوەکی مانای نایەتەکانی پیشوونو دابو نەریتی
پەروەر گار لەبوونەوێردا شی دەکەنەو: کە چۆن هەلسو کەوتی کردووە لەگەڵ ئەو

نه‌ته‌وانه‌ی پیغهمبریان بۆسهر ره‌وانه کراون. هه‌روه‌ها باسی شه‌وش ده‌که‌ن: که په‌روه‌دگار ئاده‌میزادی وا دروست کردوه ئاماده‌باشی تیمانه‌پێنانو مانه‌وه له‌سهر کوفرو کردنی کاری خێرو شه‌ریان تێدابی!

شه‌وه‌تا پاش شه‌وه‌ی په‌روه‌رگار له‌نایه‌تی پیشوودا شه‌وه‌ی راگه‌یانند: که شه‌وانه‌ی له‌زانسته‌و زانیاری خودادا بریاری کوفرو بێدینیان بۆ دراوه تیمان ناهێنن و هه‌ر به‌کافری ده‌مێننه‌وه، شه‌مجار به‌شوێن شه‌وه‌دا شه‌م نایه‌تانه‌ی هێنان بۆ شه‌وه‌ی بینه به‌لگه له‌سهر شه‌وه‌ی که گه‌لی (یونس) پاش کوفرو بێدینی تیمانیان هێناو تیمانه‌پێنانه‌که‌شیان سسوده‌بخش بوو بۆیان، شه‌مه‌ش شه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که کافر دوو به‌شن؛ به‌شێکیان، خودا بریاری داوه به‌کافری بێننه‌وه و له‌سهر کوفر بمرن. به‌شێکیشیان خودا ده‌رباره‌یان بریاری داوه که تیمان بێنن و به‌موسولمانی بمرن، هه‌ر شتیکیش خودا بریاری له‌سهر دابی دێته‌جی.

په‌ندو عیبه‌رته‌یش له‌هێنانی شه‌م چیرا‌کتو به‌سه‌ربردانه (چیرۆکی هه‌زهره‌تی نوح، چیرۆکی هه‌زهره‌تی موسا، چیرۆکی هه‌زهره‌تی یونس) ره‌ددانه‌یه‌ی پروپاگه‌نده‌و چه‌واشه‌کاری کافره‌کان بوو، که به‌شێک له‌و چه‌واشه‌کارییه شه‌وه‌بوو: پیغهمبهر هه‌ر شه‌ی له‌قوره‌شیشیه‌کان کرد به‌سزاو عه‌زابه‌و عه‌زابه‌که‌ش نه‌هات. نێتر په‌روه‌دگار شه‌وه‌رون ده‌کاته‌وه: که دواکه‌وتنی هه‌ر شه‌ه‌کان کار ناکاته‌سهر راستی هاتنیان، به‌به‌لگه‌ی شه‌وه په‌روه‌دگار عه‌زابی له‌قه‌ومی نوح و قه‌ومی موسا و قه‌ومی یونس دواخست، پاشان شه‌وه‌ عه‌زابه‌هه‌ر شه‌پێکراوه‌ی به‌سهر گه‌لی نوح و نه‌ته‌وه‌ی موسادا داو به‌و ده‌رده‌ی بردن، وه‌لی عه‌زابی قه‌ومی یونسی نه‌دا چونکه تیمانیان هێنا.

وه‌کوو ئاشکرایه هه‌زهره‌تی یونس، چوار جار له‌قورئاندا به‌ناوی خۆی ناوی هاتوه، له‌سوورته‌ی (النساء/۱۶۳) و له‌سوورته‌ی (الانعام/۸۶) و له‌سوورته‌ی (یونس/۹۸) و له‌سوورته‌ی (الصافات/۱۳۹) دا؛ به‌ناوه‌لناویش دوو جار ناوی هێنراوه له‌سوورته‌ی (الانبیاء/۸۷) دا: ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا النُّونُ مِنْ ذَهَبٍ مُفَاضٍ﴾ و له‌سوورته‌ی (القلم/۴۸) دا که ده‌فه‌رموی: ﴿فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ﴾

وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿۹۸﴾ نهم زاته ناوی یونسه کوپی
(مهتا) یه هه ندیک ده لئین: یونسی کوپی نه مه تاه.

پهروه ردگار نیگای کردو کردی به فروستاده ی خووی ناردی بو سهر
دانیشتوانی نهینهوا (موصل) نهوانیش به درۆیان خسته وهو په یامه که یان
ره تکره وه، هه زه تی یونس هه ره شه ی لی کردن به وه که نه گهر نیمان نه هینن
پاش ماوه یه که عه زابیان بو دی، هه ندیک ده لئین: ماوه که چل روژ بووه.

جا هه زه تی یونس پاش ناراسته کردنی نهم هه ره شه بو یان بوخوی بهرق
هه لساوی نهو ولاته ی به جی هیشتو به ره و ولاتیکی تر که وته ری. پاش ماوه یه که
خه لکه که ترسانو که وتنه گهران به شوینیا نه یاندو زییه وه، که واده ی هاتنی
عه زاب نزیک بووه وه، ناسمان هه ورو هه لا دایگرت، بهری ناسمان به هه وری
ره شی ترسناک گیراو هه وره کان له زه وی نزیک بوونه وه، به جوړیک شاره که یان
دایوشی، نیتر دانیشتوانه کان به ته وای تینیان لی پهیدا بوو، به دوا هه زه تی
یونس دا گهرانو نه یاندو زییه وه، نیتر دلنیا بوون له راستی هاتنی عه زابه که،
هه موویان پوشاکی بزویان پوشی، چوونه ده ری شارو به خویانو مندائو خیزانو
مهرو مالاتیانه وه بیچوه کانیان له دایکه کان جیا کرده وه، بهم دایرانه شینو
شه پوړو باره بارو گاره گارو هه وره ده نگو صه دایه که پهیدا بوو وه کسو روژی
حه شره خه لکه که هه موویان به دل په شیمان بوونه وه و توبه یان کردو نیمانه یانانی
خویان راگه یاندو له خودا پارانه وه، پهروه ردگار ره حمی پی کردنو عه زابه که ی لی
دوور خسته وه.

وه کوو ده لئین: نهو روژه روژی جومعه بوو ریکه وتی روژی عاشورا بوو.

نیمامی طه بهری ده فرموی: له ناو هه موو نه ته وه کان دا گه لی یونس
تایبه تمه ندی نهو هیان پی درا که دوا ی ده رکه وتنی عه زاب لئیان توبه یان لی
وه رگیرا.

زە جاج دەفرموی: ئەخێر ئەوان عەزاییان نەهاتە سەر بەلکوو نیشانەکانی
عەزاییان بینی، چونکە ئەگەر خودی عەزابه‌کیان ببینیایە ئەو کاتە تیمان
هینانەکیان سوودی نەدەبوو تیمانەینانەکیان دەکەوتە حالەتی غەرغەرە.

لەلایەکی ترەوێ حەزرەتی یونس، کە ئەوەندە بانگەوازی کردو گۆییان پێ
نەدا، رقی هەلساو ئەو هەرمەیی جێ هێشتو بەبێ ئەو تیزن لەخودا وەرگیری،
بەرەو دەریا کەوتە رێو سواری کەشتی یەکێ پر لەخەلک بوو، بەهێوای هەلاتنو
دووڕکەوتنەو لەو ولاتە رێگای هاتونەهاتی گرتەبەر!

کەسواری گەمێ بوو، گەمیەکە کەوتە تەکانو لەشیوێ رویشتنی ئاسایی خزی
کەوتو کەشتیوانەکان ترسان نقووم بێ، زانییان: کە دەبێ لەسەر کەشتییەکە
کابرایەک هەبێ. هەلاتوو بێ، پاشان پێریاندا یەکیەک لەسەرنشینەکانی فرێ
دەنە ناو دەریاوێ، هاتن قورعیان لەنێوان سەرنشینەکاندا ئەنجام داو قورعە بەر
حەزرەتی یونس کەوتو فرێیان دایە ناو دەریاوێ! ماسییەکی زەبەلاح قوتی دا،
پەرورەگار یونسی لەهێزی هاضیمە ماسییەکە پاراست، ماوێەک لەناو سکی
ماسییەکەدا مایەوێ، هەمیشە ئەم دوعایە دووبارە دەکردەو: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ الانبیاء/۸۷.

پەرورەگار نزاکەتی قبوڵ کردو پاش ماوێەک ماسییەکە هاتە کەناری
دەریاو فرێی دایە دەرەوێ، بەلام حالی شەکەت بوو، تەندروستی تێک چوو بوو جا
خودا داری کولەکەیی بۆ رواند سیبەرەکەیی زۆر سوودمەندبوو بۆ لەشو لاری
پاش ماوێەک تەندروستی هاتەو. سەرخۆو ئەمجار ناردی بۆ سەر ئەتەوێەک
ژمارەکیان سەد هەزار یان زیاتر بوون، هەموویان تیمانیان پێ هیناو خودا
تیمانەینانەکەیی لێ قبوڵ کردن.

﴿فَلَوْلَا كَانَتْ قُرْیَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُونُسَ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ﴾ واتە: دانیشتوانی هێج
شارو شاروچکەیک لەو ئەتەوانی پێشو تیمانیان بەپێغەمبەرەکیان نەهیناو
جگە لەئەتەوێ یونسی کە دانیشتووی شاری نەینەوا (موصل) بوون

له کوردستانی عێراق، ئەوان ئیمانیانە کە یان لە ترسی هاتنی ئەو عەزابه بوو کە
پێغه مێهرە کە یان هەمە شە یی لێ کرد بوون، جا کە نیشانه ی هاتنی سزا کە یان
بینی و هۆکارە کانیان بە دی کردن، لە هەڵۆستی خۆیان پەشیمان بونە وە و هاواریان
کرده خوداو لێ ی پارانه وە و ئیمانیان هینا و خودا رەحمی پێ کردنو ئیمانی لێ
قبول کردن، عەزابی لا بردو خستنیە حاله تی ناسایی یە وە و خودا پەرستانە تە مەنی
خۆیان بە سەر برد!!

هەلبە تە قبول کردنی ئیمان لێ یان بە پێچه وانه ی ئیمانی فیر عە و نە وە بوو،
فیر عە و ن کاتی ک ئیمانی هینا کە مردن یە خە ی گرتو کە و تە غەر غەرە ی مردنو
گیانە لا وە وە . بە لام قەومی یونس پێش هاتنی عەزابه کە و پێش ئە وە ی بکە و نە
حالە تی گیانە لا وە وە ئیمانیان هینا ، واتە: هیشتا لە حالە تو وە زعی ئیختیاری دا
بوون: کە ئیمانیان هینا ، بە لام فیر عە و ن کاتی ک ئیمانی هینا کە لە حالە تی
ئیختیاری گیانە لا وە وە بوو!!

لە چیرۆکە کە دا جۆرە هەمە شە یە ک هە یە بۆ قورەیشییە کانو دانیش توانی
مە ککە و هە لانی ئە وانی تێ دایە: بۆ ئە وە ی چا و لە نە تە وە ی یونس بکە ن پێش
ئە وە ی بگە نە حالە تی نا ئومیدی لە ژیانو گیانە لا و، چونکە عەزاب هە موو کاتی ک
لە وانه یە پێ تە دی، وە کوو چۆ ن بۆ نە تە وە ی فیر عە و ن هاتە دی!!

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا﴾ نە گەر خودای تو ئە ی
موحە مە د! بیویستایە: کە ئیزن بدا بۆ هە موو دانیش توانی سەر زە و ی بر و ا
بە پە یامە کە ت بکە نو ئیمانیان تێ دا برسکی نی و هیدایە تیان بدا . دە ی کردو
هە موویان ئیمانیان دە هینا ، وە لێ کە پەر وە ردگار وای نە کرد وە و وانا کە
حیکمە تیکی تێ دایە و بۆ خۆ ی زانا و دانیە و دە زانی بەر ژە وە ندی ئادە میزادان
لە چی دایە و چۆ نە و چیه؟! وە کوو لە نایە تیکی تردا دە فەر مو ی: ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ
لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً، وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ، إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ، وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ،
وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾ هود/ ۱۱۸-۱۱۹.

که وایی شهی موحه ممه د! شه تو غه مبار مهبه له سهر شه وهی: که
 قوره یشیه کان تیمان ناهینن. تیمانهینان ده بی به حهزو تاره زو بی، به تیختیری
 نازادی بی. ﴿أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ؟﴾ نایا تو شهی
 موحه ممه د! زوره ملی له تاده میزادان ده که ی تا تیمان بینو موسولمان ببین؟ تو
 ناتوانی زوری له کهس بکه ی، نابی به زوره ملی تاده میزادان موسولمان بکه ی،
 شه کاری تو نیه، نهرکی سهرشانی تو نیه. شه عاتید به خودایه شه شه کاره
 ده کا. تیمان به زوره ملی نابی و حسیب نیه، تیمانی راستو قبول شه وهیه: کابرا
 به ویستو نیراده ی خوی هلیبوتری. وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿لَا
 اِجْرَاءَ فِي الدِّينِ﴾ البقرة/ ۲۵۶. یان ده فرموی: ﴿وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ
 بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعَبِدْ﴾ ق/ ۴۵. به لکوو نهرکی سهرشانی تو شهی پیغه مبهرا!
 راگه یاندنو ترساندنو موژده دانه، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنْ عَلَيْكَ
 إِلَّا الْبَلَاغُ﴾ الشوری/ ۴۸. یان ده فرموی: ﴿فَذَكَرْنَاكَ أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَسْتَ عَلَيْهِمْ
 بِمُسَيِّطِرٍ﴾ الفاشیه/ ۲۱-۲۲. یان ده فرموی: ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ
 اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ القصص/ ۵۶. هه موو شه نایه تانهو هی تریش شهوه
 ده گه یه نن: که تیمانهینان به زوره ملی چ که لکی نیه، تیمان ده بی به ویستو
 نیراده و له ناخوه بی، چونکه تیمان شه وهیه که له دلا جیگیر بووی و کرده وه
 گواهی بو بداو نیشانه بی له سهری!

﴿وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوَمِّنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ ناگونجی بو هیچ تاده میزادیک:
 که تیمان بهینی مه گهر به نیراده و مه شیه تی خودا نه بی، ده بی تاده میزاده که بو
 خوی له ناخوه به ره و تیمانهینان بجی، نه مجار خودا هوکاره کانی تیمانهینانی بو
 بره خستینی. به لام که سیک بو خوی به ره و تیمانهینان نه چی و هه ستو شعروری
 خوی به ره و شه ناسته ناراسته نه کا، شه شیاوی عه زابی خودایه، چونکه «ابو
 نهریتی خودا وایه: که ﴿وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ﴾ عه زابو غه زه بی
 خووی بخاته سهر شه نادا میزادانه ی له نیشانه و به لگه کان ورد نابنه وه، عه قل و
 بییری خوین ناخه نه کار بو شه وهی ربیازی حه قو خودا په سهند بگره بهرو له به لگه

عه قلی و قورئانییه کان وردبینه وه « که وایی تهوان له بمر تهوه ی عه قلی خوین له کار خستوو « ههسته کانیا ن به گویره ی پیوست به کار ناهینن، شوین هه واه نار هژی خوین که وتوون شیای عه زابی خودانو دهیا نخته ناو دۆزه خه وه .

تيفكرينو وردبوونه وه له بوونه وه ر واجبه

قُلْ اَنْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْاَيٰتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠١﴾ فَعَلَّ يَنْتَظِرُوْنَ اِلَّا مِثْلَ اَيَّامِ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَادْنِبْزُوا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنْجِيْ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كَذٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾

دوا تهوه ی پهروه ردگار له نایه ته کانی پيشودا تهوه ی رون کرده وه که نیمان پهیدا نابی و ناچیته دلانه وه مه گهر خودا به دی بینیی و مه شینه تی له سه ر بی، ته مجار فیرمانی کرد به تیفکرینو وردبوونه وه « له بوونه وه رو نیشانه کانی خودایه تی خودار تاکو ته نهایی، بو تهوه ی وا گو مان نه بری که حه ق زۆره ملی به و خودا ده یه وی به زۆرو تویری خه لک موسولمان بی، فیرموی: ﴿اَنْظُرُوا مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ﴾ نه رک ی سه رشانی هه موو عاقل و هوشمه ندیکه جودا وازی نیوان خیر و شه ر بکا، نه رک ی سه رشانی پیغه مبه ریش موژده دانو ترساندنه، نایین یارمه تیده ره بو عه قل بو تهوه ی ریبازی باش هه لبریری.. جا با قوره یشیه کانو نه ته وه کانی تریش بترسن له و جوړه عه زابه ی تووشی نه ته وه کانی رابوردو بوو به هژی سه ریچی و به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه رانیان، چونکه دابو نه بریتی خودا ناگو ری، له هه موو روژگارو سه رده می کدا پیغه مبه رانو خودا په رستان سه رکه وتوو ده کا، به درۆ خه ره وه سه ریچی کاران به هیلاک ده با و پاشان توریان ده داته نیو دۆزه خه وه . جا بو جه ختکردنه وه « له سه ر تهو راستیه ی: که نایین ده بی به ئیختیار و قه ناعه ته وه و هریگی ری و زۆره ملی تی تیدا به کار نه یه، پهروه ردگار

فەرمان بەبەندەکانی دەکا که لەبوونەوەر وردببنەو، دەفەرموی: ﴿قُلْ: انظُرُوا مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ئەمە پێغەمبەر! بەو سەرپرەقو یاخی بووانە بۆ: سەیری ئاسمانەکانو زەوی بکەن، بێر لەدروستکردنیان بکەنەو، بروانن چەند بەلگەو نیشانەمی جۆراو جۆرو گرنگ لەئاسمانەکانو زەوی ئەو شتانەمی تێیاندا، لەیاساو نێظامی سازاوو گونجاویان وردببنەو. سەیری مانگنو خۆرو ئەستێرەکانی تر بکەن، بێر لەئەستێرەو کاکەشان بکەنەو. لەگۆرانی شەوو رۆژو درێژبوونو کورتییان بفکرن، سەیری بەرزی ئاسمانو ئەستێرەکان بکەن، لەجوانی و رازاواییان وردببنەو. تەماشای فراوانی و پازو پۆری بوونەوەر بکەن، بروانن چۆن پەرور. گار لەلای سەروتانەو باران دەبارینی و زەوی زیندوو دەکاتەو گیاو گزو رووک دەروینی جۆرەها دانەوێڵەو گوێو گولزارو دارو درەختو بەروبوومو میوەو خۆراکیان لێ وەبەردینی!

لەلایەکی ترەو ئەو هەموو گیانلەبەرەمی لەزەوی دا خولقاندو. جگە لەئادەمیزاد جۆرەها ئاژەلی مائی و کئی، بالندەو خشۆکی تێدا بلاوکردۆتەو، ئەو هەموو دەریاو چۆم و جۆگەو کانیاو کئی بەرزو دەشتی کاکێ بەکاکێ و کوێستان، هەواسازو گەرمەسێری تێدا خولقاندو، هەریەکی لەم شتانەو غەیری ئەمانەش بۆخۆیان نیشانەمی هەبوونی خودایەکی بالادەستو بەتواناو زاناو داناو کارسازو هەمیشە زیندوون..

بەرستی تێفکری و وردبوونەو لەبوونەوەر ئادەمیزاد شارەزایی دەکا بۆ ئیماننێتان بەهەبوونی خودایەکی بەدیھێنەر و خولقیێنەر، بەراست زانیو برۆاکردن بەپێغەمبەران، ئیماننێتان بەقورئانو نیگا که شیکەرەوی ئەو نیشانان. ﴿وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ بەلام نیشانەو بەلگە کەونی یەکان، قورئانو پێغەمبەر و ترسیێنەر چ سوودیێک نابەخشێ بەگەلو نەتەو یەکن که ئومیدی ئیمانیان لێ نەکرێ و نەفام و گەوج بنو لەبەلگەو نیشانە جۆراو جۆرەکان وردنەبنەو. (ئەمە ئەگەر (ما) نافیه بێ).

ده شگونجی (ما) نیستفهامیه بی. نهو کاته ماناکه بهم جوړه ده بی: چ
نیشانو به لگه یه کی ناسمانی یان هی سهر زه وی چ پیغه مبهرو ره هبه ریک
به موعجیزه و په یامه که و. که لکی ده بی بو گهلو نه ته وه پک: که بروایان به خودا
نیه و پروا به پیغه مبهران ناکه نو عه قلو هو شو ههسته کانیان ناخه نه گهرو وه کوو
پیویست ناراسته یان ناکه ن!؟

ده بی نایاتو موعجیزه، نیشانو به لگه چ رو لیکیان هه بی؟ نه گهر دلّه کان
دا خرابن، عه قله کان له کار خرابن، نامیری پیشوازی وهر گرتن له سروشتی
ناده میزاد دا په کیان که وتبی؛ به لکوو ناده میزاد پهرده یه کی نه ستوری له نیوان
خوی بوونه وهر دا دا دایته وهر چاوی سهرو دلی نوقاندبنو گوچکه ی هاخنیبنو
ذکرو ته سبیحی بوونه وهر نه بیسی!.

بیگومان بوونه وهر هه مووی خوداناسو موسولمانه، خاوه نی خوی ده ناسی و
ته سبیحاتی تایبه تی خوی ده کاو گهر دنکه چو فرمانبه رداره، هه موو شتیکی
بوونه وهر خودا ده ناسی و ته سبیحاتی ده کا، هه موو زیندو تکی ناو بوونه وهر (جگه
له بری ناده میزاد) هه موویان خوداناسن، هه موویان خه ریکی نیکرو ته سبیحاتی
خودان، به لام نیمه له ذیکرو ته سبیحاته کیان حالی نابین یان گویمان لی نیه.

سهیره ناده میزاد له م بوونه وهر دا «هژیا: که هه موو زه پر وهر گهر دیله یه کی،
هه موو دارو دره ختو گژو گیاو ناژه لو بالنده و خشو کتو چوم وهر یاو کانیاوو دژو
شیوو کیوو ده شتی، هه موو ناسمانه کازو شتی ناویان به مانگو خورو
نه ستیره کانیانه وهر ناوازی نیمانو نیسلام بو یه کتر ده ستیننه وهر، له جهو جوړو
هاتو چوی سروشتی خویان دا گهر دنکه چی یاساو نیظامی په وهر دگارن،
ناده میزادیش بو خوی بیه وئو نه یه وئو هاویه شی بوونه وهر ده کا له وتنه وهر نهو
صه داو تاوازه دا. له جهو جوړی سروشتی دا بهو شیوه یه خودا بو ی مه زنده
کردوه!!

ههر کانیکی به شهری به فطره تو سروشتی خوی هه ست بهم ته سبیح و
ذیکره نه کا، نامیره فطری و ههسته کانی باوهش بو نهو شه پوله نیمانیه

که و نیانه نه گرتیه وه له نامیزیان نه گرتی، کاتینی که نامیری پیشوازی به پیره وه هاتنی بۆ شه پۆله تیمانییه کان تیدا په ک که وتوو له کار که وتوو و ستێکن به کیشه وه جه ده ل ■ ه رگای دلۆ عه قلی ناکرتیه وه، بۆیه پیویسته ریگا چاره ی تری بۆ بدۆزیتیه وه ■ ههول بدری نامیری پیشوازی به پیره وه چوونی بانگی سورشتی تیدا به ناگا بهیندریتیه وه، شاروه سورشتی به کانی ناوکییان وه هستیان وه جو له بخری به لکوو بکه و یته کارو شه حن بیته وه. که وابوو سه رنج راکیشانی هه ستو دلۆ عه قل بۆ ورد بوونه و ■ له و هه شاماته ی له ناسمانه کانو زه وی دا هه ن هۆکار بکن له هۆکاره کانی مه نه ه جی قورئان بۆ زیندو کردنه وه ی دل ه کان، به لکوو بکه ونه وه گهرو ■ ه ست بکه ونه وه به جمو جو ئلی سورشتی خویانو به پیر بانگهوازی په یامی خودا وه بین.

به لام شه به درۆ خه ره وه نه قامه عه ره بانه و هاویننه کانیا ن له بوون وه و ورد نابنه وه، به پیر بانگهوازی په ره و دگاره وه نایه ن، ده ی شه وانه چاوه پروانی چی ده که ن؟!

بیگومان دابو نه پرتی خودا ناگۆرێ، سه ره نجامی یاخی به یازو به درۆ خه ره وان ناشکرا و نمایانه، نابێ چاوه پروانی شه وه بن دابو نه پرتی خودا گۆرانکاری تیدا پهیدا بێ، وا ده بی خودا شه نه قامانه مۆلت ده دا و عه زابی ریشه کیشیان بۆ نایتری، به لام شه وانه ی سوورن له سه ره به درۆ خه ستنه وه ی فروستاده کانی خودا و نایینی نیسلام ره ت ده که نه و ■ هه ره ده بی تۆ له یان لی بستینی.

﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ ده ی موحه ممه د! نایا شه موشریکانه ی په یامی تۆ به درۆ ده خه نه وه چاوه پروانی چی ده که ن له به لۆ عه زاب جگه له و جو ره عه زابو ئافاتانه ی تووشی نه ته و ■ به درۆ خه ره وه کانی پینشو هات، ته گه ره شه وان به ره وه ام بن له سه ره هه لۆیستی ناشیری نی خویان با چاوه پروانی هه مان عه زابو به سه ره هاتی گه له پیشینه کانی پیش خویان بن، با بزائن شه وه ی به سه ره گه لی نوحو نه ته وه ی عا دو شه موودو هی تریش هات، شه و عه زابو

روداوانه‌ی نه‌وانی ریشه‌کیش کرد دورنیه نه‌مانیش بگریته‌وه، چونکه دابو نه‌پیتی خودا ناگۆری ﴿وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾ الاحزاب/۶۲.

﴿قُلْ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌دا به‌و موشریکانه بلی: هه‌په‌شه‌یان لی بکه، بیانترسینه، بیان بلی: ﴿فَانْتَظِرُوا﴾ چاوه‌پروانی عه‌زابی سه‌ختی په‌روه‌ر گار بن ﴿إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾ منیش له‌گه‌لتان‌دا چاوه‌پروانی له‌ناوچونتانم به‌عه‌زابی ریشه‌کیشکمری په‌روه‌ردگار.

یان: ئیه‌و چاوه‌پروانی فه‌وتانی من بن، منیش له‌گه‌لتان‌دا چاوه‌پروانی له‌ناوچوونی ئیه‌و به‌عه‌زابی سه‌ختی بی‌نامان. یان چاوه‌پروانی به‌دی هاتنی به‌لینی خودام، چاوه‌پروانی نه‌و واده‌و به‌لینانهم که خودا به‌منی داوه‌ده‌بارهی له‌ناووچه‌نی نه‌و که‌سانه‌ی سوورن له‌سه‌ر سه‌ریچی و یاخی بوون.

﴿ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ پاشان پیغه‌مبه‌رانمانو نه‌وانه‌ی ئیمانیان پی هی‌ناون رزگاریان ده‌که‌ین.

سوننه‌تو دابو نه‌پیتان ده‌بارهی پیغه‌مبه‌ران له‌گه‌ل نه‌ته‌وه‌کانیان که بانگه‌وازیان کردونو په‌یامی خودایان پی گه‌یاندونو ترساندویانن له‌سه‌ره‌نجامی هه‌لو‌ستی ناله‌باریان. جا هه‌ندئ له‌نه‌ته‌وه‌کان ئیمانیان پی هی‌ناونو شو‌نییان که‌وتون، هه‌ندی‌کیشیان سوور بوون له‌سه‌ر به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر کوفر، دابو نه‌پیتان وابوه، که به‌درۆخه‌ره‌وه‌کان له‌ناویسه‌رینو پیغه‌مبه‌رانمانو شو‌نکه‌وتوانیان رزگار بکه‌ین.

﴿كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ﴾ وه‌کوو نه‌و رزگار کردنه‌ی گه‌له‌موسولمانه‌ پیشینه‌کانمان پی رزگار کردن، به‌و شیوه‌موسولمانه‌ شو‌نکه‌وتوو‌ه‌کانی تۆش نه‌ی موحه‌مه‌دا! رزگار ده‌که‌ین. نه‌مه‌ به‌لینی‌که‌و داومانه‌و لی‌ی پاشگه‌ز نابینه‌وه!

نه‌مه‌ به‌لینو واده‌ی په‌روه‌ر گار. له‌سه‌ر خۆی پتویست کردوه، برپاری داوه‌ته‌نجامی بدا، برپاری داوه: که تۆوی ئیمانو موسولمانان به‌رده‌وام بی‌و برۆی له‌هه‌موو نا‌په‌ته‌تی و ناخۆشییه‌کدا به‌سه‌ر به‌رزی رزگاری بی، له‌هه‌موو خه‌ته‌رو

تهنگو چه له مهیه ک بپه پتته وه، دواي هه موو به درو خستنه وه و سزاو نازاريك
سهر بهرزو قالبوو خوئی بنوئیی!

نایه ته کان به ناشکرا ئه وه ده گه یه نن: که پیویسته به چاوکی ورد بینی به وه
سهیری نیشانه ناسمانی به کانو زه وی بکه یین بو ئه وه ی لهری گه ی به لگه کانه وه
بگه یینه پله ی خوداناسی و ئیمانمان پته وو دامه زراوی، چونکه هیچ ریگایه کی تر
نیه بو ناسینی خودا جگه له تیفکرین له به لگه و نیشانه کان.

پیغه مبه ریش ﷺ فرمویه تی: (تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ، وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ،
فَإِنَّكُمْ لَا تَقْدِرُونَ قَدْرَهُ) بیر له بوونه وه رو دروستکراوانی خودا بکه نه وه، هه رگیز
بیر له ذاتی خودا مه که نه وه، چونکه ئیوه ناتوانن ذاتی خودا ته صه وور بکه ن.
ئه وه به لاه سزاو کاره ساتانه ی خودا به سه ر گه لی نوح و عاد و شه موود و
گه له کانی تری هینان په ندو عیبه رهن بو ئه وانه ی په یامی پیغه مبه ران به درو
ده خه نه وه.

دابو نه پیتی خودا وا جاری بووه کاتیك سزاو تۆله ی گشتی ده ئیری بو سه ر
گه لو نه ته وه یه ک، پیغه مبه ران و موسولمانان رزگار ده کا و کافرو گومراکان
ریشه کیش ده کا. ئه م پاکو پیس لیك هه لاهاردنه ره حمه تو عه داله تی خودایه بو
به نده کانی.

بەندایە تیکردنی راستانەو دلسۆزانە بو خودا

قُلْ يَتَّيِّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَكِن أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُم وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِّنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

بەم کۆمەڵە ئایەتە کۆتایی بەسوورەتی یونس دەهێنێ، دواى ئەم هەموو جەولەو هاتووچۆیە لەناسۆکانی بوونەوەر و لایەنە دەروونی یەکان و جیهانی بیرو هەستو تێفکریندا، دواى ئەو هەموو رونکردنەو شیکردنەوانە دەربارەى بیروباوەرو یەکتاپەرستی و فرمانڕەوایی و حاکمیەت بۆ خودا، دواى رونکردنەو دەربارەى چۆنیەتی دابو نەرێتی خودا لەبوونەوێدا، فرمان بەپیڤەمبەر ﷺ دەکا: کە بەهەموو ئادەمیزادان رابگەیهێنێ و ئیعلانیکی گشتی یەکا لاکەرەو رابگەیهێنێ و پێیان بڵێ: کە ئەو سوورە لەسەر هەلۆستى خۆی ئەو رێبازەى گرتووەتیە بەر بەموو لى لانادا، بەردەوام دەبێ لەسەر بانگەوازیکردن و راگەیانندنی پەیامەکەى!

دەفەرموێ: ﴿قُلْ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ ئەى موحەممەد! بەو خەڵکە رابگەیهێنەو پێیان بڵێ: ئەى خەڵکینە! ﴿إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي﴾ ئەگەر ئێوە گوماتان هەیه دەربارەى راستى ئەو ئایینە پاکەى مەن بۆم هێناوێ خودا بەنیگا بۆى

ناردوم: نه گمر ئیوه له نایینه کهم حالی نابزو نازانن چۆنه، ئه وه گوی بگرن باسن بۆتانی رون بکه مه وه. هه لۆیستی خۆمتان بۆ دیاری بکه م باش بزائن بجینه دلتانه وه ﴿فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ ئه من به ندایه تی و په رستش بۆ ئه و خودا درۆزانه ناکه م که ئیوه له جیاتی خودا به ندایه تی بیان بۆ ده که ن. ئه و به ردو دارو بتو سه نه مانه ی ئیوه به خودایان ده زانن من نایان په رستبو به ندایه تی بیان بۆ ناکه م، چونکه ناتوانن زیانو قازانجی پێ بگه یه نن ﴿وَلَكِنْ أُغْبُذُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم﴾ به لکوو من خودایه ک ده په رستم تا کو ته نیاو به تواناو زاناو داناو به دیه پینه ره خودایه ک ده په رستم ته مه نو زیانو مردنتان به ده ست ته وه. چۆن ژیا نتان پێ ده به خشی ناواش ده تانه رین، پاشان هه مووتان ده گه رینه وه بۆ لای ئه و.

﴿وَأَمُوتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ فه رمانم پێ کراوه: که له پێری ئه و موسو لمانانه بم که پڕایان پته وه به ته وای خودا ده ناسن.

ئهم نایه ته ناما ژه ی ئه وه شی تیدایه: که نایینی حه قو راست جیگای گو مان نیه و حه ق وایه: که س گو مانی تیدا پهیدا نه کا، عه قلی سه لیمو سورشتی پاک په سه ندی ده که ن. به لام بت په رستی کاریکی گه و جانه یه و هه رکه سیکی به خۆی دا بجیته وه و تۆزیک بیه بکاته وه ده زانی: که به تا ئو پووچه، چونکه ئه و بتو خودا درۆزانه بێ هه ستو شعورن، نه ده توانن زیان دوور بکه نه وه. نه توانای سرود به خشینیان هه یه، ده ی شتیک ته وه حا ئو وه عسی بێ چۆن به کاری خودایه تی دی؟!

ئه مجار وێرای ته وه ی: که فه رمانم پێ کراوه له پێری موسو لمانان بم ﴿وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾ فه رمانم پێ کراوه که رو بکه مه نایینی راستو دروست، نایینی حه قو خودا په سندن، پا به ندی فه رمانو جله و گیریه کانی به و به سوو لی لانه ده م، دلسۆزانه به ندایه تی خودا بکه مو هیه چ شتیک تر جگه له خودای مه زن به شیاوی په رستن نه زانم.

واته: نیگام بۆ کراوه و پیم گوتراوه: که پابه ندی نایینی نیسلام بهو به ته وای
رو له نایین بکهو ناوتتهی بم!

وه کوو له نایه تیکی تردا هه فرموی: ﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ الانعام/ ۷۹. نهم نایه تانه
به تاشکرا نهوه ده گهیه نن: که پیویسته له عیباده تدا، له دوعاو پارانه وه دا
رو بکریته خوداو عیباده ت همر بۆ زاتی پاکی بکری و نزاو پارانه وه همر ناراسته ی
نهو بکری و له کهسی تر نه پارینه وه عیباده ت بۆ کهسی تر نه کهین، که سییک
به دن عیباده ت بۆ غهیری خودا بکاو له دوعاو پارانه وه داوا لهیه کیکی تر بکا
نهوه عیباده تکه ری غهیری پهروه ردگار وه به موشریک داده نری.

﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ نهی موحه ممه ده! (نهی بیسه را) نه خه له تاب ی
لهو پیرو تا قهو کۆمه لانه بی که هاوه ن بۆ خودا داده نین، همرگیز له کۆمه لی
موشریکان مه به. راسته وخۆو به بی ناوه ند عیباده تی خودا بکه، ناوه ندو واسیته و
تکا کار مه هی نه کایه وه، نه چی له کاتی ته نگانه و به لاو موصیبه تدا هاوار بکهیه
پیرو موشایه خو داوایان لی بکه ی به هاوار ته وه بی نو کارت بۆ جی به جی بکهن،
نه گمر وا بکه ی به فتاره ده چی و ده فو تی ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ
وَلَا يَضُرُّكَ﴾ نه چی په نابهریه بهر هه لوستی ناله بارو نه گونجاو، نه چی عیباده ت
بۆ غهیری خودا بکه ی، نه که ی دوعاو پارانه وه ناراسته ی غهیری پهروه ردگار
بکه ی! نه خه له تاب ی جگه له خودا عیباده ت بۆ شتییک بکه ی له دنیا و قیامه تدا
سود و قازانجت پی ناگهیه نن، ته نانه ت نه گمر هاواریشیان بکه ی ته به هاناته وه
نایه نو چ سودیکت پی ناگهیه نن، خو نه گمر وازیشیان لی بی نی و عیباده تیان بۆ
نه که ی، ناتوانن هیچ زیانیکت پی بکهیه نن!!

﴿فَإِنْ فَعَلْتَ﴾ نه گمر خودانه خواسته وات کردو نزاو پارانه وه ناراسته ی
غهیری خودا کرد، نهو کاته ﴿فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ نه تو ده چیه پی پی
سته مکارانه وه، نهم جله و گیرییه که له پیغه مبهر کراوه جله و گیری کردنه
له تۆمه ته که ی. چونکه جله و گیری له که سییک همر کاتییک نه گونجی و چاوه پروان

نه کری جله و گیریی لی بکری، نه وه نیشانه ی موباله غه و زیده په وییه
له جلله و گیریه که دا.

له قورنانی پیروژدا زور نایه تی تر له وینه و مانای نه م نایه ته دا هاتون، بو
نه وه ی شیرکو هاوه لدانان بو خدا له دلو د ورونی زوریه ی خه لک د بهاوئ. جا
نه وانه ی قورنانی پیروژ کاری تی کردنو نایینی خویان له قورنانو فمرموده ی
پیغه مبهرو شونکه و تنی سه له فی صالح و هرگرت نه و جوړه بیرو باوه په شیرک
نامیزه یان له دلو د وروندا سپدرایه وه و پایه ندی فمرمانو جلله و گیریه کانی نایین
بوونو نیواره و بهیانی و شهو و روژ خمریکی خودا پرستی بوون.

همر له قورنانی پیروژدا زور هم په شهو و سمرزه نشتی نه وانه ی تیدایه: که وازیان
له تی فکرینو و ردبوونه وه له نایه ته کانی قورنانه هیناوه، ده یانه وی نایین له دابو
نمړیتی کونو رزیوی باوکنو باپیرانیانو له زړه شیخو کولکه خوینده وارو جادوبازو
ده سبر کادره کانی نیستعمارو مونا فیکه کانی سهرده و قوتاییانی شهیتن
و هر بگرن! خمریکی رازاندنه وه ی گورو نارامگای نه و نه و، به نه قشو نیگار
ده یانرازیتنه وه، چراو مومیان له سمر هه لده کهن، له جیاتی خدا هانایان بو ده به نو
لییان ده پارینه وه، داوی به مرازگه ییشتنیان لی ده کهن، کوشتی و قوربانیان بو
سهرده برن به هیوای نه وه ی زیانیان لی دوور بخه نه وه، سوودو خیریان بو ده سته بر
بکهن، نه و نایه تو حه دیشانه ی له م باره وه هاتون وایان ناراسته ده کهن که
تایبته بن به بت پرستی و نه زرو فوتو بو بته کان، سو بجانله لا! پییان وایه:
هاوه لدانان بو خدا درسته؟!

نه مجار په ورو دگار مانای نایه تی پیشو و دوباره ده کاته وه و شوبه و بیرو
بوچوونی نه وانه ی له جیاتی خدا هاوار ده کهنه گورو نارامگای نه م شیخو نه و پیر
رهت ده کاته وه و ده فمرموی: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾
نه ی بیسهر! نه ی ناده میزاد! هر کاتی جهسته ت ووشی نه خوشی و زیانیک بوو،
مالو سامانت ووشی زه رهرو زیان بوو هه ژار که وتی، نازاریکت ووش هات نه وه
باش بزانه هیچ کهس نیه بتوانی نه و زه رهرو زیانته له سمر لابه ری!

ببگومان پهروهردگار بۆ ههموو شتیك هۆكارێكى داناوه، نادهمیزاد بههۆی تهجروبهو نهزموونهوه دهیانزانو فێریان بوون، نهوهتا بۆ ههموو هردو نازاریك دهرمانیكی داناوه.

پیغه مبههر ﷺ دهفرموی: پهروهردگار بۆ ههموو دهرديك ههرمانیكی داناوه جگه لهپیری، جا كهوابی ئهرکی سهرشانمانه: كه بهگۆرهی سوننه تی خودا ههلسو كهوت بكهین، نهگهر نهخۆش كهتین ههولێ چاره سهر بدهینو دهرمان بهكاربینینو پڕواشمان وا بێ شیفا ههر خودایه و داوای شیفا لهو بكهینو خالصانه رو لهباره گای نهو بكهین.

﴿وَإِنْ يَرَوْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ نهگهر خودا خێرو بیریك بهنسیب بكا، سهروه رییهکی نایینی یان دونیاییت پی بگهیهنێ، سهركهوتنیك، لهشساغی و خوشگوزه رانییهك پی بیهخشی. نهوه باش بزانهو دلنیا به كهس نیه بتوانی جگه لهخودا نهو خێرو بهره كهتو سهروه رییهك لی بستینیتهوه، چونكه كهس نیه بتوانی بهرهنگاری وستی خودا بكا، كهس ناتوانی بریاری خودا ههلبوه شینیتهوه، فاضل و رهحمه تی خودا بگیریتهوه، پهروهردگار بالادهستو خاوهن دهسلاتی رههایه بهسهر ههموو شتیكدا ده بهخشی و دهگریتهوه، چی بوێ و چۆنی بوێ ئاوا دێته كایهوه. رهحمهت و فاضلی خودا لهچوارچیوهی رهحمهتی گشتی و بهخشی فراوانی دا دهپژێ بهسهر بوونهوه ردا. بهپیچهوانه ی دهرو دو بهلاو زیانو ناخۆشی؛ نهوانه بهبی هۆكار نایه نه دی، بهلاو موصیبهت بههۆی تاوانهوه داده بارنو بهتۆبهو پهشیمانبونهوه و ئیستیغفار نهبی لاناچن. وهكوو دهفرموی: ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ﴾ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ الشوری/ ۳۰.

بهلێ: بهچاری خۆمان دهبینینو میژووش گهواهیدهره نهخۆشی و تاعونو پهتا بههۆی گوی پی نهدان بههۆكاره کانی تهندروستی و كهمهترخه می لهدهسته بهرنه کردنیان دهكهونهوه، ولات و یران دهبن، حكومهت و فهرمانیهوا دهروخین بههۆی ستهمکاری و ازهینان لهعه دالهتکاری!

﴿وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ پهروه رگار لیبوردو لیخو شبووه بۆ ئهوانه ی تاوانبارنو تۆبه ده کمنو له تاوانه کانیان په شیمان ده بنه وه . واز له شیرکتو گومپایی ده هیئنو روده که نه خودا پرستی به ندایه تی بۆ خودا . به ره جمو به زه یی به بۆ ئه و که سانه ی ئیمانی پی ده هیئن ، خو ئه گهر ره حمه تو فاضل و به خششی به فراوانی خودا نه بوايه هه موو ئاده میزاد به هوی تاوانه کانیانه وه به فتاره هه چوون . وه کړو له نایه تی کی تر دا ده فرموی : ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا دَابَّةً﴾ فاطر / ٤٥ .

نایه ته که به لگه یه له سه ره نه وه : که ههر پهروه رگار زیانو ناخو شی لاده با ، خیر خو شی به ده ست خو یه تی و ههر ئه و فاضل و خیر ده به خششی .
نیبنو عه ساکیر له نه نه سی کوری مالی که وه ریوایه ت ده کاو ده لی : پیغه مبه ره ﴿فَرْمَوِيهِ تَي : اطلبوا الخير دهرکم کله ، وتعرضوا لنفحات ربکم ، فان لله نفحات من رحمته ، يصيب بها من يشاء من عباده واسألوا ان يستر عوراتکم ویؤمن روعاتکم﴾

نایینی ئیسلام نایینی کی حه قه و پیویسته ئاده میزاد پابه ندی بن قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا اَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ اِلَيْكَ وَاَصْبِرْ حَتّٰى يَخْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿١٠٩﴾

دواى نه وه ی پهروه رگار به لگه ی تاکو ته نه یای خوی پیغه مبه رایه تی و زیندو بوونه وه ی رانواندنو چه سپاندنی ، به م شیوه جوانو ره وانه کو تایی به سوره ته که ده هیئنو پوخته ی ناوه رۆکی هه موو سوره ته که له م دوو نایه ته دا راده نو ئینی و ئاراسته ی ده کا ، که بریتییه له ته و او کردنی شه ریعه ت و نایینی پیویستبوونی پابه ندبوون به و شه ریعه ت و نایینه وه ده فرموی :

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ نهی موحه مهده!

به ناده میزاده کان بلی: نهی خه لکینه! نه وه تا له خوداوه نیگای حقو راستان بۆ هاتوه، ناوه روکی نایینتان بۆ شی ده کاته وه، شهر یه تتان بۆ دیاری ده کا، له سه ره زویانی پیاوکی هاو زمانی خۆتانو له هۆزی خۆتان شهر یه ت و یاساتان بۆ رون ده کاته وه.

جا ﴿فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ﴾ که سییک به و په یامو نیگایه هیدایه تی وه رگرتو پروای به قورنانو به پیغه مبه ره کردو شوینیان که وت، نه وه سوودو قازانجی شوینکه وتنه که ی بۆ خۆیه تی و بۆ خۆی پیی به خته وه ری دونیا و قیامت ده بی. ﴿وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا﴾ که سییکش له و ری بازه لاداو گوئ به و په یامه نه داو نه و مه نه دجو پرۆگرامه پاشگوئ بخا نه وه به دبختی به که ی بۆ خۆیه تی و خۆی تووشی نه گبه تی دونیا و قیامت ده بی، سزای به ئیش و نازاری دۆزه خی تووش ده بی.

﴿وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ﴾ نه من به سه ره ئیوه وه وه کیلو به ره سیار نیم، ناتوانم به تۆیزی و زۆره ملی موسو لمانتان بکه م، ناتوانم به زۆر ریگای کوفرو یاخی بوونتان لی بگرم، ناتوانم زیانتان لی دوور بخه مه وه و خپرو خوشیتان بۆ ده سه به ره بکه م، سوود پی گه یاندزو زیان لی دوور خسته وه به ده سه تی خودایه و به س! من ته نها را گه یاندزو ناموژگاریم له سه ره، موژده ده رم به به هه شتو نیعمه ته کانی بۆ نه و که سانه ی شوین په یامه که م ده که ون، تر سیینم به سزای دۆزه خ بۆ نه وانه ی رو له قورنان وه ده گیرنو په یامه که م به درۆ ده خه نه وه! که سییکش تر سییندرا ئیتر بیانوی نامینی.

﴿وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يُخْرَجَ إِلَيْكَ﴾ نهی موحه مهده! شوین نه و نیگایه بکه وه که بۆت ئیتر دراوه، به ته واری پابه ندی به و لی لا مه ده، خوگر به و به ره واپه له سه ره بانگه وازی و بلاو کردنه وه ی په یامه که ت، خوږا گره له سه ره نه زیه تدانو نا په حه تکردنت له لایه ن گه له که ته وه، گوئ به یاخی بوونو سه ره پیچیکردنیان مه ده، په یامی خۆت را بگه یه نه و بانگه وازی خۆت بلاو بکه ره وه،

ههتا خودا نیتوان تۆو شهوان یه کالآ ده کاته وه و زالت ده کا به سهریان داو یارمه تیت ده دا، ﴿وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾ چاکترین حاکم و دادوهره، به نه و په ری عه داله ته وه کاره کانی شه نجام ده دا، هه موو کارکی عه داله ت نامیزه و پره له حکمه تو دانایی.

بیگومان په روه ردگار واده و به لپنی خۆی به جی هیناو پیغه مبهرو هاوه لانی زان کردن به سهر کافره کان داو فدرمانه وایی سه رزه وی پی به خشین.

به یارمه تی خواص گه و ره لیږده دا جزمی یانزه ته واه بوو

پیړستی سه ره باسه کان

لاپهړه	بابه ت
۱	لیپرسینه وه لهو خاوه ن سامان و به توانیانه ی به بی عوزری رهوا خویان له چوون بو غهزا پاش دا
۲	عوزر هیئانه وه ی مونافیقان و خویاشده رانی غهزای ته بووک و سویند خواردنی به درویان
۶	کافری و دووړووی و نیمانداری عه ره به ده شته کییه کان
۱۱	پولین کردنی دانیشتوانی مه دینه و دهوړوبه ری
۱۷	وهرگرتنی زه کات و قبولگرتنی توبه و فهران به کاری چاکه
۲۳	نهو سی که سه ی توبه لی وهرگرتنیان دواخرا
۲۵	مزگه وتی (الضرار) و مزگه وتی (قویا)
۳۵	رهوشته به رزه کانی موسلمانانی راستگو و راستان
۴۳	حوکمی داوا کردنی لیخوشبون بو موشریکه کان و مهرجی سزادان له سهر تاوان
۵۰	توبه وهرگرتن له جهنگاوه رانی غهزای ته بووک و هه روا لهو سی که سه ش که خویان پاش دابوو
۵۸	واجب بوونی چوون بو غهزا و جهاد له سهر دانیشتوانی مه دینه و خیله عه ره به کانی دهوړوبه ری
۶۱	جهاد فهرضی کیفاییه و هه ولدان بو فیربوونی زانست و زانیاری فهرضه
۶۶	سیاسه تمه داری جهنگی له شه ری کافران دا
۷۰	هه لویستی دووړووه کان به رامبه ر به سوورته کانی قورئان
۷۵	رهوشته کانی پیغه مبه ر ﷺ که په یوه نندیان به نوممه ته که یه وه هه یه
۸۳	باسی ناردنی نیگا بو پیغه مبه ر ﷺ و هه لویستی خه لکی به رامبه ر نیگا

لاپه ره	بابه ت
٨٩	خودا به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهوییه و پیویسته ئاده میزاده کان به ندایه تی بکه ن
٩٥	بروا به رۆژی قیامت و زیندوو بوونه وه و پاداش
٩٩	چه سپاندنی به توانایی خودا له بوونه وه ردا، هینان و بردنی مانگ و خۆرو شهوو رۆژ
١٠٣	پاداش و سزای موسولمانان و کافران
١٠٧	هه میسه ئاده میزاد خیری دهوی و کاتی رق هه ئسانیشی داوای شهر دهکا
١١١	داب و نه ریتی خودا بو له ناو بردنی گهل و نه ته وه سته مکاره کان و جینشین کردنی خه لکی تر له شوینیان
١١٦	موشریکه کان داوایان له پیغه مبه ر ده کرد که قورئانیکی تریان بو بیتی، یان هه ندی ئایه تی بگۆری
١٢١	عه ره به کان بتیان ده په رست و پیشیان وابوو شه فاعه تیان بو ده که ن
١٢٣	له وه پیش ئاده میزادان هه موویان له سه ر ئایینی ئیسلام بوون
١٢٦	کافره کان داوای ئایه ت و نیشانه ی جوړاوجۆر ده که ن له پیغه مبه ر
١٣١	ره وشتی کافره کان فرت و قیل و سه ره قی و بی ویزدانیه
١٣٦	نموونه ی ژبانی دونیا له خیرا به سه رجوونی و برانه وه ی دا ..
١٣٩	هه ئنانی ئاده میزادان بو به هه شت و باسی حال و چۆنیه تی چاکه کاران و خراپه کاران له قیامت دا
١٤٣	حه شر کردنی هه موو به نده کانی په ره و ردگارو پاکانه کردنی شه ریک و خودا درۆزنه کان له موشریکه کان
١٤٧	چه سپاندنی تاک و ته نهایی خودا له روانگهی سه لاندنی ربوبیه ته وه لای خودی موشریکه کان
١٥٤	چه سپاندنی هاننی رۆژی قیامت و زیندوو بوونه وه
١٥٩	قورئان نامه ی خودایه و ته حه ددای نه ته وه ی عه ره بی پی کردوه

لاپه ره	بابه ت
۱۶۶	موشریکه کان دواى بیستنی قورشان ده بنه دوو تا قم ههیه نیمان دینی و ههیه به کافری ده مینته وه
۱۷۱	دونیا بی به قایه و زوو راده بری
۱۷۳	هه ره شه کردن له کافره کان به سزادانیان له دونیا و قیامت دا
۱۸۴	مه به سته سه ره کییه کانی قورنانی پیروز
۱۸۶	موشریکه کان له خویانه وه هه ندی شت حه لال و هه ندیکی تر حه رام ده کن
۱۹۱	زانست و زانیاری خودا هه موو کاروبار و هه لسوکه وتی ئاده میزادانی له خوگر توه، ناگای له هه موو بوونه وه ره
۱۹۴	خوشه ویستانی خودا؛ ره وشت و پاداشیان
۱۹۸	عیززت و خاوه نیه تی راستی هه ر بو خودایه، هه ر خودا شه وو ورز به دی دینی
۲۰۲	نیسه تدانی مندا ل بو خودا شیرکه، په ره ردگار دوورو به رزو پیروزه له وهی مندالی هه بی
۲۰۶	جیروکی هه زه تی نوح <small>عليه السلام</small> له گه ل نه ته وه که ی دا
۲۱۳	داب و نه ری تی گه ل و نه ته وه کان له باره ی به دروخسته نه وه ی پیغه مبه ران
۲۱۵	جیروکی هه زه تی موسا و هه زه تی هارون له گه ل فیرعه ون و تا قمه که ی
۲۱۶	به شی یه که م: حیوار و گفتوگوی نیوان هه زه تی موسا و فیرعه ون
۲۱۹	به شی دووه م: ئاماده کردنی سیحربازه کان له لایه ن فیرعه ونه وه بو به رهن گاری کردنی بانگه وازی موسا
۲۲۲	به شی سی یه م: بر واکردنی کومه ئیک له نه وه ی ئیسرائیل به په یامی هه زه تی موسا

لاپەرە	بابەت
۲۳.	بەشی چوارەم: دوێکارەنی مۆسا لە فیرەهون و تاقمەکە
۲۳۴	بەشی پێنجەم: خنکانەنی فیرەهون و تاقمەکە، رزگارکردنی نەتەوێ ئیسرائیل
۲۴۱	جەخت کردنەوێ لەسەر راستی قورئان دەربارە ئێمە وادەو بە ئێمانەو هەرەشەنی ئێیدا هاتوون
۲۴۵	چیرۆکی جەزەتی یونس <small>عليه السلام</small> لە گەڵ نەتەوێ کە
۲۵۱	تێفکرین و وردبوونەوێ لە بوونەوێ واجبە
۲۵۷	بەندایەتیکردنی راستانەو دڵسۆزانە بۆ خودا
۲۶۲	ئایینی ئیسلام ئایینیکی حەقەو پێویستە ئادەمیزاد پابەندی بن
۲۶۵	پێرستی سەرەباسەکان